

ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙
ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

โดย

นายไกร มหาสันทนะ
รองอธิบดีกรมยุโรป
กระทรวงการต่างประเทศ

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๓

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” ลักษณะวิชา การเมือง ของ นายไกร มหาสันทนะ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔

พลโท

(วิโรจน์ เกิดแสง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทย
ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลักษณะวิชา การเมือง

ผู้วิจัย นายไกร มหาสันทนะ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๓

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย และศึกษาปัญหาเพื่อเสนอแนะสำหรับการปรับการบริหารจัดการกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ในการวิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาการสาธารณสุข การปกครอง และการทูต รวมทั้งนักศึกษาจากมิตรประเทศ วปอ. รุ่นที่ ๖๓ นอกจากนี้ ยังเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมจากบทความทางวิชาการ หลักคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อนำบทวิเคราะห์ไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะให้เป็นบทสรุปของงานวิจัย

สำหรับสาระัตถะของการศึกษาประมวลได้ ดังนี้ ๑) การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนแผนปฏิบัติการ และ ๒) รัฐบาลได้ใช้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) เป็นศูนย์กลางของการบูรณาการกับศูนย์ปฏิบัติการต่างๆ และส่วนราชการ ดังเช่นกระทรวงการต่างประเทศ ในส่วนของมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั้งมีมิติภายในประเทศและระหว่างประเทศกับผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยปรากฏว่า มีทั้งผลในเชิงบวกและเชิงลบ เช่นเดียวกันในกรณีศึกษาของความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กพบว่า มีทั้งประเด็นปัญหาและโอกาสของความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า มาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศเป็นการดำเนินการของรัฐบาลที่มีผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ขณะเดียวกัน รัฐบาลต้องเตรียมพร้อมรับมือกับปรากฏการณ์ใหม่ๆ และสภาพแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงภายใต้ VUCA World โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่และการเสริมสร้างความมั่นคงในระบบสาธารณสุขในบริบทมาตรการควบคุมโรคติดต่อและความมั่นคงทางวัคซีน ทั้งนี้ การใช้กลยุทธ์การทูตเชิงสาธารณสุขจะเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งชาติให้แข็งแกร่งและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นในบริบทปกติวิธีใหม่

ปัจจัยสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในรูปแบบการทำงานที่
ประเทศไทยควบคู่กับการฝึกกำลังและทรัพยากรของประเทศด้วยวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้ประเทศสามารถ
รับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในอนาคตทั้งโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด -๑๙ (ศบค.) ทีมประเทศไทย วิถีประชาธิปไตย

Abstract

Title The Impact of Measures of Thailand in Dealing with the COVID-19 Situation on International Relations

Field Politics

Name Mr. Krai Mahasandana **Course :** NDC **Class :** 63

The objectives of this research are to study the impact of measures of the Thai Government in dealing with the COVID-19 Situation on the international relations of Thailand and to examine the problems, resulted by the measures. The researcher also proposes the modernization of the Government's management in relation to the conduct of international relations in the proper context of Thailand. The methodology is conducted by the qualitative method by collecting primary data from in-depth interviews with experts in the fields of public health, governance and diplomacy and with the NDC international student class 63. The secondary data is collected from the literatures review in form of academic articles, principles and the theories of Political Science in the area of international relations studies. Finally, the analysis of studies will lead to the executive summary of recommendation.

The content of studies can be summed up as follows: 1) the linkage between the Governments' emergency administration in dealing with the COVID-19 Situation and the importance of the National Strategy along with the Master Plan of Foreign Affairs, the Policy of National Security and Action Plan and 2) the set up of Center of COVID-19 Situation Administration (CCSA)) by the Government as a central command unit for integrating works among various Operation Centers such as the Ministry of Foreign Affairs. In addition, the study of linkage between the Government's emergency administration of domestic and international affairs measures and its impact on international relations found that there are both positive and negative ones, just the same as the study case of relations between Thailand and Denmark, resulting in both problems and opportunities to enhance cooperation in international fore.

The result of this research can be summarized that the Government's measure of public health safety through screening for disease of international arrivals is the most effective procedure. Meanwhile, the Government must prepare its readiness in dealing with a very unusual phenomenon emerge and the changing environment in the VUCA World, particularly a new form of international travelling and the reinforcement of public health system in the context of the epidemic control measure and vaccine security. To this end, the introduction of the public health diplomacy could be one of the national strategies to strengthen its national power and protect its national interest more efficiently in the era of new normal.

In this regard, a key success factor could be the strengthening of the national power in the smart way of working collectively by Team Thailand. The synergy of pulling all national strength and resources through the spirit of Civil State could be also applied to deal with the non-traditional threats, either by cases of emerging disease or recurrent disease in the future more efficiently.

Keywords : Center of COVID-19 Situation Administration (CCSA), Team Thailand,
Civil State

คำนำ

ปรากฏการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศในห้วงเวลานี้ คือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด-๑๙ ตั้งแต่ในช่วงปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นโรคอุบัติใหม่ในปี ๒๕๖๒ และเป็นที่ประจักษ์ว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อทุกๆ ประเทศในวงกว้าง ด้วยปรากฏการณ์ของสถานการณ์โควิด-๑๙ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับประชาคมระหว่างประเทศในการเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่นี้ เพื่อรับมือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ให้สัมฤทธิ์ผล

การวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย และวิเคราะห์การดำเนินมาตรการกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นบริบทสำคัญของรัฐบาลในการนำมาใช้เป็นกลยุทธ์ เพื่อรับมือกับภัยคุกคามและวางทิศทางการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าและปลอดภัยจากภัยอันตราย ตลอดจนเพื่อเสนอแนะสำหรับการปรับการบริหารจัดการกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ในรายละเอียดของผลการศึกษาประมวลได้ว่า มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยรัฐบาลและศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยทั้งในเชิงปัญหาและเชิงบวก การที่จะนำยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (ระดับที่ ๒) แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ (ระดับที่ ๓) มาเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่มีอุปสรรค และการบริหารจัดการภาครัฐมีความจำเป็นต้องปรับปรุงถอดบทเรียนและพัฒนาทั้งแผนงาน แนวปฏิบัติและคน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อน

สำหรับข้อเสนอแนะในภาพใหญ่ คือ ในความสำคัญลำดับแรกรัฐบาลต้องรู้บริบทประเทศว่า จุดใดคือจุดอ่อนเพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดตรงเป้า ดังเช่นปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และจุดเปราะบางในวาระการบริหารจัดการกรณีวัคซีน ขณะเดียวกัน ต้องเสริมจุดแข็งที่มีอยู่ให้มีเสถียรภาพต่อไป ดังเช่น มาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นมาตรการที่มีผลสัมฤทธิ์มากที่สุดในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ในบริบทวิถีใหม่ด้านการต่างประเทศ ไทยต้องสามารถวางจุดตำแหน่งของประเทศที่เหมาะสมและไม่เสียเปรียบในบริบทการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังเช่นในกรณีความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหากุศโลบายการต่างประเทศและกลยุทธ์ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในวิถีการต่างประเทศยุคใหม่ภายใต้สภาพการณ์ของ VUCA World

จ

ผลการศึกษาที่เป็นจุดเน้นสำคัญที่สุด คือ การผลักดันการทำงานในวาระงานแห่งชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดของประเทศในการเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบที่มโหฬารประเทศไทยและการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศในวิถีของประชารัฐ

ผู้เขียนงานวิจัยหวังว่า ในยุคบริบทปกติวิถีใหม่ งานวิจัยฉบับนี้ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาเชิงวิชาการ แต่ยังสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดไปสู่การประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการของประเทศให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นต่อไป

(นายไกร มหาสันทนะ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๒๓

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จและสัมฤทธิ์ผลด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์ในการได้รับข้อเสนอแนะจากนายชุตินทร คงศักดิ์ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในโอกาสการแถลงเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของกระผม พร้อมด้วยคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ พร้อมข้อเสนอแนะและวิธีการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มแรกในการจัดทำงานวิจัยจนถึงขั้นตอนสุดท้ายในการนำเสนอผลงานวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญของ วปอ. ประกอบด้วยพลตรี เฉลิมชัย รื่นภิรมย์ นาวาเอกหญิง เด่นสุรางค์ ภิรมย์สวัสดิ์ พันเอกถนายน ขำวิเศษ และนาวาอากาศเอก เจน คล้ายสังข์

ผู้เขียนงานวิจัยขอขอบพระคุณบุคคลสำคัญที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้ครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยสารัตถะและมุมมองที่รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ทั้ง ๓ ท่าน กล่าวคือ นายยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข นายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศจากสหพันธรัฐมาเลเซีย

นอกจากนี้ ผู้เขียนงานวิจัยขอขอบคุณนายธณภูมิ ริมชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษและอุปทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ ที่สนับสนุนข้อมูลสำคัญยิ่งในความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กทั้งในปัจจุบันและหลังยุคโควิด-๑๙ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก เนื่องในโอกาสครบรอบ ๔๐๐ ปี ของการติดต่อครั้งแรกในปี ๒๕๖๔ จึงเป็นโอกาสเหมาะสมกับช่วงเวลาที่ผลการวิจัยฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในงานวิชาการและวงการการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคบริบทกตัญญูใหม่

งานวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จราบรื่นไม่ได้ หากปราศจากทีมงานสนับสนุนการจัดทำงานวิจัยในเชิงเทคนิคและระเบียบการจัดรูปเล่ม ประกอบด้วยนายณัฐดนัย จานโอ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ นายณภัทร กองจันทร์ พนักงานราชการ และนางสาวปุกฤษดิ์ ผลลาภทวี พนักงานจ้างเหมาบริการ กรมยุโรป พร้อมทั้งจำสืบเอก ไพโรจน์ จันทร์เขียว และสืบเอกหญิง จุฑาทิพย์ ใจหาญ ข้าราชการประจำ วปอ.

ผู้เขียนงานวิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ จนสำเร็จการศึกษาด้วยการได้รับความสนับสนุนจากอดีตผู้บังคับบัญชา คือ นางบุษยา มาทแล็ง อดีตปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ในโอกาสนี้ จึงขอแสดงความเคารพอย่างสูงและขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนงานวิจัยหวังว่า ด้วยการศึกษาและการนำเสนอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาจากงานวิจัยนี้สามารถที่จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ตามที่จะพิจารณาเห็นสมควรต่อไป

ฉ

(นายไกร มหาสันทนะ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฌ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ข้อจำกัดของการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) และมาตรการดำเนินการที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลไทย	๑๒
แนวทางการศึกษา	๑๓
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙	๑๔
สภาพแวดล้อมของโลก	๑๗
ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในมิติด้านความมั่นคง และ	
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการต่างประเทศ	๑๘
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕)	๑๙
ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๒๐
แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)	๒๐
มาตรการดำเนินการของรัฐบาลภายใต้กรอบกฎหมาย	๒๑

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๒๗
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๑
สรุป	๓๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ บทวิเคราะห์ ผลกระทบในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทย จากมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทย	๓๖
การดำเนินการของรัฐบาลไทยและมาตรการภายในประเทศ	๓๗
มาตรการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ	๕๙
ผลกระทบและปัญหาในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย	๘๐
กรณีศึกษา : ผลกระทบและปัญหาในความสัมพันธ์ไทย – เดนมาร์ก	๙๕
สรุป	๑๓๑
บทที่ ๔ แนวทางการบริหารสถานการณ์โควิด-19 ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย	๑๓๙
แนวทางการปรับปรุงการดำเนินมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙	๑๔๐
แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙	๑๕๓
แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา	๑๗๐
สรุป	๑๗๖
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๙๑
สรุป	๑๙๒
ข้อเสนอแนะ	๑๙๘
บรรณานุกรม	๒๑๔

ภาคผนวก	๒๑๙
ผนวก ก รายงานผู้ให้สัมภาษณ์	๒๒๐
ผนวก ข สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ	๒๒๑
ประวัติย่อผู้วิจัย	๒๓๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓ - ๑ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารสถานการณ์ โควิด - ๑๙ (ต้นปี ๒๕๖๓)	๙๖
๓ - ๒ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารสถานการณ์ โควิด-๑๙ (กลางปี ๒๕๖๓)	๑๐๓
๓ - ๓ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหาร สถานการณ์โควิด-๑๙ (ต้นปี ๒๕๖๔)	๑๑๑
๓ - ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทย และรัฐบาลเดนมาร์ก	๑๑๘
๓ - ๕ ประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์ก ในยุคหลังโควิด-๑๙	๑๒๙
๔ - ๑ สรุปประมวลประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ ของรัฐบาลไทย : “อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้”	๑๗๘
๔ - ๒ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย จากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น”	๑๘๑
๔ - ๓ สรุปประมวลผลการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : “ผลกระทบระหว่างกัน”	๑๘๕
๔ - ๔ สรุปประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลัง โควิด-๑๙ : “ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล”	๑๘๗
๕ - ๑ สถิติเปรียบเทียบไทย-เดนมาร์กจากผลของสถานการณ์โควิด-๑๙	๑๙๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑ ผลสำรวจความเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์โควิด - ๑๙ ระลอกใหม่	๒๕
๒ - ๒ ไทยได้รับจัดอันดับเป็นลำดับที่ ๔ ที่รับมือการแพร่ระบาดของ โรคโควิด - 19 ที่ดีที่สุดในโลก	๒๖
๒ - ๓ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษา ชาวต่างประเทศจากสหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ (หมู่เหยี่ยว)	๓๐
๒ - ๔ โลกกับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19	๓๔
๓ - ๑ D-M-H-T-T	๓๘
๓ - ๒ อสม.	๓๙
๓ - ๓ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ	๔๘
๓ - ๔ ปริมาณ ๘,๓๓๐ ล้านโดส	๕๐
๓ - ๕ ศูนย์กลางในการแถลงข่าว	๕๑
๓ - ๖ สถานการณ์โควิด - ๑๙ ในประเทศ	๕๒
๓ - ๗ สถานการณ์โควิด - ๑๙ ทั่วโลก	๕๓
๓ - ๘ มาตรการการระวังป้องกันตัว	๕๔
๓ - ๙ คำถามคำตอบ	๕๕
๓ - ๑๐ การกระจายวัคซีน	๕๖
๓ - ๑๑ สถานการณ์ติดเชื้อโควิด - ๑๙ ทั่วประเทศตามการแบ่งพื้นที่สถานการณ์	๕๗
๓ - ๑๒ ลำดับที่ ๔ ของโลก	๕๘
๓ - ๑๓ (lock down) กรุงเทพมหานคร	๕๙
๓ - ๑๔ เดินทางกลับประเทศได้	๗๙
๓ - ๑๕ การเดินทางออกนอกราชอาณาจักร	๘๐
๓ - ๑๖ ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์	๘๘
๓ - ๑๗ สถาบันวัคซีนแห่งชาติ	๘๙
๓ - ๑๘ การประชุม Asean ครั้งที่ ๓๕ ปี ๒๕๖๒	๙๑
๓ - ๑๙ การประชุม Asean ครั้งที่ ๓๗ ปี ๒๕๖๓	๙๒
๔ - ๑ แผนผังโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินจากสถานการณ์	

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่		หน้า
๔ - ๒	เปิดมาตรการเยียวยาประชาชน “เยียวยาและชดเชยให้ภาคประชาชน” (เปิดมาตรการเยียวยาประชาชน ศูนย์ข้อมูล COVID-19 กรมประชาสัมพันธ์	๑๕๘
๔ - ๓	มาตรการกรณีของกระทรวงกลาโหมและกระทรวงสาธารณสุข” (กลาโหมฯ สั่ง จับตามชายแดน ศูนย์ข้อมูล COVID-19 กรมประชาสัมพันธ์)	๑๖๒
๔ - ๔	“มาตรการกรณีของกระทรวงกลาโหมและกระทรวงสาธารณสุข” (สธ.ขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่เป็นหูเป็นตา ศูนย์ข้อมูล COVID-19 กรมประชาสัมพันธ์)	๑๖๒
๔ - ๕	“วัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ”(นายกฯ ประกาศ ฉีดวัคซีน CPVID-19 ศูนย์ข้อมูล COVID-19 กรมประชาสัมพันธ์	๑๖๓
๔ - ๖	“กรณีมาตรการควบคุมการการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU กับเงื่อนไขการฉีดวัคซีน” (การกำหนดให้การฉีดวัคซีนโควิด -19 เป็นเงื่อนไข www.mfa.go.th กระทรวงการต่างประเทศ)	๑๖๕
๔ - ๗	“กรณีขออนุญาตการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU” (ขออนุญาตการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU www.mfa.go.th กระทรวงการต่างประเทศ)	๑๖๕
๔ - ๘	“ขออนุญาตของกระทรวงการต่างประเทศเรื่องการเดินทางไป ยังเขตสหภาพยุโรปจากประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-๑๙”	๑๗๒
๔ - ๙	“กฎระเบียบในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU” (กฎระเบียบในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU www.mfa.go.th กระทรวงการต่างประเทศ)	๑๗๓
๔ - ๑๐	“กระทรวงการต่างประเทศระงับการออกหนังสือรับรอง (COE)	

	ให้เข้าประเทศได้”	๑๗๓
๔ - ๑๑	ความเชื่อมโยงจากข้อเสนอแนะการปรับปรุงดำเนินการไปสู่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	๑๙๐
๕ - ๑	“เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์พระราชทาน”	๑๙๙
๕ - ๒	“นโยบายการฉีดวัคซีนของประเทศต่างๆ ดังตัวอย่าง ๑๐ ประเทศอาเซียนที่มีการฉีดวัคซีน”	๒๐๐

สารบัญแนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่		หน้า
๕ - ๓	“ทีมแพทย์ทีมประเทศไทย” (แพทย์รามา จุฬา ศิริราช ชีวัดชิน เป็นทางเลือกที่ดีที่สุด)	๒๐๑
๕ - ๔	“การบริหารจัดการของ ศบค. แก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมือง ผิดกฎหมาย”	๒๐๒
๕ - ๕	แผนผังรูปแบบจำลองต้นแบบโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ของรัฐบาล : บริบทการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จาก โรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำ	๒๐๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่ได้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด-๑๙ (COVID - 19) ในช่วงประมาณปลายปี ๒๕๖๒ ซึ่งถือว่าเป็นโรคอุบัติใหม่ในปี ๒๕๖๒ นั้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จนถึงช่วงเวลาขณะนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคมของประเทศต่างๆ ทั่วโลกและทุกๆ ภูมิภาคอย่างทั่วถึง

ผลกระทบและปัญหาที่แต่ละประเทศเผชิญไม่เพียงมีผลในเชิงลบและความรุนแรงแค่มิติด้านสาธารณสุข สุขอนามัยและการแพทย์ของแต่ละประเทศและระหว่างประเทศ เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในระดับรุนแรงที่มีความแตกต่างกันไปในพื้นที่แต่ละแห่งตั้งแต่ระดับความเสี่ยงสูงมากไปจนถึงความเสี่ยงในระดับที่มีการป้องกันการแก้ไขปัญหาและการยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ดี กอปรกับวิธีการป้องกันโรคโดยการผลิต พัฒนาและเข้าถึงวัคซีน และการรักษาโรคโดยการผลิตยารักษาที่ยังไม่ปรากฏผลว่าจะสัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์และมีความปลอดภัยเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนในระยะเวลาอันใกล้เท่านั้น แต่โรคอุบัติใหม่ดังกล่าวยังเป็นภัยคุกคามในบริบทใหม่ซึ่งมีความน่ากลัวร้ายแรงส่งผลกระทบต่อมิติด้านความมั่นคงแห่งชาติ การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การแสวงหาความร่วมมือของประเทศต่างๆ และความปลอดภัยของประชากรโลกในรูปแบบปกติวิถีใหม่ (new normal) โดยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิธีการดำเนินชีวิตและการดำรงชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น ภายใต้สภาพแวดล้อมและความเสี่ยงภัยจากโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศต่างๆ จึงจำเป็นต้องหามาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคฯ และวิธีการรักษาโรคฯ ตามบริบทผลประโยชน์แห่งชาติและวิถีทางของแต่ละประเทศ ดังเช่นในกรณีของประเทศไทยซึ่งมีแนวทางในการบริหารจัดการสถานการณ์ที่มีประสิทธิภาพโดยเป็นที่ยอมรับและชื่นชมของประเทศต่างๆ

เมื่อพิจารณาถึงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการต่างๆ ที่มีความสำคัญ จำเป็น เร่งด่วนทันต่อเหตุการณ์ เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาควบคู่กับการบริหารสถานการณ์ให้อยู่สภาวะที่ควบคุมได้โดยมีการวางแผนสำหรับการปฏิบัติงาน ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการในด้านความมั่นคงซึ่งเชื่อมโยงกับมิติการ

รักษาเสถียรภาพของประเทศชาติ ความปลอดภัยในด้านสาธารณสุข การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ การต่างประเทศที่มีเสถียรภาพ และการสร้างความเชื่อมั่นให้สาธารณชน

การดำเนินการของรัฐบาลไม่เพียงมีเฉพาะการกำหนดนโยบาย การออกมาตรการสำคัญ และการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญในการบริหารสถานการณ์ให้มีเสถียรภาพเท่านั้น แต่ขณะเดียวกัน ยังมีการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในด้านการต่างประเทศและการทูตในหลายๆ ประเด็นสำคัญเช่นกันที่รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายควบคู่กันไป ดังเช่นมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร แนวปฏิบัติต่อผู้เดินทางระหว่างประเทศในการเข้ารับคัดกรองโรค ณ สถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine) ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติต่อบุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศที่ประจำการในประเทศไทย ณ สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐทางเลือก (Alternative State Quarantine – ASQ) หรือ ณ สถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine – OQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน และมาตรการการตรวจลงตราให้คนต่างชาติ รวมทั้งการใช้กุศโลบายการทูตในวาระงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมาตรการต่างๆ เหล่านี้ได้มีผลกระทบเกี่ยวเนื่องต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับประเทศต่างๆ

ในด้านการต่างประเทศ การวางนโยบาย และการดำเนินการต่างๆ ของแต่ละประเทศ ในห้วงเวลาที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบ และมีความเกี่ยวเนื่องต่อประเทศอื่นๆ เนื่องด้วยข้อเท็จจริงที่ว่า ภายใต้พัฒนาการและสภาพแวดล้อมของประชาคมโลกในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาคไม่สามารถอาศัยอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังประเทศเดียวได้ แต่จำเป็นต้องพึ่งพาวิถีของการอาศัยอยู่ร่วมกัน และการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในมิติการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการเดินทางสัญจรและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทั้งในระดับรัฐบาล และประชาชน สำหรับในกรณีของฝ่ายไทยปรากฏว่ามาตรการต่างๆ ของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั้งภายในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศได้มีผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นๆ ด้วยเช่นกัน ในทางตรงกันข้าม การดำเนินการของประเทศต่างๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับประเทศไทยก็ย่อมส่งผลกระทบต่อไทยด้วยทั้งในระดับรัฐบาล สังคมและประชาชน

โดยสรุป ด้วยภูมิหลังของผู้เขียนวิจัยฉบับนี้ในการรับราชการที่กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ จะเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่สามารถเกื้อกูลนำวิชา และองค์ความรู้ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการทูต ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานด้านการต่างประเทศ ให้มาเป็นประโยชน์ในการจัดทำโครงการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวข้างต้น เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทย ผลของการดำเนินการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย และปัญหาที่

เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ดังนั้น การวิจัยฉบับนี้จะศึกษาและค้นคว้าถึงผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศของรัฐบาลไทย ต่อมิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ในงานวิจัยฉบับนี้ยังนำเสนอข้อเสนอแนะในแนวทางการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลไทยเพื่อให้ความร่วมมือในการรับมือภัยคุกคาม และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในมิติต่างๆ
๒. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์การดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นมิติการต่างประเทศ
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์และมาตรการของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. จะศึกษาและค้นคว้าในกรอบห้วงเวลาปี ๒๕๖๓ (มกราคม) – ๒๕๖๔ (มีนาคม) เป็นพื้นฐานสำคัญ เนื่องด้วยสถานการณ์โควิด-๑๙ มีพัฒนาการที่เคลื่อนไหวและไม่หยุดนิ่ง ดังนั้น เพื่อจัดระเบียบข้อมูลในการศึกษา ผู้เขียนงานวิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการใช้ข้อมูลอ้างอิงระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ถึงช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔
๒. จะทำการวิเคราะห์และศึกษาผลกระทบในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยจะยกตัวอย่างกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยที่งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบ และปัญหาที่เกิดขึ้นในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการการบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย และการพิจารณาเสนอแนะแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์และมาตรการกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอนาคตต่อไป ดังนั้น งานวิจัยจะเป็นการดำเนินการเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บ ประมวล และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ รวมทั้ง

การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สำหรับการนำเสนอ ข้อมูลจะมุ่งเน้นในลักษณะเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาสาธารณสุข การปกครอง การต่างประเทศ และความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จากนักศึกษา วปอ. ทั้งคนไทยและมิตรประเทศ รุ่นที่ ๖๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ และข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษา สืบค้นจากตำรา และเอกสารต่างๆ

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสารัตถะ โดยนำหลักคิดสำคัญและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นองค์ประกอบเพื่อประมวลและสังเคราะห์ข้อมูล จากผลการศึกษาไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะ

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนา วิเคราะห์ประเด็นและนำเสนอแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงงานและพัฒนาการบริหารจัดการ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ตามที่มีการศึกษาสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ได้วางขอบเขตของการวิจัยอยู่ในกรอบห้วงเวลา ปี ๒๕๖๓ (มกราคม) – ๒๕๖๔ (มีนาคม) นั้น เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในโลก ประเทศไทยและเดนมาร์กซึ่งเป็นกรณีศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ มีพัฒนาการที่ไม่หยุดนิ่งและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนงานวิจัยจึงรวบรวมข้อมูลและใช้การอ้างอิงข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ ของสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั้งในด้านสถิติและแนวนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลไทยและเดนมาร์ก ระหว่างเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ถึงช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ เป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดระบบและระเบียบข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงสภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยในมิติต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

๒. มีแนวทางการปฏิบัติจากข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงงานในการจัดทำมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคงและแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นมิติการต่างประเทศ

๓. ผลจากการวิจัยในข้อเสนอแนะสามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตสำหรับการรับมือ และการวางแนวทางการบริหารจัดการสถานการณ์ของประเทศไทยกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คำจำกัดความ

โรคอุบัติใหม่ (Emerging Disease) / โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Disease)

หมายถึง ตามคำจำกัดความของโรคติดเชื้ออุบัติใหม่โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization -WHO) หมายถึง โรคติดเชื้อชนิดใหม่ๆ ที่ปรากฏว่ามีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นในระยะประมาณสองทศวรรษที่ผ่านมา หรือโรคติดเชื้อที่มีแนวโน้มที่จะพบมากขึ้นในอนาคต อันใกล้ คำจำกัดความนี้ครอบคลุมถึงโรคที่เกิดขึ้นใหม่ ในอาณาบริเวณใดบริเวณหนึ่ง หรือโรคที่เพิ่งแพร่ระบาดเข้าไปสู่อณาบริเวณหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations)

หมายถึง การแลกเปลี่ยนและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นข้ามเขตพรมแดนของรัฐซึ่งส่งผลถึงความร่วมมือหรือความขัดแย้งระหว่างประเทศต่างๆ ในโลกเกี่ยวข้องกับการวางนโยบายระหว่างประเทศซึ่งครอบคลุมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

โลกที่มีสภาพแวดล้อมในลักษณะของความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและ

ความคลุมเครือ (VUCA World)

หมายถึง การวิเคราะห์และอธิบายให้เห็นภาพถึงปรากฏการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันที่มีสภาพแวดล้อมในลักษณะของความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) โดยนักยุทธศาสตร์

นักวิจัย นักวิชาการ ตลอดจนผู้นำองค์กรนำหลักคิดของ VUCA World มาใช้ประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์สภาพแวดล้อมประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและองค์กร เพื่อให้เข้าใจและมองภาพเห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประเทศสังคมและประชาชนสำหรับการรับมือ ปรับตัววางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการให้เหมาะสมในห้วงเวลานั้นๆ

การดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยว (Isolation)

หมายถึง

ภายใต้สภาพแวดล้อมของประชาคมระหว่างประเทศในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐทั้งในระดับรัฐบาลต่อรัฐบาล และประชาชนต่อประชาชนที่ไม่มีรัฐใดหรือชาติใดที่จะดำรงอยู่อย่างตามลำพังโดดเดี่ยวโดยที่ไม่เกี่ยวข้องติดต่อหรือเชื่อมโยงกับรัฐอื่นๆ หรือสังคมอื่นๆ ได้อีกต่อไป

5S 5มี (ห้าเอส ห้ามี)

หมายถึง

แผนงานย่อยที่กระทรวงการต่างประเทศไทยกำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางดำเนินการในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในกรอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนงานย่อยแบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ประกอบด้วย (๑) แผนย่อยความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ (Security/มีความมั่นคง) (๒) แผนย่อยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Sustainability/มีความมั่งคั่ง ยั่งยืน) (๓) แผนย่อยด้านการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ (Standard/มีมาตรฐานสากล) (๔) แผนย่อยด้านการส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (Status/มีสถานะและ

เกียรตินิติ (๕) แผนย่อยด้านการต่างประเทศมีเอกภาพ
และบูรณาการ (Synergy/มีพลัง)

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

(The Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations (2005) และ
การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

(The Declaration of an Emergency Situation in all areas of the Kingdom of Thailand)

หมายถึง หรือเรียกโดยย่อว่า พ.ร.ก. ฉุกเฉิน เป็นกฎหมาย
ในระดับพระราชกำหนด ซึ่งถูกตราขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖
กรกฎาคม ๒๕๔๘ ภายใต้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน กฎหมายให้
อำนาจนายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินโดย
นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ มีอำนาจออกกฎหมาย
เพื่อบังคับแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินสืบเนื่องจาก
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา
๒๐๑๙ (COVID – 19) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นโรค
ระบาดใหญ่ที่แพร่ไปทั่วโลก และส่งผลกระทบต่อ
ประเทศไทยทั้งในด้านความสงบเรียบร้อยและความ
ปลอดภัยของประชาชน นายกรัฐมนตรีจึงได้อาศัย
อำนาจแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการใน
สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์
ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่ ๒๕
มีนาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา

ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(Center of COVID - 19 Situation Administration (CCSA))

หมายถึง หรือเรียกโดยย่อว่า ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙
(ศบค.) เป็นกลไกรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นให้เป็นหน่วยพิเศษ
เป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราช
กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.
๒๕๔๘ มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์และ
รัฐมนตรีจากกระทรวงเกี่ยวข้องเป็นกรรมการโดย
บูรณาการทำงานกับศูนย์ปฏิบัติการต่างๆ เช่น ศูนย์
ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการ

ดูแลคนไทยในต่างประเทศ ซึ่งมีกระทรวงการ
ต่างประเทศเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ

(Operation Centre for Measures on the Entry into and Departure from the Kingdom,
and the Protection of Thai Nationals Abroad)

หมายถึง หรือเรียกโดยย่อว่า ศปก.กต. เป็นกลไกรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้น
ให้เป็นหน่วยพิเศษเป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์
ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
เป็นหัวหน้าศูนย์ บูรณาการทำงานกับศูนย์บริหาร
สถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) และศูนย์ปฏิบัติการอื่นๆ

สถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine)

หมายถึง สถานที่ที่ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นการพิเศษจากข้อกำหนดออก
ตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ภายใต้
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา๒๐๑๙
เพื่อจัดระเบียบ และบริหารจัดการผู้เดินทางชาวไทย
และต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็น
ระบบสำหรับการคัดกรองและการจัดสถานที่ไว้แยกกัก
กักกัน หรือคุมไว้สังเกต ณ สถานที่กำหนดและภายใน
ระยะเวลาตามมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดิน
ทางเข้าราชอาณาจักรสถานที่กักกันซึ่งทางราชการ
กำหนดแบ่งเป็น ๔ ประเภท (๑) สถานที่กักกันซึ่งทาง
ราชการกำหนด (State Quarantine – SQ) (๒) สถานที่
กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine
OQ) (๓) สถานที่กักกันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อ
เข้ารับการรักษาพยาบาล (Hospital Quarantine -
HQ) และ (๔) สถานที่กักกันทางเลือกโดยมี
วัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล
(Alternative Hospital Quarantine - AHQ)

แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan)

หมายถึง แผนงานสำหรับการดำเนินการและการปฏิบัติการเพื่อ
 ตอบโต้ รับมือ และแก้ไขเหตุการณ์ภาวะวิกฤติหรือ
 สถานการณ์ฉุกเฉินที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อย
 ความสูญเสียต่อชีวิต ความเสียหายต่อทรัพย์สิน
 ตลอดจนความปลอดภัยของประชาชนจากภัยด้าน
 ต่างๆ เช่น สาธารณภัย ภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรค
 ระบาด โรคติดต่อ การก่อเหตุความไม่สงบ เป็นต้น โดย
 มีระบบบัญชาการเหตุการณ์ วัตถุประสงค์ของการ
 ปฏิบัติการ ช่วงเวลาปฏิบัติการ การบริหารจัดการแบบ
 บูรณาการของหน่วยปฏิบัติการใช้ทรัพยากรในการ
 ปฏิบัติการกิจ การประเมินผลการทบทวนแผน

ทฤษฎีเกมกับการระงับข้อพิพาท (Game Theory and Dispute Settlement)

หมายถึง เป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์ถึง
 พฤติการณ์ หรือการกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือเรื่อง
 ผลประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งผู้เล่น/ผู้แสดงหลาย
 ฝ่ายมีความต้องการและแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่ง
 ผลประโยชน์ในเรื่องนั้นๆ ดังเช่นเกมการแย่งชิงอำนาจ
 เกมการแย่งชิงทรัพยากร เป็นต้น ในงานวิจัยฉบับนี้ได้
 นำทฤษฎีเกมมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์เชิง
 รัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจาก
 สภาพแวดล้อมของโลกที่มีปรากฏการณ์ของการ
 แสวงหาให้ได้มาซึ่งวัคซีนโควิด ๑๙ ของประเทศต่างๆ
 ภายใต้การเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
 โควิด-๑๙

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Anaysis)

หมายถึง ตามคำจำกัดความของสารานุกรมเสรีอธิบายสรุปได้ว่า
 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพเป็นเครื่องมือ
 ในการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กรหรือโครงการ
 ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดจุดแข็ง (Strengths
 – S) และจุดอ่อน (Weakness –W) จากสภาพแวดล้อม
 ภายใน รวมทั้งโอกาส (Opportunities – O) และอุปสรรค

(Threats –T) จากสภาพแวดล้อมภายนอก ในงานวิจัยฉบับนี้ได้ นำ SWOT Analysis มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อน ในมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย รวมถึงโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากผลของการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์ฯ และความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threats)

หมายถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นเหตุอันตรายที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อเสถียรภาพ ผลประโยชน์แห่งชาติและความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศ ซึ่งไม่เพียงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแต่ยังเป็นปัญหาคุกคามที่เชื่อมโยงกับบริบทในมิติด้านอื่นๆ อาทิ การเมือง เศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม พลังงาน เทคโนโลยี การต่างประเทศ ตลอดจนสาธารณสุข ดังเช่นการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ สภาพความมั่นคงแห่งชาติกำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติใน ๙ ประเภท ดังนี้ ความแตกแยกทางความคิดของคนไทยในสังคม ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง การขาดสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง ยาเสพติดและความยากจน

แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (National Preparedness Plan)

หมายถึง แผนที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือของรัฐและแนวทางการปฏิบัติในการบูรณาการกับภาคส่วนต่างๆ ของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือและการเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ โดยแผนมีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนแผนเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการ การจัดทำแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการสร้างระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามที่เป็นระบบ - สภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๑ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและศักยภาพในการป้องกันประเทศเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รัฐได้เน้นความสำคัญของการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมปฏิบัติในแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อรับมือกับภัยคุกคามต่างๆ ทั้งภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น และภายใต้แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กระทรวงการต่างประเทศได้ถูกกำหนดให้เป็นหน่วยงานกำกับประเด็นยุทธศาสตร์ในประเด็นด้านที่ ๓ คือ การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ

ทีมประเทศไทย (Team Thailand)

หมายถึง การบริหารราชการในต่างประเทศแบบบูรณาการรองรับโดยแผนแม่บทด้านการต่างประเทศและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕) มีองค์ประกอบและกลไกสำคัญในด้านการมอบนโยบายและหลักการบริหารราชการในต่างประเทศแบบบูรณาการ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารทีมประเทศไทย

ในแต่ละสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่โดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าทีม และการใช้สำนักงานเดียวกัน (One Roof Policy) ตามที่สืบค้นข้อมูลจากพจนานุกรม ศัพท์การทูตโดย Dekgenius เข้าถึงได้จากสื่อออนไลน์ พบคำอธิบายในความหมายสรุปได้ว่า รูปแบบของการทำงานที่เป็นเอกภาพของหน่วยราชการไทยในการปกป้องรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศ โดยเน้นให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีภารกิจในต่างประเทศทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ไม่ซ้ำซ้อน มีทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน บนพื้นฐานของแผนงานที่เป็นเอกภาพ กลไกการทำงานมีกระทรวงการต่างประเทศทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมในการประสานงาน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายนโยบายการปฏิรูปราชการในต่างประเทศตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑

พระราชรัฐ (Civil State)

หมายถึง

ตามที่สืบค้นข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น เข้าถึงได้จากสื่อออนไลน์ พบคำอธิบายในความหมายสรุปได้ว่า พระราชรัฐ คือ คำว่า “ประชา” รวมกับคำว่า “รัฐ” ซึ่งเป็นคำมาจากเนื้อเพลงชาติไทย นายกรัฐมนตรีได้นำคำ “พระราชรัฐ” มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย โดยรวมพลังทุกภาคส่วนทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐมาใช้ บนพื้นฐานว่า คนไทยทุกคนคือประชาชนของชาติ ซึ่งถือเป็นพลังอำนาจที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศในทุกมิติและทุกด้านอย่างยั่งยืน

บทที่ ๒

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) และมาตรการ

ดำเนินการที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลไทย

กล่าวนำ

เนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันได้มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ไปยังประเทศต่างๆ ทุกภูมิภาค รัฐบาลของประเทศต่างๆ จึงได้ดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา แต่ละประเทศต่างมีแนวโน้มนโยบายดำเนินการที่คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทและผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศนั้นๆ กอปรกับสภาพแวดล้อมของโลกในห้วงเวลาปัจจุบันซึ่งเข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ปรากฏว่ามีความสลับซับซ้อนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้นส่งผลให้ประเทศในภูมิภาคต่างๆ ไม่สามารถดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ แต่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไม่วิถีทางใดก็วิถีทางหนึ่งซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของทวิภาคี พหุภาคี หรือความร่วมมือระดับภูมิภาค สำหรับประเทศไทยมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลได้มีผลเกี่ยวเนื่องต่อประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ขณะเดียวกัน การดำเนินการของประเทศต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศก็ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ในภาพกว้างรัฐบาลไทยได้บริหารสถานการณ์ในการรักษาความมั่นคง การสร้างความปลอดภัยในด้านสาธารณสุข การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนการสร้างเชื่อมั่นให้สังคมสำหรับภายในประเทศ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการต่างๆ และบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการสำคัญที่สุด คือ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งถือเป็นหัวใจของรัฐในการบริหารสถานการณ์ให้มีความเสถียร นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีมาตรการสำคัญในด้านระหว่างประเทศดังเช่นมาตรการป้องกันโรคสำหรับบุคคลผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวปฏิบัติในการจัดระเบียบให้ผู้เดินทางชาวต่างชาติซึ่งรวมถึงบุคคลในคณะทูตประจำการในประเทศไทยเข้ารับการกักกัน ณ สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐทางเลือก (Alternative State Quarantine – ASQ) หรือ ณ สถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine – OQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน เป็นต้น

ดังนั้น แนวทางการศึกษาในบทนี้จะประกอบด้วย (๑) การอธิบายถึงสภาพแวดล้อมของโลกจากสถานการณ์โควิด-๑๙ รวมถึงประเทศไทยและเดนมาร์กซึ่งจะนำมาเป็นกรณีศึกษา (๒) การวิเคราะห์ความจำเป็นของรัฐบาลในการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อบริหารสถานการณ์ และ (๓) การนำเสนอสาระเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐภายใต้กรอบทางกฎหมาย

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในมิติด้านความมั่นคง รวมถึงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น การต่างประเทศ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับนโยบายหลักแห่งชาติสำคัญๆ โดยมีลำดับการศึกษา ดังนี้

๑. แนวทางการศึกษา
๒. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙
๓. สภาพแวดล้อมของโลก
๔. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในมิติด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการต่างประเทศ
 ๕. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)
 ๖. ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
 ๗. แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
 ๘. หลักการและมาตรการดำเนินการของรัฐบาลภายใต้กรอบกฎหมาย
 ๙. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
 ๑๐. กรอบแนวคิดของการวิจัย
 ๑๑. สรุป

แนวทางการศึกษา

ในบทที่ ๒ มีวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานในภาพกว้าง โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ (๑) สถานการณ์โควิด-๑๙ (๒) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมของโลกอันเป็นผลมาจากสถานการณ์ฯ โดยเชื่อมโยงกับมิติความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศเพื่ออธิบายให้เห็นภาพของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกมีผลอย่างไรต่อการดำเนิน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และ (๓) หลักการและเหตุผลความจำเป็นของรัฐในการดำเนินการ เพื่อบริหารสถานการณ์ ป้องกันและแก้ไขเหตุ ดังนี้

๑. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ และสภาพแวดล้อมของโลก
๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคงและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการต่างประเทศ และความเชื่อมโยงกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์การ เตรียมพร้อมแห่งชาติ
 ๓. มาตรการดำเนินการของรัฐบาลภายใต้กรอบทางกฎหมาย
 ๔. การทบทวนวรรณ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
 ทั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลในโครงการวิจัยฉบับนี้มีความจำเป็นต้องสืบค้นและอ้างอิงจาก เอกสารราชการ บทความทางวิชาการและการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Data

Electronic) ทั้งของไทยและต่างประเทศในประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลสถานการณ์ โควิด-๑๙ ทั่วโลก และการดำเนินการของรัฐบาลในกรอบยุทธศาสตร์ชาติและกฎหมาย ตลอดจนการ นำจากแนวคิดของนักวิชาการในด้านรัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและนักยุทธศาสตร์มาใช้ ประกอบในการวิเคราะห์หัตถการต่างประเทศที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙*

๑. ทั่วโลก (แหล่งที่มาข้อมูล : จากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO) ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

๑.๑ ภาพรวมสถานการณ์ทั่วโลก

ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑๐๒,๕๘๔,๓๕๑ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๔๔๔,๕๘๐ ราย เสียชีวิตสะสม ๒,๒๒๒,๖๔๗ ราย โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศอันดับที่ ๑ ในสถิติจำนวนผู้ป่วย ยืนยันสะสม ตามด้วยอินเดีย บราซิล รัสเซีย และสหราชอาณาจักร ในลำดับที่ ๒ – ๕ ของโลก

ในส่วนของภูมิภาคยุโรปปรากฏว่า ฝรั่งเศส อยู่ในลำดับที่ ๖ ของโลก ในสถิติ จำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสมตามด้วยสเปน (๗) อิตาลี (๘) เยอรมนี (๑๐) สวีเดน (๒๙) เดนมาร์ก (๕๗) นอร์เวย์ (๙๒) ฟินแลนด์ (๑๐๑) ไอร์แลนด์ (๑๕๐) เป็นต้น

สำหรับในกลุ่มประเทศอาเซียนปรากฏว่า อินโดนีเซียอยู่ในลำดับที่ ๑๙ ของโลก ในสถิติจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสม ตามด้วยฟิลิปปินส์ (๓๒) มาเลเซีย (๕๔) เมียนมา (๗๑) สิงคโปร์ (๙๕) ไทย (๑๑๘) เวียดนาม (๑๗๖) กัมพูชา (๑๙๕) บรูไนดารุซซาลาม (๒๐๑) และสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว (๒๐๙)

๑.๒ สหรัฐอเมริกา (ลำดับที่ ๑ ของโลกมากที่สุดในจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสม) ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๒๕,๘๑๗,๙๙๓ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๑๔๑,๓๒๗ ราย / เสียชีวิตสะสม ๔๓๖,๐๕๑ ราย

๑.๓ นิวซีแลนด์ (ลำดับที่ ๑๗๓) ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑,๙๔๗ ราย / ผู้ป่วย รายใหม่ต่อวัน ๐ ราย / เสียชีวิตสะสม ๒๕ ราย

๒. ภูมิภาคยุโรปและกลุ่มประเทศนอร์ดิกในยุโรปเหนือ (๕ ประเทศ)

๒.๑ รัสเซีย (ลำดับที่ ๔ ของโลกและมากที่สุดในยุโรปในจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสม) ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๓,๘๖๘,๐๘๗ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๑๗,๖๔๘ ราย เสียชีวิตสะสม ๗๓,๖๑๙ ราย

* “องค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO)”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้ จาก : www.who.int/emergencies/disease/novel-coronavirus-2019, ๒๕๖๔.

๒.๒ สวีเดน (ลำดับที่ ๒๙ ของโลกและมากที่สุดในนอร์ดิกในจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสม)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๕๖๖,๙๕๗ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๐ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๑๑,๕๙๑ ราย รักษาตัวอยู่ ๗๔,๔๗๑ ราย

๒.๓ เดนมาร์ก^๒ (ลำดับที่ ๕๗)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑๙๘,๔๗๒ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๓๗๗ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๒,๑๒๕ ราย

๒.๔ นอร์เวย์ (ลำดับที่ ๙๒)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๖๒,๗๙๓ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๒๑๘ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๕๖๓ ราย

๒.๕ ฟินแลนด์ (ลำดับที่ ๑๐๑)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๔๔,๔๐๒ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๐ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๖๗๑ ราย

๒.๖ ไอซ์แลนด์ (ลำดับที่ ๑๕๐)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๖,๐๐๙ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๗ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๒๙ ราย

๓. ภูมิภาคอาเซียนและประเทศไทย

๓.๑ อินโดนีเซีย (ลำดับที่ ๑๙ ของโลกและมากที่สุดในอาเซียนในจำนวนผู้ป่วย
ยืนยันสะสม)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑,๐๗๘,๓๑๔ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๑๒,๐๐๑ ราย
เสียชีวิตสะสม ๒๙,๙๙๘ ราย

๓.๒ มาเลเซีย (ลำดับที่ ๕๔)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๒๑๔,๙๕๙ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๕,๒๙๘ ราย
เสียชีวิตสะสม ๗๖๐ ราย

๓.๓ เมียนมา (ลำดับที่ ๗๑)
ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑๔๐,๑๔๕ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๒๘๑ ราย
เสียชีวิตสะสม ๓,๑๓๑ ราย

๓.๔ ไทย^๓ (ลำดับที่ ๑๑๘)

^๒ “ WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้
จาก : <https://covid19.who.int/table>, 2021.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑๙,๖๑๘ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๘๓๖ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๗๗ ราย

๓.๕ เวียดนาม (ลำดับที่ ๑๗๖)

ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๑,๘๑๙ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๓๘ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๓๕ ราย

๓.๖ กัมพูชา (ลำดับที่ ๑๙๕)

ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๔๖๖ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๑ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๐ ราย

๓.๗ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลำดับที่ ๒๐๙ ของโลกและน้อยที่สุด
ในอาเซียนในจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสม)

ผู้ป่วยยืนยันสะสม ๔๔ ราย / ผู้ป่วยรายใหม่ต่อวัน ๐ ราย / เสียชีวิต
สะสม ๐ ราย

จากสถิติข้างต้นขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบว่าสถานการณ์โควิด-๑๙
ในภาพรวมทั้งโลกยังคงมีความรุนแรงและน่าวิตกกังวลจากการเพิ่มขึ้นของอัตราจำนวนผู้ติดเชื้อ
สะสมและผู้เสียชีวิตสะสมอย่างต่อเนื่อง โดยในส่วนของเดนมาร์กเห็นได้ว่าอยู่ในลำดับที่ ๕๗ และไทย
อยู่ในลำดับที่ ๑๑๘ ของโลกในจำนวนผู้ป่วยสะสม ณ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และเมื่อเปรียบเทียบสถิติ
ระหว่างของโลกกับประเทศไทยพบว่ากรณีของไทยจะมีระดับความรุนแรงน้อยกว่าประเทศส่วนใหญ่
ในภูมิภาคยุโรปรวมถึงเดนมาร์ก ในส่วนของสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
ในภูมิภาคอาเซียนพบว่าประเทศเพื่อนบ้านของไทยในฝั่งทิศตะวันตกและทิศใต้จะประสบกับ
สถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากกว่าประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่ในช่วงกลางเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงเดือนกุมภาพันธ์
๒๕๖๔ ไทยประสบกับการแพร่ระบาดของโรคระลอกใหม่ภายในประเทศซึ่งมีระดับความรุนแรงมาก
ขึ้นกว่าสถานการณ์ในห้วงเวลาปี ๒๕๖๓ โดยจำนวนผู้ป่วยสะสมของไทยก่อนเหตุการณ์แพร่ระบาด
ของโรคระลอกใหม่มีจำนวนเฉลี่ยประมาณ ๔,๐๐๐ คน แต่ในห้วงเวลาของการแพร่ระบาดโรคระลอก
ใหม่นั้นมีจำนวนผู้ติดเชื้อต่อวันในแต่ละวันในจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากและมีการเพิ่มขึ้นของ
ผู้เสียชีวิตตามมาจึงส่งผลให้ลำดับของประเทศไทยในโลกในจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสมขยับสูงขึ้น
จากลำดับที่ ๑๕๑ ณ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ มาเป็นลำดับที่ ๑๑๘ ทั้งนี้ สาเหตุหลักของการเกิดการ
แพร่ระบาดของโรคดังกล่าว คือ การพบผู้ติดเชื้อที่เป็นกลุ่มก้อนมาจากเหตุการณ์ลักลอบเข้าเมือง
โดยผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและชาวไทย กรณีตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร ปัญหาอ่อนพ่น
การชุมนุมที่หนาแน่น การมั่วสุมตลอดจนงานสังสรรค์ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ

นอกเหนือจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ แล้วยังมีความเคลื่อนไหวที่เป็นประเด็นสำคัญในเวทีระหว่างประเทศในห้วงเวลาดังกล่าว คือ การเข้าถึงและการฉีดวัคซีนให้แก่กลุ่มเสี่ยงที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของแต่ละประเทศ การมาถึงและการจัดหาวัคซีนได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของประเทศต่างๆ ทั่วโลกแต่ละประเทศมีแนวนโยบายในเรื่องวัคซีนตามปัจจัยแวดล้อมและบริบทประเทศที่แตกต่างกันทั้งในด้านการเป็นผู้วิจัยพัฒนา ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้ใช้ ดังนั้น การบริหารจัดการวัคซีนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งยวดและเป็นความท้าทายที่แต่ละประเทศมีความจำเป็นต้องดำเนินการที่รอบคอบในอันนำไปสู่เป้าหมายเพื่อสร้างความปลอดภัยให้ประชาชนอย่างทั่วถึง

สรุป ในส่วนบริบทของประเทศไทยภายใต้สถานการณ์ที่ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคฯ สืบเนื่องจากปัจจัยของการมีผู้เดินทางชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าราชอาณาจักรโดยทางอากาศ พรมแดนทางบกและน้ำ รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมจากปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทั้งชาวไทยและแรงงานต่างด้าว ความเสี่ยงของการเกิดการแพร่ระบาดของโรคฯ ที่เป็นกลุ่มก้อนภายในประเทศ และความมั่นคงในการบริหารจัดการวัคซีน ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลจึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมภายในประเทศ เห็นภาพของพัฒนาการระหว่างประเทศที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนเฝ้าระวังสถานการณ์ของโลกที่ยังคงมีความผันผวนและความไม่แน่นอน

สภาพแวดล้อมของโลก

จากสถานการณ์โควิด-๑๙ หรือได้นิยามกันทั่วไปว่าเป็นโรคอุบัติใหม่^๔ ในปี ๒๕๖๒ ที่ประชาคมระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ กำลังเผชิญกับภัยคุกคามจากการแพร่ระบาดของโรคฯ ร่วมกันมาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา สะท้อนให้เห็นภาพได้ว่า พัฒนาการของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑ มีการเปลี่ยนแปลงโดยนัยสำคัญ ซึ่งสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้จากสภาพแวดล้อมของโลกในลักษณะของความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) หรือ VUCA

^๔ “โรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ”, สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๒๔ (กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์), ๒๕๖๑.

World^๕ และเมื่อคำนึงถึงการรับมือกับภัยคุกคามจากโรคโควิด-๑๙ ของประเทศต่างๆ ในทุกๆ ภูมิภาคปรากฏว่า แต่ละประเทศมีการดำเนินการในบริบทที่แตกต่างกันไปตามวิถีทางและผลประโยชน์แห่งชาติของประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ ยังมีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization – WHO) ในการบริหารสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไรหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ผลของความพยายามของประเทศต่างๆ ปรากฏชัดเจนว่า ประชาคมระหว่างประเทศยังคงไม่สามารถดำเนินมาตรการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคฯ ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลเป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งการแสวงหาวิธีการรักษาโรคฯ ทางการแพทย์ทั้งยารักษาโรค และวัคซีนป้องกันโรคที่ยังไม่สามารถหาผลสัมฤทธิ์ให้มีความปลอดภัยจากโรคได้อย่างมั่นใจชัดเจน สืบเนื่องมาจากความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-๑๙ ยังมีข้อจำกัดและวิทยาการทางการแพทย์ยังไม่ก้าวหน้าเท่าทันโรค ซึ่งยังต้องการเวลาของการค้นคว้าวิจัย ทดลอง และนวัตกรรมให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของประชาคมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงเข้ามาสู่สภาพแวดล้อมของโลกในลักษณะของ VUCA World ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและผลจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของทุกๆ ประเทศในทุกภูมิภาคอย่างชัดเจนและหลีกเลี่ยงไม่ได้ สภาวะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในห้วงเวลาปัจจุบันจึงสามารถอธิบายเชิงรัฐศาสตร์ในกรอบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ^๖ ได้ว่า ภายใต้บริบทดังกล่าวจึงเป็นการยากหรือมีความเป็นไปได้น้อยมากที่ประเทศนั้นๆ จะดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยว^๗ตามลำพังไม่เกี่ยวข้องกันกับประชาคมระหว่างประเทศหรืออีกนัยหนึ่งกล่าวคือ ภายใต้ของสภาพแวดล้อมของโลกปัจจุบันส่งผลให้ประเทศต่างๆ จำต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในวิถีทางใดวิธีหนึ่ง โดยสรุป การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จึงถือเป็นสถานการณ์ของโลกซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่และมีความท้าทายต่อประชาคมระหว่างประเทศในการเผชิญภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากภัยคุกคามในรูปแบบดั้งเดิมในลักษณะของภัยสงคราม ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือภัยจากการก่อการร้ายในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

^๕ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. บรรยายพิเศษ “สภาพสังคมโลกและภูมิภาคที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย”, ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔, หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

^๖ “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”. วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://wikipedia.org/wiki/>, 2563.

^๗ รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รามคำแหง). 2562

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการต่างประเทศ

การเผชิญกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ของประชาคมระหว่างประเทศเป็นผลสะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าแต่ละประเทศต่างมีวิถีทางและวิธีการดำเนินการที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทประเทศเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติให้บรรลุเป้าหมาย เช่นเดียวกับกรณีของประเทศไทยที่รัฐบาลได้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ เป็นแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศให้ไปสู่เป้าหมายในด้านต่างๆ ตามผลประโยชน์แห่งชาติ สำหรับในกรณีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ พบว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการตอบสนองต่อสถานการณ์ของรัฐบาลภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในด้านความมั่นคง โดยการเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ถือเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติในความสัมพันธ์กับด้านความปลอดภัยและความสงบสุขของประชาชน ความมั่นคงในระบบสาธารณสุข การต่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงสังคม จิตวิทยาในภาคประชาสังคม

ด้วยตระหนักถึงการมียุทธศาสตร์ชาติที่มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาของสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นของการปรับตัว โดยการจัดทำเพิ่มเติมแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ในแนวคิดของ “ล้มแล้ว ลุกไว”^๘ เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีทิศทางที่ชัดเจนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในประเทศและระหว่างประเทศและให้สามารถขับเคลื่อนประเทศก้าวหน้าต่อไปได้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ เช่น การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การบริการทางการแพทย์โดยส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร^๙ เป็นต้น

ในมิติที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ รัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เป็นแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศประกอบด้วยแผนย่อย ๕ ด้าน หรือกล่าวโดยย่อ 5S 5มี ได้แก่ ๑) ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ (Security / มีความมั่นคง) ๒) ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (Sustainability / มีความยั่งยืน) ๓) การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ (Standard / มีมาตรฐานสากล)

^๘ “แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 พ.ศ. 2564-2565”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๓, หน้า ๓.

^๙ เรื่องเดียวกัน.

๔) การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (Status / มีสถานะและเกียรติภูมิ) ๕) การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ (Synergy / มีพลัง) ภายใต้บริบทนี้ ผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องมีการดำเนินการแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนและเกื้อหนุนให้การดำเนินงานด้านการต่างประเทศมีพลังมีความเข้มแข็งเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

สรุป จากบทอธิบายความข้างต้นจะเห็นถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ โดยรัฐบาลกับแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-๑๙ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศหรือ 5S 5มี โดยกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ รัฐบาลได้บริหารสถานการณ์ภายในประเทศควบคู่กับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยใช้พลังอำนาจแห่งชาติในด้านการทูต/การต่างประเทศในบริบทของประเทศไทยและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงแห่งชาติ ความปลอดภัยของประชาชน ความมั่นคงในระบบสาธารณสุขและเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนเพื่อให้รับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕)

จากการอธิบายความข้างต้นในความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑) กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศนั้น ในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยังมีนโยบายหลักแห่งชาติเป็นกลไกรัฐรองรับยุทธศาสตร์ชาติฯ คือ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ซึ่งถือเป็นแผนระดับที่ ๒

การจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามมาตรา ๑๔ ที่กำหนดให้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติต้องมีสาระสำคัญครอบคลุมนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับเศรษฐกิจและนัยอื่นๆ ที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับความมั่นคงแห่งชาติ

ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติมีองค์ประกอบสำคัญในการจัดทำนโยบายฯ ประกอบด้วยการวางกรอบแนวคิด การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ/วัตถุประสงค์แห่งชาติ/วิสัยทัศน์ การจัดทำแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในด้านสำคัญต่างๆ (๑๙ ด้าน) ดังเช่นการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง การรักษาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน การรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เป็นต้น และขั้นตอน

การขับเคลื่อนนโยบายฯ ซึ่งรวมถึงแนวทางการแบ่งมอบหน่วยงานรับผิดชอบ การกำหนดแผนงานหรือโครงการซึ่งเป็นเรื่องสำคัญต่อความมั่นคงแห่งชาติและปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ทั้งนี้ ในรายละเอียดของกระบวนการจัดทำแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในด้านสำคัญต่างๆ มีการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละแผน สำหรับกลไกการขับเคลื่อนนโยบายฯ และแผนฯ ได้กำหนดแนวทางดำเนินการในรอบ ๒ ด้าน ซึ่งได้แก่ กรอบการพิจารณาแบ่งมอบหน่วยงานรับผิดชอบโดยมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบที่สอดคล้องกับภารกิจ/อำนาจหน้าที่/ความรับผิดชอบของหน่วยงาน และให้มีหน่วยรับผิดชอบในทุกประเด็นทั้งหน่วยรับผิดชอบหลักและหน่วยรับผิดชอบร่วม และกรอบการกำหนดเจ้าภาพและการแบ่งมอบหน่วยรับผิดชอบโดยมีโครงสร้างประกอบด้วย หน่วยรับผิดชอบหลัก หน่วยรับผิดชอบที่เป็นเจ้าภาพบูรณาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องภายใต้ต้นนโยบายฯ หน่วยรับผิดชอบตามกลยุทธ์และหน่วยรับผิดชอบร่วม ดังเช่นในกรณีการพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและการรักษาความมั่นคงพื้นที่ชายแดนมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก และการรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ภายใต้ต้นนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติเป็นยุทธศาสตร์ความมั่นคงเฉพาะเรื่องเชื่อมโยงและรองรับกับการเตรียมพร้อมของประเทศเพื่อรับมือกับภัยคุกคามทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น ในกรอบยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติได้จำแนกประเภทของภัยเพื่อเตรียมพร้อมการรองรับใน ๓ ด้าน ได้แก่ สาธารณภัย ภัยจากการสู้รบ และวิกฤตการณ์ความมั่นคง ซึ่งในส่วนของภัยจากด้านวิกฤตการณ์ความมั่นคงได้มีการประเมินสถานการณ์และภัยในด้านนี้ที่อาจมีเหตุของการคุกคามมาจากการก่อการร้ายสากล อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อวินาศกรรม การก่อจลาจล ความมั่นคงทางไซเบอร์ ความมั่นคงทางอวกาศ ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร ตลอดจนภัยจากโรคอุบัติใหม่ เป็นต้น

องค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติประกอบด้วยการจัดทำวิสัยทัศน์ การกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ การแบ่งมอบความรับผิดชอบและกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติดังกล่าวได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านที่ ๑ คือ การพัฒนาศักยภาพระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้เผชิญกับภาวะไม่ปกติและจัดการความเสี่ยงอย่างบูรณาการ ด้านที่ ๒ คือ การเสริมสร้างความเชื่อมั่น ภูมิคุ้มกันและศักยภาพของทุกภาคส่วนให้มีความตระหนัก

และความเข้มแข็งร่วมกันในลักษณะประชารัฐ ด้านที่ ๓ คือ การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ ซึ่งในส่วนนี้ได้กำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานกำกับประเด็นประยุทศาสตร์เพื่อขับเคลื่อน และด้านที่ ๔ คือ การบริหารจัดการแผนโดยมีการบูรณาการและผนึกกำลังในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้านมีการกำหนดเป้าประสงค์/ตัวชี้วัด/กลยุทธ์รองรับการปฏิบัติ

แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

เป็นแผนรองรับยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ของประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือและการเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ แผนมีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนแผนเพื่อใช้เป็นกรอบของกลไกดำเนินการ การจัดทำแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประโยชน์ในการสร้างระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคามอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามที่เป็นระบบ

ภายใต้แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้นำประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ ด้านข้างต้นตามที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ มาเพื่อรองรับการขับเคลื่อน ดังเช่นในด้านที่ ๓ การเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศมีกลไกขับเคลื่อน คือ กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานกำกับประเด็นยุทธศาสตร์ และมีกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหน่วยงานสนับสนุน

มาตรการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลภายใต้กรอบกฎหมาย

ในการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ รัฐบาลยึดถือการปฏิบัติทั้งมาตรการภายในประเทศและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับด้านการต่างประเทศภายใต้กรอบทางกฎหมายเป็นหลักการสำคัญซึ่งสามารถอธิบายแนวทางดำเนินการของรัฐได้ใน ๒ ด้าน ดังนี้ ๑) การดำเนินการบนพื้นฐานของบริบททางกฎหมาย และ ๒) การดำเนินมาตรการต่างๆ ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีและข้อกำหนดต่างๆ ดังนี้

๑. การดำเนินการบนพื้นฐานของบริบททางกฎหมาย

กลไกรัฐที่ถือเป็นหัวใจของรัฐบาลเพื่อบริหารและควบคุมสถานการณ์ คือ การดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมาย เพื่อให้รัฐบาลสามารถกำหนดและนำมาตราการที่จำเป็นมาปฏิบัติและบังคับใช้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สามารถประมวลได้ ดังนี้

๑.๑ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

คณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการเรื่องการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ และได้มีการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ อีก ๑๒ ครั้ง จนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔^{๑๐} (ข้อมูล การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔) โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ด้วยการตระหนักถึงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน มีความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อชีวิตของประชาชน รัฐบาลจึงมีความจำเป็นในการใช้มาตรการที่เร่งด่วนและมีความเข้มงวดเพื่อควบคุมสถานการณ์

๑.๒ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี

เพื่อให้การดำเนินการของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี กระทรวง ส่วนราชการสามารถปฏิบัติงานได้จากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ ให้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตามกฎหมายโอนมาเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุญาต สั่งการ แก้ไข ปราบปราม ระวังยับยั้ง ในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือช่วยเหลือประชาชน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘^{๑๑}

ตัวอย่างพระราชบัญญัติสำคัญๆ เพื่อการข้างต้น ดังเช่น พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ พ.ร.บ. การเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ พ.ร.บ. การแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ร.บ. ควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ร.บ. ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๐ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ร.บ. ยา พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ร.บ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้น

^{๑๐} “การขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๘, ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔, หน้า ๗๒

^{๑๑} “การกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๐, หน้า ๒

๑.๓ การแต่งตั้งหัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินและการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘

เพื่อให้รัฐมนตรี กระทรวง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘^{๑๒} โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสามและวรรคห้า แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ประมวลกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนี้

๑.๓.๑ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.)) มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์และรัฐมนตรีจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ซึ่งรวมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๑.๓.๒ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) มีโครงสร้างภายในประกอบด้วย ส่วนงานต่างๆ อาทิ สำนักงานประสานงานกลาง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหัวหน้าสำนักงาน ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข (ศปก.สธ.) กรณีโรคติดเชื้อโควิด-๑๙ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นหัวหน้าศูนย์ ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการป้องกันและช่วยเหลือประชาชน ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นหัวหน้าศูนย์ ศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศ และการดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าศูนย์ ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินและความมั่นคง (ศปม.) ผู้บัญชาทหารสูงสุดเป็นหัวหน้าศูนย์ เป็นต้น

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรีปรับการจัดโครงสร้าง ศบค.ใหม่ โดยกำหนดให้สำนักงานประสานงานกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศปก.ศบค.) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการศูนย์แทน โดยบูรณาการทำงานกับ ศปก.กต. ศปก.สธ. ศปม. และศปก.ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ เหมาะสมกับสถานการณ์ในเวลานั้นๆ

๒. การดำเนินมาตรการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีและข้อกำหนดต่างๆ

ตามที่ได้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และการจัดโครงสร้าง ศบค. ซึ่งมีกระทรวงการต่างประเทศและ

^{๑๒} “การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๖.

ส่วนราชการสำคัญอื่นๆ ร่วมอยู่ในองค์ประกอบการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินด้วยนั้น นายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีรวมถึงข้อกำหนดต่างๆ ในห้วงเวลานั้นๆ ของสถานการณ์ เพื่อให้เป็นกลไกของรัฐในบูรณาการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามกรอบทางกฎหมาย

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการปฏิบัติงานของ ศปก.กต. ในภารกิจที่รับผิดชอบศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศนั้นมีการดำเนินการที่เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งในภายใต้คำสั่งนายกรัฐมนตรี คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) ข้อกำหนดและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง คือเรื่องการอนุญาตให้ชาวต่างชาติรวมถึง “บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศซึ่งมาปฏิบัติงานในประเทศไทย หรือบุคคลในหน่วยงานระหว่างประเทศหรืออื่นตามที่กระทรวงอนุญาตตามความจำเป็น ตลอดจนคู่สมรส บิดามารดา หรือบุตรของบุคคลดังกล่าว” เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้โดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙^{๑๓}

๓. มาตรการดำเนินการของรัฐบาลในภาพกว้าง (ระหว่างปี ๒๕๖๓ – มี.ค. ๒๕๖๔)

รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในเชิงองค์รวมเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีประกาศตลอดจนข้อกำหนดต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายแห่งชาติเพื่อรักษาความมั่นคง ให้ประชาชนมีความปลอดภัยจากภัยคุกคาม สร้างเสถียรภาพในระบบสาธารณสุขและเศรษฐกิจขับเคลื่อนประเทศให้มั่นคงและดำรงอยู่ได้ในประชาคมระหว่างประเทศ

สำหรับพัฒนาการของมาตรการรัฐบาลเห็นได้ว่า ในห้วงเวลาปี ๒๕๖๓ – ต้นปี ๒๕๖๔ การบังคับใช้มาตรการของรัฐ รวมทั้งกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมของความเสี่ยงของสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลานั้นๆ วัตถุประสงค์ของการออกมาตรการและระดับความเข้มข้นของมาตรการ ดังจะเห็นได้จากช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๖๓ ในช่วงแรกเริ่มของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ มาตรการของรัฐมีความเข้มข้นสูงสุด เพื่อควบคุมโรคและสร้างเสถียรภาพของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง การปิดสถานที่ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการติดโรค การปิด และจำกัดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร การห้ามออกจากเคหะสถาน การห้ามชุมนุม ต่อมาในห้วงเวลากลางปี ๒๕๖๓ เมื่อสามารถควบคุมสถานการณ์

^{๑๓} “แนวปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘(ฉบับที่ ๗)”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓, หน้า ๘๑.

โควิด-๑๙ ได้ตามแผนงาน รัฐบาลจึงเน้นนโยบายให้ความสำคัญแก่การควบคุมโรคภายในประเทศและจากผู้เดินทางระหว่างประเทศควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและฟื้นฟูภาคสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์โควิด-๑๙ และผลกระทบจากมาตรการที่มีความเข้มข้นโดยได้มีมาตรการผ่อนคลายกิจกรรม/กิจการต่างๆ ในวงกว้างมากขึ้น อาทิ การอนุญาตให้ผู้เดินทางชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มมากขึ้น การผ่อนปรนแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย ๓ ประเทศฝั่งทิศตะวันออกและตะวันตกให้สามารถเดินทางเข้าราชอาณาจักรทางบกเพื่อรับจ้างงาน การส่งเสริมการจ้างงาน การท่องเที่ยว การศึกษา ตลอดจนการเยียวยาสังคมในภาคต่างๆ ที่ได้รับความเดือดร้อน และที่สำคัญคือการยกเลิกการห้ามออกจากเคหสถาน

ในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ - ต้นปี ๒๕๖๔ ที่เกิดการระบาดของโรคระลอกใหม่ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการต่างๆ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศโดยมีการกระชับมาตรการอย่างเข้มข้นในการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในด้านสำคัญ ดังเช่น การห้ามใช้หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค^{๑๔} การกำหนดพื้นที่สถานการณ์^{๑๕} รวมทั้งการสาธารณสุขและสุขอนามัย^{๑๖} เพื่อป้องกัน/สกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคและการรักษาพยาบาลคู่ไปกับมาตรการด้านความมั่นคง^{๑๗} เพื่อห้ามชุมนุมและการมั่วสุมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรค ขณะเดียวกันคงมาตรการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรของชาวต่างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจคู่ขนาน และที่สำคัญในห้วงเวลาดังกล่าวรัฐบาลยังมีนโยบายการจัดหาวัคซีนให้แก่ประชาชนในประเทศในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับมาตรการต่างประเทศในการจัดหา

^{๑๔} “ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๕) ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓, หน้า ๖๘.

^{๑๕} “ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๘) ลงวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๔๓.

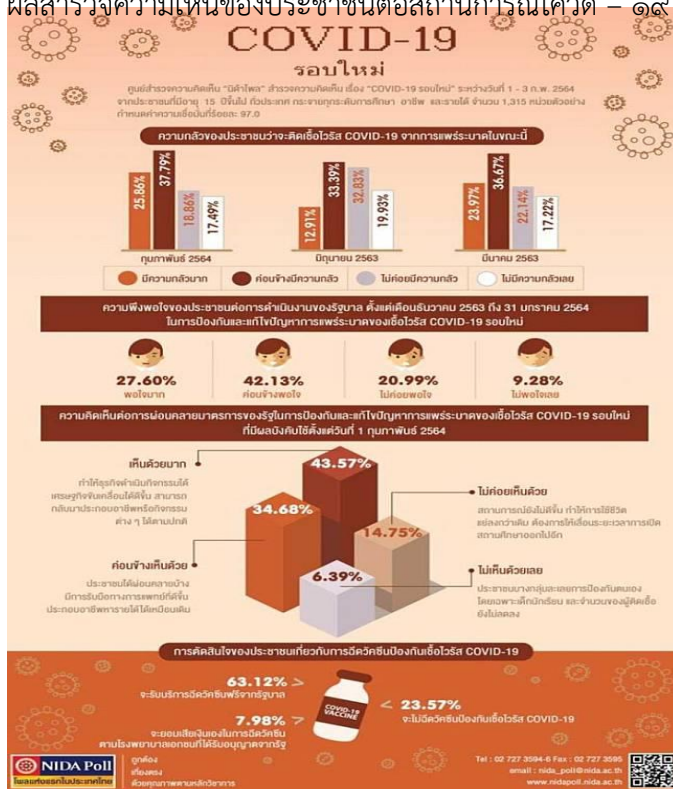
^{๑๖} “ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๖) ลงวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๓ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๑.

^{๑๗} “ประกาศหัวหน้าผู้รับผิดชอบ ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง เรื่อง ห้ามชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุมที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, หน้า ๓๓.

วัคซีนจากต่างประเทศ^{๑๘} โดยรัฐบาลมีแนวทางดำเนินการในประเด็นสำคัญ คือวัคซีนโควิด-๑๙ ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศต้องปลอดภัยและจัดสรรให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม

เมื่อมองภาพเกี่ยวกับปฏิภพการของภาคประชาสังคมต่อการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ปรากฏว่ามีทั้งที่เห็นด้วยกับรัฐบาลและไม่เห็นด้วย ดังเช่นการสำรวจความเห็นของประชาชน^{๑๙}ต่อการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงผลของการสำรวจในเรื่องความพึงพอใจและความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ ของประชาชนต่อมาตรการของรัฐบาลตามตัวอย่างประกอบการอธิบายได้จากกรณีการสำรวจของศูนย์สำรวจความเห็นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ที่พบว่าร้อยละ ๔๒.๑๓ ของประชาชนค่อนข้างพอใจต่อการดำเนินงานของรัฐบาลตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-๑๙ รอบใหม่ และร้อยละ ๙.๒๘ ไม่พอใจเลย

แผนภาพที่ ๒ - ๑ ผลสำรวจความเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์โควิด - ๑๙ ระลอกใหม่

^{๑๘} “PM PODCAST นายกรัฐมนตรีเล่าเรื่อง วัคซีนโควิด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://today.line.me/th/v2/article/oGwX76?utm>, 2564.

^{๑๙} “ผลสำรวจของประชาชน เรื่อง “COVID-19 รอบใหม่”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://today.line.me/th/v2/article/6mVXlv?utm>, 2564.

ที่มา : ศูนย์สำรวจความเห็นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า), ๒๕๖๔.

ขณะเดียวกันในมุมมองจากต่างประเทศเมื่อช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สถาบันโลวี (Lowy Institute) ของออสเตรเลียได้จัดอันดับให้ประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๔ ที่รับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ดีที่สุดในโลกจากทั้งหมด ๙๘ ประเทศ รองจากนิวซีแลนด์ อันดับที่ ๑ ตามด้วยเวียดนาม (๒) และไต้หวัน (๓)

แผนภาพที่ ๒-๒ ไทยได้รับจัดอันดับเป็นลำดับที่ ๔ ที่รับมือการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่ดีที่สุดในโลก

สธ. เผยไทยเป็นอันดับ 4 ของโลกควบคุมโควิด 19 ได้ดี

กระทรวงสาธารณสุข เผยสถาบันโลวี ออสเตรเลีย จัดให้ไทยเป็นอันดับ 4 ของโลก ด้วยคะแนน 84.2 ควบคุมการระบาดของโรคโควิด 19 ได้ดี จากทั้งหมด 98 ประเทศ ประเมินประสิทธิภาพ 6 ตัวชี้วัด

นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้สัมภาษณ์ว่า ประเทศไทย ได้จัดระบบบริหารจัดการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ตั้งแต่เริ่มพบการระบาด ทำให้ควบคุมโรคได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการระบาดระลอกใหม่ สามารถจำกัดวงการแพร่ระบาดให้อยู่ในระดับพื้นที่ ภาพรวมควบคุมสถานการณ์ได้ดี โดยสถาบันโลวี (Lowy Institute) ของออสเตรเลียได้จัดอันดับให้ไทยเป็นอันดับ 4 ที่รับมือการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ดีที่สุดในโลก จากทั้งหมด 98 ประเทศ โดยอันดับ 1 คือ นิวซีแลนด์ 94.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 รองลงมาคือ เวียดนาม 90.8 คะแนน ไต้หวัน 86.4 คะแนน ไทย 84.2 คะแนน และไซปรัส 83.3 คะแนน การประเมินครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาการประเมิน 36 สัปดาห์ ตัดข้อมูล ณ วันที่ 9 มกราคม 2564 โดยประเมิน 6 ตัวชี้วัด คือ จำนวนผู้ติดเชื้อ จำนวนผู้เสียชีวิต จำนวนผู้ติดเชื้อต่อประชากร 1 ล้านคน จำนวนผู้เสียชีวิตต่อประชากร 1 ล้านคน จำนวนผู้ติดเชื้อต่อสัดส่วนการตรวจหาเชื้อ และการตรวจหาเชื้อต่อประชากร 1,000 คน

“ผลการจัดอันดับครั้งนี้ เป็นความภาคภูมิใจของคนไทย และยืนยันความสำเร็จของการควบคุมโรคโควิด 19 ที่ทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน และประชาชน ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุข การอยู่บ้าน ลดการเดินทาง เฝ้าระวัง เข้มงวดตามแนวชายแดน ป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด ใช้แอปพลิเคชันไทย, หมอชนะ” นายอนุทินกล่าว

ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ประเทศไทยติดอันดับโลกด้านสาธารณสุข อาทิ อันดับ 1 ประเทศที่ฟื้นตัวและรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-19 ได้ดีที่สุดในโลกจากข้อมูลดัชนีโควิด-19 ระดับโลก (GCI) จาก 184 ประเทศทั่วโลก ตามดัชนี Global COVID-19 Index (GCI) ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ประเทศมาเลเซีย ณ วันที่ 29 ก.ค. 63 โดยมีคะแนนดีที่สุดในสองมิติ คือ ด้านการฟื้นตัวจากสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ที่บรรเทาการระบาดของไวรัสได้ก้าวหน้าที่สุดในโลก และด้านความรุนแรงของสถานการณ์โรคโควิด-19 เป็นประเทศที่รับมือกับวิกฤตได้ดี โดยมีอัตราการติดเชื้อต่ำ และมีผู้เสียชีวิตน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีระบบเฝ้าระวังและควบคุมโรคที่เข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ในปี 2562 ไทยติดอันดับ 6 จาก 195 ประเทศที่มีความมั่นคง ด้านสุขภาพ เป็นประเทศที่มีความพร้อมในการเตรียมตัวรับมือโรคระบาดดีที่สุดในโลก จากการจัดอันดับโดยมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา (John Hopkins Center for Health Security) ที่ใช้ดัชนีวัดความมั่นคงด้านสุขภาพ (Global Health Security Index) พิจารณาจากความเข้มแข็งระบบสาธารณสุข ความสามารถในการป้องกันโรค มาตรการที่จะใช้รับมือกรณีมีสถานการณ์โรคระบาดร้ายแรง ในปี 2564 แม้ว่าไทยจะเผชิญกับการระบาดระลอกใหม่ แต่สามารถบริหารจัดการได้ดี ทำให้ไทยติดอันดับ 1 ในเอเชีย และอันดับ 8 ของโลกที่มีระบบสาธารณสุขที่ดีที่สุด จากการสำรวจของ Numbeo ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีฐานข้อมูลค่าครองชีพและระบบสาธารณสุขใหญ่ที่สุดในโลก

กุมภาพันธ์ 2/8 ***** 9 กุมภาพันธ์ 2564

<http://pr.moph.go.th> e-mail : healthmoph5@gmail.com

ที่มา : “ข่าวเพื่อสื่อมวลชน”, สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๔.

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาในโครงการวิจัยมีสาระและมุมมองรอบด้านมากที่สุด ตลอดจนมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนรู้และการพิจารณาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติต่อไป ผู้เขียนงานวิจัยจึงมีแนวทางประกอบด้วย (๑) การค้นคว้าและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่มาต่างๆ ทั้งจากเอกสารราชการและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (๒) การทบทวนวรรณกรรมจากบทความทางวิชาการ และ (๓) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขางานการสาธารณสุข การปกครอง/การบริหารจัดการ และการทูต เพื่อให้มีภาพที่สมบูรณ์มากขึ้นทั้งแนวคิดในเชิงนโยบายและมุมมองจากฝ่ายต่างประเทศ

๑. งานวิจัย แนวคิดและหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ (๑) การศึกษาและทำความเข้าใจใน ความเกี่ยวข้องระหว่างสภาพแวดล้อมของโลกกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่เกิดขึ้นเป็นโรคอุบัติใหม่ โดยนำแนวคิดของ VUCA World มาประกอบอธิบายในเชิงรัฐศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ (๒) การอธิบายให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์โควิด-๑๙ กับผลกระทบที่มีต่อ ประชาคมระหว่างประเทศและไทย (๓) การอธิบายถึงหลักการของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์ และแนวทางการรับมือกับผลกระทบที่ได้รับจากสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยศึกษากลไกการดำเนินการ ของรัฐบาลบนพื้นฐานของกรอบทางกฎหมาย การใช้เครื่องมือและทรัพยากรของรัฐ รวมทั้งความสำคัญ ของการบริหารจัดการที่เชื่อมโยงกับบริบทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายหลักระดับชาติและแผน แม่บทประเด็นการต่างประเทศ (๔) การวิเคราะห์ผลการดำเนินมาตรการของรัฐบาลทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย ซึ่งจะศึกษาในกรณี ระหว่างไทยกับเดนมาร์ก โดยนำหลักคิดทางรัฐศาสตร์ และหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ ศักยภาพ (SWOT Analysis) มาเป็นแนวทางการสังเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสของ

ความร่วมมือและภัยคุกคาม/อุปสรรค และ (๕) การนำเสนอแนวคิดในการปรับการดำเนินการของรัฐ ในการรับมือกับสถานการณ์ในบริบทของประเทศไทย

ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และบทความทางวิชาการที่เผยแพร่ ในสาธารณชนโดยทั่วไปนั้น จากการค้นคว้าข้อมูลและสืบค้นของผู้เขียนงานวิจัยพบว่า มีบทความทาง วิชาการ ซึ่งมีสาระสำคัญบางส่วนสัมพันธ์กับงานวิจัยฉบับนี้ ดังเช่นบทความเรื่อง “สถานการณ์ความ มั่นคงระหว่างประเทศภายหลังการระบาดของไวรัส COVID – 19” ซึ่งเป็นบทความจากวารสาร มุมมองความมั่นคงฉบับที่ ๔ (มิ.ย. – ก.ค. ๖๓) โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และเรื่อง “ฝ่าวิกฤติ COVID-19 : มาตรการปลดล็อกกับแนวทางการเตรียมพร้อมสำหรับความมั่นคง” ซึ่งเป็น บทความจากวารสาร Policy Brief : ๔/๒๕๖๓ (ต.ค.- ธ.ค. ๖๓) โดยศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ

ในส่วนของบทความเรื่อง “สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศภายหลังการ ระบาดของไวรัส COVID – 19” มีสาระสำคัญ ดังเช่นภูมิหลังของการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั่วโลก แนวโน้มความมั่นคงหลังโควิด-๑๙ ในมิติด้านภูมิรัฐศาสตร์และระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจและห่วงโซ่อุปทานโลก ผลกระทบต่ออาเซียนในด้านเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้ง ผลกระทบต่อไทยและข้อเสนอแนะ สำหรับบทความเรื่อง “ฝ่าวิกฤติ COVID-19 : มาตรการปลดล็อก กับแนวทางการเตรียมพร้อมสำหรับความมั่นคง” มีจุดเน้นในประเด็นวิเคราะห์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ เจริญนโยบายในกรณีหากประเทศไทยมีมาตรการปลดล็อกประเทศเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและ ความเครียดในสังคมในมิติ ๖ ด้านของประเทศ ประกอบด้วยด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองและด้านทหาร

นอกจากนี้ ผู้เขียนงานวิจัยยังได้มีการทบทวนวรรณกรรมจากบทความทางวิชาการ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในหัวข้อเรื่อง “บทบาทของกระทรวง การต่างประเทศกับการจัดตั้งสถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine – OQ) สำหรับบุคคลในคณะทูตประจำประเทศไทยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด – ๑๙ ในประเทศไทย (Role of The Ministry of Foreign Affairs : The Set-up of Organizational Quarantine (OQ) for Diplomatic Corps in Thailand during the COVID-19 Situation in Thailand)” จัดทำโดยนายไกร มหาสันทนะ รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ นักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ ซึ่งเป็น งานบทความทางวิชาการที่ผู้เขียนงานวิจัยนี้ได้เขียนขึ้นเองและเสนอบทความทางวิชาการดังกล่าว ให้แก่ วปอ. ในช่วงปี ๒๕๖๔

๒. แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้รับความรู้และข้อคิดเห็นในประเด็นด้านการสาธารณสุข การบริหาร สถานการณ์ภายในประเทศและการบริหารจัดการภาครัฐในภาวะวิกฤติ การดำเนินงานด้านการ ต่างประเทศเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน การวิเคราะห์ผลการดำเนินการของรัฐบาลเดนมาร์ก ในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ การวิเคราะห์ถึงแนวโน้มและทิศทางความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย – เดนมาร์กหลังยุคโควิด-๑๙ และมุมมองในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

ผู้เขียนงานวิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๔ ท่าน ผลของการสัมภาษณ์จะทำให้เห็นภาพฉากทัศน์และการคาดการณ์สถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญจะเป็นประโยชน์ ต่อฐานข้อมูลและแนวคิดสำหรับการเตรียมงานของราชการไทยและภาคีที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป ดังสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ นายยงยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขและนักศึกษาวิทยาลัย ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีความเห็น ในเชิงนโยบายต่อ “แนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขจากการรับมือสถานการณ์ระหว่างประเทศ จากโรคอุบัติใหม่ในอนาคต” ซึ่งจะถือเป็นแนวทางในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศและ พลังอำนาจแห่งชาติในด้านสาธารณสุข สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ (๑) บริบทในระดับนานาชาติ ทิศทาง กระแสของโลกแสดงถึงแนวคิดประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถรอดพ้นการระบาดโดยลำพัง การจะ ผ่านวิกฤติโรคอุบัติใหม่จะต้องอาศัยปัจจัยหลักสองประการ คือ การพึ่งพากัน และขีดความสามารถ/ ความพร้อมของประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะเรื่องความเข้มแข็งของระบบสุขภาพ และ (๒) บริบท ในระดับประเทศ มองบทบาทประเทศไทยในอาเซียน เพื่อเคลื่อนไหวพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ในภาวะวิกฤติทางสาธารณสุขให้ชัดเจน และพิจารณาปรับบทบาทไทยในการเป็นประเทศผู้บริจาค หนุนช่วยเพื่อพัฒนางานด้านการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติทางสาธารณสุขกับหุ้นส่วนทาง ยุทธศาสตร์

๒.๒ นายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทยและนักศึกษาวิทยาลัย ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีความเห็น ในเชิงนโยบายต่อการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินภายในประเทศกับการรับมือสถานการณ์ระหว่าง ประเทศจากโรคอุบัติใหม่ ซึ่งเป็นกลไกของรัฐในการบริหารจัดการในบริบทของไทย สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ (๑) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ (๒) กระทรวงมหาดไทย โดย ศบค.มท. ได้ดำเนินภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก ศบค. รวมถึงการกำหนด

มาตรการให้จังหวัด กรุงเทพมหานครปฏิบัติ และการกำกับติดตามให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและการบูรณาการ กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนมาตรการตามที่ ศบค. กำหนด ตลอดจนการแก้ไขข้อขัดข้อง ในการดำเนินการ (๓) ภายใต้ ศปก.ศบค. นั้น ศบค.มท. บูรณาการทำงานกับ ศปก.ต่างๆ (สธ./กต./ ศปม./วิจัย) และ (๔) ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็น “หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการ แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับการสั่งการและประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่า ราชการกรุงเทพมหานคร” โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด มีบทบาทสำคัญในการเป็น “ผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทุกมิติในเขตท้องที่ที่ตน รับผิดชอบ”

๒.๓ นายธนภูมิ रिชมชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุง โคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็นต่อแนวทางการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ จากปฏิกิริยาของสังคมเดนมาร์กต่อมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์ก ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับ เดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ และการบริหารสถานการณ์ในภาวะวิกฤติของสถานเอกอัครราชทูตฯ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (๑) เดนมาร์กเป็นประเทศที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ อย่างใกล้ชิด และโดยที่สังคมเดนมาร์กให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระมากกว่าเรื่องพิธีรีตรองทำให้ รัฐบาลเดนมาร์กสามารถดำเนินนโยบายในเรื่องต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ (๒) การที่ ทางการเดนมาร์กได้ส่งเอกอัครราชทูตที่มาจากสภาการค้า ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้กระทรวงการ ต่างประเทศเดนมาร์ก ให้ไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำประเทศไทยนั้นเป็น ประโยชน์แก่การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเพิ่มมูลค่าการค้าและการหา ช่องทางการลงทุนให้แก่ภาคเอกชนไทย และ (๓) สถานเอกอัครราชทูตฯ มีบทบาทหน้าที่หลักในการ ช่วยเหลือดูแลคนไทยในเดนมาร์ก ดังมาตรการสำคัญ อาทิ การติดตามมาตรการในการควบคุมโรค และมาตรการการเดินทางเข้า-ออก ของรัฐบาลเดนมาร์กให้คนไทยได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการจัดหาเที่ยวบินให้คนไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนการเดินทางกลับประเทศไทย เป็นต้น

๒.๔ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศจาก สหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ประจำปี การศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ มีความเห็นในมุมมองของความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียในการ รับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในประเด็นสำคัญสรุปได้ ดังนี้ (๑) การลักลอบข้ามพรมแดน ของผู้ลักลอบเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายและการลักลอบค้ายาเสพติดซึ่งอาจนำมาสู่ปัญหาการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-๑๙ สามารถที่จะลดหรือหยุดการกระทำได้ทั้งหมดโดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ในปัจจุบัน และ (๒) ในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รู้สึกตระหนักได้ดีถึงระดับของ

ความเป็นมืออาชีพของบุคลากรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและตัวนักศึกษาเองในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ดังสาระสำคัญ ต่อไปนี้

๒.๔.๑ I view the cooperation between both countries are now at a Solid state. Both countries was able to manage the Covid situation immaculately. For example, border crossing of illegals immigrants and drug traffickers which may bring the virus was able to be reduced or stop totally by the current cooperation at the border. Both MFA and Embassy's was able to coordinate a smooth transfer of it's people to and out of each countries smoothly. This can only be achieved with a Solid cooperation by the two government.

๒ .๔ .๒ As a student at NDC, I was surprised by the level of professionalism shown by the NDC staff and the student itself on handling the Covid 19 situation. All procedure, even though it's strict, is fully complied with. It is proven by the Zero case of Covid from NDC even though the students are from various provinces in Thailand. I feel safe to be in NDC.

แผนภาพที่ ๒-๓ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศจากสหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ (หมู่เหยี่ยว)

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดในการทำงานวิจัยฉบับนี้มีแนวทางดำเนินการใน ๓ ส่วน ดังนี้

๑. วิเคราะห์นโยบายและการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลไทยพร้อมทั้งศึกษาและทำความเข้าใจในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในระดับโลกและต่อประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและถือเป็นการปูพื้นฐานขั้นแรกของงานวิจัย

๒. วิเคราะห์ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในมิติต่างๆ จากการดำเนินมาตรการของรัฐบาลไทย ซึ่งจะทำให้เห็นถึงประเด็นใดที่มีปัญหาและโอกาสของความร่วมมือ โดยอธิบายการเชื่อมโยงระหว่างมาตรการภายในประเทศและระหว่างประเทศของรัฐบาลไทยกับการนำยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักสำคัญ และแผนแม่บทเกี่ยวข้องมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับภัยและการใช้กลยุทธ์นโยบายทางการทูตของรัฐบาลไทยในเวทีระหว่างประเทศภายใต้สภาพแวดล้อมดังกล่าว

๓. นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์กับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในบริบทที่มีความเหมาะสมต่อประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ กลยุทธ์ดำเนินการของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศเพื่อรับมือกับสถานการณ์และแก้ไขปัญหา การปรับปรุงกฎหมาย การบูรณาการของแผนงานในระดับต่างๆ ของรัฐบาลและส่วนราชการต่างๆ ตลอดจนการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติของส่วนราชการสำคัญ

ศึกษา / วิเคราะห์

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ
ในระดับโลกและภูมิภาค
- มาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้อง
กับการต่างประเทศของรัฐบาลไทยต่อการ
.....โรค.....

วิเคราะห์ / สกัดปัญหา

- ผลกระทบของมาตรการของรัฐบาลไทย
ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย
- การดำเนินนโยบายความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศของไทยภายใต้สถานการณ์ของโรค
- ปัญหาในด้านต่างๆ

แนวทางการปรับมาตรการดำเนินการ

การบริหารจัดการ

- ปรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(ยศ.) ในมิติการต่างประเทศ
- เพิ่มพลังอำนาจแห่งชาติในด้านการทูต
และเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศ
- ปรับแนวทางการปฏิบัติภายใต้ ยศ.ชาติ
ในด้านความมั่นคง
- บูรณาการการทำงานของภาคส่วนต่างๆ
- ปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้เป็น

สรุป

สรุปประเด็นและคำสำคัญ (Keywords) ดังนี้

๑. ผู้ป่วยยืนยันสะสม / ผู้เสียชีวิตสะสม จากสถานการณ์โควิด-๑๙ / ผู้ป่วยยืนยันสะสมของเดนมาร์ก ๑๙๘,๔๗๒ ราย / ผู้ป่วยยืนยันสะสมของไทย ๑๙,๖๑๘ ราย (สถานะข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) ในกรอบเวลาของการศึกษาระหว่างต้นปี ๒๕๖๓ – เดือนมีนาคม ๒๕๖๔

จากสถิติข้างต้นจะเห็นภาพของสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่เกิดขึ้นทั่วโลก และเมื่อเปรียบเทียบสถิติของจำนวนผู้ป่วยยืนยันสะสมเฉพาะระหว่างไทยกับเดนมาร์ก ไทยเป็นประเทศที่อยู่ในลำดับที่ ๑๑๘ และเดนมาร์ก (๕๗) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ

๒. VUCA World

เป็นการอธิบายให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของโลกทางยุทธศาสตร์และนัยสำคัญในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันที่ประชาคมระหว่างประเทศกำลังเผชิญ และเมื่อพิจารณาถึงการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ หรือโรคอุบัติใหม่ในปี ๒๕๖๒ (ค.ศ. 2019) ภายใต้ความสลับซับซ้อนของ VUCA World จะเห็นถึงผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลก

๓. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคง^{๒๐}

การบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ (โรคอุบัติใหม่) ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่นั้นนัยหนึ่งเป็นการดำเนินการของรัฐภายใต้กรอบของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงโดยมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในมิติการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มี

^{๒๐} เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐. (กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ). พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๖๒, หน้า ๑๑ – ๑๕

ผลกระทบต่อความมั่นคงโดยการติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติใหม่ และในมิติ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติโดยการ พัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

๔. ล้มแล้ว ลุกไว

เป็นแนวคิดของรัฐบาลในการปรับยุทธศาสตร์ชาติให้รับมือกับการบริหารสถานการณ์ โควิด-๑๙ ให้เหมาะสมกับช่วงเวลาโดยมีการวางเป้าหมายเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนประเทศก้าวหน้า และแข่งขันต่อไปได้ในเวทีระหว่างประเทศโดยให้ประเทศชาติอยู่รอดและไม่ตกอยู่ในสภาวะของ “สายเกินไป” หรือ “กลับตัวไม่ทัน”

๕. 5S 5มี

เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศที่กำหนดเป้าหมายในด้านการต่างประเทศเพื่อให้ประเทศไทยเดินหน้าได้ตามผลประโยชน์แห่งชาติในเวทีระหว่างประเทศ และจากผลกระทบของสถานการณ์ โควิด-๑๙ จำเป็นต้องมีการปรับ 5S 5มี เพื่อเตรียมรับมือกับการเกิดภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ต่อไป

๖. การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน / พ.ร.ก. ฉุกเฉิน

เป็นเครื่องมือทางกฎหมายภายใต้บริบทกฎหมายภายในประเทศที่รัฐบาลนำมาใช้ เพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นตัวบทกฎหมายที่เป็นหัวใจ ของรัฐบาลในการดำเนินมาตรการทั้งในภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ

๗. ศปค. / ศปก.กต. / ศปก.สธ.

เป็นกลไกหลักของรัฐเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยบูรณาการทำงานของส่วน ราชการต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ดังเช่นกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบดูแลศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและ การดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) รวมทั้งการนำคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือข้อกำหนดต่างๆ มาปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป สาระในบทที่ ๒ มีจุดเน้นเพื่ออธิบายความให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานที่ สำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงในประเด็นต่างๆ ตั้งแต่เรื่องสภาพแวดล้อมของโลก สถานการณ์โควิด-๑๙ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ฯ ความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท 5S 5มี และนโยบาย หลักแห่งชาติ การบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลในกรอบของบริบททางกฎหมาย การใช้กลไกของรัฐ และเครื่องมือของรัฐในการรับมือกับสถานการณ์ฯ การดำเนินการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับ ระหว่างประเทศของรัฐบาลในบริบทของประเทศไทย

แผนภาพที่ ๒-๔ โลกกับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

การอธิบายความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงในประเด็นสำคัญข้างต้นเป็นการวางพื้นฐานของการวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจในภาพรวมและให้เห็นภาพกว้างก่อนที่จะนำไปสู่เนื้อหาต่อไปในบทที่ ๓ การศึกษาในบทที่ ๓ จะใช้หลักการวิจัยเชิงวิจัยการวิจัยที่ตรงประเด็นและเกี่ยวข้องกับการวิจัย การวิเคราะห์ผลการดำเนินมาตรการของรัฐที่สอดคล้องกับบริบทประเทศไทย และการศึกษาผลกระทบในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา

โลกกับโควิด-19 : ไทยรับมือ 🇹🇹 ยศ.ชาติ

VUCA ย่อมาจาก ความผันผวน (Volatility), ความไม่แน่นอน (Uncertainty), ความสับสนซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity)

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับวิกฤตภายใต้ VUCA world ที่มี

การบูรณาการสถานการณ์โควิด-19 ในไทย

1. ระดับประชาชน : "การ์ดไม่ตก"
สวมใส่หน้ากากอนามัย, ล้างมือด้วยสบู่, เว้นระยะห่างทางสังคม, ไทยชนะ app

2. ระดับรัฐบาล : ใช้กลไกของรัฐและเครื่องมือของรัฐในการรับมือ เช่น การบังคับใช้กฎหมาย (พรก.ฉุกเฉิน, จัดตั้ง ศบค. , ออกมาตรการกระตุ้นศก. (โครงการคนละครึ่ง, เราเที่ยวด้วยกัน) และสร้างความเชื่อมั่นในสังคม

3. ระดับระหว่างประเทศ : จัดซื้อวัคซีน, มีคนึงสำรองรถเดินทางเข้าปกก. (COE), ช่วยเหลือคนไทยกลับจากตปท. และคัดกรองชาวต่างชาติเดินทางเข้าปกก. ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ตามมาตรการสาธารณสุข

AHQ ASQ
HQ LQ
OQ ALQ 14 วัน

คสพ. ยุคโควิดและ Post-COVID

win-win

กต.ไทย : การทูตเพื่อประชาชน "ทุกแห่งหน เราดูแล"

บทที่ ๓

บทวิเคราะห์ผลกระทบในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ของประเทศไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์ โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทย

กล่าวนำ

ในบทที่ ๓ จะเน้นการวิเคราะห์การดำเนินมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งจะมีมิติเกี่ยวข้องกับทั้งจากมาตรการภายในประเทศและระหว่างประเทศที่มีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย ทั้งในด้านบวกและเชิงปัญหา การนำเสนอจะใช้แนวทางของการอธิบายความเชื่อมโยงในเรื่องการดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย รวมถึงการประมวลสรุปการดำเนินกลยุทธ์นโยบายทางการทูตของรัฐบาลไทย เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติในประชาคมระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากสภาพแวดล้อมของโลกท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ผู้เขียนงานวิจัยจึงได้ศึกษาในกรณีความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ และยุคภายหลังโควิด-๑๙ เป็นประเด็นการศึกษาในเชิงยุทธศาสตร์

ดังนั้น แนวทางของการศึกษาในบทนี้จะมีสาระประกอบด้วย การวิเคราะห์การดำเนินมาตรการต่างๆ ภายในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศของรัฐบาลไทย เพื่อบริหารสถานการณ์ การวิเคราะห์ผลกระทบและปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย อันเป็นผลมาจากมาตรการของรัฐบาล และกรณีศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก โดยมีลำดับการศึกษา ดังนี้

๑. การดำเนินการของรัฐบาลไทยและมาตรการภายในประเทศ
๒. มาตรการที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ
๓. ผลกระทบและปัญหาในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย
๔. กรณีศึกษา : ผลกระทบและปัญหาในความสัมพันธ์ไทย – เดนมาร์ก
๕. การประมวลผลกระทบจากการดำเนินมาตรการของไทยและเดนมาร์ก
๖. สรุป

การดำเนินการของรัฐบาลไทยและมาตรการภายในประเทศ

ในสาระสำคัญส่วนแรกของบทนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับมาตรการภาพรวมของรัฐบาล ทั้งภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ ในส่วนนี้สรุปการดำเนินมาตรการภายในประเทศได้ใน ๕ แนวทางประกอบด้วย มาตรการในระดับสังคม, มาตรการดำเนินการภายใต้กรอบทางกฎหมาย, มาตรการเยียวยา, มาตรการวัคซีน และมาตรการสื่อสารกับสังคม

ในภาพรวมเพื่อเป็นการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ รัฐบาลได้ใช้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ หรือ ศบค. ให้เป็นกลไกรัฐพื้นฐานในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมโรค และแก้ไขเหตุ โดยนำกฎหมายและคำสั่งต่างๆ ที่จำเป็นมาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐในการดำเนินมาตรการทั้งในเชิงรุกและตามบริบทของประเทศที่มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในห้วงเวลาต่างๆ

๑. มาตรการในระดับสังคม

ในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลได้วางพื้นฐานในการสร้างความรู้ให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ในภัยจากสถานการณ์โควิด-๑๙ อย่างทั่วถึง ขณะเดียวกันทุกภาคส่วนของสังคมยังร่วมมือกับภาครัฐในการเผยแพร่ตลอดจนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่^๑ ดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนป้องกันตัวเองปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคฯ

แนวทางดำเนินการสำคัญของรัฐบาล คือการย้ำเตือนถึงมาตรการสำคัญให้ประชาชนปฏิบัติตามและยึดหลักของ “D-M-H-T-T” ซึ่งประกอบด้วย D = Distancing คือเว้นระยะห่างระหว่างกัน M = Mask Wearing คือสวมใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย H = Hand Washing คือล้างมือบ่อยๆ T = Testing คือตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย และ T = Thai Chana คือใช้แอปพลิเคชัน “ไทยชนะ” ในการเข้าไปในสถานที่ต่างๆ เพื่อการนี้รัฐบาลได้รณรงค์ให้สังคมทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญของมาตรการ D-M-H-T-T ให้เป็นพื้นฐานของสังคมและให้ใช้มาตรการดังกล่าวอย่างจริงจังในวิถีชีวิตประจำวันนับตั้งแต่ห้วงปี ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน สำหรับในห้วงปี ๒๕๖๔ ที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่ในประเทศช่วงต้นปี ๒๕๖๔ หรือแม้กระทั่งได้มีการเข้าถึงวัคซีนและการฉีดวัคซีนเข็มแรกให้แก่กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มเสี่ยงในสังคมตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔แล้วก็ตาม รัฐบาลก็ยังเน้นให้คงความเข้มข้นต่อเนื่องในมาตรการ D-M-H-T-T

^๑ มหาวิทยาลัยมหิดล. “ความรู้พื้นฐาน COVID-19”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <https://med.mahidol.ac.th/ceb/sites/default/files/public/pdf/announcements/COVID-19%20%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%20%E0%B9%91%2023-3-63.pdf>, ๒๕๖๓.

แผนภาพที่ ๓ - ๑ D-M-H-T-T

ที่มา : ไทยคู่ฟ้า, “D-M-H-T-T”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

นอกจากมาตรการ D-M-H-T-T ที่เป็นการปฏิบัติตัวได้อย่างง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน แล้วรัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของภาครัฐ เพื่อเฝ้าระวังเหตุตลอดจนช่วยบริหารจัดการสุขภาพของประชาชนตามชุมชน หมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น บทบาทและการทำงานของ อสม. จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มาตรการของรัฐเข้าถึงประชาชนในสังคม

แผนภาพที่ ๓ - ๒ อสม. เคาะประตูบ้าน

ที่มา : กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, “อสม.เคาะประตูบ้าน”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๒. มาตรการดำเนินการภายใต้กรอบทางกฎหมาย

การดำเนินมาตรการต่างๆ ภายในประเทศที่ถือเป็นหัวใจของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์ให้มีความเสถียรภาพและมั่นคง คือการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

ซึ่งสถานะจนถึงห้วงเวลา ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้มีการขยายระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ เป็นคราวที่ ๑๒ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔

พัฒนาการของการบังคับใช้กฎหมาย มาตรการ และคำสั่งต่างๆ ของรัฐบาลสามารถแบ่งห้วงเวลาตามสถานการณ์เป็น ๓ ช่วง ดังนี้

๒.๑ มาตรการในช่วงต้นปี ๒๕๖๓

ในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการ คือ “เข้มข้นสูงสุด มั่นคง ต้องรักษาเสถียรภาพ : เขิงปิดประเทศแต่แง้มช่องเปิดประตูหน้าต่าง”

เห็นได้ว่าในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นห้วงเวลาแรกเริ่มของการเกิดสถานการณ์โควิด - ๑๙ ในประเทศ รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการที่มีความเข้มงวดในระดับเข้มข้นสูงมาก เพื่อวางฐานรากในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและควบคุมสถานการณ์ให้มั่นคง ประมวลสรุปได้ดังนี้

๒.๑.๑ การออกแถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓^๒ ซึ่งมีนัยสำคัญที่สุด คือรัฐบาลมีความจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์และบังคับใช้มาตรการที่เข้มงวดในระดับที่เข้มข้นเพื่อความปลอดภัย สงบสุข และอยู่รอดร่วมกัน

๒.๑.๒ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ซึ่งมีนัยสำคัญ คือความจำเป็นต้องใช้มาตรการเร่งด่วนที่สุดในการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรักษาความปลอดภัยของประชาชนและบูรณาการทำงานจากส่วนกลาง

๒.๑.๓. การออกข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓^๓ เพื่อบูรณาการการบังคับใช้มาตรการหลักในด้านที่จำเป็นเร่งด่วน เช่น การห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง การปิดสถานที่เสี่ยง การห้ามชุมนุม มาตรการเตรียมรับสถานการณ์โดยให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มาตรการดูแลความสงบเรียบร้อย มาตรการป้องกันโรค การเสนอข่าว เป็นต้น

ภายใต้ข้อกำหนดฉบับนี้ยังมีมาตรการที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ ๒ ประเด็น ได้แก่ การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักรแต่ก็มีข้อยกเว้นสำหรับ

^๒ “แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๑.

^๓ “ข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๑๐.

บุคคลบางจำพวก อาทิเช่น บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐบาลที่มาปฏิบัติงานในประเทศไทย รวมทั้งผู้ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีใบอนุญาตทำงานหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ทำงานในราชอาณาจักร เป็นต้น และมาตรการเกี่ยวกับการออกนอกราชอาณาจักรของชาวต่างประเทศซึ่งให้กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้มงวดในการตรวจลงตราหรืออนุญาตให้ชาวต่างประเทศซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรยังคงอยู่ในราชอาณาจักรตลอดจนอุปโลมให้บุคคลไม่มีสัญชาติไทยหรือที่ไม่มีถิ่นพำนักในราชอาณาจักรซึ่งประสงค์จะเดินทางออกนอกประเทศจะได้รับการอำนวยความสะดวกในการเดินทางแต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค

๒.๑.๔ การประกาศ เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓^๔ เพื่อให้มีบริบทของการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นเอกภาพและเป็นการวางรากฐานสำหรับบูรณาการปฏิบัติงานของส่วนราชการ

๒.๑.๕ การออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๖๓ เรื่องแต่งตั้งผู้กำกับกรปฏิบัติงานหัวหน้าผู้รับผิดชอบและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓^๕ ตามด้วยคำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๓ เรื่องการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓^๖ และคำสั่งฯ ที่ ๖/๒๕๖๓ เรื่องการจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓^๗ เพื่อจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ หรือ ศบค. ให้เป็นกลไกรัฐในบูรณาการบริหารสถานการณ์และดำเนินการที่มีบริบทของกฎหมายรองรับอย่างถูกต้อง

^๔ “ประกาศเรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๒.

^๕ “คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๖๓ เรื่องแต่งตั้งผู้กำกับกรปฏิบัติงาน หัวหน้าผู้รับผิดชอบและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๔.

^๖ “คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๕/๒๕๖๓ เรื่องการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการ บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๖.

^๗ “คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๖/๒๕๖๓ เรื่องการจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๒๖.

๒.๑.๖ การออกข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๒) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓^๘ ซึ่งมีความสำคัญคือห้ามบุคคลที่วราชาอาณาจักรออกนอกเคหะสถาน (Curfew) ระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึง ๐๔.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น ยกเว้นมีความจำเป็นในเหตุบางกรณี เช่น การเดินทางมาจากหรือไปยังท่าอากาศยาน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการแรกเริ่มรับมือกับสถานการณ์คือการออกแบบและการวางระบบบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินให้รวดเร็วที่สุดเพื่อสร้างเสถียรภาพในกลไกของรัฐ เครื่องมือของรัฐ การใช้ทรัพยากรของรัฐและบริบททางกฎหมายให้มีความมั่นคงก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อวัตถุประสงค์ป้องกันไม่ให้สถานการณ์โควิด - ๑๙ กลายเป็นภัยคุกคามที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงจนรัฐบาลไม่สามารถรับมือควบคุมได้และอาจเป็นปัจจัยวิกฤติที่นำไปสู่การเกินขีดความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศ

๒.๒ มาตรการในช่วงกลางปี ๒๕๖๓

ในช่วงกลางปี ๒๕๖๓ มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการ คือ “จากเข้มข้นมาสู่ผ่อนคลาย เยียวยา : แง้มประเทศเปิดช่อง ฟันฟูภาคเศรษฐกิจสังคม ขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้า ไม่สะดุด”

เมื่อสามารถควบคุมสถานการณ์โควิด - ๑๙ ได้หลังจากการดำเนินมาตรการต่างๆที่มีความเข้มข้นในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายสำคัญ คือการใช้มาตรการผ่อนคลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสมดุลในการรักษาเสถียรภาพของความมั่นคงในระบบสาธารณสุขและการสร้างความปลอดภัยให้ประชาชนควบคู่กับการเร่งฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคมที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์โควิด - ๑๙ และผลกระทบจากมาตรการที่เข้มข้นของรัฐในอันที่จะเร่งแก้ไขปัญหาและนำไปสู่เป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนประเทศให้เดินหน้าต่อไป

ในห้วงเวลานี้รัฐบาลยังคงมาตรการจำเป็นในการควบคุมโรคทั้งภายในประเทศและผู้เดินทางระหว่างประเทศทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นหลักสำคัญ ประมวลสรุปได้ดังนี้

๒.๒.๑ คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ หรือ ศบค.ที่ ๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓^๙ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓^{๑๐} เรื่องแนว

^๘ “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒ เมษายน ๒๕๖๓, หน้า ๑.

^๙ “คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ที่ ๗/๒๕๖๓ เรื่องแนวปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราช

ปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีนัยสำคัญ คือการกำหนดแนวปฏิบัติของส่วนราชการ เพื่อบูรณาการในงานสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานและการวางแผนปฏิบัติในการเปิดดำเนินการสถานที่และกิจกรรม/กิจการต่างๆ ตามมาตรการควบคุมโรค

๒.๒.๒ ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๓) เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓^{๑๐} ซึ่งมีนัยสำคัญ คือการวางข้อกำหนดให้ส่วนราชการถือปฏิบัติและออกข้อปฏิบัติในเรื่องการจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม การเปิดดำเนินการสถานที่และกิจกรรมต่างๆ เพิ่มเติม การวางแผนปฏิบัติของคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมพร้อมรองรับการเดินทางของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มเติม การกำหนดผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรในกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติม การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค เป็นต้น

การดำเนินการของรัฐบาลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งควบคู่กับมาตรการต่างๆ ข้างต้น เพื่อสร้างความมั่นคงในระบบสาธารณสุขการแพทย์และความปลอดภัยของประชาชนคือการหาวิถีทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและการเยียวยาภาคเศรษฐกิจสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-๑๙ หนึ่งในแนวปฏิบัติสำคัญของรัฐบาล คือการผ่อนปรนกิจกรรม/กิจการสำคัญของภาคเศรษฐกิจสังคมซึ่งรัฐบาลมีกลไกดำเนินการสำคัญ ได้แก่การตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ (ฉบับที่ ๖)”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓, หน้า ๓๘

^{๑๐} “คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ที่ ๘/๒๕๖๓ เรื่องแนวปฏิบัติตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ (ฉบับที่ ๗)”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓, หน้า ๘๑.

^{๑๑} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๓) ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓, หน้า ๗๗.

๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) โดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓^{๑๒} ซึ่งทำหน้าที่ประเมินสถานการณ์และรวบรวมข้อคิดเห็น/ข้อเสนอของภาคส่วนต่างๆ สำหรับการจัดทำแนวทางการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคฯ เพื่อผ่อนปรนกิจกรรม/กิจการในภาคส่วนต่างๆ ให้เหมาะสมกับช่วงเวลาของสถานการณ์โดยกลั่นกรองและเสนอข้อเสนอแนะให้ ศบค. โดยนายกรัฐมนตรี และการตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์เศรษฐกิจจากผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) หรือ ศบค. เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อการนี้รัฐบาลได้นำระบบการบริหารจัดการที่ดีและจุดแข็งของ ศบค. มาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการของ ศบค. เศรษฐกิจ เพื่อบริหารจัดการวิกฤตเศรษฐกิจแบบเบ็ดเสร็จ

ดังนั้น ในห้วงเวลานี้มีพัฒนาการที่สำคัญของรัฐบาลในการดำเนินการใน ๒ มิติ คือการสร้างเสถียรภาพในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและการสร้างระบบสาธารณสุขให้มั่นคงควบคู่กับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการเร่งบรรเทาความเดือดร้อนของภาคเศรษฐกิจสังคมโดยใช้มาตรการผ่อนคลายในการผ่อนปรนกิจกรรม/กิจการในภาคหลักสำคัญเพื่อขับเคลื่อนประเทศ

๒.๓ มาตรการในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ - กลางปี ๒๕๖๔ (เดือนมีนาคม)

ในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ - กลางปี ๒๕๖๔ มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการคือ “แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดระลอกใหม่ ปรึภัยยุทธศาสตร์ชาติ รับมือกับสภาพแวดล้อมใหม่ ควบคุมสถานการณ์ไม่ให้รุนแรงเกินรับมือ แจ่มเปิดประเทศมากขึ้น กับความหวังจากวัคซีน”

สภาพแวดล้อมภายในประเทศในช่วงนี้มีการผสมผสานของสถานการณ์ที่สำคัญได้แก่ การประสบกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ระลอกใหม่ภายในประเทศระหว่างช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ - กลางเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ การยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่การเยียวยาให้ภาคส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การมาถึงของวัคซีนจากต่างประเทศในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และการวางแนวทางการผ่อนคลายมาตรการต่างๆ เพื่อเตรียมรองรับการเปิดประเทศ รวมทั้งการคิดใหม่ในสาระของยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากช่วงกลางปี ๒๕๖๓ รัฐบาลได้ปรับการดำเนินมาตรการต่างๆ ให้มีความเข้มข้นและอ่อนตัวเหมาะสมตามสถานการณ์ ประมวลสรุปได้ดังนี้

^{๑๒} “คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๒/๒๕๖๓ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๗, ตอนพิเศษ ๑๑๒ ง, ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓, หน้า ๘๖.

๒.๓.๑ ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๕) เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓^{๑๓} และ (ฉบับที่ ๑๖) เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔^{๑๔} ซึ่งมีนัยสำคัญประกอบด้วยการยกระดับมาตรการดำเนินการจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ระลอกใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการห้ามใช้หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค การห้ามใช้อาคารหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค การห้ามชุมนุม มาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ การเดินทางและการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค การตรวจคัดกรองการเดินทางข้ามจังหวัด เป็นต้น

๒.๓.๒ คำสั่ง ศบค.ที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔^{๑๕} เรื่องพื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีนัยสำคัญ คือการกำหนดเขตพื้นที่จังหวัดต่างๆ ที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่ ดังเช่นกรณี ๒๘ จังหวัดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด เช่น สมุทรสาคร กรุงเทพฯ ปริมณฑล กาญจนบุรี ชลบุรี ตาก เป็นต้น

๒.๓.๓ ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๗) เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔^{๑๖} ซึ่งมีนัยสำคัญคือการยกระดับการบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค การยกระดับพื้นที่ควบคุมสูงสุดที่

^{๑๓} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๕) ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓, หน้า ๖๘.

^{๑๔} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๖) ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๓ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๑.

^{๑๕} “คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ที่ ๑/๒๕๖๔ เรื่องพื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๓ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๔.

^{๑๖} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๗) ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๖ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๑.

จำเป็นต้องมีมาตรการเข้มงวดอย่างยิ่ง การปราบปรามและลงโทษผู้กระทำผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรค

๒.๓.๔ ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๘) เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔^{๑๗} และคำสั่ง ศบค.ที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่องพื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูงและพื้นที่เฝ้าระวัง ซึ่งมีนัยสำคัญประกอบด้วยกำหนดพื้นที่สถานการณ์ต่างๆ (พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด พื้นที่ควบคุมสูงสุด พื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูงและพื้นที่เฝ้าระวัง) การใช้อาคารหรือสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา มาตรการควบคุมแบบบูรณาการที่จำเป็นสำหรับพื้นที่สถานการณ์ต่างๆ การเข้มงวดกับสถานที่หรือกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคแบบกลุ่มก้อน มาตรการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว มาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ เป็นต้นดังเช่นกรณี ๒๐ จังหวัดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุม เช่น กาญจนบุรี ชลบุรี ตาก เป็นต้น

๒.๓.๕ คำสั่ง ศบค.ที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔^{๑๘} เรื่องพื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม พื้นที่เฝ้าระวังสูงและพื้นที่เฝ้าระวัง ซึ่งมีนัยสำคัญ คือการแก้ไข ปรับจังหวัดต่างๆ ให้เป็นพื้นที่สถานการณ์ที่ผ่อนคลายเหมาะสมกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ระดับความรุนแรงได้คลี่คลายลงจากคำสั่ง ศบค.ที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔ ตามแนวทางการแบ่ง/กำหนดเขตพื้นที่สถานการณ์ตามระดับความรุนแรงและการจำแนกสีต่างๆ เพื่อให้เข้าใจและสื่อสารได้ง่าย (ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด=สีแดงเข้มเลือดหมู ควบคุมสูงสุด=สีแดง ควบคุม=สีส้ม เฝ้าระวังสูง=สีเหลือง และเฝ้าระวัง=สีเขียว) ดังเช่นกรณี ๘ จังหวัดถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ควบคุม เช่น กรุงเทพฯ ปริมณฑล ตาก /๑๔ จังหวัดเป็นพื้นที่เฝ้าระวังสูง เช่น กาญจนบุรี ชลบุรี /๕๔ จังหวัดเป็นพื้นที่เฝ้าระวัง เช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี เป็นต้น

นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศในมิติต่างๆ รัฐบาลได้ดำเนินการในเรื่องสำคัญ คือการปรับยุทธศาสตร์ชาติให้มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาของสถานการณ์โดยเพิ่มเติมแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็น

^{๑๗} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑๘) ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔, หน้า ๔๓.

^{๑๘} “คำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ที่ ๓/๒๕๖๔ เรื่องพื้นที่สถานการณ์กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุม เฝ้าระวังสูงและพื้นที่เฝ้าระวังตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๘, ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔, หน้า ๗๑.

ผลมาจากสถานการณ์โควิด - ๑๙ ในแนวคิดของ “ล้มแล้ว ลุกไว” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติที่จำเป็นสำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ การยกระดับขีดความสามารถของประเทศ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศ และการปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานเพื่อฟื้นฟูประเทศ^{๑๙}

ดังนั้น ในช่วงเวลานี้รัฐบาลได้ปรับใช้มาตรการให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์ตามช่วงเวลา เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างมาตรการป้องกันควบคุมโรค รวมถึงการเข้าถึงวัคซีน เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตของประชาชนควบคู่กับมาตรการผ่อนคลายที่เหมาะสมในแต่ละเขตพื้นที่สถานการณ์ทั่วประเทศเพื่อให้ประเทศในภาพรวมสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจต่อไปได้ตามบริบทของประเทศและให้รองรับการเตรียมการเปิดประเทศให้กว้างมากขึ้น รวมทั้งการดำเนินการในเชิงยุทธศาสตร์ คือการปรับยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๓. มาตรการเยียวยา

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในวงกว้าง ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลจึงจำเป็นต้องหามาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจที่ทรุดตัวและแก้ไขความเดือดร้อนของภาคเศรษฐกิจสังคม หนึ่งในวิธีการดำเนินการสำคัญของรัฐบาล คือมาตรการดูแลและเยียวยาภาคประชาสังคมให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์โควิด-๑๙

ตั้งแต่ช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ รัฐบาลได้ออกมาตรการที่หลากหลายโดยให้ครอบคลุมกลุ่มภาคส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นภาคีรากฐานของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ประมวลสรุปได้ดังนี้

๓.๑ มาตรการเยียวยากลุ่มเปราะบางและกลุ่มเป้าหมาย ดังเช่น เด็กยากจน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ในการได้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ในเวลา ๓ เดือน (พฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๖๓) ผู้ถือบัตรสวัสดิการของรัฐในการได้รับเงินช่วยเหลือรายละ ๓,๐๐๐ บาท โครงการ “เราไม่ทิ้งกัน”^{๒๐} ในการได้รับเงินช่วยเหลือ ๕,๐๐๐ บาท ในเวลา ๓ เดือน (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๓) ตลอดจนกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเกษตรกร วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นต้น

๓.๒ ด้านการท่องเที่ยวในโครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน (เที่ยวปันสุข)”^{๒๑} ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือการกระตุ้นการใช้จ่ายภาคประชาชนผ่านการท่องเที่ยว การช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรม การสร้างงาน

๓.๓ ด้านสังคมจิตวิทยาในโครงการ “กำลังใจ”^{๒๒} คือการที่รัฐบาลขอขอบคุณบุคลากรทางการแพทย์ที่ได้ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งในการต่อสู้กับภัยโรคโควิด-๑๙ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายเที่ยวภายในประเทศ มีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

^{๑๙} “แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕”. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://nscr.nesdc.go.th/cpcovid/>, 2563.

^{๒๐} “เราไม่ทิ้งกัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.เราไม่ทิ้งกัน.com, 2563.

^{๒๑} “เราเที่ยวด้วยกัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.เราเที่ยวด้วยกัน.com, 2563.

^{๒๒} “กำลังใจ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.กำลังใจ.com, 2563.

อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (อสส.) และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

๓.๔ ด้านประกันสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานและลูกจ้าง รวมทั้งกรณีการว่างงานและตกงานของแรงงานซึ่งจะได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ อาทิการรักษาพยาบาลและเงินชดเชยการขาดรายได้ และโครงการ “ม ๓๓ เรารักกัน”^{๒๓} ผลประโยชน์ที่ได้รับโดยผู้ประกันตนมาตรา ๓๓ สามารถรับสิทธิเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ๔,๐๐๐ บาท

๓.๕ ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือลดภาระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าอินเทอร์เน็ต

๓.๖ โครงการ “คนละครึ่ง”^{๒๔} เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศโดยให้ประชาชนทั้งผู้บริโภคและผู้ประกอบการร้านค้าสามารถเข้าถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ คือการบรรเทาค่าใช้จ่ายของประชาชนและการเพิ่มสภาพคล่องทางการเงินให้ร้านค้ารายย่อย

๓.๗ ด้านภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายระยะเวลาชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี ๒๕๖๓ และการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินสนับสนุนและประโยชน์อื่นใดที่ประชาชนได้รับภาษีในปี ๒๕๖๓ จากมาตรการหรือโครงการที่ประชาชนได้รับจากรัฐบาลใน ๔ โครงการ^{๒๕} สำคัญ ซึ่งได้แก่ “เราไม่ทิ้งกัน” “เราเที่ยวด้วยกัน” “กำลังใจ” และ “คนละครึ่ง”

๔. มาตรการวัคซีน (สถานะข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔)

๔.๑ ภาพรวมการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของรัฐบาลในมาตรการวัคซีนโควิด-๑๙ ถือเป็นมิติที่มีการบริหารความเสี่ยงสูงมากและมีความละเอียดอ่อนในสังคม โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความเชื่อมั่นต่อการดำเนินการของรัฐบาลเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ คือการที่ไทยต้องสั่งซื้อและนำเข้าวัคซีนดังกล่าวจากต่างประเทศในช่วงระยะแรกของการเข้าถึงและการเริ่มต้นฉีดวัคซีนเข็มแรกในประเทศไทย กอปรกับการมีความคาดหวังของสังคมที่สูงมากสำหรับโอกาสที่จะได้รับการฉีดวัคซีนโดยเร็ว

แผนงานของรัฐบาลในการบริหารจัดการมาตรการวัคซีนโควิด-๑๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นนอกจากจะมีความสำคัญในมิติสาธารณสุขและการแพทย์พยาบาล การตอบสนองต่อสถานการณ์และต่อความคาดหวังของประชาชนในเชิงสังคมจิตวิทยาและการต่างประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะความสำคัญของการจัดแผนงานของรัฐบาลในระยะถัดไป เพื่อให้ระบบสาธารณสุขในด้านการควบคุม ป้องกันและรักษาโรค

^{๒๓} “ม.33เรารักกัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.m33เรารักกัน.com, 2563.

^{๒๔} “คนละครึ่ง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.คนละครึ่ง.com, 2563.

^{๒๕} “หุ้น-การเงิน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.prachachat.net/finance>,

ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประมวลสรุปแนวทางดำเนินการในระยะแรกเพื่อเป็นการวางรากฐานระบบได้ดังนี้

๔.๑.๑ การกำหนดความสำคัญในลำดับแรกให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายประกอบด้วยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ทำงานในด่านหน้าทั้งภาครัฐและภาคเอกชนกลุ่มเสี่ยงจากบุคคลที่มีโรคประจำตัว ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคโควิด-๑๙ ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย และการกำหนดพื้นที่สถานการณ์ใน ๑๓ จังหวัดและโรงพยาบาลที่ได้รับการกระจายวัคซีนในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๔ เช่น สมุทรสาครกรุงเทพฯ ปริมณฑล ตาก (แม่สอด) เป็นต้น และพื้นที่จังหวัดเป้าหมายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้แก่ ชลบุรีภูเก็ต เชียงใหม่และสุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย)

๔.๑.๒ แผนการจัดหานำเข้าวัคซีนโควิด-๑๙ จากต่างประเทศของไทย^{๒๖} ในห้วงปี ๒๕๖๔ จำนวนรวม ๖๓ ล้านโดส ประกอบด้วย วัคซีนจากซิโนแวค (Sinovac) จำนวน ๒ ล้านโดสตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และทยอยจนถึงเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๖๔ และวัคซีนจากแอสตราเซนเนกา (AstraZeneca) จำนวน ๖๑ ล้านโดส ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และทยอยจนถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๔

๔.๑.๓ แผนการจัดสรร เพื่อใช้งานวัคซีน ๖๓ ล้านโดส^{๒๗} ในห้วงปี ๒๕๖๔ ในแนวทางสำคัญ ได้แก่ ปกป้องระบบสุขภาพของประเทศและลดอัตราการป่วยและเสียชีวิตขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สำรองวัคซีนกรณีการแพร่ระบาดหรือเหตุฉุกเฉิน ตลอดจนให้ภาคเอกชน (โรงพยาบาลเอกชน) นำเข้าวัคซีนโควิด-๑๙ ที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การอาหารและยา เพื่อให้บริการเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและให้เกื้อกูลการทำงานระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในวาระงานสำคัญแห่งชาติ

๔.๒ ประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการมาตรการวัคซีน

ประมวลสรุปได้ ดังนี้

๔.๒.๑ สิ่งสำคัญสูงสุด คือ ความปลอดภัยของวัคซีน ซึ่งในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รัฐบาลไทยได้นำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ ๒ ชนิด ได้แก่ วัคซีนเชื้อตายของซิโนแวคและวัคซีนไวรัสเวกเตอร์ ของแอสตราเซนเนกา^{๒๘}

^{๒๖} ศูนย์ข้อมูล COVID-19 ศบค. “สถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019”. เอกสารประกอบการนำเสนอ. ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน.

^{๒๘} สารนิเทศ,สำนัก, กระทรวงสาธารณสุข. “ข่าวเพื่อสื่อมวลชน”. พยากรณ์โรคและภัยสุขภาพ รายสัปดาห์. ฉบับที่ ๙, ๒๕๖๔.

๔.๒.๒ การกระจายวัคซีน การจัดกลุ่มเป้าหมายโดยให้บุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มเสี่ยงเป็นความสำคัญลำดับแรก การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ตามระดับความรุนแรงตลอดจน การวางแผนพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศเช่นจังหวัดท่องเที่ยวให้เป็น ชุมชนแรกที่จะได้รับวัคซีนเพื่อให้การบริหารจัดการตอบสนองได้ต่อสถานการณ์ โดยรัฐบาลมีเป้าหมาย การฉีดวัคซีนให้ได้ร้อยละ ๖๐ ของจำนวนประชากร (ประมาณ ๖๕ ล้านคน) ดังนั้น การบริหารจัดการ ที่เป็นระบบ การวางแผนในการให้บริการที่ครอบคลุมภาคส่วนต่างๆ และการตรวจสอบย้อนกลับจึง เป็นปัจจัยสำคัญ

แผนภาพที่ ๓ - ๓ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ

วัคซีนโควิด-19 ลีดแรก
พร้อมกระจายให้บริการกลุ่มเสี่ยง

นำรายชื่อกลุ่มที่จะได้รับการฉีดวัคซีน เข้าสู่ระบบ Line Official Account หมอพร้อม

กำหนดวันฉีดวัคซีน ป้องกันการสัมผัส

- Sinovac ฉีด **จันทร์ - สุคร**
- AstraZeneca ฉีด **เสาร์ - อาทิตย์**

ติดตามการฉีดวัคซีนเข็มที่สอง

ทางไลน์หมอพร้อม หรือ หมอ. หรือ ทรศัพท

- Sinovac ฉีดเข็มที่สองใน 21 วัน
- AstraZeneca ฉีดเข็มที่สองใน 10 - 12 สัปดาห์

การบริหารจัดการวัคซีน

มีการวางระบบเชื่อมโยงข้อมูล และตรวจสอบได้ทั้งหมด

ข้อมูล ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2564

ศูนย์ข้อมูล COVID-19 สายด่วน 1111

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “วัคซีนโควิด-๑๙ ลีดแรก”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๔.๒.๓ ประเด็นความช้าหรือเร็วของประเทศไทยในการได้รับวัคซีนจากการนำเข้าและการเริ่มฉีดวัคซีนเข็มแรกได้ในไทย เมื่อมองถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมของโลกจากสถานการณ์การฉีดวัคซีนทั่วโลกที่มีการรายงานข่าวว่าฉีดวัคซีนไปแล้ว ๒๓๖ ล้านโดส^{๒๙} ในช่วงต้นปี ๒๕๖๔ ก่อปรกักับความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในประชาคมระหว่างประเทศที่มีการจองวัคซีนทั่วโลกของประเทศต่างๆ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ ในปริมาณ ๘,๓๓๐ ล้านโดส ได้กลายเป็นแรงกดดันต่อรัฐบาลไทยที่ต้องบริหารจัดการในการจัดหาวัคซีนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่อาจละเลยต่อกระแสความต้องการและความคาดหวังของสังคม ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงนำมาสู่การฉีดวัคซีนเข็มแรกของไทยเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔^{๓๐} โดยนายกรัฐมนตรีได้ไปตรวจเยี่ยมและให้กำลังใจแก่ผู้เข้ารับการฉีดวัคซีนและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ ๓ - ๔ ปริมาณ ๘,๓๓๐ ล้านโดส

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน.

^{๓๐} สาธารณสุข, กระทรวง. “รายงานความคืบหน้าการให้บริการฉีดวัคซีนโควิด ๑๙”. พยากรณ์โรคและภัยสุขภาพ รายสัปดาห์. ประจำวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “สถิติวัคซีนโควิด-๑๙”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๔.๒.๔ ผลลัพธ์ของการฉีดวัคซีนในเรื่องระบบการติดตามความปลอดภัย การติดตามอาการแพ้ เพื่อประมวผลดี ผลเสีย และการจัดหาวัคซีนเพิ่มเติมในระยะถัดไป

๔.๒.๕ ในเวลาใดที่ประเทศไทยจะสามารถผลิตวัคซีนใช้ตัวเอง

ดังนั้น การตัดสินใจของรัฐบาลในการเริ่มฉีดวัคซีนเข็มแรกในประเทศเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และแนวทางการกระจายวัคซีนให้ทั่วถึงจึงมีนัยสำคัญที่สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าการฉีดวัคซีนเข็มแรกและแผนงานในห้วงเวลาถัดไป เพื่อสร้างความปลอดภัยในสุขภาพถือเป็นห้วงเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อในการก้าวเดินไปข้างหน้าให้มั่นคงในบริบทของประเทศไทยเพื่อให้ทั้งมาตรการควบคุมโรคที่เป็นฐานรากของระบบสาธารณสุขและมาตรการวัคซีนเพื่อการป้องกันโรคสามารถที่จะเป็นหลักค้ำประกันความปลอดภัยให้ประชาชน

๕. มาตรการสื่อสารกับสังคม

การดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลข้างต้นจะไร้ความหมายและไม่ได้ได้รับความร่วมมือ/ความเข้าใจจากสังคม หากรัฐบาลไม่มีแนวทางหรือมาตรการสื่อสารกับสังคมที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอเพื่อสร้างความเชื่อมั่น

ในห้วงเวลาปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ รัฐบาลได้ใช้กลไก ศบค. ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมในการบูรณาการทำงานและศูนย์กลางในการแถลงข่าวให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาล การเฝ้าติดตามสถานการณ์ในต่างประเทศ ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติตัวและการเผยแพร่องค์ความรู้ที่จำเป็นให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอในวงกว้างและเป็นประจำวันทั้งภาคภาษาไทยและภาคภาษาอังกฤษ

แผนภาพที่ ๓ - ๕ ศูนย์กลางในการแถลงข่าว

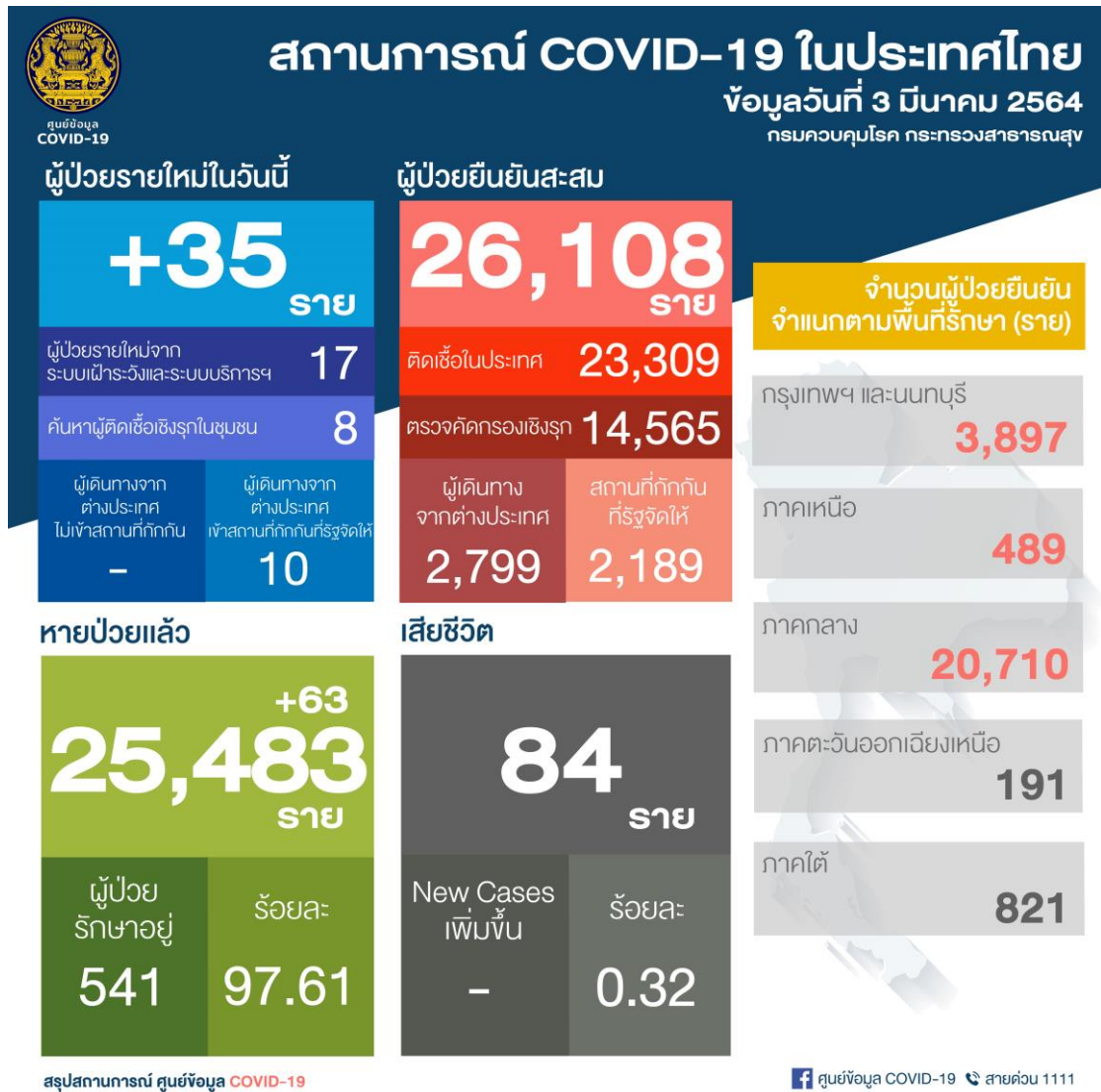

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ศูนย์ข้อมูลการแถลงข่าว ศบค.”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

ศบค. ได้ให้ความสำคัญในงานการข่าวทั้งในเชิงรุก การแก้ไขปัญหา และการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ให้สังคมเข้าใจได้ง่ายและทันต่อเหตุการณ์ ดังจะเห็นการดำเนินการในงานด้านต่างๆ จากตัวอย่าง ดังนี้

๕.๑ การรายงานข่าวพื้นฐานประจำวันเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศ และสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั่วโลก

แผนภาพที่ ๓ - ๖ สถานการณ์โควิด - ๑๙ ในประเทศ

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “สถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศไทย”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๓ - ๗ สถานการณ์โควิด - ๑๙ ทั่วโลก

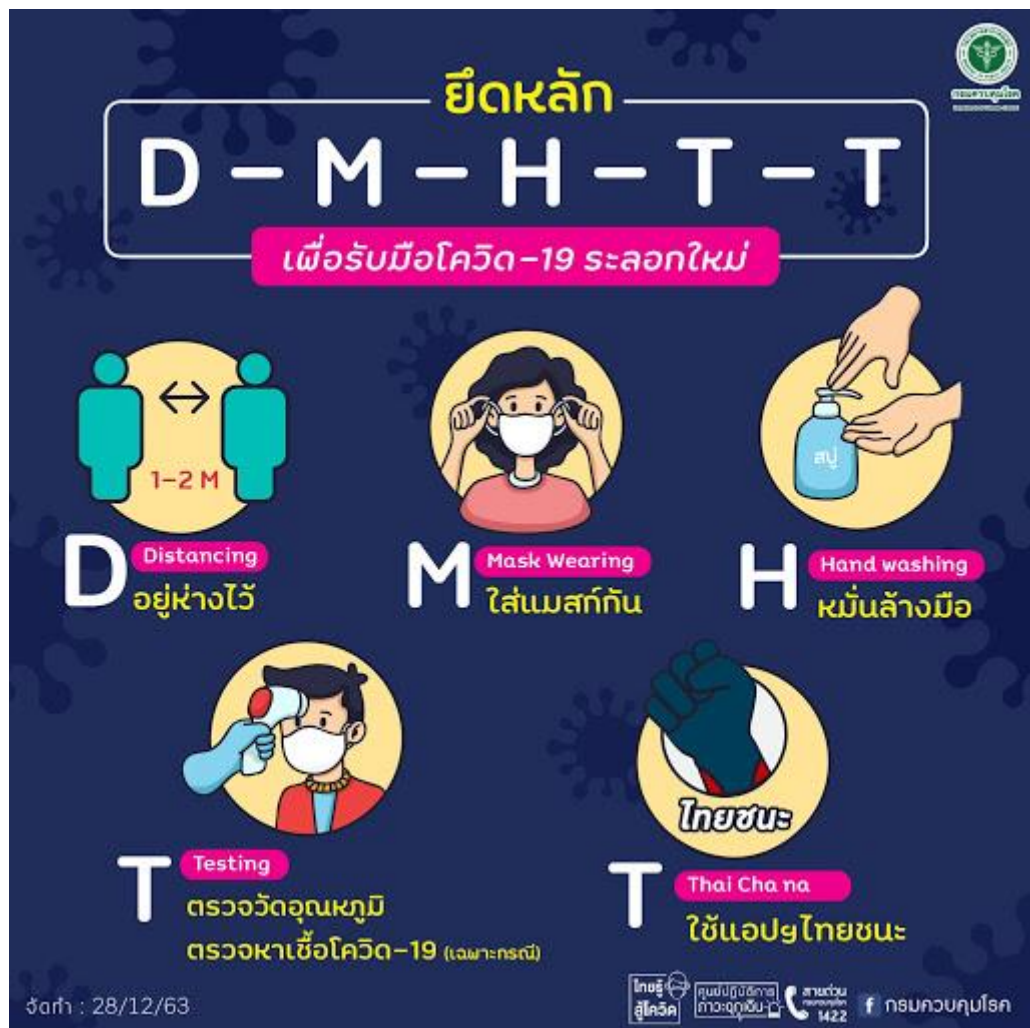

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “สถานการณ์โควิด-๑๙ ทั่วโลก”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๕.๒ การรายงานข่าวเฉพาะเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญตามสถานการณ์และเป็นที่สนใจติดตามของสังคม เช่น มาตรการการระวังป้องกันตัว และเรื่อง ๘ ขั้นตอนเข้ารับการรักษาวัคซีน ได้แก่

ลงทะเบียน วัดความดันโลหิต คัดกรอง รอฉีดวัคซีน ฉีดวัคซีน พักสังเกตอาการ ๓๐ นาที รับเอกสาร การปฏิบัติตัว และประเมินผลการฉีดวัคซีน/ผ่านไลน์ “หมอพร้อม” เป็นต้น

แผนภาพที่ ๓ - ๘ มาตรการการระวังป้องกันตัว

ที่มา : กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, “มาตรการ D-M-H-T-T”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๕.๓ การรณรงค์ในประเด็นสำคัญ “การ์ดไม่ตก” และการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ คำถามคำตอบที่มักจะถูกสอบถามบ่อยครั้งในสังคมรวมถึงแผนงานสำคัญของรัฐบาลในการกระจาย วัคซีน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ การรับรู้ และการสร้างองค์ความรู้ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ โดยสะดวกและทั่วถึง

แผนภาพที่ ๓ - ๙ คำถามคำตอบ

Q & A คลายข้อข้องใจ

Q เด็กควรฉีดวัคซีนต้านโควิด-19 หรือไม่?

A เด็กควรจะเป็นกลุ่มสุดท้ายที่จะได้รับวัคซีน เพราะส่วนใหญ่เด็กติดเชื้อโควิด-19 มีอาการป่วยไม่รุนแรง

Q คนท้องหรือให้นมบุตรฉีดวัคซีนได้หรือไม่ ?

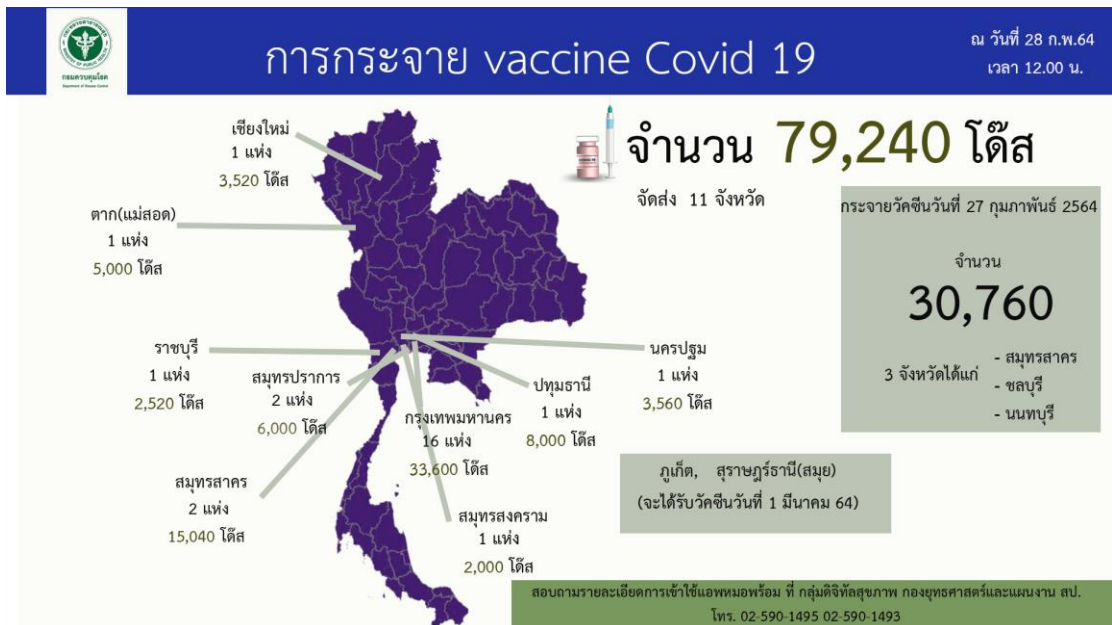
A ปกติคนท้องสามารถฉีดวัคซีนได้ถ้าเป็นวัคซีนชนิดเชื้อตาย แต่เนื่องจากวัคซีนต้านโควิด-19 เป็นวัคซีนใหม่ ยังไม่เคยมีการศึกษา จึงยังไม่ฉีดให้คนท้อง ยกเว้นเป็นบุคลากรด่านหน้าที่มีความเสี่ยง จะพิจารณาเป็นรายๆ ไป

ที่มา : Iwaj Yong Poovorawan

ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 | ศูนย์ข้อมูล COVID-19 | สายด่วน 1111

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “Q & A”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๓ – ๑๐ การกระจายวัคซีน

ที่มา : กรมควบคุมโรค, ๒๕๖๔.

ขณะเดียวกัน สื่อมวลชนได้รายงานข่าวสถานการณ์โควิด-๑๙ อย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง และเจาะลึกในแง่มุมสำคัญ ทั้งนี้ การรายงานข่าวทั่วไปของภาคสื่อมวลชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กับของ ศบค. ดังเช่นสถานการณ์รายวัน การดำเนินการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลตลอดจน เหตุการณ์ในต่างประเทศ ประมวลสรุปโดยย่อได้ ดังนี้

สถานการณ์ติดเชื้อโควิด-๑๙ ทั่วประเทศตามการแบ่งพื้นที่สถานการณ์ (ควบคุมสูงสุด ควบคุม เฝ้าระวังสูง เฝ้าระวัง) ในจำนวนตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันและสะสมในแต่ละจังหวัด

แผนภาพที่ ๓ - ๑๑ สถานการณ์ติดเชื้อโควิด - ๑๙ ทั่วประเทศตามการแบ่งพื้นที่สถานการณ์

ของโรคฯ ได้ที่ระดับใด ผลพบว่านิวซีแลนด์เป็นประเทศที่รับมือได้ยอดเยี่ยมที่สุดของโลกอันดับที่หนึ่ง ขณะที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับเป็นลำดับที่ ๔ ของโลก

แผนภาพที่ ๓ - ๑๒ ลำดับที่ ๔ ของโลก

ไทยติด 'ท็อปเท็น' รับมือโควิด

28 มกราคม 2564

2,190

ผลการศึกษาของกลุ่มคลังสมองชั้นนำออสเตรเลีย ไทยติดท็อปเท็นรับมือโควิด บราซิล จัดการแย่งสุดในโลก นิวซีแลนด์ครองอันดับ 1

ที่มา : กรุงเทพธุรกิจ. “ไทยติดท็อปเท็น รับมือโควิด”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

เมื่อ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เพื่อป้องกันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคฯ กัมพูชา จึงสั่งปิดพื้นที่ (lock down) กรุงเทพมหานครเนื่องจากมีรายงานพบผู้ติดเชื้อกว่า ๓๐ ราย

แผนภาพที่ ๓ – ๑๓ (lock down) กรุงเทพมหานคร

#โควิด19 #โควิดวันนี้ #COVID_19 #โควิด #COVID19 #TNN #TNNThailand
#TNNช่อง16 #TNNONLINE

ที่มา : TNNThailand. “เกาะติดโควิด-๑๙”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

ดังนั้น การสื่อสารและงานการข่าวจึงเป็นการดำเนินการที่จำเป็นระหว่างรัฐบาลกับภาคประชาสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมั่นใจในการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาล

มาตรการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศ

ตามที่ได้อธิบายสาระสำคัญของการดำเนินมาตรการภายในประเทศของรัฐบาลในประเด็นของการดำเนินการของ ศบค. ในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน การจัดตั้งกลไกของรัฐโดยให้ ศบค. ทำหน้าที่บริหารจัดการในเชิงบูรณาการ การใช้เครื่องมือและทรัพยากรของรัฐในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการดำเนินมาตรการต่างๆ ภายใต้บริบทของกฎหมายนั้น มาตรการที่รัฐบาลบังคับใช้เหล่านี้ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศและมิติการต่างประเทศด้วย

ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามมาตรการของรัฐบาลและ ศบค. ที่มีนัยสำคัญกับมิติการต่างประเทศโดยศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศ และการดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) และกระทรวงการต่างประเทศ (กต.) ในฐานะที่เป็นส่วนราชการหลักในการดูแลการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแนวทาง ๕ ประเด็น ได้แก่

ภาพรวมการบริหารจัดการซึ่งจะแบ่งช่วงเวลาของการดำเนินการใน ๓ ช่วง (หัวงต้นปี ๒๕๖๓ หัวงกลางปี ๒๕๖๓ และหัวงปลายปี ๒๖๖๓ – ต้นปี ๒๕๖๔ (มีนาคม)) กลไกการดำเนินการของ ศปก.กต. และ กต. การดำเนินการของ ศปก.กต. และ กต.ในแต่ละหัวงเวลา การบูรณาการระหว่าง ศปก.กต. และ กต. กับ ศบค. และส่วนราชการ และบทบาทไทยในประชาคมระหว่างประเทศในบริบทของสถานการณ์โควิด-๑๙

๑. ภาพรวมการบริหารจัดการ

ในการดำเนินมาตรการของรัฐบาลเพื่อควบคุมโรค สร้างความมั่นคงในระบบสาธารณสุขและสร้างความปลอดภัยในสุขภาพซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายของการใช้มาตรการที่แตกต่างกันตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์และบริบทของประเทศปรากฏผลว่ามีการปฏิบัติที่เป็นนัยสำคัญในมิติการประเทศ ดังนี้

๑.๑ มาตรการในช่วงต้นปี ๒๕๖๓

ในช่วงแรกเริ่มของการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศ (ต้นปี ๒๕๖๓) มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการ คือ “เชิงปิดประเทศแต่แง้มช่องเปิดประตูหน้าต่าง แก้ววิกฤตแรกในประเทศ”

รัฐบาลมีมาตรการเข้มงวดในระดับที่เข้มข้นสูงมาก “เชิงปิดประเทศแต่แง้มช่องเปิดประตูหน้าต่าง” เห็นได้จากการออกข้อกำหนดฉบับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ในการปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร อย่างไรก็ตาม ได้มีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลบางจำพวกโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐบาลที่มาปฏิบัติงานในประเทศไทย รวมทั้งผู้ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีใบอนุญาตทำงานหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการให้ทำงานในราชอาณาจักร และมาตรการเกี่ยวกับการออกนอกราชอาณาจักรของชาวต่างชาติ มาตรการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวนโยบายของรัฐบาลที่จะต้องสร้างเสถียรภาพในความมั่นคงทางสาธารณสุขให้เกิดขึ้นภายในประเทศสำคัญเป็นลำดับแรก ขณะเดียวกันก็มิอาจละเลยมองข้ามในมิติด้านการต่างประเทศที่ยังต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ก็มี การอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศได้เป็นการเฉพาะสำหรับกลุ่มที่ได้รับการยกเว้นเท่านั้น มิได้เปิดให้มีการเดินทางระหว่างประเทศโดยเสรีในการเข้าประเทศไทยทั้งทางอากาศ บก และน้ำ เพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศ ในภาพรวมในหัวงเวลาที่มีสถานการณ์รุนแรงมาก

๑.๒ มาตรการในช่วงกลางปี ๒๕๖๓

ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศที่เริ่มคลี่คลายและคงที่ (กลางปี ๒๕๖๓) มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการ คือ “แง้มประเทศเปิดช่อง อ้ารับไว้ซึ่งความเสถียรในเรื่องพื้นฐาน กล้ารุกมากขึ้นในเรื่องจำเป็น”

เมื่อสามารถควบคุมสถานการณ์โควิด-๑๙ จากมาตรการที่เข้มงวดตั้งแต่ช่วงต้นปี ๒๕๖๓ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงปรับใช้แนวนโยบายให้ความสำคัญแก่การผ่อนคลาย “แง้มประเทศเปิดช่อง” ในด้านที่เห็นความเหมาะสมจำเป็นต้องกระทำเพื่อให้ประเทศสามารถเดินทางต่อไปได้ ดังนั้นเพื่อขับเคลื่อนประเทศในมิติต่างๆ รัฐบาลจึงได้ออกข้อกำหนดและคำสั่งต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ของการผ่อนคลายดังจะเห็นได้จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ - ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ในการควบคุมโรคภายใต้มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด

ของโรคโควิด - ๑๙ โดยมีการขยายกลุ่มเป้าหมายของชาวต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าราชอาณาจักรเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ ที่มีข้อจำกัดที่เข้มงวด

นอกจากมาตรการป้องกันโรคสำหรับบุคคลผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรดังกล่าวแล้วรัฐบาลและ ศบค. ยังได้กำหนดแนวปฏิบัติที่สำคัญสำหรับชาวต่างชาติในการควบคุมโรคคือแนวปฏิบัติในการจัดระเบียบให้ผู้เดินทางชาวต่างชาติซึ่งรวมถึงบุคคลในคณะทูตประจำการในประเทศไทยเข้ารับการกักกัน ณ สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐทางเลือก (Alternative State Quarantine - ASQ) หรือ ณ สถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine - OQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน ซึ่งถือเป็นมาตรการดำเนินการที่รอบด้านตั้งแต่การเข้าเมือง การป้องกันโรค/ควบคุมโรค/คัดกรอง และการอนุญาตให้เข้าประเทศได้หลังจากที่เสร็จสิ้นการเข้ารับการกักกันให้มีความปลอดภัยจากโรคโควิด - ๑๙ ก่อน ซึ่งถือเป็นมาตรการเชิงบังคับตามเงื่อนไขการเข้ามาในราชอาณาจักร

๑.๓ มาตรการในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ – ต้นปี ๒๕๖๔ (มีนาคม)

ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศที่เริ่มคลี่คลายหลังจากการแพร่ระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่ มีพัฒนาการสำคัญของการใช้มาตรการเพื่อเร่งขับเคลื่อนประเทศคือ “ผ่อนคลายมาตรการเพื่อรองรับการเปิดประเทศมากขึ้น ปรับตัวเดินทางเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ”

รัฐบาลยังคงมาตรการป้องกันควบคุมโรคสำหรับบุคคลผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นพื้นฐานต่อเนื่อง แต่ได้ปรับรายละเอียดการใช้มาตรการที่อ่อนตัวผ่อนปรนด้วยการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมต่างๆ ให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรมากขึ้นและการปรับแนวปฏิบัติมาตรการที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับการเข้าถึงวัคซีนภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศในภาพใหญ่

เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมใหม่จากการมาถึงของวัคซีนโควิด-๑๙ ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ การเริ่มฉีดวัคซีนเข็มแรกให้กลุ่มเป้าหมายในประเทศไทย ตลอดจนกระแสของความต้องการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-๑๙ (Vaccine Passport) ในการเดินทางระหว่างประเทศและการเรียกร้องจากฝ่ายต่างประเทศให้ทบทวนมาตรการเข้ากักกันและคัดกรองบุคคลเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน (ASQ) จากการได้รับฉีดวัคซีนและมีหนังสือรับรองการฉีดวัคซีนฯ จากประเทศต้นทางในต่างประเทศแล้ว ถือเป็นประเด็นท้าทายใหม่ที่รัฐบาลต้องรับมือและปรับตัว

๒. กลไกดำเนินการ

ภายใต้โครงสร้างภายในของ ศบค. มีศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าทำหน้าที่หลักในบูรณาการทำงานกับ ศบค. ซึ่งถือเป็นแกนกลางของการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและระหว่าง ศปก.กต. กับ ศปก. ต่างๆ เช่น สาธารณสุข มหาตไทย และฝ่ายความมั่นคง ในการดำเนินกิจกรรม/กิจการที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังทำหน้าที่

บทบาทสำคัญในบูรณาการทำงานกับส่วนราชการต่างๆ ในมิติการต่างประเทศเพื่อดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในเวทีโลกท่ามกลางสถานการณ์โควิด-๑๙

ในการดำเนินการของ ศบค. ศปก.กต. และ กต. ภายใต้การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินมีกลไกสำคัญ คือการกำหนดในเชิงนโยบายจาก ศบค. โดยนายกรัฐมนตรีและผ่านช่องทางราชการประจำจากคณะรัฐมนตรี ซึ่ง ศปก.กต. ตลอดจน ศปก. ต่างๆ และส่วนราชการจะนำแนวนโยบายจาก ศบค. โดยนายกรัฐมนตรีและจากคณะรัฐมนตรีมาปฏิบัติ

๓. การดำเนินการของ ศปก.กต. และกระทรวงการต่างประเทศ (กต.)

การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับมิติการต่างประเทศจากมาตรการของรัฐบาลจะมีความเข้มข้นและมีแนวปฏิบัติในรายละเอียดที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับแนวนโยบายของรัฐบาลและบริบทประเทศในห้วงเวลาของสถานการณ์ ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการของ ศปก.กต. และ กต. ใน ๓ ห้วงเวลา ดังนี้

๓.๑ มาตรการในช่วงต้นปี ๒๕๖๓

ช่วงแรกเริ่มของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในไทย (ต้นปี ๒๕๖๓) มีจุดเน้นของการใช้มาตรการเพื่อสร้างระบบบริหารจัดการและเร่งช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศที่ประสบภัยในพื้นที่มีสถานการณ์รุนแรงมาก คือ “ภารกิจนำคนไทยกลับบ้าน : จุดเริ่มบริหารจัดการจากส่วนกลาง สร้างระบบบูรณาการทำงาน”

๓.๑.๑ การดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นจุดแรกเริ่มและเป็นความท้าทายของรัฐบาล คือการช่วยเหลือเคลื่อนย้ายคนไทย ๑๓๘ คน เดินทางกลับจากนครอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นเหตุของการแพร่ระบาดโรคฯ ภารกิจของทางการไทยดังกล่าวเป็นการบูรณาการของส่วนราชการกับภาคเอกชนในส่วนของการบินและเครื่องบินจากภาคเอกชน กระทรวงการต่างประเทศโดยศูนย์ประสานงานฉุกเฉิน (Rapid Response Center –RRC) ร่วมกับส่วนราชการในการเตรียมแผนเผชิญเหตุการณ์เคลื่อนย้ายคนไทย การปฏิบัติภารกิจดังกล่าวนอกจากมีนัยด้านสาธารณสุขที่ต้องมีมาตรการคัดกรองทั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติฝ่ายไทยที่ไปรับคนไทยกลับประเทศรวมถึงคนไทยที่เดินทางกลับและการจัดสถานที่กักกันเพื่อตรวจและควบคุมโรคฯ ในระยะเวลา ๑๔ วันแล้ว ยังเกี่ยวข้องในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับจีนด้วยในการสื่อสารทำความเข้าใจกับทางการจีนในภารกิจของฝ่ายไทยที่ถือว่าเป็นการดำเนินการที่เป็นมาตรฐานสากลและได้รับอนุญาตจากฝ่ายจีนเนื่องด้วยเงินเองมีมาตรการยกระดับรับมือกับ

สถานการณ์ที่มีความรุนแรงในนครอู่ฮั่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการห้ามเดินทางเข้าออกพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตก่อน

๓.๑.๒ แนวนโยบายของรัฐบาลที่มีความระมัดระวังสูงในการไม่ปิดประเทศ แบบสิ้นเชิง “งั้มประเทศไว้บ้าง” มีส่วนที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ ได้แก่

๓.๑.๒.๑ มาตรการปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ยกเว้นให้ ผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรใน ๕ กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ^{๓๑} ได้แก่

เป็นกรณีหรือผู้มีเหตุยกเว้น ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้า ผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินกำหนด

เป็นผู้ขนส่งสินค้าตามความจำเป็น

เป็นผู้ควบคุมยานพาหนะหรือเจ้าหน้าที่ประจำยานพาหนะ เข้ามาตามภารกิจ

เป็นบุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศ หรือผู้แทนรัฐบาลที่มาปฏิบัติงานในประเทศไทยหรือเป็นบุคคลหรือหน่วยงานระหว่างประเทศอื่น ตามที่กระทรวงการต่างประเทศอนุญาตตามความจำเป็น ตลอดจนบุคคลในครอบครัว

เป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีใบอนุญาตทำงาน หรือได้รับ อนุญาตจากทางราชการให้ทำงานในราชอาณาจักร

เป็นผู้มีสัญชาติไทย

๓.๑.๒.๒ มาตรการเกี่ยวกับการออกนอกราชอาณาจักรของชาว ต่างประเทศที่จำเป็นต้องมีความเข้มงวดเพื่อวัตถุประสงค์ของการป้องกันและสกัดกั้นการแพร่ ระบาดของโรคฯ

๓.๑.๒.๓ มาตรการ Curfew ที่มีนัยสำคัญในมิติการต่างประเทศต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะทูต/กงสุลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทยจาก ข้อกำหนดฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ ในการห้ามบุคคลใดที่ราชอาณาจักรออกนอก เคหะสถานระหว่างเวลา ๒๒.๐๐ น. ถึง ๐๔.๐๐ น.ของวันรุ่งขึ้น ซึ่งคณะทูตฯ ดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับ การยกเว้นจากข้อกำหนดฯ ในประเด็นทางกฎหมาย “ที่จะไม่จำกัดการเดินทางของคณะผู้แทน ทางทูตฯ ในรัฐผู้รับ” ตามพันธกรณีระหว่างประเทศในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐผู้รับตาม

^{๓๑} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการใน สถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๑๐.

พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. ๒๕๒๗^{๓๒} อนุวัติการตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ ข้อ ๒๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. ๒๕๔๑^{๓๓} อนุวัติการตามอนุสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ. ๑๙๖๓ รวมทั้งความตกลงที่ประเทศไทยได้ทำกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ

โดยสรุปจากผลของภารกิจอยู่ยั้งและมาตรการที่เข้มข้นข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญที่รัฐบาลได้วางระบบบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินแบบบูรณาการในมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองและควบคุมโรค แนวปฏิบัติสำหรับการเคลื่อนย้ายคนไทยในต่างประเทศที่ประสบกับภัยโรคโควิด - ๑๙ เดินทางกลับประเทศไทย ตลอดจนการบริหารจัดการแนวปฏิบัติกับคณะทูตฯ พร้อมกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติและการดำเนินการในมิติที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ

๓.๒ มาตรการในช่วงกลางปี ๒๕๖๓

ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ภายในประเทศที่เริ่มคลี่คลายและคงที่ (กลางปี ๒๕๖๓ - ก่อนปลายปี ๒๕๖๓) มีจุดเน้นของการใช้มาตรการเพื่อรักษาความมั่นคงทางสาธารณสุขควบคู่กับฟื้นฟูเศรษฐกิจ คือ “แฉ้มประเทศเปิดช่อง ขยายกลุ่มเป้าหมายของชาวต่างชาติ รองรับขับเคลื่อนประเทศ”

การดำเนินการสำคัญ ของ ศปก.กต. และ กต. ในช่วงนี้มีพลวัตรและมีรายละเอียดที่แตกต่างไปจากช่วงต้นปี ๒๕๖๓ เนื่องจากปัจจัยสำคัญ คือการควบคุมสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลและ ศบค.ที่ได้ผลตามแผนงาน ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลจึงปรับมาตรการให้ผ่อนคลายและให้สนองต่อการขับเคลื่อนประเทศซึ่งมีนัยสำคัญเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของ ศปก.กต. และ กต. เพื่อสนับสนุนแนวนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการแฉ้มเปิดประเทศให้มากขึ้นประมวลสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องจากมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

^{๓๒} “ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓, หน้า ๑๐.

^{๓๓} กรมพิธีการทูต, กระทรวงการต่างประเทศ. “พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. ๒๕๔๑ และ Vienna Convention on Consular Relations 1963”. เอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต, ๒๕๖๓.

นัยสำคัญของการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคฯ ข้างต้นในภาพรวม จะมี ๒ ส่วนหลัก ได้แก่การจัดประเภทการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้โดยสารหรือผู้เดินทาง ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับอนุญาตและการปฏิบัติตามมาตรการในส่วนของการเข้าเมือง การควบคุมโรค และการจัดสถานที่กักกักบุคคลของแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่มีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน

ภายใต้มาตรการป้องกันโรคฯ การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้โดยสารหรือผู้เดินทางให้รวมทั้งผู้มีสัญชาติไทยและผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งในส่วนของชาวต่างชาติที่เปรียบเสมือนเป็นผู้โดยสาร/ผู้เดินทางระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกได้เป็น ๑๐ กลุ่ม

รายละเอียดของการแบ่งกลุ่มผู้โดยสารหรือผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรการป้องกันโรคฯ^{๓๔} มีดังนี้ ผู้มีสัญชาติไทยและตามด้วยชาวต่างชาติซึ่งมีการขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้นจากมาตรการป้องกันโรคฯ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ (จาก ๕ กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติเป็น ๑๐ กลุ่มฯ) ประกอบด้วย

ผู้มีเหตุยกเว้น หรือเป็นกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าผู้รับชอบในการแก้ไขสถานการณ์อนุญาตหรือเชิญเข้ามาในราชอาณาจักรตามความจำเป็น

บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์การระหว่างประเทศหรือผู้แทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐต่างประเทศ ซึ่งมาปฏิบัติงานในประเทศไทยหรือบุคคลในหน่วยงานระหว่างประเทศที่ กต. อนุญาตตามความจำเป็นตลอดจนคู่สมรส บิดามารดาหรือบุตร

ผู้ขนส่งสินค้าตามความจำเป็น

ผู้ควบคุมยานพาหนะ หรือเจ้าหน้าที่ประจำยานพาหนะที่จำเป็นต้องเดินทางเข้ามาตามภารกิจ

ผู้ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเป็นคู่สมรสบิดามารดาหรือบุตรของผู้มีสัญชาติไทยคนต่างด้าว ซึ่งมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตลอดจนคู่สมรสและบุตร

ผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งมีใบอนุญาตทำงานหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตลอดจนคู่สมรสและบุตรหรือแรงงานต่างด้าวที่นายจ้างให้นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการเพื่อผ่อนปรนให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและให้ทำงาน

^{๓๔} กรมควบคุมโรค, กระทรวงสาธารณสุข. “มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ แนบท้ายคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓”. คำแนะนำสำหรับประชาชน. ๒๕๖๓.

ผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาของสถานการศึกษาที่ทางการไทยรับรองตลอดจนบิดามารดาหรือผู้ปกครองรวมถึงนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไม่รวมถึงบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

ผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งมีความจำเป็นต้องเข้ามารับการตรวจรักษาพยาบาลในประเทศไทยแต่ต้องไม่เป็นกรณีเข้ามารักษาโรคโควิด - ๑๙ รวมผู้ติดตาม

ผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งได้รับอนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรตามข้อตกลงพิเศษ(Special Arrangement) ทั้งในระยะยาวและระยะสั้น

๓.๒.๒ การจัดประเภทกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติใน ๑๐ กลุ่มตามแนวปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคฯ การดำเนินการในเรื่องนี้มีเงื่อนไขสำคัญ คือการให้ชาวต่างชาติในแต่ละกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคฯ อย่างเคร่งครัดตั้งแต่มาตรการก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร มาตรการเมื่อเดินทางมาถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักรจนถึงมาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ดังนั้นชาวต่างชาติในแต่ละกลุ่มเป้าหมายจะมีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคฯ ในรายละเอียดที่แตกต่างกันตามประเภทของบุคคลดังกล่าวอย่างของ ๖ กลุ่มจาก ๑๐ กลุ่มได้ดังนี้

๓.๒.๒.๑ บุคคลในคณะทูตฯ

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารสำคัญ เช่น หนังสือรับรองว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (Certificate of Entry –COE) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทาง (Fit to Fly) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้เดินทางไม่มีเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชม. ก่อนเดินทางหนังสือรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุข วัดไข้ ตรวจสอบเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศและให้เข้ารับการกักกันในสถานที่ที่กำหนด (ASQ หรือ OQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ราชการกำหนด

มาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร : ให้ตรวจหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR กรณีที่ประเทศปลายทางกำหนดเงื่อนไข

๓.๒.๒.๒ กลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ นักลงทุนชาวต่างชาติที่เป็นเป้าหมายในการดึงดูดให้เข้ามาสนับสนุนการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศของไทยจากบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยซึ่งมีใบอนุญาตทำงานหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักร

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารจำเป็น เช่น หนังสือรับรองว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (Certificate of Entry - COE) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทาง (Fit to Fly) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้เดินทางไม่มีเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชม. ก่อนเดินทาง กรมธรรม์ประกันภัย และมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุข วัดไข้ ตรวจสอบเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR ณ ช่องทางเข้าออก

ระหว่างประเทศและให้เข้ารับการกักกันในสถานที่ที่กำหนด (ASQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วันตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ราชการกำหนด

มาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร : ให้ตรวจหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR กรณีที่ประเทศปลายทางกำหนดเงื่อนไข

๓.๒.๒.๓ กลุ่มเป้าหมายพิเศษตามข้อตกลงพิเศษ (Special Arrangement) ทั้งในระยะยาวและระยะสั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรม/กิจการที่รัฐบาลโดย ศบค. สนับสนุนภาคเอกชนไทยเพื่อให้เป็นพลังอำนาจแห่งชาติส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนประเทศในภาคประชาชนและการท่องเที่ยวโดยนัย เช่น การจัดกีฬานานาชาติในประเทศไทยที่ไทยเป็นเจ้าภาพ

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารจำเป็น เช่น หนังสือที่รับรองว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (Certificate of Entry - COE) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทาง (Fit to Fly) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้เดินทางไม่มีเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชม. ก่อนเดินทาง กรมธรรม์ประกันภัย และมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุข วัดไข้ ตรวจหาเชื้อโรคโควิด - ๑๙ โดยวิธี RT-PCR ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศให้เดินทางโดยยานพาหนะที่จัดเตรียมไว้ตามแผนกำหนดการเดินทางและให้เข้ารับการกักกันในสถานที่ที่กำหนดตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ราชการกำหนด

มาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร : ให้ตรวจหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR กรณีที่ประเทศปลายทางกำหนดเงื่อนไข

๓.๒.๒.๔ กลุ่มผู้เข้ามารับการตรวจรักษาพยาบาลที่เป็นการเฉพาะและที่มีการนัดหมายล่วงหน้าโดยหน่วยงานราชการไทยในกิจกรรม/กิจการที่รัฐบาลโดย ศบค. สนับสนุนเพื่อให้เป็นพลังอำนาจแห่งชาติส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนประเทศในมิติการแพทย์และสาธารณสุขของไทยในภูมิภาค หรืออีกนัยหนึ่งคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) ให้ไทยเป็นผู้นำในด้านนี้ในภูมิภาคอาเซียน

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารจำเป็น เช่น หนังสือที่รับรองว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (Certificate of Entry - COE) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทาง (Fit to Fly) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้เดินทางไม่มีเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชม. ก่อนเดินทาง กรมธรรม์ประกันภัย หลักฐานการยืนยันเรื่องสถานพยาบาลที่ผู้เดินทางเข้ารับการกักกันเป็นไปตามเกณฑ์และแนวทางที่ราชการกำหนด หนังสือรับรองความจำเป็นในการเข้ามารักษาพยาบาลและเข้ารับการกักกันในสถานพยาบาลไม่น้อยกว่า ๑๔ วันและมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุขและวัดไข้ ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ ให้เดินทางจากช่องเข้าออกระหว่างประเทศไปยังสถานพยาบาลโดยยานพาหนะที่จัดเตรียมไว้โดยสถานพยาบาล ตรวจหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR เมื่อถึงสถานพยาบาล

มาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร : ให้ตรวจหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR กรณีที่ประเทศปลายทางกำหนดเงื่อนไข

๓.๒.๒.๕ กลุ่มแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ (ลาว, กัมพูชา, เมียนมา) ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อกูลส่วนหนึ่งต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศให้ฟื้นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเกษตรในการช่วยเก็บผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล และภาคอุตสาหกรรมในด้านประมง ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล และการก่อสร้างที่ไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานภายในประเทศ

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารหลักฐานที่ยืนยันเรื่องผู้เดินทางมีนายจ้างให้นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานอย่างถูกต้อง เรื่องนายจ้างที่นำคนต่างด้าวเข้ามารับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพรักษาพยาบาล เรื่องการจัดยาพาหนะรับผู้เดินทางที่ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ (พรมแดนทางบก) ไปยังสถานที่กักกัน เรื่องการยืนยันสถานที่เข้ารับกักกันตามมาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุขและวัดไข้ ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ ตรวจสอบหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR ตามที่กำหนด

๓.๒.๒.๖ กลุ่มนักเรียนหรือนักศึกษานานาชาติจากผู้ไม่มีสัญชาติไทยในการดึงดูดให้เข้ามาสนับสนุนการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจภายในประเทศในภาคการศึกษาประเภทนานาชาติ

มาตรการก่อนเดินทางเข้าราชอาณาจักร : เอกสารจำเป็น เช่น หนังสือรับรองว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (Certificate of Entry - COE) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่ามีสุขภาพเหมาะสมต่อการเดินทาง (Fit to Fly) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้เดินทางไม่มีเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR โดยมีระยะเวลาไม่เกิน ๗๒ ชม. ก่อนเดินทาง กรมธรรม์ประกันภัย และมาตรการคัดกรองจากประเทศต้นทาง

มาตรการเมื่อเดินทางถึง/ระหว่างอยู่ในราชอาณาจักร : ให้คัดกรองทางสาธารณสุข วัดไข้ ตรวจสอบหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศและให้เข้ารับการกักกันในสถานที่ที่กำหนด (ASQ/OQ) เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

มาตรการก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร : ให้ตรวจสอบหาเชื้อโรคโควิด-๑๙ โดยวิธี RT-PCR กรณีที่ประเทศปลายทางกำหนดเงื่อนไข

๓.๒.๓ แนวปฏิบัติในการเข้ารับการกักกันในสถานที่ที่กำหนดตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ราชการกำหนด

รัฐบาลโดยกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ทำหน้าที่หลักในการกำหนดหลักเกณฑ์ ประเภทของสถานที่กักกันในรูปแบบต่างๆ ตามมาตรการในการป้องกันควบคุมโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

โดย กต. ทำหน้าที่ในการปฏิบัติตามมาตรการฯ ให้ชาวต่างชาติใน ๑๐ กลุ่มเป้าหมายเข้ารับการกักกันตามแนวปฏิบัติ ซึ่งเห็นชอบการดำเนินการโดย ศบค.

๓.๒.๓.๑ การแบ่งประเภทของสถานที่กักกันตามประเภทของกลุ่มบุคคลเป้าหมายตามแนวทางการบริหารจัดการสถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine Facilities) ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข^{๓๕} ได้กำหนดและแบ่งรายละเอียดประเภทสถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนดเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคโควิด-๑๙ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน ใน ๔ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ : สถานที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine - SQ) แบ่งออกตามพื้นที่ ดังนี้

SQ สำหรับผู้เดินทางชาวไทยที่เข้ามาในราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่รัฐกำหนด จนถึง ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ มีโรงแรมที่ดำเนินการเป็น SQ จำนวน ๒๒ แห่ง

Alternative State Quarantine (ASQ) สำหรับผู้เดินทางชาวไทยที่เลือกไม่เข้า SQ และชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายซึ่งรวมคณะทูตฯ แต่ไม่รวมกลุ่มแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติที่เข้ามาในราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่รัฐกำหนดโดยชำระค่าใช้จ่ายเองจนถึง ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔ มีโรงแรมที่ดำเนินการเป็น ASQ จำนวน ๑๓๑ แห่ง

Local Quarantine (LQ) สำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรในพื้นที่ระดับจังหวัด ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่รัฐกำหนด มีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ชาวไทยและแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติที่เข้ามาในราชอาณาจักรตามพรมแดนทางบก

Alternative Local Quarantine (ALQ) สำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรในพื้นที่ระดับจังหวัด โดยชำระค่าใช้จ่ายเอง

ประเภทที่ ๒ : สถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine – OQ) สำหรับผู้เดินทางที่ดำเนินการโดยองค์กรหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งรวมถึงคณะทูตฯ โดยองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ รับผิดชอบในการบริหารจัดการและค่าใช้จ่าย

ประเภทที่ ๓ : สถานที่กักกันโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล (Hospital Quarantine - HQ) สำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีความเสี่ยงด้านสุขภาพนัดหมายล่วงหน้าและชำระค่าใช้จ่ายเอง มีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือกลุ่มผู้เข้ามารับการตรวจรักษาพยาบาลที่เป็นการเฉพาะ

^{๓๕} กรมควบคุมโรค, กระทรวงสาธารณสุข. “การบริหารจัดการ สถานที่กักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine Facilities)” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/g_quarantine.php, 2563.

ประเภทที่ ๔ : สถานที่กักกันทางเลือกโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล (Alternative Hospital Quarantine - AHQ) สำหรับผู้เดินทางชาวต่างชาติที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีนัดหมายล่วงหน้าและชำระค่าใช้จ่ายเอง มีกลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่มผู้เข้ามารับการตรวจรักษาพยาบาลที่เป็นการเฉพาะและการแพทย์เฉพาะทางภายใต้โครงการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism)

๓.๒.๔ การจัดตั้งสถานที่กักกันในรูปแบบองค์กร (Organizational Quarantine - OQ) ของคณะทูตฯ (ประเภทที่ ๒ ข้างต้น)

ในการนำบุคคลกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติเข้ารับการกักกัน ณ สถานที่ที่กำหนดตามมาตรการฯ นั้น ศปก.กต. และ กต. มีบทบาทสำคัญในการนำบุคคลในคณะทูตฯ เข้ารับการกักกันที่ OQ ทั้งนี้ คณะทูตฯ สามารถที่จะเลือกเข้ารับการกักกัน ณ ASQ หรือ OQ ตามแต่ประสงค์แต่ในกรณีของ OQ นั้น คณะทูตฯ จะต้องแจ้งคำร้องอย่างเป็นทางการให้ กต. และ สธ. พิจารณาในเชิงนโยบาย ความเหมาะสมของสถานที่ที่จะเสนอให้เป็น OQ แผนงานบริหารจัดการรวมทั้งโรงพยาบาลคู่สัญญาของคณะทูตฯ ในงานด้านการแพทย์ การรักษาพยาบาล สุขอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามมาตรการทางสาธารณสุข

ในกระบวนการของ OQ ดังกล่าว ศปก.กต. และ กต. จะบูรณาการปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนต้นน้ำ คือการขอรับนโยบายการปฏิบัติจาก ศบค. การปรึกษาหารืออย่างรอบด้านกับ ศบค. และ ศปก.สธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนกลางน้ำ คือการหารือโดยละเอียดกับคณะทูตฯ ที่แจ้งคำขอการจัดตั้ง OQ เพื่อให้บุคคลในคณะทูตฯ ของตนเข้ารับการกักกันที่ OQ ในระยะเวลาไม่เกิน ๑๔ วัน ในกรณีที่คณะทูตฯ ประเทศนั้นๆ เลือกไม่ให้บุคคลในคณะทูตฯ เข้ารับการกักกันที่ ASQ และขั้นตอนปลายน้ำ คือการปฏิบัติในเวลาจริงด้วยการนำนโยบายและข้อคิดเห็นไปปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและฝ่ายต่างประเทศโดยยึดถือตามมาตรการที่ ศบค. กำหนดอย่างเคร่งครัดและปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. ๒๕๒๗ และ Vienna Convention on Diplomatic Relations 1961 รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้สังคมเพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันของทุกฝ่าย

ตั้งแต่หัวกลางปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมามีคำขอในการขอจัดตั้ง OQ จากคณะทูตฯ จากภูมิภาคยุโรป อาทิ สวิตเซอร์แลนด์ (๕ รอบ) เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ เดนมาร์ก รัสเซีย ตลอดจนจนประเทศในภูมิภาคเอเชียและองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

๓.๓ มาตรการในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ – ต้นปี ๒๕๖๔ (มีนาคม)

ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ภายในประเทศที่เริ่มคลี่คลายจากการแพร่ระบาดระลอกใหม่และเริ่มมีประเด็นท้าทายใหม่ๆ ในเรื่องวัคซีน ในช่วงนี้จึงมีจุดเน้นของการใช้มาตรการเพื่อเดินทางประเทศในเชิงรุก คือ “รักษาเสถียรภาพในประเทศ แจ่มเปิดประเทศมากขึ้น : เตรียมพร้อมเปิดประเทศ เผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ”

๓.๓.๑ การปรับใช้มาตรการและแนวปฏิบัติที่ผ่อนคลายเป็นมากขึ้นใน ๒ ด้านหลัก เพื่อให้รองรับกับการนำชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนวนโยบายของรัฐบาลโดย ศบค. ในวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเริ่มเปิดประเทศให้มากขึ้น

๓.๓.๑.๑ มาตรการผ่อนคลายเป็นพิเศษด้านการตรวจลงตราของ กต. เพื่อให้ชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการขับเคลื่อนประเทศในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวและอื่นๆ เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรที่ราบรื่นขึ้น ศบค.กต. และ กต. ได้ดำเนินการสำคัญเพื่อการนี้ คือการออกมาตรการผ่อนคลายเป็นพิเศษด้านการตรวจลงตราให้ชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรได้อย่างในวงกว้างมากขึ้น แต่ก็ยังคงมีความรัดกุมในประเด็นด้านความมั่นคงและความปลอดภัยของประชาชนภายในประเทศจากภัยโรคโควิด - ๑๙

ประเภทการตรวจลงตรา (Visa)^{๓๖} ที่ได้รับการผ่อนคลายเป็นพิเศษ
กลุ่มเป้าหมายสรุปได้ ดังนี้

๑. เพื่อการท่องเที่ยวโดยได้รับการยกเว้นการตรวจลงตรา (ระยะพำนัก ๔๕ วัน) ประเภท ผ.๔๕ วัน (ผ. = ผ่อนผัน)

๒. เพื่อติดต่อธุรกิจประเภท APEC Card (๓) เพื่อเข้ารับการศึกษานักเรียนหรือนักศึกษา/การดูงาน/การฝึกงาน/การฝึกอบรมระยะสั้น ประเภท Non-Immigrant (ED)

๓. อาสาสมัคร NGO/การเข้าประเทศไทยของผู้เคยมีสัญชาติไทย/การเข้ามาเพื่อการดำเนินคดี ประเภท Non-Immigrant (O)

๔. เพื่อเผยแพร่ศาสนา ประเภท Non-Immigrant (R)

๕. เดินทางผ่านราชอาณาจักร ประเภท Transit (TS)

๖. เพื่อเล่นกีฬา ประเภท Transit (S)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะมีการผ่อนคลายเป็นพิเศษมาตรการด้านการตรวจลงตราดังกล่าว แต่ก็ยังคงไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติทั่วไปเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยใช้ Visa on Arrival (VoA) ในการดำเนินมาตรการผ่อนคลายเป็นพิเศษด้านการตรวจลงตราในองค์รวม กต. ได้บูรณาการทำงานกับ ศบค. ศปก.สธ. สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและที่สำคัญกับกระทรวงมหาดไทย (มท.) ดังจะเห็นได้จากการประกาศให้สิทธิ์เพิ่มระยะเวลาอนุญาตให้กลุ่ม ผ.๓๐ เดิมจาก ๕๖ ประเทศ/ดินแดนสามารถพำนักได้ไม่เกิน ๔๕ วัน (๓๐ วันพำนักได้โดยพื้นฐานรวมกับ ๑๕ วันที่ต้องเข้ารับการ

^{๓๖} ตรวจคนเข้าเมือง,สำนักงาน, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. “การตรวจลงตรา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.consular.mfa.go.th, 2563.

กักกัน ณ สถานที่กักกันตามที่กำหนด) ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย^{๓๗} เรื่องการเพิ่มระยะเวลาการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษโดยมีผลบังคับใช้ชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔, การออกคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเรื่องการขยายการระงับ Visa on Arrival เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ และการออกกฎกระทรวงของกระทรวงมหาดไทย^{๓๘} เรื่องกำหนดโรคต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ โดยให้รวมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ด้วย

๓.๓.๑.๒ การพิจารณาปรับประเภทและรูปแบบสถานที่กักกัน (Quarantine Facilities) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการผ่อนคลายมาตรการที่ได้บังคับใช้มาตั้งแต่ช่วงกลางปี ๒๕๖๓ และสภาพแวดล้อมใหม่จากการเข้าถึงวัคซีน ศบค. ศปก.สร. และ ศปก.กต. มีแนวทางที่จะปรับประเภทและรูปแบบสถานที่กักกันต่างๆ (SQ/ASQ/LQ/ALQ/HQ/AHQ) ตามที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติไว้มาตั้งแต่ช่วงกลางปี ๒๕๖๓ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ โดยคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติและ ศบค. พิจารณาแนวปฏิบัติใหม่ในประเด็นสำคัญครอบคลุมตั้งแต่การวางเกณฑ์ใหม่ของประเภทสถานที่กักกันกับกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา กักกัน แหล่งที่มางบประมาณในการบริหารจัดการ หน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลในแต่ละสถานที่กักกันและควบคุมในภาพรวม การบันทึกระบบข้อมูลของผู้เข้ารับการกักกันและกิจกรรมที่อนุญาตให้ผู้เข้ารับการกักกันกระทำได้หรือไม่สามารถกระทำได้ ณ สถานที่กักกัน เป็นต้น

๓.๓.๒ การพิจารณาใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-๑๙ (Vaccine Passport)

จากสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกที่เป็นผลมาจากการมาถึงของวัคซีนโควิด-๑๙ คือกระแสของความต้องการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนโควิด-๑๙ ในการเดินทางระหว่างประเทศส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องเตรียมการรับมือที่เหมาะสมในประเด็นใหม่ดังกล่าว เนื่องจากมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิธีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศใหม่ในรูปแบบของการได้รับฉีดวัคซีนและการมีหนังสือ/เอกสารรับรองการฉีดวัคซีนจากประเทศต้นทางมาสู่ประเทศปลายทาง

^{๓๗} “ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการเพิ่มระยะเวลาการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓, หน้า ๓๒.

^{๓๘} “คำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓/๒๕๖๓ เรื่องการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓, หน้า ๘๖.

ในส่วนของประเทศไทยย่อมหลีกเลี่ยงผลกระทบจากกระแสเรื่องนี้ไม่ได้ อย่างแน่นอน เพื่อรับมือและวางกรอบนโยบาย ศปก.กต. ศปก.สธ. และคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติกำลังหาข้อสรุปแนวทางดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพราะมีผลกระทบต่อมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลที่ได้บังคับใช้มาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองและการควบคุมโรค ตลอดจนมาตรการของรัฐบาลในภาพใหญ่ คือ มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

ดังนั้น ภายใต้สภาพแวดล้อมของโลกที่มีการกระจายฉีดวัคซีนในประเทศต่างๆ และสภาพแวดล้อมภายในประเทศไทยที่รัฐบาลเร่งดำเนินการให้มีการฉีดวัคซีนทั่วประเทศเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้มีประเด็นในการบริหารจัดการของ ศบค. ศปก.สธ. ศปก.กต./กต. และ ศปก. ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาแนวทางการใช้มาตรการผ่อนคลายเป็นสัดส่วนคล้อยกับสถานการณ์ ในนัยสำคัญ (๑) การผ่อนคลายกระบวนการเข้าสู่อาณาจักรและมาตรการกักกันโรคสำหรับชาวต่างชาติ (๒) ความเหมาะสมในการขยายพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินออกไปถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ (๓) การกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการใช้นั่งสื้อรับรองการฉีดวัคซีนของชาวไทยในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร และชาวต่างชาติตามกลุ่มเป้าหมาย ๑๐ กลุ่ม ในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

๔. การบูรณาการระหว่าง ศปก.กต. และ กต. กับ ศบค. และส่วนราชการ

โดยที่การบริหารราชการของ ศปก.กต. และ กต. อยู่ภายใต้บริบทการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ เป็นต้นมา ดังนั้นการดำเนินการของ ศปก.กต. และ กต. จึงเป็นการทำงานแบบบูรณาการกับ ศบค. ซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนกลางและกับ ศปก.สธ. ศปก.มท. และหน่วยงานเกี่ยวข้องในการติดตามมาตรการต่างๆ ของรัฐบาล สามารถประมวลได้ ดังนี้

๔.๑ การอนุญาตให้บุคคลชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

ศปก.กต. และ กต. ได้ทำงานร่วมกับ ศบค. และ ศปก. ต่างๆ ในการอนุญาตให้ชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร โดยได้ออกเอกสารสำคัญ COE เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงตนในการเดินทางเข้าประเทศไทยตามมาตรการของรัฐบาล

ในเชิงสถิติ ศปก.กต. และ กต. ได้ดำเนินการออก COE^{๓๙} ตั้งแต่ช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จำนวน ๘๔,๘๖๗ คน แบ่งกลุ่มเป้าหมายได้ ดังเช่น

^{๓๙} กรมการกงสุล, กระทรวงการต่างประเทศ. “โทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : ad.moi.go.th/images/ngancedkumpha/preksapakom/bangkok.pdf, ๒๕๖๔.

คณะทูตฯ ๓,๗๑๗ คน นักธุรกิจ/นักลงทุน ๓๑,๗๙๖ คน นักเรียน/นักศึกษา ๖,๓๘๙ คน ผู้เข้ามา
รับการตรวจรักษาพยาบาลเฉพาะ ๕,๘๔๕ คน ตลอดจนบุคคลตามข้อตกลงพิเศษ (Special
Arrangement) ๒๖,๖๓๖ คน เป็นต้น บุคคลต่างๆ เหล่านี้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทางการไทยได้เล็งเป้า
และอนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้เป็นพลังเสริมช่วยขับเคลื่อน
ประเทศ

๔.๒ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร
เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ในการอนุญาตให้มีการเดินทางเข้ามา
ในราชอาณาจักรทางอากาศ บกและน้ำ

๔.๒.๑ การอนุญาตให้อากาศยานทำการบินเข้าออกประเทศไทย

หนึ่งในการดำเนินการที่สำคัญในการเดินทางโดยทางอากาศท่ามกลาง
สถานการณ์โควิด - ๑๙ คือ การบูรณาการระหว่าง ศบค. ศปก.กต.กับสำนักงานการบินพลเรือนแห่ง
ประเทศไทย (กพท.) ในการกำหนดแนวปฏิบัติเงื่อนไขให้อากาศยานทำการบินเข้าออกประเทศไทย
รวมถึงการกำหนดประเภทผู้โดยสารระหว่างประเทศให้สอดคล้องตามกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ
๑๐ กลุ่ม โดย กพท. ได้ออกประกาศ กพท. (ฉบับที่ ๕) เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กำหนด
เพิ่มเติมอนุญาตให้อากาศยานที่ทำการบินระหว่างประเทศที่มีผู้โดยสารถ่ายลำหรือเปลี่ยนลำ
(Transit/Transfer Flight) ทำการบินเข้าออกประเทศไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการใช้นโยบาย
ผ่อนคลายนับแต่เริ่มเปิดประเทศให้มากขึ้นตามสถานการณ์ของประเทศและสภาพแวดล้อมโลก

ดังนั้น การเปิดกว้างในเรื่องข้างต้นเป็นการปฏิบัติที่สนับสนุนการนำ
กลุ่มเป้าหมายต่างๆ จากประเทศต่างๆ ให้สามารถเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรที่สะดวกมากขึ้น

๔.๒.๒ การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทางบก

ศปก.กต./กต. ได้บูรณาการกับ ศบค. ศปก.มท. ศปก.สธ. หน่วยงาน
ด้านความมั่นคงและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในการบริหารจัดการกระบวนการเข้าเมืองทั้งชาวไทย
และชาวต่างชาติตามด่านพรมแดนทางบก ณ ช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ ให้เป็นตามมาตรการ
ด้านสาธารณสุขและความมั่นคง

ในทางทิศตะวันออกมีกลุ่มเป้าหมายจากแรงงานต่างด้าวสัญชาติลาว
และกัมพูชา ในทางทิศตะวันตกมีกลุ่มเป้าหมายแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมาซึ่งได้มีการเฝ้าระวัง
ติดตามสถานการณ์โควิด - ๑๙ และปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ขณะที่ในทางทิศใต้
การปฏิบัติส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในการเดินทางกลับเข้ามาในราชอาณาจักรของชาว
ไทยทั้งในกรณีการเข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและกรณีการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย

๔.๒.๓ การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทางน้ำ

หน่วยงานสำคัญที่ทำงานร่วมกับ ศปก./กต. แบบบูรณาการ ได้แก่ กรมเจ้าท่า ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) มท. กรุงเทพฯ สธ. และหน่วยงานความมั่นคง เป็นต้น ภารกิจประจำของ ศปก.กต./กต. กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือการแจ้งเรื่องคนไทย (ลูกเรือ) ที่ลงทะเบียนจะเดินทางกลับประเทศไทยโดยเรือผ่านด่านทางน้ำเพื่อบูรณาการเรื่องมาตรการคัดกรอง การจัดสถานที่กักกันตามที่กำหนดและการเข้าเมือง

ในการปฏิบัติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมยานพาหนะซึ่งเป็นหนึ่งใน ๑๐ กลุ่มเป้าหมายของชาวต่างชาติ คือการบูรณาการระหว่าง ศปก.กต./กต. กับกรมเจ้าท่าโดยกรมเจ้าท่ามีการดำเนินการสำคัญ คือ การออกประกาศกรมเจ้าท่าที่ ๑๖๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓^{๔๐} เรื่องแนวปฏิบัติการอนุญาตเดินทางเข้าประเทศไทยของผู้ควบคุมยานพาหนะและเจ้าหน้าที่ประจำยานพาหนะ (ทางน้ำ) ของผู้ไม่มีสัญชาติไทยให้สามารถดำเนินการเปลี่ยนหน้าที่การปฏิบัติงานบนเรือในราชอาณาจักรได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นตามหลักมนุษยธรรมเพื่อให้การปฏิบัติของทางการไทยสอดคล้องกับข้อกำหนดอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.๒๐๐๖

การดำเนินการในเรื่องการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทางน้ำนอกจากการปฏิบัติพื้นฐานต่อลูกเรือไทยและผู้ควบคุมยานพาหนะชาวต่างชาติตามพันธกรณีระหว่างประเทศข้างต้น ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญเกี่ยวข้องกับมิติการต่างประเทศแล้ว ศปก.กต./กต. กรมเจ้าท่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีแนวปฏิบัติการผ่อนคลายเป็นพิเศษ เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวและการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจด้วยการอนุญาตให้เรือสำราญและกีฬา (เรื่อยอร์ช) เข้ามาในน่านน้ำไทยได้ (นอกเหนือจากบรรทุกสินค้า) โดยให้มีการคัดกรองและตรวจหาเชื้อโควิด - ๑๙บนเรือโดยวิธี RT-PCR และกักกันโรค ๑๔ วันบนเรือตามมาตรการด้านสาธารณสุข รวมทั้งการกำหนดจุดจอดเรือชั่วคราวเพื่อกักกันตัวเองภายในเรือสำหรับเรือสำราญและกีฬา (เรื่อยอร์ช) ที่เข้ามาในน่านน้ำไทยตามประกาศกรมเจ้าท่า ประกาศกรมเจ้าท่าที่ ๒๓๑/๒๕๖๓^{๔๑} และ ที่ ๒๓๒ /๒๕๖๓^{๔๒} เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ ตามลำดับ

^{๔๐} “ประกาศกรมเจ้าท่าที่ ๑๖๒/๒๕๖๓ เรื่องแนวปฏิบัติการอนุญาตเดินทางเข้าประเทศไทยของกลุ่มผู้ควบคุมยานพาหนะและเจ้าหน้าที่ประจำยานพาหนะ (ทางน้ำ) สำหรับผู้ไม่มีสัญชาติไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.md.go.th/app/mdadmin/images/upload/news/16567-000.pdf>, ๒๕๖๓.

^{๔๑} “ประกาศกรมเจ้าท่าที่ ๒๓๑/๒๕๖๓ เรื่องแนวปฏิบัติสำหรับเรือสำราญและกีฬา (เรื่อยอร์ช) ที่เข้ามาในน่านน้ำไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://nsw.md.go.th/mdportal/popup/2312563.pdf>, ๒๕๖๓.

ดังนั้น การปฏิบัติงานต่างๆ ข้างต้นนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงมาตรการที่เปิดกว้างอนุญาตให้กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติในกิจกรรมทางน้ำเดินทางมาเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจแล้วยังเป็นการดำเนินการที่สำคัญของทางการไทยในการยึดถือหลักปฏิบัติสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ

๕. บทบาทของไทยในประชาคมระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

จากการที่รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการทั้งภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ ส่งผลชัดเจนต่อสถานะและบทบาทในเวทีการต่างประเทศของไทยในเวทีโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมั่นจากประเทศต่างๆ และการยกย่องชมเชยจากนานาชาติสามารถประมวลสรุปบทบาทที่โดดเด่นของไทยในเวทีสำคัญในภูมิภาคอาเซียน กรอบสหประชาชาติ กรอบองค์การอนามัยโลก (WHO) รวมทั้งในกรอบความสัมพันธ์ทวิภาคีของไทยกับมิตรประเทศได้ ดังนี้

๕.๑ บทบาทไทยในกรอบอาเซียน : บทบาทไทยได้รับการยอมรับ

ไทยได้แสดงบทบาทที่โดดเด่นในภูมิภาคอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวทีการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ที่เวียดนามเป็นเจ้าภาพประชุมผ่านการประชุมทางไกล เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีได้นำเสนอแนวทางของไทยในประเด็นสำคัญ^{๔๒} ได้แก่ การเสริมสร้างความร่วมมือด้านสาธารณสุข การสร้างความมั่นคงและการพึ่งพาตนเองด้านวัคซีน เพื่อให้วัคซีนโควิด-๑๙ เป็นสินค้าสาธารณะ การพัฒนาวัคซีนของไทยโดยร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ และพร้อมแบ่งปันไปยังสมาชิกประเทศอาเซียน การใช้ประโยชน์จากกองทุนอาเซียนเพื่อสนับสนุนการกระจายวัคซีนในภูมิภาคอาเซียน การสนับสนุนคลังสำรองอุปกรณ์ทางการแพทย์อาเซียน สำหรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ตลอดจนการส่งเสริมแนวทางการฟื้นฟูและเยียวยาจากผลกระทบโควิด-๑๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบเช่นกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งแนวทางดังกล่าวของรัฐบาลไทยได้รับการตอบรับอย่างดีจากที่ประชุม

การนำเสนอแนวทางของรัฐบาลไทยสะท้อนให้เห็นถึงการผลักดันผลประโยชน์แห่งชาติของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในกรอบภูมิภาคโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือพหุภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน การสร้างความเข้าใจที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

^{๔๒} “ประกาศกรมเจ้าท่าที่ ๒๓๒/๒๕๖๓ เรื่องจุดจอดเรือชั่วคราวเพื่อกักกันตัวเองภายในเรือสำหรับเรือสำราญและกีฬา (เรือยอร์ช) ที่เข้ามาในน่านน้ำไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://nsw.md.go.th/mdportal/popup/2312563.pdf>, ๒๕๖๓.

^{๔๓} “สุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๓๗ เปิดฉาก “ประยุทธ์” ชูวัคซีนโควิดเป็นสินค้าสาธารณะ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.prachachat.net/politics>, ๒๕๖๓.

อาเซียนในยามเผชิญกับวิกฤต การร่วมกันแก้ไขปัญหาและการดำเนินการฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจตลอดจน การมุ่งเน้นการผลิตวัคซีนของไทยเองเพื่อลดการพึ่งพาและการแบ่งปัน

๕.๒ บทบาทไทยในกรอบสหประชาชาติ : ให้อำนาจขึ้นเป็นสินค้าสาธารณะ

บทบาทไทยในเวทีโลกในประเด็นโควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นวาระร่วมกันของ ประชาคมระหว่างประเทศยังเห็นได้จากการประชุมสุดยอดระหว่างอาเซียน - สหประชาชาติ ครั้งที่ ๑๑ ผ่านการประชุมทางไกลระหว่างช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ที่เวียดนามเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีได้แสดงจุดยืนสำคัญของไทยในกรอบ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ด้วยการชื่นชมการดำเนินการปฏิรูปองค์การสหประชาชาติให้เข้มแข็ง เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นทั้งในประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกและ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ โดยเน้นย้ำถึงการผลักดันให้อำนาจขึ้นและยารักษาโรค โควิด-๑๙ เป็นสินค้าสาธารณะระดับโลก ซึ่งเลขาธิการสหประชาชาติเห็นพ้องในแนวทางการ สนับสนุนให้อำนาจขึ้นโควิด-๑๙ เป็นสินค้าสาธารณะ

๕.๓ บทบาทไทยในกรอบองค์การอนามัยโลก (WHO) : ไทยได้รับคำชื่นชม

ภายใต้สภาพแวดล้อมของโลกจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็น ภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อทุกๆ ประเทศจึงมีมุมมองในมิติการต่างประเทศในประเด็น สำคัญเกี่ยวกับการตั้งคำถามถึงบทบาทขององค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะองค์การอนามัยโลก (WHO) ในการบริหารจัดการสถานการณ์ว่าควรจะเป็นอย่างไรหรือประสิทธิภาพในมาตรการของ WHO ที่จะช่วยเหลือหรือสนับสนุนประชาคมระหว่างประเทศในการรับมือหรือไม่อย่างไร อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะ การดำเนินการของ WHO จะมีนัยที่เป็นผลดีหรือการทำงานที่ไม่เป็นไปตามคาดหวัง ความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับ WHO ในเวทีโลกภายใต้บริบทจากภัยโรคโควิด-๑๙ ดำเนินไปด้วยความราบรื่นและ เคารพซึ่งกันและกันดังเห็นชัดเจนได้จากการให้การยอมรับของ WHO ต่อการดำเนินการของรัฐบาลไทย ประมวลสรุปได้ ดังนี้

๕.๓.๑ ปฏิสัมพันธ์ในระดับผู้นำ

ในการปิดการประชุมสมัชชาอนามัยโลก สมัยที่ ๗๓ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ผู้อำนวยการใหญ่ WHO ได้กล่าวคำกล่าวปิดประชุมฯ ในประเด็นสำคัญ^{๔๔}

๕.๓.๑.๑ ขอบเขตประเทศไทยที่สนับสนุนการทำงานของ WHO และ ชื่นชมประเทศไทยที่เป็นตัวอย่างต้นแบบของการประสบความสำเร็จในบูรณาการความร่วมมือของ ภาครัฐและภาคประชาสังคมในการต่อสู้กับภัยจากโรคโควิด-๑๙ แม้วางใจไม่มีวัคซีนก็ตาม

^{๔๔} “การปิดการประชุมสมัชชาอนามัยโลก สมัยที่ ๗๓”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://twitter.com/WHO/status>, ๒๕๖๓.

๕.๓.๑.๒ ไทยเป็นประเทศแรกที่มีการรายงานกรณีพบผู้ติดเชื้อนอกประเทศจีน

๕.๓.๑.๓ แม้ว่าไทยซึ่งมีจำนวนประชากรประมาณ ๗๐ ล้านคนและเป็นประเทศที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีประชากรหนาแน่นแห่งหนึ่งของโลกกลับพบว่ามียุติบัตรน้อยกว่า ๔,๐๐๐ รายและมีผู้เสียชีวิตแค่ ๖๐ ราย (ณ ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓) ความสำเร็จของไทยในเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องบังเอิญแต่เป็นเพราะการดำเนินนโยบายอย่างจริงจัง

๕.๓.๑.๔ ในห้วง ๔๐ ปีที่ผ่านมาไทยได้ลงทุนในโครงสร้างด้านสาธารณสุขเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการต่อสู้กับโรคร้ายตามหลักการของสาธารณสุขสากลด้วยดี

๕.๓.๑.๕ ไทยมีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขมากกว่า ๑ ล้านคนทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาช่วยสอดส่องดูแลระบบสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นซึ่งมีส่วนที่สำคัญอย่างมากในการรับมือกับโรคฯ

๕.๓.๑.๖ ไทยเคยได้รับบทเรียนสำคัญที่ผ่านมามีโดยเฉพาะการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคซาร์ส เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๓

๕.๓.๑.๗ จึงขอเรียกร้องให้ทุกประเทศทำตามแบบอย่างของไทย ขณะที่นายกรัฐมนตรีมีท่าทีต่อถ้อยแถลงของผู้อำนวยการใหญ่ WHO ข้างต้นในวาระสำคัญ คือการแสดงความขอบคุณ WHO ที่ได้ชื่นชมการดำเนินมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดโรคฯ ของทางการไทยและการเน้นย้ำถึงความสำเร็จของไทยเป็นของทุกภาคส่วนและความร่วมมือที่ดีจากคนไทยทุกคน

๕.๓.๒ ความร่วมมือกับ WHO ในระดับภูมิภาค

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ สำนักงาน WHO ประจำประเทศไทย เล็งเห็นว่า จากการทำไทยประสบผลสำเร็จในการป้องกันและควบคุมโรคฯ และได้รับความชื่นชมจากนานาชาติ จึงคัดเลือกและเชิญไทยให้เป็น ๑ ใน ๔ ประเทศ^{๔๕} (ร่วมกับอินโดนีเซีย แอฟริกาใต้ และ อุซเบกิสถาน) นำประสบการณ์มาแบ่งปันโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการและกลยุทธ์ของไทยในการป้องกันการแพร่ระบาดโรคฯ เช่น การค้นหาผู้ป่วยอย่างครอบคลุม การติดตามผู้สัมผัสและกักกันโรคอย่างเข้มข้น การได้รับความร่วมมือจากภาคประชาสังคมในการปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุข

ดังนั้น เห็นได้ชัดเจนว่าท่าทีของผู้อำนวยการใหญ่ WHO และสำนักงาน WHO ประจำประเทศไทยตระหนักถึงการดำเนินการของรัฐบาลที่ประสบผลสำเร็จจาก

^{๔๕} ชาวเพื่อสื่อมวลชน, สำนักสารนิเทศ, กระทรวงสาธารณสุข. “WHO ชื่นชมไทยรับมือโควิด-19 พร้อมชม “บิ๊กตุ๋” ที่หนุนการทำงานเป็นประเทศตัวอย่างยอดเยี่ยม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : focus.org/content/2020/11/20459, ๒๕๖๓.

ปัจจัยสำคัญในระดับต่างๆ จากภาครัฐสู่ภาคสังคมจนถึงการปฏิบัติงานของภาคีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาล การวางแผนดำเนินการของภาครัฐ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ กับภาคประชาสังคมและการถอดบทเรียนในการรับมือกับโรคระบาดที่ผ่านมา

๕.๔ บทบาทไทยในเวทียุโรป : นำเสนอจุดแข็งของไทย (อสม.)

ในการประชุม Paris Peace Forum ที่ฝรั่งเศสเป็นเจ้าภาพผ่านระบบออนไลน์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีได้แสดงท่าทีของไทย^{๔๖} ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์โควิด-๑๙ และการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางซึ่งถือเป็นเสาหลักที่สำคัญในการรับมือโดยย้ำถึงความสำเร็จของไทยในการแก้ไขปัญหาและยินดีที่จะแบ่งปันบทเรียนจากความสำเร็จของไทยในการควบคุมสถานการณ์โควิด-๑๙ ตลอดจนการย้ำถึงจุดแข็งที่สำคัญของไทย คือมีระบบการแพทย์ การสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์ที่เข้มแข็ง ตลอดจนการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กว่า ๑ ล้านคนทั่วประเทศเพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างครอบคลุมทั่วถึง

๕.๕ บทบาทไทยกับคณะกรรมการโอลิมปิกสากล : การปฏิบัติที่ดีเลิศของไทย

นอกจากมิติการเมืองระหว่างประเทศในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย ข้างต้น แนวนโยบายของรัฐบาลที่สำคัญเรื่องหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและขับเคลื่อนประเทศ คือการสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดกีฬานานาชาติในรายการใหญ่สำคัญของโลก ซึ่งถือเป็นกุศโลบายทางการทูตในเชิงละมุน (Soft Diplomacy) ด้วยการใช้จ่ายแข่งขันด้านวัฒนธรรมและกีฬาให้เป็นพลังอำนาจแห่งชาติเพื่อเชื่อมสัมพันธ์มิตรกับกลุ่มเป้าหมาย กุศโลบายดังกล่าวได้ช่วยเสริมสร้างสถานะของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศให้มีความน่าเชื่อถือจากการดำเนินการของรัฐบาลที่สามารถสร้างระบบสาธารณสุขภายในประเทศให้มั่นคงจากภัยโรคโควิด-๑๙ และสามารถจัดกิจกรรมกีฬาระดับระหว่างประเทศด้วยความปลอดภัยในสุขภาพในเวลาเดียวกัน

ตัวอย่างการดำเนินการของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมระดับนานาชาติในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ คือการเป็นเจ้าภาพจัดกีฬาแบดมินตันระดับโลก ๓ รายการต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ ๑๒ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ ที่กรุงเทพฯ ซึ่งประสบผลด้วยดีตามแผนงานในการสามารถดึงนักกีฬาระดับโลกให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและให้เป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและแก้วิกฤตต่อการท่องเที่ยว

การจัดการแข่งขันดังกล่าวเป็นระบบปิดไม่มีผู้ชมในสนามและมีการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน การดำเนินการครอบคลุมการปฏิบัติตั้งแต่ในต่างประเทศ คือ การคัดกรองจากประเทศต้นทางก่อนการเข้ามาในราชอาณาจักร (การออก COE/การตรวจลงตรา/เอกสารรับรองการตรวจโรคฯ/การบริหารเที่ยวบินเดินทางเข้าประเทศไทยโดย กต.) และในประเทศไทย คือ การกักกั้นนักกีฬาและผู้เกี่ยวข้องก่อนการแข่งขันและระหว่างการแข่งขัน (ศบค./ศปก.สธ./ฝ่ายจัดการแข่งขัน) รวมทั้งในระหว่างการแข่งขัน คือการปฏิบัติตัวของนักกีฬาและผู้เกี่ยวข้องตาม

^{๔๖} “การประชุม Paris Peace Forum” . (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.js100.com>,

มาตรการด้านสาธารณสุข การจัดสถานที่แข่งขัน การควบคุมการใช้ยานพาหนะ การรักษาพยาบาล เป็นต้น

ด้วยความสำเร็จของการบริหารจัดการแข่งขันของรัฐบาลที่ได้จัดมาตรการต่างๆ ข้างต้นในองค์รวมอย่างเข้มข้นส่งผลให้คณะกรรมการโอลิมปิกสากลมีความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยและขอความร่วมมือจากฝ่ายไทยให้ช่วยส่งต้นแบบการบริหารจัดการแข่งขัน^{๔๗}ให้คณะกรรมการฯ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเตรียมการจัดกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนที่ญี่ปุ่นจะเป็นเจ้าภาพในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๒๑ ซึ่งเลื่อนมาจากปี ค.ศ. ๒๐๒๐ เพราะปัญหาสถานการณ์โควิด - ๑๙

๕.๖ บทบาทไทยกับมิตรประเทศในกรอบความสัมพันธ์ทวิภาคี : มิตรไมตรีของไทย

การดำเนินการในมิติการต่างประเทศที่ถือเป็นภารกิจที่ทำทนายของรัฐบาล ศบค. ศปก. กต./กต. ศปก.สธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห้วงเวลาของสถานการณ์โควิด-๑๙ คือ การให้การต้อนรับบุคคลสำคัญต่างประเทศในการเยือนประเทศไทยเพื่อส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรี ซึ่งส่งผลสัมฤทธิ์ของการกระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากขึ้นในช่วงเวลาที่ไม่ใช่สถานการณ์ปกติ ขณะเดียวกันการเยือนไทยของฝ่ายต่างประเทศที่เป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายก็ได้มีการดำเนินการตามมาตรการของประเทศเจ้าบ้านฝ่ายไทยภายใต้มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสุขภาพทั้งแก่ต่างประเทศที่มาเยือนและเจ้าภาพผู้เกี่ยวข้องของไทยดังตัวอย่างสำคัญดังนี้

๕.๖.๑ สาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ มন্ত্রীแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของกระทรวงการต่างประเทศและได้หารือข้อราชการกับนายกรัฐมนตรี นอกจากสาระสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์ทวิภาคีแล้ว ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องอย่างยิ่งในความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙

ฝ่ายจีนส่งสัญญาณที่สะท้อนให้เห็นถึงมิตรไมตรีด้วยการขอบคุณรัฐบาลไทยที่ได้ให้การต้อนรับแม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์โควิด-๑๙ และเน้นในสาระสำคัญ ชื่นชมรัฐบาลไทยในการบริหารจัดการสถานการณ์ฯ ในส่วนของการผลิตวัคซีนเมื่อสามารถผลิตได้แล้วจะให้เป็นส่วนของสาธารณะไม่ใช่สินค้า เพื่อแสวงหากำไร และจีนจะให้ความสำคัญแก่ไทยเป็นลำดับต้น ขณะที่นายกรัฐมนตรีได้แสดงจุดยืนในประเด็นสำคัญ คือ การพบปะหารือในครั้งนี้นี้เกิดขึ้นในห้วงเวลาที่ทั่วโลกกำลังเผชิญกับความท้าทายร่วมจากสถานการณ์โควิด-๑๙ จึงถือเป็นโอกาสสำคัญอย่างยิ่งที่ทั้งสองฝ่ายจะยืนยันความพร้อมในการร่วมมือเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมระหว่างกัน^{๔๘}

๕.๖.๒ ยังการี

^{๔๗} “ไอโอซี” ขอให้ไทยส่งต้นแบบ “บับเบิ้ล” หวังนำไปช่วยจัดโอลิมปิก. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.msn.com/th>, ๒๕๖๔.

^{๔๘} “หวัง อี้” ชื่นชมไทยแก้โควิด-19 พร้อมช่วยไทยด้านวัคซีนเป็นอันดับต้นๆ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.js100.com>, ๒๕๖๓.

เมื่อช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเท และการค้าังการีได้เดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของกระทรวงการต่างประเท แต่เนื่องด้วยได้มีการตรวจพบเชื้อโควิด-๑๙ ในวันที่เดินทางมาถึงประเทศไทยตามมาตรการป้องกันโรคฯ ทุกฝ่ายจึงยกเลิกกำหนดการเยือนโดยนายกรัฐมนตรีได้แสดงความห่วงใยด้วยไมตรีจิตและให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแลรักษาพยาบาลแขกต่างประเทให้แข็งแรงปลอดภัยและเดินทางกลับประเทได้

แผนภาพที่ ๓ - ๑๔ เดินทางกลับประเทได้

ที่มา : ไทยคู่ฟ้า, “โควิด-๑๙”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

การปฏิบัติในกรณีการพบผู้ติดเชื้อในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ข้างต้นเป็นไปตามแผนงานและแบบแผนที่กำหนดไว้ตามมาตรการป้องกันโรคฯ อย่างเคร่งครัดทั้งฝ่าย ต่างประเทศและผู้ปฏิบัติงานฝ่ายไทยตั้งแต่ขั้นต้นก่อนการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร การเดินทาง ถึงการพำนัก การแก้ไขปัญหาจนถึงการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

แผนภาพที่ ๓ - ๑๕ การเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

เป็นวันนี้ (4 พ.ย. 63) ทางกาตาร์
ได้นำเครื่องบินมาธิบดีรัฐมนตรีที่ติดเชื้อโควิด 19
กลับไปรักษาตัวที่ประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจะส่งเครื่องบินมาธิบดี
คณะเดินทางที่ไม่ติดเชื้อกลับประเทศในวันพรุ่งนี้

จัดทำโดย สำนักสื่อสารและ
สำนักงานปฏิบัติการและข่าวสาธารณสุข
☎ 0 2590 1311-2 📠 0 2591 8612-3 🌐 <http://pr.moph.go.th> fanmoph pr_moph healthmoph mophchannel

ที่มา : กรมควบคุมโรค, ๒๕๖๔.

ดังนั้น การปฏิบัติในการให้การต้อนรับบุคคลสำคัญต่างประเทศในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ให้มีความปลอดภัยในสุขภาพและเกิดประโยชน์ในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเวลาเดียวกันสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการดำเนินกลยุทธ์ภายใต้การทูตของไทยที่มีความกล้าโดยไม่เพียงจะใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์สูงสุดทั้งในมิติการส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับมิตรประเทศในยามวิกฤตแต่ยังแสดงให้เห็นประชาคมระหว่างประเทศได้ตระหนักถึงความสามารถในการบริหารจัดการสถานการณ์และการใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่จากโรคโควิด-๑๙

ผลกระทบและปัญหาในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย

ในสาระสำคัญส่วนที่สองของบทนี้จะนำเสนอในแนวทางการวิเคราะห์ผลจากการดำเนินมาตรการของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยทั้งในเชิงบวกและเชิงปัญหา รวมถึงผลการใช้กลยุทธ์ภายใต้การทูตในประเด็นสำคัญ ๗ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพันธกรณีระหว่างประเทศ กรอบความสัมพันธ์ไทยกับมิตรประเทศ กรอบภูมิภาคอาเซียนซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านสำคัญของไทย กรอบองค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นองค์กรกลางของประชาคมระหว่างประเทศในการรับมือกับสถานการณ์โควิด - ๑๙ และประเด็นกรณีวัคซีนโควิด-๑๙ ดังนี้

๑. การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ : ไทยยึดมั่นในหลักสากลนิยม

หนึ่งในประเด็นที่มีความสำคัญมากในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เป็นหลักสากลนิยม คือ การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศซึ่งทางการไทยได้ดำเนินการในบริบทนี้ด้วยความรอบคอบใส่ใจและตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งในประเด็นนี้ภายใต้มิติการต่างประเทศ

ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม คือ ในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินที่เผชิญกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลนำมาตรการทั้งภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศมาบังคับใช้พร้อมกับการดำเนินการที่ให้ความสำคัญในมิติการต่างประเทศควบคู่กันไป ด้วยเหตุดังกล่าวการดำเนินการตามบริบทของประเทศไทยจึงมีนัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากมาตรการหลัก เช่น มาตรการห้ามบุคคลที่วราชาอาณาจักรออกนอกเคหสถาน (Curfew) เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐

มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แนวปฏิบัติในการกักกัน ณ สถานที่ที่กำหนด (ASQ/OQ) ตามมาตรการด้านสาธารณสุขรวมถึงมาตรการการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทางน้ำ

กฎหมายระหว่างประเทศสำคัญที่ทางการไทยได้ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ดังตัวอย่างสำคัญเช่นพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. ๒๕๒๗ อนุวัติการตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ ข้อ ๒๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. ๒๕๔๑ อนุวัติการตามอนุสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ. ๑๙๖๓ ความตกลงที่ประเทศไทยได้ทำกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ ตลอดจนอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.๒๐๐๖

การดำเนินการเหล่านี้ของรัฐบาลสะท้อนให้เห็นผลสัมฤทธิ์เป็นอย่างดีถึงแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อยู่บนพื้นฐานของการให้ความเคารพและการปฏิบัติที่ยึดหลักสากลนิยมระหว่างประเทศ มิฉะนั้นแล้วย่อมส่งผลเสียต่อการบริหารจัดการสถานการณ์ในภาพใหญ่ของรัฐบาลและผลกระทบในเชิงลบต่อสถานะของประเทศไทยในประชาคมระหว่างประเทศซึ่งจำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน

๒. การดำเนินนโยบายทางการทูตในเชิงการทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy) : ไทยกล้าทำในสิ่งที่ทำทนายก่อนคนอื่น

ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมอีกประการหนึ่งจากผลการดำเนินมาตรการของรัฐบาล ในการดึงกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติในกิจกรรมสำคัญๆ ระดับโลกเข้ามายังประเทศไทยในช่วงเวลา คับขันที่ประชาคมระหว่างประเทศกำลังเผชิญกับภัยจากโควิด-๑๙ คือ การเป็นเจ้าภาพจัดกีฬา แบริดมินตันระดับโลก ๓ รายการต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ ๑๒ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ ที่กรุงเทพฯ เพื่อให้มาเป็นส่วนหนึ่งของแรงขับเคลื่อนในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ

แนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้เปรียบเสมือนเป็นการใช้กุศโลบายทางการทูต โดยละมุน (Soft Diplomacy) ที่ชาญฉลาดโดยนำจุดแข็งของประเทศไทยในมาตรการด้านสาธารณสุข ที่มั่นคงในห้วงสถานการณ์โควิด-๑๙ และความพร้อมในด้านบริหารจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ คู่กับจุดเด่นในศักยภาพของการท่องเที่ยวภายในประเทศมาผสมผสานอย่างลงตัวให้เป็นพลังอำนาจ แห่งชาติในด้านการต่างประเทศ ผลการดำเนินในเรื่องนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนจากการที่คณะกรรมการ โอลิมปิกสากลนำวิธีการบริหารจัดการสถานการณ์โควิด-๑๙ กับกิจกรรมกีฬาของฝ่ายไทยไปต่อยอดขยาย ผลตามแผนงานในระดับสากลของคณะกรรมการโอลิมปิกฯ ต่อไป

๓. การดำเนินกุศโลบายทางการทูตกับมิตรประเทศในกรอบทวิภาคี : โควิดไม่เป็นอุปสรรคต่อมิตรไมตรีจากไทยเจ้าบ้าน

การดำเนินการของรัฐบาลที่เป็นบทพิสูจน์สำคัญในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับมิตรประเทศในช่วงสถานการณ์ที่มีความท้าทายจากภัยโรคโควิด-๑๙ คือ ความกล้าของรัฐบาลในการให้การต้อนรับบุคคลสำคัญระดับสูงจากมิตรประเทศดังเช่นกรณีของจีนและยังการเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ และเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของทางการไทยในการรับรองและต้อนรับแขกต่างประเทศโดยไม่นำสถานการณ์โควิด-๑๙ ให้มาเป็นประเด็นอุปสรรคหรือข้ออ้างติดขัดในการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี

ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินกลยุทธ์นโยบายทางการทูตในเชิงรุกในวาระงานที่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ปกติไม่เพียงก่อให้เกิดประโยชน์ในมิติความสัมพันธ์ทวิภาคีของไทยเท่านั้นแต่ยังแสดงให้เห็นประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงขีดความสามารถของรัฐบาลในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ควบคู่กับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการเป็นเจ้าภาพของไทยในกิจการระหว่างประเทศท่ามกลางสภาพแวดล้อมของโลกที่เผชิญกับความเสี่ยงจากภัยโรคโควิด-๑๙

๔. การเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบอาเซียน : ไทยอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้าน

๔.๑ บทบาทของไทยที่ได้รับการยอมรับ

ด้วยการบริหารจัดการสถานการณ์จากมาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ทำให้บทบาทการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้บริบทของสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ปัจจุบันดังกล่าวได้ก่อให้เกิดเป็นจุดแข็งของประเทศไทยในเวทีภูมิภาคและระหว่างประเทศที่สามารถผลักดันวาระของไทยและวางแนวนโยบายในเชิงรุก พร้อมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีเลิศของฝ่ายไทยให้กับมิตรประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๗ ที่เวียตนามเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓

ผลสัมฤทธิ์ในความสัมพันธ์เชิงบวก คือ วาระสำคัญที่ประเทศอาเซียนเห็นพ้องกันในการสนับสนุนให้วัคซีนเป็นสินค้าสาธารณะที่สังคมเข้าถึงได้ ขณะที่ฝ่ายไทยสามารถนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีเลิศของไทยให้เป็นสาธารณประโยชน์ในสังคมอาเซียนในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และกลยุทธ์การสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขในระดับท้องถิ่นเป็นภาคีสำคัญในการทำงานเกื้อกูลกับภาครัฐเพื่อให้เข้าถึงประชาชนทั่วประเทศ

๔.๒ ประเด็นที่ไทยต้องบริหารความเสี่ยงกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนทางบก

ขณะเดียวกันในการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยในกรอบความสัมพันธ์ทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนในบริบทของสถานการณ์โควิด-๑๙ ยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องบริหารจัดการความเสี่ยงในเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนตามพรมแดน การดำเนินการในมิติการต่างประเทศ

ในจุดนี้จำเป็นเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความใกล้ชิดในการพูดคุยหารือ การสร้างความเข้าใจ ร่วมกันและการให้ความเคารพซึ่งกันและกันในฐานะประเทศเพื่อนบ้าน ประเด็นที่ทางการไทยต้อง บริหารจัดการกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนทางบกติดกับไทยประมวลสรุปได้ ดังนี้

๔.๒.๑ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว

ภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศเพื่อนบ้านฝั่งทิศตะวันตกที่มีความรุนแรงสูงกว่าประเทศไทยได้เป็นปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลให้ทางการไทยต้องบริหารความเสี่ยงคู่กับ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวตามพรมแดน รัฐบาลได้มีมาตรการ เข้มข้นครอบคลุมในด้านความมั่นคง การข่าว การเข้าเมืองและการสาธารณสุข เพื่อป้องกันการลักลอบ เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ขณะเดียวกันทางการไทยได้มีมาตรการเข้มข้นในการเฝ้าระวังพื้นที่ สถานการณ์และเตรียมมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองรับมือเพื่อมิให้เกิดการแพร่ระบาดของ โครonavirus และชุมชนตามพรมแดน

ในมิติการต่างประเทศ ทางการไทยได้มีการหารือใกล้ชิดกับฝ่าย ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันป้องกันมิให้การดำเนินมาตรการต่างๆ ของฝ่ายไทย ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์สองฝ่ายและบานปลายไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศโดย ไม่จำเป็น

๔.๒.๒ การบริหารจัดการระบบแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

ตามมาตรการของรัฐบาลที่ผ่อนคลายนุญาตให้แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ เป็นกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรผ่านช่องทางพรมแดนทางบกเพื่อให้เป็น ส่วนหนึ่งที่เกื้อกูลต่อการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาขาดแคลนแรงงานในภาคเศรษฐกิจด้าน การเก็บผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล ด้านอุตสาหกรรมก่อสร้าง ประมง และผลิตภัณฑ์ อาหารทะเลนั้น ศปก.กต. ได้บูรณาการทำงานกับ ศบค. กระทรวงแรงงาน สธ. มท. และหน่วยงาน ความมั่นคงรวมทั้งภาคเอกชนผู้ประกอบการ/นายจ้างในการวางระบบบริหารจัดการในเรื่องนี้ให้มีความเสถียรเพื่อมิให้เกิดเป็นปัญหาระหว่างประเทศ

ขณะเดียวกัน รัฐบาลโดยกระทรวงแรงงานได้มีมาตรการสำคัญใน การผ่อนผันอนุญาตให้แรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ ให้อยู่ต่อในราชอาณาจักรและทำงานอย่างถูกต้อง กฎหมายเป็นกรณีพิเศษชั่วคราวเพื่อช่วยบรรเทาการขาดแคลนแรงงานของผู้ประกอบการนายจ้าง และเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ โดยให้นำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ กระบวนการของทางการที่ถูกต้องครอบคลุมตั้งแต่การตรวจสุขภาพ การทำประกันสุขภาพ การมี เอกสารใบอนุญาตทำงานที่ถูกต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้และการจัดทำทะเบียนประวัติ ตลอดจนการเข้าเมือง

นอกจากกลไกข้างต้นที่รัฐบาลได้วางแผนปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เป็นระบบมีระเบียบและตรวจสอบย้อนกลับได้จากบริบทของสถานการณ์โควิด - ๑๙ แล้วนั้น ทางของไทยยังมีกระบวนการที่นำเข้าแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติ อย่างถูกต้องตามกฎหมายภายใต้ระบบการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) เพื่อให้เป็นกลไกพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากกรณีที่แรงงานไทยไม่ประสงค์ทำงานในบางประเภท อาทิเช่น ในสาขางานก่อสร้าง งานทำความสะอาด กิจการประมงตลอดจนงานที่ต้องใช้แรงงานหนักและเสี่ยงภัยต่อชีวิต จึงทำให้ผู้ประกอบการนายจ้างจำเป็นต้องมีการนำเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่อมาทดแทนซึ่งกลายเป็นช่องโหว่นำมาสู่ปัญหาการนำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างผิดกฎหมาย

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมายและเป็นการจัดระเบียบในภาพกว้างเพื่อมิให้ประเด็นแรงงานต่างด้าวกลายเป็นปัญหาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ การบังคับใช้กฎหมายลงโทษผู้ที่กระทำผิดอย่างจริงจัง ระบบการควบคุมดูแลไตรภาคีที่เป็นเอกภาพระหว่างภาครัฐกับผู้ประกอบการนายจ้างและลูกจ้าง สวัสดิภาพแรงงาน การจัดทำมาตรฐานแรงงานต่างด้าว และที่สำคัญคือการทำ ความเข้าใจและหารืออย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๕. บทบาทไทยในเวทีโลก : โลกเรียนรู้วิถีไทยในการรับมือและปรับตัว

ผลการดำเนินมาตรการของรัฐบาลที่ประจักษ์ในประชาคมระหว่างประเทศ คือ การที่ประเทศไทยได้รับการยกย่องชื่นชมจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ตลอดจนการได้รับการจัดอันดับให้ประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๔ ที่รับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ได้ดีที่สุดในโลกจากทั้งหมด ๙๘ ประเทศ โดยสถาบันโลว์ (Lowy Institute) ของออสเตรเลียเมื่อช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และการที่คณะกรรมการโอลิมปิกสากลนำแนวปฏิบัติการบริหารจัดการในกิจกรรมกีฬาระหว่างประเทศภายใต้ความเสี่ยงจากโรคโควิด-๑๙ ของไทยไปเป็นต้นแบบศึกษาต่อยอดขยายผลในระดับสากลต่อไป

ปรากฏการณ์เหล่านี้ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยเป็นบทพิสูจน์ที่ชัดเจนถึงการดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพของรัฐบาลตั้งแต่ช่วงต้นปี ๒๕๖๓ - ช่วงปี ๒๕๖๔ จนเป็นผลให้นานาชาติต่างยอมรับซึ่งส่งผลในเชิงบวกและสร้างสรรค์ต่อสถานะของประเทศไทยในเวทีโลกในบริบทการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่มีความน่าเชื่อถือ ด้วยปัจจัยดังกล่าวทำให้ประเทศไทยสามารถผลักดันวาระที่เป็นจุดแข็งของไทยในการรับมือกับสถานการณ์ให้ประชาคมระหว่างประเทศได้เรียนรู้การปฏิบัติที่ดีเลิศจากประเทศไทยให้เป็นตัวอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นความร่วมมือที่เป็นเอกภาพระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมในการร่วมมือต่อสู้กับภัยโรคโควิด-๑๙ โดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางของกลไกและการใช้อาสาสมัครสาธารณสุขระดับท้องถิ่นทุกหมู่บ้านในการ

เผื่อระวางจัดระเบียบด้านสาธารณสุขในสังคมทั่วประเทศเพื่อช่วยสกัดกั้นการแพร่ระบาดของโรคในชุมชนหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

๖. การบริหารจัดการกรณีวัคซีนป้องกันโรคโควิด-๑๙ : สภาพแวดล้อมใหม่ที่ท้าทาย ไทยกับความมั่นคงด้านวัคซีน

จากสภาพแวดล้อมของโลกที่ประเทศต่างๆ ได้ดำเนินมาตรการป้องกันควบคุมโรคตามบริบทของแต่ละประเทศในการควบคุมการเดินทางเข้าออกประเทศ การกักกันบุคคลเพื่อคัดกรองโรค การตรวจหาเชื้อด้วยวิธีการ RT-PCR ในการเข้าออกเมืองจนมาสู่การมาถึงของวัคซีนและความต้องการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนโควิด ๑๙ (Vaccine Passport) ในการเดินทางระหว่างประเทศได้กลายเป็นประเด็นที่ท้าทายใหม่ของประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทย ด้วยพัฒนาการเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดแนวนโยบายและมาตรการเพื่อรับมือของประเทศต่างๆ

๖.๑ สภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของวัคซีนที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย
ประมวลสรุปในประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๖.๑.๑ ความมั่นคงด้านวัคซีนในเวทีโลก

การดำเนินการของรัฐบาลเพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนเป็นวาระงานแห่งชาติที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นจากปัจจัยการมาถึงของวัคซีนในสังคมโลกประเทศต่างๆ มีวัตถุประสงค์พื้นฐานเหมือนกัน คือการใช้วัคซีนให้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อป้องกันโรคและสร้างความปลอดภัยในสุขภาพให้ประชาชนให้รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้กลายเป็นประเด็นสำคัญในเวทีโลกที่อยู่ในสถานะของการไร้ระเบียบซึ่งระบบบริหารจัดการที่เป็นสากลนิยมเนื่องด้วยมีสาเหตุสำคัญ คือ ความต้องการของแต่ละประเทศและวิธีการให้ได้มาซึ่งวัคซีนในปริมาณตามแต่ขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นไปตามผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละประเทศเป็นนัยสำคัญ

สภาพแวดล้อมของโลกในกรณีการให้ได้มาซึ่งวัคซีนให้มีจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้จึงเปรียบเสมือนเป็นความพยายามแข่งขันช่วงชิงความได้เปรียบในการแสวงหาและครอบครองวัคซีนที่กลายเป็นทรัพยากรของโลกที่ล้ำค่าเพื่อสร้างความมั่นคงให้ประเทศของตนเป็นหลักสำคัญเมื่อพิจารณาความเคลื่อนไหวดังกล่าวพบว่าจะมีความย้อนแย้งกับเจตนารมณ์ของนานาชาติที่ประสงค์จะให้วัคซีนเป็นสินค้าสาธารณะของโลก

ในบริบทของการไร้ซึ่งระบบบริหารจัดการที่เป็นสากลนิยมข้างต้น สามารถที่จะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกรณีวัคซีนในเวทีโลกในแนวคิดของ “ทฤษฎีเกม”^{๔๔} กล่าวคือ (ก) ในเกมนี้มีผู้เล่นหลายคนก็คือประเทศต่างๆ ในประชาคมระหว่างประเทศ (ข) ผู้เล่น/ประเทศต่างๆ แย่งชิงผลประโยชน์เดียวกันคือวัคซีน (ค) ในการเล่นแย่งชิงทรัพยากรสำคัญหายาก/วัคซีนไม่มีกติกาสากลที่ยอมรับกัน (ง) ผู้เล่นจึงใช้ทุกวิธีการเพื่อให้ได้รับชัยชนะ/การครอบครองวัคซีน (จ) หากมีกติกาจากผู้วางกฎหรือกรรมการจากส่วนกลาง/(WHO) ก็จะทำให้เกมพอแข่งขันต่อไปได้/การให้ได้มาซึ่งวัคซีนที่ทั่วถึง (ฉ) ผู้เล่นก็สามารถแข่งขันต่อไปได้ตามกรอบกติกา/ประเทศต่างๆ ก็สามารถจัดหาวัคซีนตามกำลังขีดความสามารถของแต่ละประเทศภายใต้กรอบกติกาสากล

ในเวทีโลกไทยก็เป็นผู้เล่น/ผู้แสดงประเทศหนึ่งภายใต้บริบทของสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ต้องการนำวัคซีนมาเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคฯ เช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศ ไทยมีแนวทางชัดเจนในการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศในระยะแรก เนื่องจากยังผลิตเองไม่ได้แต่ในระยะต่อไปคือการผลิตวัคซีนเองซึ่งต้องใช้เวลาดำเนินการให้สำเร็จด้วยสภาพแวดล้อมที่ประเทศส่วนใหญ่ในโลกต้องการนำเข้าวัคซีนพร้อมๆ กันจึงทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในเชิงชิงความได้เปรียบในความรวดเร็วในการส่งจองสั่งซื้อและนำเข้า หากสภาพการณ์ดังกล่าวยังคงเป็นไปในลักษณะนี้ต่อไปย่อมส่งผลให้ในเชิงลบต่อความมั่นคงด้านวัคซีนของโลก ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีการเฝ้าจับตามองในประเด็นการจัดระเบียบความมั่นคงด้านวัคซีนให้เป็นสากลยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศ และบทบาทขององค์การระดับโลกเช่น WHO ว่าจะมีมาตรการใดที่รับมือกับความต้องการวัคซีนของประเทศต่างๆ ทั่วโลกไม่ให้ซับซ้อน

๖.๑.๒ ความมั่นคงด้านวัคซีนในเวทีโลกกับประเทศไทย

ควบคู่กับการดำเนินมาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศเพื่อสร้างความมั่นคงในระบบสาธารณสุขและความปลอดภัยในสุขภาพแล้ว รัฐบาลได้ดำเนินการจัดหาวัคซีนด้วยการนำเข้าจากต่างประเทศซึ่งจนถึงขณะนี้การสั่งซื้อวัคซีนจากต่างประเทศยังเป็นวิธีการเดียวที่รัฐบาลกระทำได้ เนื่องจากข้อจำกัดในการผลิตวัคซีนของไทยเพื่อใช้เอง ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงตกอยู่ในสภาพของการพึ่งพาการนำเข้าทำให้เกิดสภาวะของความเปราะบางในการให้ได้มาซึ่งวัคซีนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัคซีน

๖.๒ การบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงด้านวัคซีนของไทย (สถานะข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๔) ประมวลสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๖.๒.๑ แผนการจัดซื้อจัดหาวัคซีน

^{๔๔} “ทฤษฎีเกมกับการระงับข้อพิพาท อ.ทศพล ทรรศนกุลพันธ์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : www.law.cmu.ac.th](http://www.law.cmu.ac.th), ๒๕๖๓.

รัฐบาลได้ดำเนินการในเรื่องนี้ด้วยความรอบคอบในแผนการจัดการวัคซีนและการกระจายวัคซีนเพื่อให้เป็นวิธีการหนึ่งในมาตรการป้องกันโรค ผลดำเนินการเป็นไปในทางบวกที่กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงวัคซีนได้ในห้วงเวลาที่เหมาะสมและจำเป็น ขณะเดียวกันเพื่อลดการบริหารความเสี่ยงในการจัดหาวัคซีนจากต่างประเทศ รัฐบาลได้สนับสนุนให้ภาคเอกชน/โรงพยาบาลเอกชนสามารถนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศได้เช่นเดียวกันแต่ก็ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวัคซีนให้ถูกต้องสอดคล้องตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ในจุดนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวนโยบายของภาครัฐที่ไม่ปิดกั้นแหล่งที่มาของวัคซีนจากภาคเอกชน ดังนั้น โอกาสที่ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายจะได้รับวัคซีนอย่างทั่วถึงทั้งในภารกิจปฏิบัติงานและตามความสมัครใจจึงเป็นไปได้ในทิศทางบวก

ในมิติการต่างประเทศ การดำเนินการของภาครัฐร่วมกับภาคเอกชน ซึ่งเป็นผู้จัดหาวัคซีนจากต่างประเทศจึงมีความสำคัญยิ่ง การติดตามความเคลื่อนไหวของประเทศต่างๆ และการเฝ้าระวังสถานการณ์วัคซีนในเวทีโลกให้ทันต่อเหตุการณ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยไม่ตกอยู่ในสภาพที่เสียเปรียบและไม่มีอำนาจต่อรองซึ่งเปรียบเสมือนการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของโลกให้เป็นปัจจุบันเสมอเพื่อประกอบการวางแผนและตัดสินใจดำเนินการ

๖.๒.๒ ความต้องการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนโควิด ๑๙ (Vaccine Passport)

ในประเด็นนี้จะมีความเกี่ยวข้องส่งผลกระทบต่อการใช้มาตรการต่างๆ ของรัฐบาลในการควบคุมโรคจากมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และแนวปฏิบัติการกักกัน ณ สถานที่ที่กำหนด (ASQ/OQ) ในระยะเวลา ๑๔ วัน

ศบค. และ ศปก. ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการหาข้อสรุปและข้อพิจารณาในการปรับใช้มาตรการให้เหมาะสมเพื่อรับมือกับประเด็นใหม่ภายใต้บริบทของแนวนโยบายการเตรียมพร้อมเปิดประเทศเพื่อขับเคลื่อนประเทศให้เดินหน้าต่อไป

๖.๒.๓ ชีตความสามารถของไทยในการผลิตวัคซีนเอง

รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรีได้เน้นย้ำในประเด็นนี้ในการประชุมระหว่างประเทศที่สำคัญ แนวนโยบายในการผลิตวัคซีนเองจึงเป็นทิศทางและเป้าหมายสำคัญของประเทศที่จะช่วยลดการพึ่งพาจากต่างประเทศและพึ่งพิงจากปัจจัยแวดล้อมภายนอกซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมและกำหนดเองได้ ดังนั้นการค้นคว้าวิจัย การทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน

ตลอดจนการเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศที่เชี่ยวชาญจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

๖.๒.๔ ไทยกับโครงการ COVAX (COVID-19 Vaccines Global Access Facility)^{๕๐}

โครงการเพื่อการเข้าถึงวัคซีนโควิด-๑๙ ระดับโลก หรือ COVAX เกิดขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๓ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการพัฒนา จัดซื้อและส่งให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยเป็นความร่วมมือระหว่าง WHO กับองค์กรพันธมิตรเพื่อวัคซีนและกลุ่มพันธมิตรความร่วมมือด้านนวัตกรรมเพื่อรับมือโรคระบาด^{๕๑}

ประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการได้รับวัคซีนฟรีจาก COVAX คือประเทศรายได้ต่ำและประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง สำหรับประเทศอาเซียนมีกัมพูชา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมียนมา ฟิลิปปินส์ และเวียดนามอยู่ในกลุ่มที่ได้รับวัคซีนฟรีจาก COVAX โดยถึงในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ กัมพูชาได้รับวัคซีนจำนวน ๓๒๔,๐๐๐ โดส ฟิลิปปินส์ได้รับวัคซีนจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ โดส ทั้งนี้ WHO ตั้งเป้าที่จะจัดส่งวัคซีนผ่าน COVAX ให้ได้ ๒๓๗ ล้านโดส ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔^{๕๒} ขณะที่ไทยถูกจัดเป็นประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างสูงจึงไม่อยู่ในเกณฑ์กลุ่มที่จะได้รับวัคซีนฟรีเช่นเดียวกับบรูไนดารุสซาลาม และสิงคโปร์ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์

แผนภาพที่ ๓ - ๑๖ ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์

^{๕๐} “ไทยแลนด์เพื่อวัคซีนโควิด”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.who.int/new>, ๒๕๖๓.

^{๕๑} “วัคซีนโควิด: โครงการโคแวกซ์ (Covax) ที่จะจัดวัคซีนให้กว่า 180 ประเทศคืออะไร ทำไมไทยไม่เข้าร่วม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.bbc.com/thai>, ๒๕๖๔.

^{๕๒} “Gavi COVAX AMC”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.gavi.org/live/covax-vaccine>, ๒๕๖๓.

ทำความเข้าใจ

COVID-19 Vaccine

เงื่อนไขการจองวัคซีนผ่าน **COVAX Facility**

ประเทศไทยไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่จะได้รับวัคซีนโควิด 19 ฟรี
จาก COVAX Facility (COVAX AMC-eligible economies)

ประเทศที่ได้รับวัคซีนฟรี

92 COVAX AMC-eligible economies

ได้แก่ ประเทศรายได้ต่ำ (LIC)*
และประเทศรายได้ต่ำ-ปานกลาง (LMIC)*

ASEAN COVAX AMC-eligible economies

กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว เมียนมาร์
ฟิลิปปินส์ เวียดนาม

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง (UMIC)*

ต้องใช้งบประมาณตนเองซื้อวัคซีน (self-financing countries)

*การจำแนกสถานะประเทศตามระดับรายได้ของธนาคารโลก

1. การซื้อวัคซีนผ่าน COVAX Facility มีค่าธรรมเนียมดำเนินการ**

การจองแบบเลือกผู้ผลิตไม่ได้

ค่าธรรมเนียม = **1.6** USD/โดส

การจองแบบเลือกผู้ผลิตได้

ค่าจอง = **3.5***** USD/โดส

*** รวมค่าธรรมเนียม 1.6 USD/โดส และค่าประกันความเสี่ยง 0.4 USD/โดส

**ค่าธรรมเนียมจะคิดเพิ่มจากราคาวัคซีน โดยคิดจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งอาจเรียกเก็บเพิ่มหากมีค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่เรียกเก็บ แต่จะไม่คืนส่วนต่างหากค่าใช้จ่ายจริงน้อยกว่าที่เรียกเก็บครั้งแรก

ที่มา : สถาบันวัคซีนแห่งชาติ, ๒๕๖๔.

ดังนั้น ไทยกับบริบทของ COVAX จึงค่อนข้างมีความสลับซับซ้อนในกลไกร่วมมือและกลายเป็นประเด็นข่าวในสังคมไทย ประเด็นที่ถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในกระแสความกังวลว่าไทยจะตกขบวนของโลกในการได้รับวัคซีนเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนด้วยกัน อย่างไรก็ตาม ภาครัฐโดยสถาบันวัคซีนแห่งชาติได้ชี้แจงทำความเข้าใจให้สังคมในประเด็นสำคัญ คือสืบเนื่องด้วยไทยไม่อยู่ในกลุ่มประเทศจากการจัดเกณฑ์กลุ่มประเทศเป้าหมายและประเด็นการส่งจองวัคซีนภายใต้ COVAX ที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางของฝ่ายไทยดังเช่นเงื่อนไขการซื้อวัคซีนผ่าน COVAX ต่อรองไม่ได้ขณะที่การซื้อวัคซีนกับผู้ผลิตโดยตรงเงื่อนไขได้ตามสมควร เนื่องด้วยการทำความเข้าใจซื้อวัคซีนจากผู้ผลิตโดยตรงมีความยืดหยุ่นมากกว่า จึงเห็นได้ว่าการดำเนินการผ่านกลไกร่วมมือกับ COVAX ไม่เป็นช่องทางที่คล่องตัวและไม่สนองตอบต่อแนวนโยบายการจัดการซื้อวัคซีนของทางการไทย

แผนภาพที่ ๓ - ๑๗ สถาบันวัคซีนแห่งชาติ

ทำความเข้าใจ

COVID-19 Vaccine

เงื่อนไขการจองวัคซีนผ่าน COVAX Facility

4. ค่าใช้จ่ายต่อครั้งอาจมากกว่าตามที่ระบุในเบื้องต้น เนื่องจากผู้ซื้อต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากราคาวัคซีน

 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบ เช่น

- ค่าขนส่งวัคซีน
- ค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนวัคซีนในประเทศ
- ภาษี

การทำความเข้าใจซื้อวัคซีนจากผู้ผลิตโดยตรง มีความยืดหยุ่นมากกว่า

- สามารถกำหนดจำนวนวัคซีนที่จะซื้อได้* ตามแต่ตกลง
- สามารถต่อรองราคาได้ ตามแต่ตกลง ซึ่งราคาวัคซีนต่อโดสอาจลดลงหากมีการซื้อในปริมาณมากขึ้น
- สามารถต่อรองเงื่อนไข และขอบเขตความรับผิดชอบได้ตามสมควร

* การซื้อวัคซีนผ่าน COVAX Facility มีการกำหนดการซื้อขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 10% ของจำนวนประชากร

ที่มา : สถาบันวัคซีนแห่งชาติ, ๒๕๖๔.

๗. ประมวลสรุปในภาพรวม

ในสาระส่วนนี้จะประมวลสรุปผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการของรัฐบาลโดยจะใช้แนวทางของการนำหลักทฤษฎีและแนวคิดในเชิงรัฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ประกอบการอธิบายใน ๔ ประเด็น ประกอบด้วยบริบทปกติวิถีใหม่ (New Normal) ในกิจการการต่างประเทศ โลกที่มีความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือ (VUCA World) กับความมั่นคงด้านวัคซีน สถานะของไทยในเวทีโลกในบริบทการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่จากโรคโควิด-๑๙ และประเด็นปัญหาที่รัฐบาลต้องเตรียมรับมือต่อไปภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ของโลก ดังนี้

๗.๑ บริบทปกติวิถีใหม่ (New Normal) ในกิจการการต่างประเทศ : ไทยอยู่รอดได้

ภายใต้สภาพแวดล้อมของโลกที่ประชาคมระหว่างประเทศเผชิญกับภัยจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นการแพร่ระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) ปราบฏุกการณ์ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อวิถีและแบบแผนในมิติการต่างประเทศในองค์รวมไม่ว่าจะเป็นวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และระดับสังคมประชาชน วิถีทางการอาศัยอยู่ร่วมกันเพื่ออยู่รอดร่วมกันหรือแม้กระทั่งวิธีการในการเดินทางไปมาหาสู่ทั้งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ดังนั้นสังคมโลกนับตั้งแต่การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงวิถีต่างๆ อย่างกะทันหันรวดเร็วและรุนแรง นำมาสู่การดำรงอยู่ในสภาพของบริบทปกติวิถีใหม่ (New Normal) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในสุขภาพจากโรคระบาดควบคู่กับวิถีการดำรงอยู่รอดให้ได้ในสังคมโลก

เมื่อพิจารณาในมิติการต่างประเทศ ทุกประเทศต้องปรับตัวในแนวทางการอาศัยอยู่ร่วมกันในวิถีทางใดวิถีหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบพื้นฐานทั่วไปเดิม อาทิเช่น การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับผู้นำรัฐบาล รัฐมนตรีต่างๆ การพบหารือระหว่างผู้นำด้วยตนเองในลักษณะการสัมผัสมือ ตลอดจนการประชุมระหว่างประเทศสำคัญต่างๆ ได้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นวิถีใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมทางไกลระหว่างประเทศและเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารถูกนำมาทดแทนการแลกเปลี่ยนการเยือนในรูปแบบเดิม เนื่องด้วยข้อจำกัดในการเดินทางระหว่างประเทศภายใต้มาตรการป้องกัน และควบคุมโรคระบาดของแต่ละประเทศ

ประเทศไทยถือได้ว่ามีมาตรการดำเนินการเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นจากมาตรการสำคัญต่างๆ ในการควบคุมโรคที่เป็นแกนหลักและการคัดกรองบุคคลในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ อย่างเข้มข้นควบคู่กับการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่างๆ ทั้งในเชิงแก้ไขปัญหาภายในประเทศและเชิงรุกในเวทีระหว่างประเทศ

พัฒนาการในเวทีระหว่างประเทศของทางการไทยมีตัวอย่างสำคัญที่สามารถเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากแบบแผนพิธีการทูตวิธีเดิมมาเป็นวิธีใหม่ คือการจัดประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นกลไกพื้นฐานในการเป็นเวทีเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในกรอบต่างๆ ตั้งแต่ทวิภาคี ภูมิภาคจนถึงพหุภาคีและระดับโลก ดังเช่นการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๓๕ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๒ ของไทยมีขึ้นในช่วงเวลาที่โลกยังไม่เผชิญกับโรคอุบัติใหม่จากโควิด-๑๙ ทำให้ไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมแบบปกติไม่มีมาตรการเข้มข้นด้านสาธารณสุขในการป้องกันโรคระบาด ขณะที่การเป็นเจ้าภาพจัดประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ ๓๗ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ของเวียดนามมีขึ้นในช่วงเวลาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ เวียดนามในฐานะเจ้าภาพจึงต้องปรับรูปแบบการประชุมเป็นการประชุมทางไกลระหว่างผู้นำประเทศอาเซียน ดังตัวอย่างเปรียบเทียบรูปแบบการจัดประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ ปี ๒๕๖๒ และ ครั้งที่ ๓๗ ปี ๒๕๖๓

แผนภาพที่ ๓ - ๑๘ การประชุม Asean ครั้งที่ ๓๕ ปี ๒๕๖๒

ที่มา : สำนักเลขาธิการอาเซียน, “การประชุมอาเซียน 2019”. (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๓ – ๑๙ การประชุม Asean ครั้งที่ ๓๗ ปี ๒๕๖๓

ที่มา : มติชนออนไลน์. “‘ประยุทธ์’ร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 37”. (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

ภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่ในกิจการการค้าต่างประเทศ ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนประเทศหลายๆ ด้าน ดังเห็นได้จากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกลยุทธ์การทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy) ในเชิงรุกด้วยการดึงดูดแข็งขันของประเทศออกมาเป็นพลังอำนาจแห่งชาติในมิติวัฒนธรรมกิจกรรมกีฬาผสมผสานควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมให้ไทยเป็นผู้นำในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) ในภูมิภาคด้วยกลยุทธ์การเปิดรับชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้ามารับการรักษาพยาบาลเป็นการเฉพาะในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙

โดยสรุป จากการที่ประเทศไทยมีมาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับบริบทของประเทศพร้อมกับการดำเนินกลยุทธ์ทางการทูตในเชิงรุกหลายๆ รูปแบบส่งผลให้ประเทศไทยสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและขับเคลื่อนประเทศให้เดินหน้าภายใต้บริบทวิถีใหม่

๗.๒ VUCA World กับความมั่นคงด้านวัคซีน : ไทยต้องบริหารความเสี่ยง

ภายใต้ความเคลื่อนไหวของประเทศไทยต่างๆ ในการมุ่งแสวงหาวัคซีนเพื่อรับนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันโรคอย่างเร่งด่วนพร้อมๆ กันของหลายๆ ประเทศและการไร้ซึ่งทิศทางของการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ปรากฏการณ์นี้ได้ก่อให้เกิดความสับสนและความคลุมเครือต่อการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนร่วมกันในประชาคมระหว่างประเทศซึ่งไม่ส่งผลดีต่อการเข้าถึงวัคซีนของประเทศต่างๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือโลกในบริบทของการให้ได้มาซึ่งวัคซีนอยู่ในสภาพแวดล้อมของความสับสนและความคลุมเครือของ VUCA World

ในส่วนของประเทศไทยนั้นรัฐบาลยังต้องบริหารความเสี่ยงในการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนต่อไปตราบดีที่ประเทศไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ และหากเมื่อไทยมีขีดความสามารถในการพัฒนาผลิตวัคซีนเองได้ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกจากการนำเข้าแล้ว สภาพแวดล้อมดังกล่าวย่อมจะเป็นปัจจัยในเชิงบวกต่อการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนของประเทศให้มีเสถียรภาพและสามารถกำหนดวิถีของประเทศได้

ประเด็นที่ต้องจับตามองในกรณีความมั่นคงด้านวัคซีน คือ การแสดงบทบาทที่เป็นผู้นำขององค์การระดับโลกที่จะช่วยทำหน้าที่วางกติกาสากลหรือแนวทางที่ประชาคมระหว่างประเทศได้รับประโยชน์ร่วมกันเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ของการแย่งชิงวัคซีนซึ่งกลายเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่าและขาดไม่ได้ สภาพแวดล้อมดังกล่าวอาจนำไปสู่วิกฤตศรัทธาต่อองค์การระดับโลกที่ไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ หรือพิจารณาหม่อมมองในอีกแง่มุม คือ ความล้มเหลวของการบริหารจัดการในระดับโลกขององค์การระดับโลกจะนำไปสู่วิถีและกระแสของการเกิดความรู้สึกชาตินิยมของแต่ละประเทศในความพยายามปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของแต่ละประเทศที่มีระดับเข้มข้นสูงขึ้น

๗.๓ การเพิ่มพูนสถานะของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ : ผลสัมฤทธิ์ของไทย

ด้วยแนวนโยบายในเชิงรุกโดยการผูกมิตรและเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีของไทยกับมิตรประเทศในยามที่สถานการณ์ที่ไม่ปกติได้ส่งผลในเชิงบวกต่อการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับมิตรประเทศที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังเช่นจีนและฮังการีได้เป็นอย่างดี กอปรกับผลสัมฤทธิ์ของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์ด้วยมาตรการที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทประเทศและเคารพพันธกรณีระหว่างประเทศทำให้บทบาทของไทยได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศต่างๆ ทั้งในกรอบภูมิภาคในเวทีอาเซียน กรอบพหุภาคีในเวที WHO และองค์การสหประชาชาติ

ไทยในบริบทการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ปรากฏผลว่ามีบทบาทในเชิงบวกในเวทีโลกซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จในมิติการต่างประเทศของไทยด้วยการใช้พลังอำนาจแห่งชาติในด้านการทูตที่ผสมผสานในมิติต่างๆ เพื่อประโยชน์ของประเทศ ซึ่งเป็นไปตามการส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก (Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ) ภายใต้อาณัติ 5S/5มี ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ

๗.๔ ประเด็นปัญหาที่ต้องรับมือต่อไป : ไทยต้องมีระบบบริหารจัดการที่ดี ปัญหาที่รัฐบาลต้องดำเนินการรับมือและแก้ไขสถานการณ์จะมีอยู่ใน ๔ ประเด็น ดังนี้

๗.๔.๑ การแก้ไขปัญหาในเรื่องการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว รัฐบาลต้องดำเนินการควบคุมทั้งบริบทภายในประเทศและบริบทระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านตามพรมแดนทางบก กล่าวคือต้องมีการกระชับมาตรการภายในประเทศให้เข้มข้นและเข้มแข็งในการปฏิบัติครอบคลุมตั้งแต่การเฝ้าระวังสถานการณ์ตามมาตรการด้านสาธารณสุข การจัดระเบียบแนวปฏิบัติการบริหารแรงงานต่างด้าวที่ทำงานภายในประเทศเป็นกรณีพิเศษชั่วคราว ควบคู่กับการนำเข้าแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านให้ถูกต้องตามกระบวนการ ขณะเดียวกันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศต้องสร้างกลไกหรือและความร่วมมือในระดับต่างๆ ให้มีระบบการปฏิบัติงานที่บูรณาการตั้งแต่ระดับพื้นที่ส่วนหน้า จังหวัด ส่วนราชการ จากส่วนกลางจนถึงระดับระหว่างประเทศเพื่อความเป็นเอกภาพในการมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในรูปแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ

ในเชิงยุทธศาสตร์ต้องมีทิศทางและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันระหว่างบริบทภายในประเทศในมิติการจ้างงาน การจัดทำมาตรฐานแรงงาน การร่วมมือไตรภาคีระหว่างภาครัฐกับนายจ้างและลูกจ้างในการแก้ไขต้นเหตุของการขาดแคลนแรงงานไทยและการบังคับใช้กฎหมายกับบริบทระหว่างประเทศในการหากลไกภาครัฐระหว่างกันในระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่มั่นคงปลอดภัย การดูแลสวัสดิภาพและการแก้ไขข้อพิพาท อย่างไรก็ตาม ในเชิงยุทธศาสตร์ระยะยาวรัฐบาลจำเป็นต้องหากลยุทธ์และวิธีการในการลดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวเพื่อมิให้เกิดสภาพของการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอกที่เกินความจำเป็นและการสร้างระบบการบริหารจัดการ

พรมแดนให้เป็นระเบียบในองค์กรรวมครอบคลุมมิติความมั่นคง การสาธารณสุข การต่างประเทศ การเข้าเมือง การค้าชายแดน และการขนส่งสินค้า และการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งในพื้นที่สถานการณ์

๗.๔.๒ การบริหารความเสี่ยงจากการบริหารจัดการวัคซีน

ประเด็นนี้มีความละเอียดอ่อนเพราะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับความคาดหวังของสังคม ซึ่งสามารถกลายเป็นแรงกดดันต่อการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาล ดังนั้น รัฐบาลต้องมีแนวทางบริหารจัดการทั้งในมิติการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศในแหล่งที่มั่นคงปลอดภัยและมีมิติการผลิตวัคซีนเองเพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัคซีน และที่สำคัญยิ่งคือคุณภาพของวัคซีน

การแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในภาคีภาครัฐ เอกชน และวงการวิชาการรวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีในนวัตกรรมด้านวัคซีนจึงมีความจำเป็นและความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับเมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของโลกที่จะมีพัฒนาการไปสู่ความจำเป็นในการรักษาความปลอดภัยในสุขภาพของประชาชนจากโรคระบาดที่เข้มข้นมากขึ้น ดังนั้น ทิศทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศเชิงยุทธศาสตร์ คือการเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในขีดความสามารถด้านสาธารณสุขและการพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์เพื่อให้ประเทศสามารถรับมือกับสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพและรองรับการแข่งขันระหว่างประเทศในการพัฒนาวัคซีน

๗.๔.๓ การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศ

ภายหลังจากการมาถึงของวัคซีนและความต้องการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนให้เป็นเอกสารเดินทางระหว่างประเทศ กอปรกับการพิจารณาผ่อนคลายมาตรการหลักต่างๆ ของรัฐบาลในการเตรียมเปิดประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ภาครัฐและภาคีเกี่ยวข้องทั้งเอกชนและประชาสังคมต้องเตรียมพร้อมรับมือในการปรับใช้มาตรการสำคัญให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยตั้งแต่การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทางอากาศ บกและน้ำ พิธีการเข้าเมือง มาตรการด้านสาธารณสุขในการควบคุมโรค การคัดกรอง/กักกันบุคคล ณ สถานที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยในสุขภาพและการรักษาโรค ตลอดจนการติดตามควบคุมโรคโดยใช้เทคโนโลยีติดตามตัว (application) ขณะเดียวกันรัฐบาลยังคงต้องใช้มาตรการพื้นฐานของสังคมที่เป็นหัวใจ ได้แก่ D-M-H-T-T และ อสม. ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของสังคมไทยเพื่อให้เป็นจุดสมดุลในการรับมือ

แม้ว่าภัยจากโรคโควิด-๑๙ จะไม่สูญหายไปจากการมาถึงของวัคซีน การปรับตัวและความยืดหยุ่นให้สามารถเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกที่ส่งกระทบต่อประเทศไทยจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ประเทศสามารถเดินหน้าต่อไปทั้งในมิติการพัฒนาประเทศและมิติการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เป็นปกติวิสัยมากที่สุดภายใต้บริบทวิถีใหม่

๗.๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติในมิติการรับมือการระบาดของโรคอุบัติใหม่

ในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์จากภัยโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลได้ใช้กลไกของการบริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นปฐมบทของการดำเนินการ ใช้ ศบค. เป็นแกนกลางในการบริหารจัดการแบบบูรณาการและใช้การดำเนินการภายใต้บริบทของกฎหมายที่เป็นเอกภาพให้เป็นเครื่องมือของรัฐ ตลอดจนการออกและบังคับใช้มาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศให้เป็นหัวใจในการควบคุมโรคและขับเคลื่อนประเทศ อย่างไรก็ตาม เพื่อลดบทเรียนให้การบริหารจัดการของรัฐมีความเสถียรในระยะยาวในบริบทการรับมือและรองรับการระบาดของโรคอุบัติใหม่ รัฐบาลจำเป็นต้องบูรณาการแผนสำคัญที่เกี่ยวข้องตลอดจนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติโดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ^{๕๓} แผนเผชิญเหตุในบูรณาการปฏิบัติในพื้นที่สถานการณ์ตามระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคระบาดโดย ศบค. แผนปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยกองทัพ แผนเผชิญเหตุจากกรณีการเคลื่อนย้ายคนไทยในต่างประเทศในกลไกการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานฉุกเฉิน (Rapid Response Center-RRC) โดย กต. แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากโรคระบาดในมนุษย์โดยกรุงเทพมหานคร แผนสำหรับการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขโดย สธ. เป็นต้น

กรณีศึกษา : ผลกระทบและปัญหาในความสัมพันธ์ไทย – เดนมาร์ก

ในสาระสำคัญส่วนที่สามของบทนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบจากมาตรการของทางการไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กเป็นกรณีศึกษาใน ๓ แนวทางประกอบด้วย (๑) การประมวลมาตรการดำเนินการของฝ่ายเดนมาร์ก (๒) การประมวลผลกระทบจากการดำเนินการมาตรการของทั้งฝ่ายไทยและเดนมาร์ก และ (๓) การคาดการณ์ทิศทางในความสัมพันธ์ไทย - เดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙

๑. การประมวลมาตรการดำเนินการของฝ่ายเดนมาร์ก

ในส่วนนี้แบ่งสาระของมาตรการดำเนินการของฝ่ายเดนมาร์กเป็น ๓ ช่วงเวลา ดังนี้ (๑) มาตรการช่วงต้นปี ๒๕๖๓ (๒) มาตรการช่วงกลางปี ๒๕๖๓ และ (๓) มาตรการช่วงต้นปี ๒๕๖๔ (เดือนมีนาคม) ดังเช่นที่ได้นำเสนอการแบ่งช่วงเวลาการดำเนินการมาตรการของรัฐบาลไทยเป็น ๓ ช่วงเวลาเช่นเดียวกันเพื่อให้เห็นภาพเปรียบเทียบการดำเนินการมาตรการทั้งของฝ่ายไทยและเดนมาร์ก

^{๕๓} คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. “แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘”. (แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘). ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘.

๑.๑ มาตรการช่วงต้นปี ๒๕๖๓

การดำเนินและกำหนดมาตรการของฝ่ายเดนมาร์กในภาพใหญ่เป็นผลมาจากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของทางการเดนมาร์กในแต่ละช่วงเวลาประมวลสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ ๓ - ๑ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ (ต้นปี ๒๕๖๓)

ช่วงเวลา	ประมวลมาตรการ
<p>ต้นปี ๒๕๖๓</p> <p>- เร่งช่วยเหลือคนชาติที่อาศัยในประเทศจีนกลับเดนมาร์ก / รัฐวางรูปแบบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ภายในประเทศให้มีเสถียรภาพ / ภาครัฐและภาคนิติบัญญัติใช้บริบทของกฎหมายในการบริหาร / ใช้กลไกของรัฐเป็นหลักเพื่อขับเคลื่อนการบริหารสถานการณ์</p>	<p>๑. การประเมินสถานการณ์โควิด-๑๙ แรกเริ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเสี่ยงต่ำจากกรณีการนำเข้าเชื้อจากผู้เดินทางกลับเดนมาร์ก - ความเสี่ยงต่ำมากจากการแพร่เชื้อภายในประเทศ <p>๒. การเคลื่อนย้ายคนชาติออกจากประเทศจีน</p> <p>๓. คำแนะนำในการเดินทางไปต่างประเทศแบ่งเป็น ๓ สี</p> <ul style="list-style-type: none"> - สีแดง (พื้นที่กลุ่มเสี่ยงพิเศษ) ไม่แนะนำให้เดินทาง / สีส้มไม่แนะนำให้เดินทางทุกกรณี / สีเหลืองให้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ <p>๔. บริบทภายใต้กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้มาตรการของ Danish Epidemic Act / การออกกฎหมายฉุกเฉินเพื่อบริหารสถานการณ์โดยรัฐบาล / การออกมาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติ <p>๕. มาตรการสังคม/สาธารณสุข/สุขอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ป้องกันตนเองในด้านสุขอนามัย / ให้ทุกคนตระหนักว่าตนเองสามารถเป็นพาหะของเชื้อได้ / ทำงานจากบ้าน / ยกเลิกกิจกรรมกิจการที่เสี่ยง / การเว้นระยะห่างทางสังคม / หลีกเลี่ยงการรวมตัวที่หนาแน่น <p>๖. มาตรการการใช้ IT</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำ website กลาง coronasmitte.uk ในการสื่อสารให้ประชาชนรับทราบข่าวสารสถานการณ์โควิด-๑๙ / เปิด e-book ในการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับประชาชน <p>๗. มาตรการบรรเทาผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เยียวยาให้ภาคเศรษฐกิจสังคมและธุรกิจ (ผู้ประกอบการ นายจ้าง ลูกจ้าง) / รับประกันสินเชื่อเพื่อให้ภาคธุรกิจมีสภาพคล่อง / เงินชดเชยรายได้ให้คนตกงาน <p>๘. มาตรการผ่อนคลายเป็นด้วยการเปิดสังคม ช่วงแรก เม.ย. ๖๓</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผ่อนปรนกิจกรรมกิจการต่างๆ ที่มีความเสี่ยงต่ำ / ห้ามให้บริการในกิจกรรมกิจการที่มีการรวมตัวที่หนาแน่นจำนวนมากและมีความเสี่ยงสูง / อนุญาตให้คู่สมรสชาวต่างชาติของชาวเดนมาร์กเดินทางเข้าประเทศได้แบบมีเงื่อนไขการเข้าเมือง

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

๑.๑.๑ การประเมินสถานการณ์แรกเริ่มในเดือนมกราคม – มีนาคม ๒๕๖๓

ช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ทางกรมการแพทย์ประเมินสถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเด็นสำคัญ คือเดนมาร์กมีความเสี่ยงต่ำในการนำเข้าเชื้อดังกล่าวผ่านการเดินทางและความเสี่ยงต่ำมากที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ภายในเดนมาร์ก ต่อมาในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ ทางกรมการแพทย์ปรับและยกระดับการประเมินสถานการณ์ใหม่ให้เป็นเดนมาร์กมีความเสี่ยงสูงในการนำเข้าเชื้อดังกล่าวผ่านการเดินทางและความเสี่ยงปานกลางที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ภายในเดนมาร์กสืบเนื่องมาจากสาเหตุของการเริ่มทยอยพบผู้ติดเชื้อจำนวนมากขึ้นจากกรณีผู้เดินทางระหว่างประเทศที่เดินทางกลับเข้าเดนมาร์กจากพื้นที่เสี่ยงและการติดเชื้อภายในประเทศ

ในการดำเนินการสำคัญแรกเริ่มเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๓ ทางกรมการแพทย์โดยหน่วยงานด้านสาธารณสุขแห่งชาติ (Danish Health Authority) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙) ได้ออกคำแนะนำและจัดทำข้อมูลด้านสาธารณสุขและการเดินทางในลักษณะการถามตอบ (Questions and Answers) กรณีการแพร่ระบาดของโรคฯ เพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนตระหนัก ทั้งนี้การออกคำแนะนำภายใต้การประเมินสถานการณ์ที่มียังความเสี่ยงต่ำอยู่มีประเด็นสำคัญ คือ ทางกรมการแพทย์ไม่ได้ออกมาตรการที่เข้มข้นในการคัดกรองผู้เดินทางระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากจีนหรือประเทศอื่นที่พบกรณีผู้ติดเชื้อแต่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้สังคมในระบบความพร้อมของหน่วยงานสำคัญในการตอบสนองต่อการแพร่ระบาดและการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ

แนวคำแนะนำที่สำคัญดังตัวอย่าง (๑) สำหรับบุคคลทั่วไปไม่จำเป็นต้องมีข้อควรระวังพิเศษเมื่อติดต่อกับผู้ที่เคยเดินทางไปประเทศจีนหรือผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่ได้เดินทางไปประเทศจีน (๒) ไม่แนะนำให้กักกันบุคคลทั่วไปที่เดินทางมาจากประเทศจีน มาตรการกักกันจะใช้เฉพาะในกรณีที่มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อ (๓) ไม่แนะนำให้เดินทางไปพื้นที่เสี่ยงที่มีการพบการติดเชื้อในประเทศจีน (๔) ในด้านการเดินทาง การทำอากาศยานกรุงโคเปนเฮเกน (Copenhagen Airports) จัดตั้งหน่วยพิเศษเฉพาะกิจพิเศษ (cross-organizational taskforce) กับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์และดำเนินการตามที่ Danish Health Authority ให้คำแนะนำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ใช้การตรวจคัดกรองที่ทำอากาศยานซึ่งเป็นมาตรการที่บังคับใช้ในท่าอากาศยานในประเทศอื่นๆ เนื่องจากเห็นว่าไม่เห็นหลักฐานใดๆ ที่พิสูจน์สนับสนุนว่าเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการระบุผู้โดยสารที่ติดเชื้อและไม่เห็นมีความจำเป็นต้องสวมหน้ากากอนามัยในท่าอากาศยานหรือระหว่างการเดินทาง ตลอดจนการยกเลิกเที่ยวบินทั้งหมดในเส้นทางกรุงโคเปนเฮเกนกับกรุงปักกิ่งและนครเซี่ยงไฮ้จนถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และเส้นทาง

กรุงโคเปนเฮเกน-นครเจิงตุถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ (๕) ในด้านการปฏิบัติตัว เพื่อลดความเสี่ยงการติดเชื้อ อาทิ ล้างมือให้สะอาด รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ หลีกเลี่ยงการสัมผัสมือ/แก้ว/การทักทายที่ใกล้ชิด ไอ หรือจากในแขนเสื้อไม่ใช้มือปิดปาก หลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีผู้คนจำนวนมากหนาแน่น หลีกเลี่ยงการสัมผัสสัตว์ เป็นต้น

๑.๒ การเคลื่อนย้ายชาวเดนมาร์กออกจากมณฑลหุเป่ย์ จีน

ช่วงปลายเดือนมกราคม ๒๕๖๓ - ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ทางการเดนมาร์กดำเนินภารกิจเร่งด่วนร่วมกับสหภาพยุโรปในการเคลื่อนย้ายพลเมืองเดนมาร์กออกจากพื้นที่เสี่ยงดังกล่าวหลายรอบโดยมีแนวปฏิบัติสำคัญ (๑) ผู้เดินทางต้องได้รับการตรวจคัดกรองและตรวจโรคก่อนเดินทางออกจากจีน (๒) ทางการเดนมาร์กได้จัดเตรียมโรงพยาบาลเฉพาะรองรับภารกิจดังกล่าว (๓) ในการปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขมีการตรวจผลรอบด้านครอบคลุมผลการตรวจเชื้อ ต้นทางจากจีน ระหว่างการเดินทางและเมื่อถึงเดนมาร์ก ซึ่งปรากฏว่าไม่พบผู้ติดเชื้อ โดยทีมแพทย์ของทางการเดนมาร์กได้มีมาตรการภายในประเทศด้วยการไปตรวจเยี่ยมผู้เดินทางดังกล่าวที่บ้านพักและมีการติดต่อกันระหว่างแพทย์กับผู้เดินทางทุกวันเพื่อติดตามอาการอย่างใกล้ชิด

๑.๓ การประกาศคำแนะนำในการเดินทางไปต่างประเทศและการกำหนดพื้นที่กลุ่มเสี่ยงพิเศษ

หนึ่งในมาตรการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่สำคัญของทางการเดนมาร์กในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๓ คือการกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งพื้นที่สถานการณ์ตามความรุนแรงให้รองรับต่อการปฏิบัติของบุคคลที่เดินทางระหว่างประเทศและคำแนะนำในการเดินทาง ทั้งนี้ทางการเดนมาร์กมีการปรับคำแนะนำสำหรับการปฏิบัติให้เหมาะสมตามช่วงเวลาของสถานการณ์

กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งพื้นที่สถานการณ์ตามความรุนแรงที่เป็นพื้นฐานในระดับสีต่างๆ ๓ ประเภท ดังนี้ (๑) สีแดง คือไม่แนะนำให้เดินทางไปทุกกรณี (พื้นที่กลุ่มเสี่ยงพิเศษ) (๒) สีส้ม คือไม่แนะนำให้เดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็นและ (๓) สีเหลือง คือให้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการเดินทาง และเมื่อสถานการณ์โควิด - ๑๙ ในระดับโลกมีความรุนแรงมากขึ้น กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กได้ปรับคำแนะนำในการเดินทางระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด - ๑๙ โดยขอให้ทุกคนที่เดินทางกลับจากต่างประเทศจากประเทศใดๆ ก็ตามให้กักกันที่บ้านพักเป็นเวลา ๑๔ วัน

Danish Health Authority ได้ประกาศแนวปฏิบัติสำหรับพื้นที่กลุ่มเสี่ยงพิเศษ โดยให้บุคคลกลุ่มต่างๆ ที่เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยงทั้งหมดจะต้องปฏิบัติตามมาตรการของทางการ (๑) ให้ผู้ที่ทำงานในภาคสาธารณสุขและการดูแลผู้สูงอายุหยุดงานและกักกันที่บ้านพักเป็นเวลา ๑๔ วัน

(๒) แนะนำให้บุคคลทั่วไปให้หยุดงาน/หยุดเรียนและกักกันที่บ้านพักเป็นเวลา ๑๔ วัน และ(๓) แนะนำให้ภาคธุรกิจอนุญาตให้พนักงานหยุดงานและกักกันที่บ้านพักเป็นเวลา ๑๔ วันโดยให้รับค่าจ้างหากเดินทางกลับมาจากพื้นที่กลุ่มเสี่ยงพิเศษ

๑.๔ บริบทภายใต้กฎหมายในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓

มาตรการเร่งด่วนสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด – ๑๙ คือ การบริหารจัดการโดยใช้กฎหมายที่เป็นเอกภาพให้เป็นเครื่องมือของรัฐ ทางทหารเดนมาร์กและภาคีเกี่ยวข้องต่างตระหนักถึงการดำเนินการในภาพใหญ่ของประเทศภายใต้บริบทของกฎหมายเพื่อให้รัฐมีประสิทธิภาพในการดำเนินมาตรการจำเป็นให้ทันกับสถานการณ์ภายในประเทศและระหว่างประเทศ ประมวลสรุปการดำเนินของรัฐบาลในภาคบริหารประเทศและรัฐสภาในภาคนิติบัญญัติได้ใน ๔ แนวทางสำคัญ ดังนี้

๑.๔.๑ การบังคับใช้มาตรการภายใต้ Danish Epidemic Act

ช่วงต้นเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ กระทรวงสาธารณสุขเดนมาร์กได้ประกาศบังคับใช้ มาตรการภายใต้ Epidemic Act ซึ่งเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการแห่งชาติในด้านการแพร่ระบาดใหญ่ทั่วโลก (Epidemic Commission) ประกอบด้วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แพทย์ สัตว์แพทย์ ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนแผนกฉุกเฉินของโรงพยาบาลระดับภูมิภาค ผู้แทนจากศูนย์บริหารจัดการภาวะฉุกเฉินภูมิภาค (Regional Emergency Management Agency’s regional emergency center) ในการห้ามจัดงานสาธารณะและจำกัดพื้นที่หากสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อ ตลอดจนสามารถบังคับให้มีการชันสูตรพลิกศพในกรณีที่มีผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อและการสั่งห้ามมิให้ผู้ติดเชื้อหรือผู้ที่สงสัยใช้บริการขนส่งสาธารณะโดยหากมีการขัดขืนไม่ปฏิบัติตาม มาตรการเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าควบคุมตัวได้

๑.๔.๒ การแก้ไข Danish Epidemic Act

หลังจากที่กระทรวงสาธารณสุขเดนมาร์กได้ประกาศบังคับใช้ มาตรการภายใต้ Epidemic Act ต่อมารัฐสภาเดนมาร์กได้ให้ความเห็นชอบการแก้ไข Danish Epidemic Act ซึ่งให้อำนาจรัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการออกคำสั่งในการบริหาร (Executive Orders) เพื่อบังคับใช้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดภายใต้ Epidemic Act

๑.๔.๓ การออกกฎหมายฉุกเฉินโดยรัฐบาลเดนมาร์ก

รัฐบาลเดนมาร์กได้เร่งออกกฎหมายฉุกเฉินให้มีผลบังคับใช้ระหว่าง ช่วง ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓ – ๑ มีนาคม ๒๕๖๔ โดยให้อำนาจทางการเดนมาร์กในการบริหาร สถานการณ์ (๑) อนุญาตให้กระทรวงสาธารณสุขมีสิทธิสั่งให้ผู้คนที่เป็นโรคอันตรายทั่วไปหรือผู้สงสัย

ว่าติดเชื้อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือสถานอื่นที่เห็นเหมาะสม หรือแม้กระทั่งการกักกันในสถานที่ที่เหมาะสม (๒) สามารถขอความช่วยเหลือจากตำรวจได้ (๓) สั่งห้ามจัดงานในพื้นที่ในร่มและกลางแจ้งทั้งที่เป็นงานราชการของภาครัฐและภาคเอกชน (๔) จำกัดการเข้าถึงและปิดสถานที่ของรัฐได้ (๕) สั่งปิดสถานศึกษาและสถานที่รับเลี้ยงเด็กเป็นการชั่วคราวได้ (๖) สามารถตัดสินใจแทนผู้ป่วยในการเลือกรักษาและสิทธิด้านอื่นๆ ได้ (๗) สั่งไม่ให้เยี่ยมผู้ป่วยทั้งโรงพยาบาลรัฐและเอกชนได้ (๘) สามารถวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาสินค้า (๙) ได้รับอนุญาตให้รุกรานที่ส่วนบุคคลได้ (๑๐) ให้กระทรวงคมนาคมได้รับอนุญาตให้สั่งห้ามหรือการจำกัดการใช้การขนส่งสาธารณะ

๑.๔.๔ มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติระยะสั้น

รัฐบาลเดนมาร์กได้เร่งออกมาตรการควบคุมฯ ในเชิงเร่งด่วนระยะสั้นให้มีผลบังคับใช้ระหว่างช่วง ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๓ – ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓ ยกเว้นกรณีที่มีเหตุจำเป็นยิ่งในการเดินทางโดยตระหนักถึงผลกระทบซึ่งกันและกันในมิติการเดินทางเข้าออกประเทศกับการควบคุมโรค

แนวปฏิบัติที่สำคัญประกอบด้วย (๑) การกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลกับการเดินทางมาจากต่างประเทศในพื้นที่เสี่ยงต่างๆ ประกอบด้วย ๓ ระดับ ได้แก่ สีแดงระดับเสี่ยงสูง/สีส้มระดับเสี่ยงในเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรค/สีเหลืองระดับเสี่ยงต่ำ (๒) ไม่แนะนำให้เดินทางไปทุกกรณีในกลุ่มพื้นที่สีแดง/แนะนำให้หลีกเลี่ยงเดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็นในกลุ่มพื้นที่สีส้ม/ให้ใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในกลุ่มพื้นที่สีเหลือง/แนะนำให้หลีกเลี่ยงการเดินทางไปทุกกรณีในพื้นที่ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มพื้นที่สีแดง (๓) ผู้เดินทางกลับจากกลุ่มพื้นที่สีแดงให้อยู่บ้านพัก เพื่อกักกันเป็นเวลา ๑๔ วัน/ผู้เดินทางกลับจากกลุ่มพื้นที่สีส้มควรหลีกเลี่ยงในการไปทำงานหรือทำงานจากบ้านพักแทนให้มากที่สุด/ในส่วนของชาวเดนมาร์กที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางการท้องถิ่น (๕) มาตรการควบคุมฯ ณ จุดผ่านแดนของเดนมาร์กทั้งหมดมีตำรวจเป็นผู้ควบคุมและสนับสนุนจากกระทรวงกลาโหม รวมทั้งการปิดจราจรสำหรับผู้โดยสารทางรถไฟ อากาศ เรือเฟอร์รี่บางส่วน หรือทั้งหมด และการเดินเรือระหว่างประเทศมายังเดนมาร์ก โดยการปฏิบัติดังกล่าวให้มีผลบังคับใช้ในระยะสั้น (๖) การบริหารจัดการพรมแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เยอรมนีและสวีเดนในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปและประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปอื่นๆ โดยความจำเป็นของการใช้มาตรการชั่วคราวในการควบคุมจุดผ่านแดนในจุดผ่านแดนของเดนมาร์กทั้งหมดเพื่อจำกัดขอบเขตการแพร่ระบาดของโรคฯ (๗) ในด้านการเดินทางเข้าประเทศ บุคคลที่ประสงค์จะเดินทางเข้าเดนมาร์กจะถูกปฏิเสธในการเข้าเมือง ณ จุดผ่านแดน รวมถึงจุดท่าอากาศยาน ยกเว้นมีเหตุผลความจำเป็น (๘) ในการเดินทางกลับประเทศ ให้ชาวเดนมาร์กที่ท่องเที่ยวอยู่ในต่างประเทศควรรีบเดินทางกลับโดยเร็วที่สุดเนื่องจากจะมีการปิดเส้นทางเดินทางโดยทางอากาศ

และแนะนำให้ผู้ที่อยู่ในประเทศหลีกเลี่ยงการเดินทางไปต่างประเทศหากไม่มีเหตุจำเป็นจริงๆ (๙) ทางกาเดนมาร์กหรือกัภาคการท่งเท่ยวเพื่อให้ความมั่นใจว่าชาวเดนมาร์กที่ท่งเท่ยวอยู่ในต่างประเทศมีโอกาศเดินทางกลับเดนมาร์ก (๑๐) ในภาคขนส่งสินค้าและการส่งออกนำเข้าสินค้าระหว่างประเทศ จะไม่มีการตรวจสอบการขนส่งสินค้าที่จุดผ่านแดนแบบครอบคลุมทั้งหมดเพื่อมีให้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโดยไม่จำเป็นโดยยังคงให้อนุญาตให้รถบรรทุกขนส่งสินค้า อาหารและยาเข้ามาในพรมแดนเดนมาร์กได้

๑.๕ มาตรการด้านสังคมเพื่อควบคุมโรคและรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙

ทางการเดนมาร์กมีแนวปฏิบัติสำคัญ (๑) ปิดสถานศึกษา/ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก/ห้องสมุดสถาบันทางวัฒนธรรมและกิจกรรมสันทนาการที่อยู่ในอาคารทั้งหมดเป็นเวลา ๒ สัปดาห์ (๒) ให้เจ้าหน้าที่รัฐ (ยกเว้นกรณีการปฏิบัติหน้าที่ในระบบที่สำคัญและจำเป็น) และภาคเอกชนทำงานจากบ้านได้ (๓) ให้ยกเลิกการจัดงานที่มีผู้เข้าร่วมเกิน ๑๐๐ คน (๔) จำกัดการใช้รถโดยสารสาธารณะ (๕) ประกาศปิดบริการธุรกิจประเภทบันเทิง/บริการเครื่องดื่ม ร้านอาหาร/ร้านกาแฟ (ยกเว้นให้บริการนำสินค้ากลับบ้านได้แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขอย่างเคร่งครัดในการเว้นระยะห่าง/รอรับบริหารนอกร้าน/ใช้เจลล้างมือ) (๖) ปิดห้างสรรพสินค้า/สถานที่ประเภทสันทนาการและออกกำลังกาย/ศูนย์ฝึกกีฬาในร่ม/สระว่ายน้ำ/สนามเด็กเล่น/โรงภาพยนตร์/โรงละคร/ธุรกิจให้บริการเช่นร้านตัดผม/ร้านวด/ร้านเสริมสวย (๗) การปฏิบัติตัวในมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) โดยห้ามรวมตัวเกิน ๑๐ คนโดยมีโทษปรับผู้ฝ่าฝืน

๑.๖ มาตรการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานการณ์

มาตรการสำคัญของทางการเดนมาร์ก ดังเช่น (๑) เปิดเว็บไซต์เฉพาะกิจ (coronasmitte.dk) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยงานไว้ที่เดียวกันในการสื่อสารกับสังคม (๒) ส่งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนผ่านทาง e-book เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์และใช้เป็นช่องทางให้ประชาชนติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐ (๓) จัดตั้งโทรศัพท์สายด่วนสำหรับการสอบถามข้อมูล รวมถึงการให้คำแนะนำสำหรับภาคธุรกิจ นักเรียนผู้ปกครอง สิทธิของลูกจ้างและการช่วยเหลือชาวเดนมาร์กในต่างประเทศ (๔) ให้ประชาชนระงับภัยจากอาชญากรรมทางไซเบอร์ด้วยความระมัดระวังในข้อมูลบุคคลส่วนตัวเช่นเลขประจำตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงจากการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวและการทำงานจากบ้านในการป้อนข้อมูลสำคัญ

๑.๗ มาตรการบรรเทาผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ

ทางการเดนมาร์กให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาที่ภาคเศรษฐกิจสังคม/ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด – ๑๙ มาตรการที่สำคัญ ดังตัวอย่าง (๑) จัดเงินชดเชยจากการยกเลิก และการเลื่อนจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ (๒) ปลดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับอัตราส่วนเงินทุนสำรองของธนาคารพาณิชย์เพื่อให้ธนาคาร

มีเงินสำหรับปล่อยเงินกู้เพิ่มเติม (๓) รับประกันสินเชื่อเพื่อให้ภาคธุรกิจมีสภาพคล่อง (๔) เงินชดเชย รายได้ของลูกจ้างในภาคธุรกิจที่มีความจำเป็นต้องปลดพนักงาน (๕) เลื่อนกำหนดการชำระ ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นการชั่วคราว (๖) ให้เงินช่วยเหลือภาคธุรกิจที่ลูกจ้างป่วย จากโรคโควิด - ๑๙ (๗) การจัดสรรงบประมาณพิเศษ (๑๐ ล้านโครนเดนมาร์ก หรือประมาณ ๕๐ ล้านบาท) เพื่อช่วยเหลือผู้ถูกปลดออกจากงานเช่นการช่วยเหลือหางานใหม่และการอบรมเสริมทักษะ (๘) เงินชดเชยรายได้ของผู้ประกอบอาชีพอิสระและจ้างงานตนเอง (๙) การให้วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเข้าถึงเงินกู้ของ Danish Export Credit Agency (๑๐) ทำให้ลูกจ้างสามารถเข้าถึง เงินประกันการว่างงานและการเจ็บป่วย (๑๑) เพิ่มวงเงินสำหรับปล่อยกู้ให้นักศึกษา (จำนวน ๑.๕ พันล้านโครนเดนมาร์กหรือประมาณ ๗.๕ พันล้านบาท) (๑๒) ให้ความช่วยเหลือธุรกิจและลูกจ้าง ในภาคบริการ การท่องเที่ยว โรงแรมและร้านอาหารโดยผู้ประกอบการในภาคธุรกิจบริการสามารถ ส่งลูกจ้างเข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตรออนไลน์ เพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็นในอุตสาหกรรมบริการ เช่น การให้บริการแบบออนไลน์ การขายสินค้า/การตลาด สุขอนามัยอาหารเป็นต้น (๑๓) ฝ้าระวังและ ติดตามอย่างใกล้ชิดในสถานการณ์ตลาดแรงงาน (๑๔) จัดทำความตกลงไตรภาคีภาครัฐ-นายจ้าง- ลูกจ้าง เพื่อช่วยเหลือภาคธุรกิจโดยรัฐบาลจะจ่ายเงินชดเชยรายได้ของลูกจ้างในบริษัทที่จำเป็นต้อง ปลดพนักงานลงอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ หรือมากกว่า ๕๐ คนโดยมีเงื่อนไขว่าบริษัทจะไม่ไล่พนักงานออก จากผลกระทบของสถานการณ์โควิด-๑๙/ลูกจ้างจะได้รับเงินชดเชยร้อยละ ๗๕ ของเงินเดือนสำหรับ ลูกจ้างประจำรายเดือนและร้อยละ ๙๐ ของเงินเดือนสำหรับลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนแบบรายชั่วโมง/ ลูกจ้างจะต้องใช้วันลาพักร้อนหรือลาหยุดไม่ได้รับเงินเดือนในการหยุดงาน ๕ วันแรก

๑.๘ การสื่อสารของรัฐบาลกับสังคม

นายกรัฐมนตรีเดนมาร์กและหน่วยงานสำคัญ เช่นกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ Danish Health Authority ได้อธิบายและชี้แจงให้ สังคมตระหนักถึงเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการใช้มาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมโรคและบรรเทา ผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงในประเด็นสำคัญ (๑) มาตรการต่างๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรค บรรเทาและชะลอการแพร่ระบาดของโรคโดยขอให้ทุกคนปฏิบัติตามคำแนะนำของทางการอย่าง เคร่งครัดและให้คำนึงถึงผลกระทบต่อส่วนรวม (๒) ย้ำให้ชาวเดนมาร์กทุกคนไม่ประเมินค่าของภัยโรค โควิด-๑๙ ที่ต่ำจนเกินไป (๓) ในการประเมินสถานการณ์ หากมีการแพร่ระบาดกระจายอย่างรวดเร็ว และมีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนมากแล้วจะเพิ่มภาระอย่างสูงมากในระบบสาธารณสุขของประเทศ หาก เดนมาร์กไม่สามารถดำเนินการเพื่อลดอัตราผู้ติดเชื้อ ระบบสาธารณสุขของประเทศจะไม่สามารถ รองรับสถานการณ์ได้ (๔) ในการประเมินผลกระทบขอให้ทุกภาคส่วนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้อง ดำเนินมาตรการที่เข้มงวดซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศ โดยเปรียบเสมือนมีราคาแพงที่ต้อง จ่ายและเชื่อมั่นว่าไม่มีความจำเป็นต้องกักตุนอาหารเนื่องจากจะมีอาหารเพียงพอ

๑.๘ มาตรการการเปิดสังคมเดนมาร์ก

สืบเนื่องจากผลดำเนินการของทางการเดนมาร์กที่เข้มงวดในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ โดยรัฐบาลสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างทันเหตุการณ์และความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำของภาคประชาสังคมในมาตรการควบคุมและการเว้นระยะห่างทางสังคมทำให้สถานการณ์โควิด-๑๙ ภายในประเทศอยู่ในสภาวะที่ควบคุมได้ ด้วยผลดำเนินการที่ดีกว่าการคาดการณ์ ทางการเดนมาร์กจึงให้ความสำคัญในการดำเนินการเปิดสังคมดังกล่าวและมีแนวทาง (๑) ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างมีระเบียบ (๒) ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่เปิดเร็วจนเกินไปจนอาจทำให้สถานการณ์ที่มีความเสถียรในประเทศถดถอย (๓) การผ่อนคลายไม่อาจสามารถเปิดได้ทุกสาขาอาชีพ (๔) ในการเปิดสังคมรัฐบาลให้ความสำคัญสูงสุดในมิติการจ้างงาน

ในแผนการดำเนินการเปิดสังคมเดนมาร์ก รัฐบาลได้แบ่งช่วงเวลาออกเป็น ๔ ช่วง ช่วงแรกในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ช่วงที่สองในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ ช่วงที่สามในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓ และช่วงที่สี่ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓

รายละเอียดของมาตรการเปิดสังคมในขั้นแรกช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ดังตัวอย่างประกอบด้วย (๑) ผ่อนปรนให้ร้านตัดผมและธุรกิจบริการบางประเภท เช่นร้านนวด/สปา/เสริมสวย (๒) ให้เปิดสถานดูแลเด็ก/โรงเรียนอนุบาล/โรงเรียนประถม (๓) ให้เปิดบริการได้สำหรับโรงพยาบาลเอกชนและธุรกิจเอกชนให้บริการทางการแพทย์เช่นนักกายภาพบำบัด/ผู้วัดสายตา ประกอบแวน/นักโภชนาการ/ทันตแพทย์/นักจิตวิทยา เป็นต้น (๔) เปิดทำการพิจารณาคดีต่างๆ ของศาลให้เร็วที่สุด และภารกิจที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเยาวชนของศาลครอบครัว (๕) อนุญาตให้เริ่มการถ่ายทำในประเทศ เพื่อผลิตเนื้อหาสาระของงานข่าว/สื่อสารมวลชน (๖) ยังคงไม่ให้เปิดบริการในส่วนของห้างสรรพสินค้า/ร้านอาหาร/สถานบันเทิง (๗) ในมาตรการด้านสาธารณสุข ให้เพิ่มความสามารถในการตรวจหาเชื้อเพื่อรองรับการเปิดสังคมที่กว้างขึ้น (๘) ขณะเดียวกันเพื่อให้มาตรการควบคุมโรคในมิติสาธารณสุขดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพคู่กับการเปิดสังคม ทางการเดนมาร์กขยายการบังคับใช้มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศออกไปถึงช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ โดยจะอนุญาตให้ชาวต่างชาติเดินทางมาเยี่ยมคู่สมรสในเดนมาร์กได้ (๙) สำหรับมาตรการสังคมให้ขยายเวลาการทำงานจากบ้านพักทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและภาคเอกชนออกไปถึงกลางเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓

อย่างไรก็ดี ทางการเดนมาร์กได้ย้ำเตือนให้สาธารณสุขตระหนักว่าจากมาตรการเปิดสังคมอาจส่งผลทำให้อัตราการแพร่ระบาดของโรคฯ เพิ่มสูงขึ้นได้เนื่องจากปัจจัยของการรวมกลุ่มของผู้คนที่หนาแน่นขึ้นจากกิจกรรมที่ผ่อนปรน ดังนั้น ประชาชนยังจำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสาธารณสุข สุขอนามัย และการเว้นระยะห่างทางสังคมอย่างเคร่งครัดต่อไป

๑.๑๐ การสำรวจความเห็นของประชาชนต่อการดำเนินการของรัฐบาล

ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ผลการสำรวจความเห็นของประชาชนต่อการดำเนินมาตรการของรัฐบาลเด่นมาร์กปรากฏว่าร้อยละ ๘๖.๓ เห็นว่ารัฐบาลได้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อชะลอการแพร่ระบาด ดังเช่นการปิดโรงเรียน การห้ามรวมตัวกันเกิน ๑๐ คน การปิดร้านอาหารรวมทั้งการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐทำงานจากที่พัก ขณะที่ร้อยละ ๗ เห็นว่าข้อจำกัดต่างๆ ที่รัฐบาลดำเนินการและรัฐสภาให้ความเห็นชอบรุนแรงเกินไป ผลสำรวจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของสังคมที่มีต่อผลดำเนินการของรัฐบาลโดยประชาชนมีความพึงพอใจอย่างมากต่อการรับมือและบริหารจัดการวิกฤตในประเทศรวมทั้งรัฐบาลได้ดำเนินการในสิ่งที่จำเป็น ขณะที่ความคิดเห็นส่วนน้อยสะท้อนให้เห็นถึงในประเด็นการใช้มาตรการที่เกินความจำเป็นของรัฐบาล

๒. มาตรการช่วงกลางปี ๒๕๖๓

ในห้วงเวลานี้ทางการเด่นมาร์กมุ่งให้ความสำคัญในการดำเนินมาตรการการเปิดสังคมเด่นมาร์กต่อเนื่องในขั้นตอนที่สองถึงขั้นตอนที่สี่ควบคู่กับการปรับ/ผ่อนปรนแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านพรมแดนจากมาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติระยะสั้น

ตารางที่ ๓ - ๒ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเด่นมาร์กในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (กลางปี ๒๕๖๓)

ช่วงเวลา	ประมวลมาตรการ
<p>กลางปี ๒๕๖๓</p> <p>- เปิดสังคม / ใช้มาตรการผ่อนคลายเป็นคู่กับการเฝ้าระวังภาคเศรษฐกิจ / ช่วยเหลือและกระตุ้นให้ภาคเศรษฐกิจสังคมและธุรกิจฟื้นตัว</p>	<p>๑. มาตรการผ่อนคลายเป็นคู่กับการเปิดสังคม ช่วงที่ ๒ - ๔ พ.ค.-ต.ค. ๖๓</p> <p>- ผ่อนปรนกิจกรรม/กิจการต่างๆ ที่มีความเสี่ยงต่ำ / ห้ามให้บริการในกิจกรรมกิจการที่มีการรวมตัวที่หนาแน่นจำนวนมากและมีความเสี่ยงสูง / อนุญาตให้ชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้าประเทศได้มากขึ้นแบบมีเงื่อนไขการเข้าเมือง</p> <p>๒. การบริหารจัดการด้านพรมแดน</p> <p>- แบ่งประเทศเป็น ๒ กลุ่มหลัก กลุ่มประเทศเปิด และกลุ่มประเทศในเชิงวิกฤตที่ต้องกักกันโรค</p> <p>- อนุญาตให้ชาวต่างชาติในกลุ่มประเทศเปิดเดินทางเข้าประเทศได้แบบมีเงื่อนไขการเข้าเมือง</p> <p>- อนุญาตให้ชาวต่างชาติในกลุ่มประเทศเชิงวิกฤตเดินทางเข้าประเทศได้ เฉพาะกรณีมีเหตุจำเป็นและมีเงื่อนไขการเข้าเมือง</p> <p>๓. มาตรการบรรเทาผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ</p> <p>- เฝ้าระวังให้ภาคการส่งออกและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ</p>

	<p>ในการแสวงหาตลาดใหม่ / ช่วยภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้วยการปล่อยสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยที่วิสาหกิจไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กต.เดนมาร์กสั่งการให้สถานทูตเดนมาร์กทั่วโลกช่วยทำหน้าที่เชิงรุก เพื่อหาการลงทุนจากต่างประเทศและหาตลาดใหม่สำหรับธุรกิจ
--	--

ตารางที่ ๓ - ๒ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (กลางปี ๒๕๖๓) (ต่อ)

ช่วงเวลา	ประมวลมาตรการ
	<p>เดนมาร์ก</p> <p>๔. มาตรการสังคม/สาธารณสุข/สุขอนามัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมความเข้มงวดในมาตรการให้สวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ <p>๕. การปรับมาตรการหลักให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-๑๙</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการในพื้นที่สถานการณ์และแต่ละพื้นที่ตามสภาพแวดล้อมของการแพร่ระบาดของโรคฯ - การใช้มาตรการกลางทั่วประเทศและมาตรการเฉพาะพื้นที่สถานการณ์ - การเริ่มบังคับใช้มาตรการหลักที่เข้มงวดมากขึ้นจากความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นของสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปิดพื้นที่ / การควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติ <p>๖. มาตรการการใช้ IT</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเติมการใช้แอปพลิเคชัน “Smittestop” ในการแจ้งบุคคลใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโดยไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ติดเชื้อ

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔

๑.๒.๑ มาตรการการเปิดสังคม

ทางการเดนมาร์กมีมาตรการการเปิดสังคมในขั้นที่สอง (๑) ในการประเมินสถานการณ์ พบว่ายังไม่มีสัญญาณบ่งชี้ว่าการเปิดสังคมขั้นแรกทำให้เกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่ในประเทศ (๒) จะต้องหลีกเลี่ยงสถานการณ์ของกรณีการมีผู้แพร่เชื้อออกเป็นวงกว้างในสังคม (๓) การประเมินจัดความเสี่ยงในกิจกรรม/กิจการในระดับต่างๆ ๔ ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงสูงมาก

ในโรงเรียนประจำ/สถานที่บันเทิงท่องเที่ยวกลางคืน ความเสี่ยงสูงในร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/
โรงเรียน ความเสี่ยงปานกลางในร้านอาหาร/ร้านกาแฟ และความเสี่ยงต่ำในสวนสัตว์/ห้องสมุด

รายละเอียดของมาตรการเปิดสังคมในขั้นที่สองช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓
ดังตัวอย่างประกอบด้วย (๑) ให้เปิดบริการได้ทันทีในกิจกรรมและกิจการด้านการแข่งขันกีฬาที่ไม่มี
ผู้ชม/กีฬาสมัครเล่นกิจกรรมสันทนาการซึ่งมีการรวมตัวไม่เกิน ๑๐ คน/ให้พนักงานในภาคเอกชนกลับ
เข้ามาทำงานในสถานที่ทำงานได้ตามปกติ (๒) ให้เปิดบริการได้สำหรับร้านอาหารและร้านกาแฟ (๓)
ให้เปิดบริการได้สำหรับห้างสรรพสินค้าและโรงแรม (๔) ในด้านการเรียนการสอน ให้เปิดโรงเรียน
ประถมและมัธยม/โรงเรียนประจำ (๕) ให้บริการยืมและคืนหนังสือในห้องสมุด (๖) ประกอบพิธีทาง
ศาสนา ณ โบสถ์/มัสยิดได้ (๗) ให้ธุรกิจที่ให้ปิดกิจการสามารถเลือกที่จะปิดกิจการและขอรับเงิน
ช่วยเหลือทางการเงินเพื่อให้ครอบคลุมต้นทุนที่คงที่ในการประกอบการไม่เกินร้อยละ ๘๐ (๘) ยังคง
มาตรการห้ามการรวมตัวไม่เกิน ๑๐ คนต่อไป (๙) ยังคงไม่ผ่อนปรนมาตรการจำกัดการเดินทางเข้า
ประเทศแม้ว่าประเทศเพื่อนบ้านของเดนมาร์กเช่นเยอรมนีเตรียมผ่อนปรนข้อจำกัดที่พรมแดน
ระหว่างเยอรมนีกับเดนมาร์กในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ (๑๐) ยังคงไม่แนะนำให้ชาวเดนมาร์ก
เดินทางไปทุกประเทศทั่วโลกหากไม่มีเหตุจำเป็น แต่มีการผ่อนปรนสำหรับการเดินทางเพื่อ
วัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ในส่วนของการเดินทางขาออกให้ภาคธุรกิจเดินทางออกได้โดยขอให้ใช้
หลักการความระมัดระวังไว้ก่อนในการประเมินความจำเป็นของการเดินทาง และในส่วนของการเข้า
ประเทศอนุญาตให้ชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายทางธุรกิจเดินทางเข้าประเทศได้

รายละเอียดของมาตรการเปิดสังคมในขั้นที่สามในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓
ดังตัวอย่างประกอบด้วย (๑) ผ่อนปรนมาตรการห้ามการรวมตัวจาก ๑๐ คนเป็นไม่เกิน ๓๐ - ๕๐ คน
และมีข้อควรปฏิบัติสำหรับการจัดงานมงคลสมรสและอื่นๆ (๒) อนุญาตให้เปิดบริการในกิจกรรมและ
กิจการด้านสถาบันและกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่นพิพิธภัณฑ์/โรงละคร/โรงภาพยนตร์/สวนสนุก
กลางแจ้ง/สวนสัตว์/สวนพฤกษศาสตร์/กิจกรรมภาคฤดูร้อนสำหรับเยาวชน (๓) ให้ดำเนินการได้ใน
กิจการภาครัฐโดยเฉพาะที่มีกรณีค่าของคั่งค้างตกค้างเป็นจำนวนมาก/การฝึกอบรมสำหรับผู้ว่างงาน/
กีฬาในร่ม

รายละเอียดของมาตรการเปิดสังคมในขั้นที่สี่ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓
ดังตัวอย่างประกอบด้วย (๑) คงการเปิดกิจกรรม/กิจการต่างๆ จากขั้นแรก-ขั้นที่สามต่อไป (๒) ห้าม
เปิดบริการสถานที่ท่องเที่ยวบันเทิงกลางคืน (๓) ห้ามจัดงานขนาดใหญ่ที่มีผู้เข้าร่วมมากกว่า ๕๐๐ คน
(๓) เปิดสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๑.๒.๒ การผ่อนปรนแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านพรมแดนจากมาตรการ
ควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติระยะสั้น (ช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓)

รัฐบาลเดนมาร์กได้ปรับการใช้มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติระยะสั้นในรูปแบบใหม่เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการเปิดพรมแดนในองค์รวมกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป (European Union –EU ๒๗ ประเทศ) เขตเชงเกน (Schengen ๒๖ ประเทศ) สหราชอาณาจักรและกลุ่มประเทศอื่นๆ ในบริบทของสถานการณ์ด้านสุขภาพในประเทศนั้นๆ โดยอยู่บนการใช้หลักการระมัดระวังไว้ก่อน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคยุโรปที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่แตกต่างกัน

รายละเอียดของการดำเนินการตามรูปแบบใหม่ คือ การจัดแบ่งประเทศออกเป็น ๒ กลุ่มประกอบด้วย (๑) กลุ่มประเทศเปิดโดยประเทศที่จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มนี้คือมีจำนวนผู้ติดเชื้อน้อยกว่า ๒๐ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อสัปดาห์ (๒) กลุ่มประเทศในเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรคโดยประเทศที่อยู่กลุ่มเปิดสามารถที่จะถูกปรับออกให้มาอยู่ในกลุ่มเชิงวิกฤตเมื่อมีจำนวนผู้ติดเชื้อมากกว่า ๓๐ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อสัปดาห์ (๓) ในการปฏิบัติต่อประเทศในกลุ่มเปิด ทางเดนมาร์กจะอนุญาตให้ชาวต่างชาติที่มีถิ่นพำนักในประเทศกลุ่มเปิดสามารถเดินทางเข้าประเทศเพื่อการท่องเที่ยวในเดนมาร์กได้แต่ต้องมีเงื่อนไขหลักฐานการสำรองที่พักในเดนมาร์กอย่างน้อย ๖ คืน สำหรับการเดินทางขาออกจากเดนมาร์กไม่มีมาตรการห้ามหรือการจำกัดการเดินทางของนักท่องเที่ยวเดนมาร์กและยกเลิกคำแนะนำการกักกันตนเองที่บ้านพัก ๑๔ วันหลังจากที่เดินทางกลับจากประเทศในกลุ่มเปิด (๔) ในการปฏิบัติต่อประเทศในกลุ่มเชิงวิกฤตทางการเดนมาร์กจะไม่อนุญาตให้ผู้มีถิ่นพำนักในกลุ่มนี้เดินทางเข้าเดนมาร์กยกเว้นกรณีมีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเดินทางขาออกจากเดนมาร์กยังคงแนะนำกักกันตนเองที่บ้านพัก ๑๔ วันหลังจากที่เดินทางกลับจากประเทศในกลุ่มนี้ (๕) การเข้าประเทศเดนมาร์กที่ได้รับยกเว้นกรณีมีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งจะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายดังเช่นบุคคลที่มีสถานภาพคู่รัก/คู่หมั้น/ปู่ย่าตายาย/หลานของผู้มีถิ่นพำนักในเดนมาร์ก ผู้ที่เป็นเจ้าของบ้านพักต่างอากาศในเดนมาร์ก ผู้ที่มีเอกสารว่าเป็นการเดินทางผ่านเดนมาร์กเพื่อไปท่องเที่ยวยังจุดหมายนอกประเทศเดนมาร์กโดยต้องมีเอกสารประกอบการเดินทางในเอกสารแสดงผลการตรวจหาเชื้อฯ เป็นลบที่มีอายุใช้งานไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง สำหรับการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจและการสัมภาษณ์งานได้รับการยกเว้นไม่ต้องแสดงผลการตรวจหาเชื้อฯ

ในส่วนของประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศเปิดโดยเป็นพื้นที่ในกลุ่มสี่สัปดาห์ในประเทศนอกสหภาพยุโรปเช่นเดียวกับญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักรซึ่งมีคำแนะนำการเดินทางไปต่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์ก คือการไม่แนะนำให้เดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็นเนื่องจากมีข้อจำกัดการเดินทางเข้าประเทศเหล่านั้นและประเทศเหล่านั้นดังเช่นไทยมีข้อกำหนดการกักกันที่ใช้กับผู้เดินทางชาวเดนมาร์ก (ให้เข้ารับการกักกัน ASQ หรือ OQ ในระยะเวลา ๑๔ วัน ก่อนเข้าเมือง)

๑.๒.๓ มาตรการเพื่อช่วยเหลือภาคเศรษฐกิจต่างๆ

รัฐบาลเดนมาร์กได้ให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือภาคเศรษฐกิจในด้านการส่งออกและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวน ๒๒๕ ล้านโครน (หรือประมาณ ๖๒๕ ล้านบาท) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกของประเทศและการเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับภารกิจเพื่อขับเคลื่อนประเทศในมิติเศรษฐกิจดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญลำดับสูงมาก เพื่อช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในทุกช่องทาง แนวทางดำเนินการสำคัญ คือการใช้ประโยชน์จากสถานเอกอัครราชทูตของเดนมาร์กทั่วโลกให้ทำหน้าที่ในเชิงรุกเพื่อแสวงหาโอกาสในการลงทุนและตลาดใหม่ สำหรับธุรกิจเดนมาร์ก

ในด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทางกรเดนมาร์กมีมาตรการเพื่อช่วยเหลือธุรกิจภายในภาคนี้ คือ การปล่อยสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยให้ธุรกิจที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้อื่นๆ ได้ ทั้งนี้ธุรกิจสำคัญที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อดังกล่าวอยู่ก็กิจการธุรกิจค้าปลีก โรงแรมและอาหาร การดำเนินการของรัฐบาลเดนมาร์ก เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองต่อการเร่งแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของภาคเศรษฐกิจให้รวดเร็วที่สุด เนื่องจากเดนมาร์กถือเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจเล็ก ต้องพึ่งพาการส่งออก และการค้าระหว่างประเทศ ด้วยมาตรการการผ่อนคลายการเดินทางเข้าประเทศและการบริหารจัดการด้านพรมแดน รัฐบาลจึงมุ่งหวังให้มาตรการเหล่านี้เกิดประโยชน์ในการช่วยกระตุ้นภาคธุรกิจ ภาคการท่องเที่ยว การจ้างงานและภาคการส่งออกที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยสรุป ในห้วงเวลานี้รัฐบาลได้ปรับแนวทางการบริหารสถานการณ์จากการควบคุมความมั่นคงด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยในสุขภาพมาเน้นให้ความสำคัญในมิติการฟื้นฟูสุขภาพและการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๑.๒.๔ มาตรการด้านสาธารณสุขและสังคม

นอกจากการกักกันที่บ้านพักและการเว้นระยะห่างทางสังคมแล้ว มาตรการด้านสาธารณสุขและสุขอนามัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในสังคมเดนมาร์ก คือ การสวมหน้ากากอนามัยซึ่งทางการเดนมาร์กมีแนวปฏิบัติสำคัญในมาตรการบังคับสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ (๑) ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ยังไม่มีความจำเป็นที่จะกำหนดบังคับให้ประชาชนสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะเนื่องด้วยในห้วงเวลานี้อัตราผู้ติดเชื้อยังคงต่ำอยู่ (ผู้ติดเชื้อต่อวันไม่ถึง ๑๐๐ ราย/วัน) และทางการฯ ยังสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้อยู่ (๒) ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ทางการฯ ปรับคำแนะนำการสวมหน้ากากอนามัยและอุปกรณ์ป้องกันใบหน้าในกรณีเป็นผู้ติดเชื้อหรือผู้ต้องสงสัยติดเชื้อ/เป็นผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อที่ต้องเดินทางไปรับการตรวจหาเชื้อ/การเดินทางออกจากท่าอากาศยานหลังจากที่ได้เดินทางกลับมาจากพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและต้องกักกันที่บ้านพัก/การเดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะ ซึ่งไม่สามารถรักษาการเว้นระยะห่างได้/การรวมตัวชุมนุมจำนวนมาก (๓) ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ทางการฯ ปรับคำแนะนำการสวมหน้ากากอนามัยให้เข้มข้นขึ้นโดยกำหนดให้ผู้โดยสารในระบบขนส่งสาธารณะทั่วประเทศต้องสวมหน้ากากอนามัยขณะโดยสารด้วยรถเมล์/รถไฟ/รถไฟใต้ดิน/เรือเฟอร์รี่/รถรับจ้างสาธารณะ (Taxi)/เครื่องบินรวมทั้งในบริเวณสถานีโดยบังคับใช้กับทุกคนยกเว้นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี เนื่องด้วยสาเหตุสำคัญ คือ การพบอัตราผู้ติดเชื้อบางพื้นที่ภายในประเทศเริ่มสูงขึ้นและปัจจัยเสี่ยงจากการที่บุคคลไปทำงานและเรียนหนังสือมากขึ้นหลังจากภาคฤดูร้อนของประเทศโดยทางการฯ พยายามหลีกเลี่ยงการใช้

มาตรการปิดเมืองปิดพื้นที่ที่เข้มงวดเหมือนกับช่วงต้นปี ๒๕๖๓ จึงจำเป็นต้องประกาศใช้มาตรการการสวมหน้ากากอนามัย (๔) ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ทางกรมฯ ปรับคำแนะนำการสวมหน้ากากอนามัยให้เข้มข้นขึ้นอีกโดยให้ประชาชนสวมหน้ากากอนามัยในพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในอาคาร เช่น ซูเปอร์มาร์เกต/ร้านค้า/โรงภาพยนตร์/สถานศึกษา/สถานพยาบาล

๑.๒.๕ การปรับมาตรการหลักให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศตามสถานการณ์

ในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๓ ทางกรมฯ ได้ยกระดับมาตรการเพื่อควบคุมโรคให้เข้มงวดมากขึ้นจากช่วงต้น-กลางปี ๒๕๖๓ เนื่องด้วยสถานการณ์โควิด - ๑๙ ภายในประเทศเริ่มมีความรุนแรงมากขึ้นจากการพบผู้ติดเชื้อในพื้นที่ต่างๆ มากขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลเดนมาร์กจึงมีความจำเป็นต้องยกระดับการบังคับใช้มาตรการหลักสำคัญ ประมวลสรุปได้ดังนี้

๑.๒.๕.๑ สถานการณ์โควิด - ๑๙ ภายในประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

สาเหตุสำคัญ คือ การชุมนุมของผู้คนที่หนาแน่นจากการเข้าร่วมในงานเลี้ยงสังสรรค์ส่วนตัวที่ไม่ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสาธารณสุขและสุขอนามัย ซึ่งทำให้เป็นต้นเหตุและกลายเป็นแหล่งแพร่ระบาดที่สำคัญ

๑.๒.๕.๒ การบริหารจัดการในพื้นที่สถานการณ์ทั่วประเทศและแต่ละพื้นที่

ในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ ทางกรมฯ มีแนวทางบริหารสถานการณ์ที่สำคัญ คือ การประกาศใช้มาตรการกลางทั่วประเทศที่เข้มงวดมากขึ้น และมีมาตรการพิเศษตามแต่ละพื้นที่สถานการณ์ที่ประสบกับการแพร่ระบาดที่รุนแรงขึ้น

ตัวอย่างของมาตรการกลางที่บังคับใช้ทั่วประเทศ (๑) ห้ามชุมนุมรวมตัวเกิน ๕๐ คน (๒) กำหนดเวลาปิดร้านอาหารบาร์คาเฟ่เวลา ๒๒.๐๐ น. (๓) ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/พนักงานเอกชนทำงานที่บ้าน (๔) ให้หลีกเลี่ยงการเดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะในช่วงโมงเร่งด่วน (๕) ให้ผู้รับบริการและเจ้าหน้าที่ในสถานที่บริการด้านสาธารณสุขสวมหน้ากากอนามัย

ตัวอย่างของมาตรการในแต่ละพื้นที่สถานการณ์ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการกลางทั่วประเทศ (๑) ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำที่เข้มข้นมากขึ้นในการงดเดินทางออกนอกเขตพื้นที่สถานการณ์ไปยังพื้นที่อื่นๆ โดยให้ผู้อยู่พื้นที่สถานการณ์เข้ารับการตรวจหาเชื้อทุกคนและหลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังพื้นที่สถานการณ์อื่นๆ (๒) เว้นระยะห่างทางสังคมในพื้นที่สาธารณะ/ร้านอาหาร/สถานบันเทิง (๓) มีคำแนะนำที่เคร่งครัดมากขึ้นสำหรับกิจกรรมการจัดงานเลี้ยงโดยให้งานเลี้ยงเสร็จสิ้นภายในเวลา ๒๒.๐๐ น. และห้ามชุมนุมรวมตัวเกิน ๕๐ คน (๔) ให้จัดกิจกรรมภายนอกอาคารมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ (๕) ยกเลิกกิจกรรมสันตนาการในโรงเรียนประถม มัธยมและมหาวิทยาลัย (๖) ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เจ้าหน้าที่/พนักงานทำงานที่บ้านมากที่สุด (๗) กำหนดเวลาปิดร้านอาหาร/บาร์/ร้านค้าคาเฟ่เวลา ๒๒.๐๐ น. และห้ามใช้พื้นที่ในบริเวณที่อาจมีการชุมนุมรวมกลุ่มกันหลังร้านปิด

๑.๒.๕.๓ การประกาศมาตรการเพื่อควบคุมสถานการณ์ในแนวทางการปิดพื้นที่

ในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ รัฐบาลเดนมาร์กได้บังคับใช้มาตรการที่เข้มงวดขึ้นตามลำดับจากช่วงกลางปี ๒๕๖๓ เพื่อระงับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคฯ ไปจนถึงหัวเวลาดันปี ๒๕๖๔ ในแนวปฏิบัติที่สำคัญ (๑) ปิดห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้าขนาดใหญ่ (๒) ปิดการเรียนในระดับประถมต้นและปิดการให้บริการประเภทงานเสรี เช่นร้านตัดผม/ร้านนวด (๓) ปิดเมืองทั่วประเทศแต่ให้เปิดซูเปอร์มาร์เกต/ร้านขายขนมปัง/ร้านขายยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ สถานีน้ำมันและให้มีบริการสั่งซื้อสินค้ากลับบ้านจากร้านอาหารและร้านกาแฟ (๔) ห้ามรวมตัวเกิน ๑๐ คน โดยให้ทุกคนปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสาธารณสุข (๕) ในกิจกรรมงานเลี้ยงส่วนตัวในบ้านพักไม่ควรมีผู้ร่วมงานเกิน ๑๐ คนโดยต้องรักษาการเว้นระยะห่างทางสังคมและล้างมือ (๖) ให้โรงพยาบาลจัดลำดับความสำคัญของการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วย (๗) รัฐบาลจะนำแผนการจ่ายเงินชดเชยและให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ กลับมาใช้อีกครั้ง (๘) ในช่วงเทศกาลปีใหม่ขอให้จำกัดผู้เข้าร่วมไม่เกิน ๑๐ คน/ขอให้หลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนไปชุมนุมจำนวนมาก/ขอให้กักกันตนเองที่บ้านหากมีอาการของโรคฯ มีผลเป็นบวกหรือเป็นผู้สัมผัสใกล้ชิด/ห้ามร้านค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่วันที่ ๒๒.๐๐ น. ของวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ - เวลา ๐๙.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น

๑.๒.๖ การปรับแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการด้านพรมแดนจากมาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติระยะสั้น (ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๓)

๑.๒.๖.๑ การแบ่งประเทศใน ๒ กลุ่มหลัก ได้แก่ (๑) กลุ่มประเทศเปิดโดยประเทศที่จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มนี้คือมีจำนวนผู้ติดเชื้อน้อยกว่า ๒๐ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อสัปดาห์เช่นประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และ (๒) กลุ่มประเทศในเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรคโดยประเทศที่อยู่กลุ่มเปิดสามารถที่จะถูกปรับออกให้มาอยู่ในกลุ่มเชิงวิกฤตเมื่อมีจำนวนผู้ติดเชื้อมากกว่า ๓๐ คนต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนต่อสัปดาห์

๑.๒.๖.๒ ไทยยังคงอยู่ในกลุ่มนอกประเทศสหภาพยุโรปโดยเป็นกลุ่มประเทศเปิดในกลุ่มสี่สี่ที่มีคำแนะนำการเดินทางไปต่างประเทศ คือการไม่แนะนำให้เดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็น เนื่องจากมีข้อจำกัดการเดินทางเข้าประเทศเหล่านั้น เช่น ไทยมีข้อกำหนดการกักกันที่ใช้กับผู้เดินทางชาวเดนมาร์ก

๑.๒.๖.๓ การจัดกลุ่มผู้มีถิ่นพำนักในประเทศต่างๆ เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) ในประเทศกลุ่มเปิดสามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ในทุกกรณีและเพื่อการท่องเที่ยว (๒) ในประเทศกลุ่มในเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรคสามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ในกรณีมีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่ง และ (๓) ในภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับเดนมาร์กเช่นพื้นที่บางส่วนของเยอรมนี พื้นที่บางส่วนของสวีเดนและประเทศนอร์เวย์สามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ด้วยเหตุผลใดก็ได้

๑.๒.๖.๔ คำแนะนำการเดินทางไปต่างประเทศแบ่งตามสถานการณ์ในแต่ละประเทศตามสี่เหลืองและสี่ส้ม (๑) ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป เขตเชงเกนและสหราชอาณาจักรในสี่เหลืองให้ใช้ความระมัดระวังในการเดินทาง เช่น ไชปรัส กรีซ เป็นต้น และในสี่ส้มไม่

แนะนำให้เดินทางไป หากไม่มีเหตุจำเป็นและประเทศนั้นๆ มีข้อจำกัดการเดินทางขาเข้าและมีข้อกำหนดการกักกันที่เข้มงวดต่อผู้เดินทางชาวเดนมาร์กเช่นเอสโตเนีย ฟินแลนด์ ลัตเวียและลิทัวเนีย และ (๒) ประเทศนอกสหภาพยุโรปและเขตเชงเกนยังคงให้เป็นสีส้มโดยไม่แนะนำให้เดินทางไปหากไม่มีเหตุจำเป็น รวมถึงประเทศในกลุ่มเปิดที่มีข้อจำกัดการเดินทางและมีข้อกำหนดการกักกันที่ใช้กับผู้เดินทางชาวเดนมาร์กดังเช่นในกรณีของไทย

๑.๒.๗ มาตรการการสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะ

ทางการเดนมาร์กมีแนวคิดในการปฏิบัติ คือการสร้างความปลอดภัยในสุขภาพให้สังคมด้วยมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมและด้านสุขอนามัยต่างๆ คู่กับมาตรการการสวมหน้ากากอนามัยในที่สาธารณะเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกลับมาของการแพร่ระบาดของโรคจากการใช้มาตรการเปิดสังคมมากขึ้นด้วยการผ่อนคลายกิจกรรม/กิจการต่างๆ ในสังคม โดยสรุปทางการเดนมาร์กเห็นว่ามาตรการด้านสังคมเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยงการบังคับใช้มาตรการควบคุมโรคที่เข้มงวดด้วยการปิดเมือง/ปิดพื้นที่/ปิดกิจกรรม/ปิดการเดินทาง

๑.๒.๘ มาตรการแอปพลิเคชัน (ธันวาคม ๒๕๖๓)

กระทรวงสาธารณสุข เดนมาร์กมีมาตรการให้ใช้ Application “Smittestop” ซึ่งจัดทำภาคภาษาอังกฤษเพิ่มเติมจากภาษาเดนมาร์ก เพื่อประโยชน์ในการแจ้งบุคคลใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อทราบ รวมถึงบุคคลที่ได้พบปะในที่สาธารณะโดยไม่เปิดเผยตัวตนของผู้ติดเชื้อ เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร เป็นต้น

๑.๒.๙ การสำรวจความเห็นของประชาชนต่อการดำเนินการของรัฐบาล

ช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ผลการสำรวจของ Pew Research Center ที่สหรัฐอเมริกาได้สำรวจกลุ่มเป้าหมาย ๑๔ ประเทศ (แคนาดา/สหรัฐฯ/เดนมาร์ก/สวีเดน/สหราชอาณาจักร/อิตาลี/เนเธอร์แลนด์/เบลเยียม/ฝรั่งเศส/เยอรมนี/สเปน/เกาหลีใต้/ออสเตรเลีย/ญี่ปุ่น) พบว่าร้อยละ ๕๕ ของชาวเดนมาร์กเชื่อว่ารัฐบาลเดนมาร์กทำผลงานได้ดีภายใต้ความกดดันจากวิกฤตโควิด-๑๙ เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ ๔๗ ในสหรัฐฯ

ช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ผลสำรวจความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารจัดการกับสถานการณ์โควิด-๑๙ มีความผันแปรพบว่ามี ความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลลดลงโดยร้อยละ ๕๖ เชื่อมั่นในยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเมื่อเทียบกับอัตราในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๓ ปรากฏว่าร้อยละ ๘๖.๓ ของประชาชนมีความเชื่อมั่นในมาตรการของรัฐบาล สาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมมีความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลลดน้อยลง คือการบริหารจัดการที่มีความผิดพลาดต่อกรณีการสั่งห้ามมิช้ภายในประเทศมากกว่า ๑๗ ล้านตัวเพื่อระงับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ โดยไม่มีกฎหมายรองรับ

๑.๒.๑๐ การสื่อสารกับสังคม

ทางการเดินมาร์กได้สื่อสารกับสังคมในประเด็นสำคัญ (๑) การเข้าใจถึงความต้องการและความร้อนใจของประชาชนที่ยังไม่สามารถใช้ชีวิตและไม่สามารถเดินทางตามปกติได้ (๒) ความเครียดในภาคเศรษฐกิจและธุรกิจที่โรงแรมและร้านอาหารต้องสูญเสียรายได้และนักท่องเที่ยวจากสถานการณ์โควิด-๑๙ (๓) รัฐบาลได้ดำเนินการผ่อนคลายเป็นมาตรการการเปิดสังคมและผ่อนปรนการเดินทางตามมาตรการบริหารจัดการพรมแดน (๔) วิกฤตโควิด-๑๙ ยังคงมีอยู่และยังไม่จบลง สถานการณ์ของเดินมาร์กอยู่ในสถานะที่ดีแต่ประชาชนยังต้องอดทนต่อไป

๓. มาตรการช่วงต้นปี ๒๕๖๔ (มีนาคม)

ในห้วงเวลานี้ทางการเดินมาร์กได้กระชับการบังคับใช้มาตรการหลักต่างๆ ให้มีระดับเข้มข้นมากขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทั้งภายในประเทศและระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการติดเชื้อจากโรคที่กลายพันธุ์ต่างๆ ตลอดจนการนำมาตรการด้านวัคซีนมาใช้ภายในประเทศหลังจากการเริ่มทยอยมาถึงและการเข้าถึงของวัคซีนของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในช่วงปลายปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๓ - ๓ ประมวลมาตรการของรัฐบาลเดินมาร์กในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ช่วงเวลา	ประมวลมาตรการ
ต้นปี ๒๕๖๔ - กระชับการใช้นโยบายหลัก	๑. การกระชับมาตรการหลักให้เข้มงวดมากขึ้น - จากการประเมินสถานการณ์ในช่วงฤดูหนาว (ธ.ค. - มี.ค.)

<p>ให้เข้มข้นมากขึ้น / การใช้มาตรการวัคซีนหวังนำไปสู่การผ่อนคลาย การเปิดสังคม และการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ</p>	<p>ประเทศจะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก จึงทำให้ทางการเดนมาร์กยกระดับมาตรการหลักสำคัญครอบคลุมตั้งแต่มาตรการปิดพื้นที่/มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศและคำแนะนำในการเดินทางไปต่างประเทศ/มาตรการบริหารจัดการด้านพรมแดน</p> <p>๒. มาตรการวัคซีน</p> <p>ทางการเดนมาร์กดำเนินการทั้งภายในประเทศและเวทีระหว่างประเทศเพื่อสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนให้ประเทศในแนวทางสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงวัคซีนของประชาชน/การจัดกลุ่มเป้าหมาย/การจัดสรรวัคซีนให้ประชาชนอย่างทั่วถึง/การบริหารจัดการให้เป็นระบบ - การบริหารจัดการกรณีการฉีดวัคซีนและการรับรอง (Vaccine Passport) กับการเดินทางระหว่างประเทศ - การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบไตรภาคีระหว่างเดนมาร์ก อิสราเอลและออสเตรเลียเพื่อสร้างความมั่นคงในด้านวัคซีนของเดนมาร์กร่วมกับทั้งสองประเทศ ตลอดจนความประสงค์ของรัฐบาลเดนมาร์กในการสร้างโรงงานผลิตวัคซีนในเดนมาร์ก - การมุ่งหวังให้มาตรการด้านวัคซีนนำมาสู่การเปิดสังคม การฟื้นตัวของภาคเศรษฐกิจสังคมและธุรกิจรวมทั้งอุตสาหกรรมการบิน การเอื้อประโยชน์ต่อการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศซึ่งจะเป็นกลไกหนึ่งช่วยการแสวงหาตลาดใหม่และการส่งออกของเดนมาร์ก ขับเคลื่อนโดยภาคธุรกิจสนับสนุนโดยภาครัฐ <p>๓. มาตรการเปิดสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิด คือการใช้มาตรการวัคซีนและฉีดวัคซีนให้กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนอย่างทั่วถึงจะช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้สาธารณสุขโดยรวมได้ ผลประโยชน์ที่ตามมาจะทำให้ประชาชนและสังคมมีความปลอดภัยในสุขภาพมากขึ้น ดังนั้น ทางการเดนมาร์กจึงใช้มาตรการวัคซีนเป็นกระบวนการหนึ่งในมาตรการเปิดสังคมแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อขับเคลื่อนประเทศ
--	--

๓.๑ มาตรการปิดพื้นที่

ทางการเดนมาร์กบังคับใช้มาตรการปิดพื้นที่ในระดับเข้มข้นโดยประเมินสถานการณ์ว่าเดนมาร์กจะประสบกับช่วงเวลาที่ยากลำบากในช่วงฤดูหนาว (ธันวาคม-มีนาคม) และคาดการณ์ว่าในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๔ (เริ่มต้นฤดูใบไม้ผลิ) จะเป็นช่วงเวลาของจุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับการบริหารสถานการณ์จากปัจจัยด้านสภาพอากาศที่จะเริ่มดีขึ้นและการใช้มาตรการวัคซีนภายในประเทศ

ตัวอย่างสำคัญของมาตรการปิดพื้นที่ (๑) ห้ามรวมตัวเกิน ๕ คน (๒) ขอความร่วมมือประชาชนเข้าซื้อสินค้าตามร้านค้าครอบครัวละ ๑ คนต่อครั้ง (๓) ขอให้ทำงานอยู่ที่บ้านให้มากที่สุด/ยกเลิกนัดหมาย/หลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่นนอกจากสมาชิกในครอบครัวและผู้ใกล้ชิด (๔) ขอให้รักษาระยะห่างอย่างน้อย ๒ เมตรในพื้นที่สาธารณะ (๕) ยังคงเปิดสถานดูแลเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาลตามปกติ (๖) อนุญาตให้จัดกิจกรรมวัฒนธรรมกลางแจ้งได้ไม่เกิน ๒๕ คนและต้องมีผลตรวจโรคฯ ที่มีอายุไม่เกิน ๗๒ ชม.เป็นลบ (๗) สวมหน้ากากอนามัยหรืออุปกรณ์ป้องกันใบหน้าในระบบขนส่งสาธารณะและร้านค้า (๘) ปิดร้านอาหาร/คาเฟ่/สถานบันเทิงกลางคืน/ร้านเสริมสวย ขณะเดียวกันทางการเดนมาร์กก็มีการผ่อนคลามาตรการปิดพื้นที่ในพื้นที่สถานการณ์ในระดับต่างๆ อาทิ อนุญาตให้นักเรียนทุกระดับเข้าเรียนได้ตามปกติโดยให้ครูและนักเรียนอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีขึ้นไปตรวจหาเชื้ออย่างน้อย ๒ ครั้ง/สัปดาห์ ผ่อนคลายการรวมตัวได้ไม่เกิน ๑๐ คน เป็นต้น

๓.๒ มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศและคำแนะนำในการเดินทางไปต่างประเทศ

ตามที่ทางการเดนมาร์กได้จัดกลุ่มประเทศตามสถานะความเสี่ยงใน ๓ ระดับประกอบด้วย (๑) สีแดงระดับพื้นที่มีความเสี่ยงสูงในกลุ่มประเทศต่างๆ (๒) สีส้มระดับพื้นที่มีความเสี่ยงในกลุ่มประเทศเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรคและ (๓) สีเหลืองระดับพื้นที่มีความเสี่ยงต่ำในกลุ่มประเทศเปิดนั้น ทางการเดนมาร์กจัดให้ไทย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ สิงคโปร์และเกาหลีใต้อยู่ในกลุ่มสีแดงระดับพื้นที่มีความเสี่ยงสูงในประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศเปิดที่มีข้อจำกัดการเดินทางเข้าประเทศเหล่านั้นและประเทศเหล่านั้นดังเช่นไทยมีข้อกำหนดการกักกันที่ใช้กับผู้เดินทางชาวเดนมาร์ก ทั้งนี้ทางการเดนมาร์กได้มีมาตรการสำหรับผู้เดินทางเข้าเดนมาร์กใน ๔ ประเภท (๑) ผู้ที่มีถิ่นพำนักในกลุ่มประเทศเปิดสามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ในทุกกรณีและเพื่อการท่องเที่ยว (๒) ผู้ที่มีถิ่นพำนักในกลุ่มประเทศเชิงวิกฤตที่ต้องมีการกักกันโรคสามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น (๓) ผู้ที่มีถิ่นพำนักในกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้นแต่ต้องมีเอกสารสำคัญยืนยันแสดงผลการตรวจเชื้อโควิด - ๑๙ เป็นลบและมีอายุใช้งานไม่เกิน ๗๒ ชม. และ (๔) ผู้ที่มีถิ่นพำนักในภูมิภาค

ที่มีพรมแดนติดแดนมาร์กสามารถเดินทางเข้าแดนมาร์กได้ทุกกรณี และหากเป็นพื้นที่สถานการณ์สามารถเดินทางเข้าแดนมาร์กได้ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งหรือมีผลการตรวจเชื้อโควิด-๑๙ เป็นลบและมีอายุใช้งานไม่เกิน ๗๒ ชม.

ในส่วนของคำแนะนำในการเดินทางไปต่างประเทศ ทว่าการแดนมาร์กได้จัดให้ทุกประเทศและภูมิภาคทั่วโลกเป็นพื้นที่สีส้ม คือไม่แนะนำให้เดินทางไปหากไม่มีความจำเป็น

๓.๓ มาตรการบริหารจัดการด้านพรมแดน

ทว่าการแดนมาร์กยกระดับความเข้มงวดในมาตรการบริหารจัดการด้านพรมแดนทั้งในการเดินทางขาออกจากแดนมาร์ก และการเดินทางขาเข้าแดนมาร์ก เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโควิด - ๑๙ ที่กลายพันธุ์แพร่ระบาดเข้ามายังแดนมาร์ก

มาตรการการเดินทางขาออกจากแดนมาร์ก (๑) ไม่แนะนำให้เดินทางออกจากแดนมาร์กไปต่างประเทศ ยกเว้นการขนส่งสินค้า และการเยี่ยมเยียนบุคคลในครอบครัวที่ป่วยหนัก (๒) กรณีชาวแดนมาร์กที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องเดินทางกลับแดนมาร์กโดยทันที แต่ขอให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของหน่วยงานท้องถิ่นด้านสาธารณสุข

ในส่วนของมาตรการการเดินทางขาเข้าแดนมาร์ก (ก) สำหรับชาวต่างชาติ (๑) สามารถเดินทางเข้าแดนมาร์กได้ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่งเป็นพิเศษ และต้องมีเอกสารสำคัญยืนยันแสดงผลการตรวจเชื้อโควิด - ๑๙ เป็นลบและมีอายุใช้งานไม่เกิน ๗๒ ชม.และให้ชาวต่างชาติทุกคนต้องตรวจเชื้อโควิด - ๑๙ เมื่อเดินทางถึงท่าอากาศยานและกักกันตนเองเป็นระยะเวลา ๑๐ วัน แต่สามารถยกเลิกการกักกันได้หากผลตรวจเชื้อเป็นลบหลังจากที่เดินทางถึงแดนมาร์ก (๒) สำหรับวัตถุประสงค์ของการเดินทางขาเข้าแดนมาร์กของบุคคลประเภทต่างๆ ในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่ง ถูกปรับให้มีความเข้มงวดมากขึ้น เช่น คู่ชีวิต/บิดามารดาของบุคคลที่อาศัยอยู่ในแดนมาร์ก/นักการทูต/ผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องในสถานพยาบาลในแดนมาร์ก/ทำงาน/ประชุมทางธุรกิจ/ลูกเรือ/ให้บริการขนส่งสินค้าเข้า-ออกแดนมาร์ก/ผู้เข้าร่วมการคลอดบุตร/งานศพ/การพิจารณาคดีในศาล/ผู้ดูแลหลักของผู้เยาว์ (๓) ยกเลิกชั่วคราวสำหรับผู้เดินทางขาเข้าแดนมาร์กในกรณีที่มีเหตุผลจำเป็นอย่างยิ่ง เช่น สัมภาษณ์งาน/ฝึกงาน/รับจ้างเป็นพี่เลี้ยงเด็ก/เจ้าของกิจการบ้านพักฤดูร้อน หรือเรือ (ข) สำหรับชาวแดนมาร์กหรือผู้ที่มีถิ่นพำนักในแดนมาร์กสามารถเดินทางเข้าแดนมาร์กได้ทุกกรณีและในกรณีเป็นการเดินทางขาเข้าทางอากาศต้องมีเอกสารสำคัญยืนยันแสดงผลการตรวจเชื้อโควิด-๑๙ เป็นลบและมีอายุใช้งานไม่เกิน ๗๒ ชม.

๓.๔ มาตรการวัคซีน

ในการดำเนินมาตรการด้านวัคซีนของรัฐบาลเดนมาร์กสามารถประมวลสรุปได้ ๓ แนวทางประกอบด้วย (๑) การเข้าถึงวัคซีนของประชาชน (๒) การบริหารจัดการกรณีการฉีดวัคซีน ให้ประชาชนกับการเดินทางระหว่างประเทศ (๓) การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓.๔.๑ การเข้าถึงวัคซีนของประชาชน

การจัดซื้อวัคซีน ช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมาทางการเดนมาร์กได้รับวัคซีนชุดแรกที่ได้ทำความตกลงจัดซื้อไว้กับ ๖ บริษัท (AstraZeneca, Sanofi-GSK, Johnson & Johnson, Pfizer/BioNtech, CureVac, Moderna) ภายใต้ข้อตกลงร่วมของสหภาพยุโรป (EU) ในปริมาณ ๑๘ ล้านหน่วย (โดส) ซึ่งถือเป็นอัตราที่เพียงพอต่อประชากรเดนมาร์กที่มีจำนวนประมาณ ๕.๘ ล้านคน และทางการเดนมาร์กได้เริ่มฉีดวัคซีนเข็มแรกให้กลุ่มเป้าหมายแรกเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ในกลุ่มเป้าหมายแรกประกอบด้วยผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานดูแลผู้สูงอายุทั่วประเทศ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานดูแลผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกโควิด-๑๙ /ในแผนกผู้ป่วยวิกฤต (ICU)

การจัดกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานด้านสาธารณสุขเดนมาร์กได้จัดลำดับความสำคัญของกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่จะเข้ารับการฉีดวัคซีนแบ่งออกเป็น ๑๒ กลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่อาศัยอยู่ในสถานดูแลผู้สูงอายุ/ผู้สูงอายุในกลุ่มอายุมากกว่า ๖๕ ปีและ ๘๕ ปี/บุคลากรในภาคสาธารณสุขและการดูแลผู้สูงอายุ/ภาคส่วนที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด - ๑๙/ผู้ที่มีโรคประจำตัวที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ/ญาติที่เป็นผู้ดูแลกลุ่มเสี่ยง/ผู้สูงอายุในกลุ่มอายุมากกว่า ๘๐-๘๔ ปี ๗๕-๗๙ ปี ๖๕-๗๔ ปี

การจัดสรรและการเข้าถึง ทางการเดนมาร์กได้จัดสรรให้คนชาติเดนมาร์กพร้อมชาวต่างชาติและแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานเดนมาร์กอย่างถูกกฎหมายและมีบัตรประกันสุขภาพของทางการเดนมาร์กซึ่งมีฐานข้อมูลอยู่ในระบบสาธารณสุขจะได้รับการแจ้งข่าวเรื่องการได้รับวัคซีนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-book) โดยการเข้าถึงวัคซีนของประชาชนเป็นไปตามที่ทางการเดนมาร์กจัดลำดับตามความสำคัญไว้ ๑๒ กลุ่ม ในส่วนของบุคคลในคณะทูตและองค์การระหว่างประเทศปรากฏว่าทางการเดนมาร์กเสนอกฎหมายให้รัฐสภาพิจารณาเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวัคซีนรวมบุคคลในคณะทูตฯ พร้อมทั้งครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเดนมาร์กโดยมีฐานกฎหมายรองรับการปฏิบัติ ดังนั้น การเข้าถึงวัคซีนเป็นไปเช่นเดียวกับคนชาติเดนมาร์ก คือเป็นการฉีดวัคซีนตามกลุ่มลำดับความสำคัญโดยความสมัครใจและไม่มีค่าใช้จ่าย

การบริหารจัดการ ทางการเดนมาร์กมีแนวปฏิบัติ (๑) เป็นการฉีดวัคซีนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายและตามความสมัครใจ (๒) การจัดสรรวัคซีนเป็นการดำเนินโดยรัฐ (๓) การฉีดวัคซีนเป็นการดำเนินการผ่านหน่วยงานด้านสาธารณสุขของทางการเดนมาร์ก ไม่มีทางเลือกในเชิงพาณิชย์ของภาคเอกชน (๔) ผลสะท้อนในมาตรการวัคซีนของทางการเดนมาร์กพบว่าในช่วงปลายปี ๒๕๖๓ร้อยละ ๗๙ พร้อมทั้งจะรับวัคซีน ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงมากประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรป (เยอรมนี ร้อยละ ๖๓/ สวีเดนร้อยละ ๕๙) และจากสถิติที่รวบรวมโดย Our World in Data ในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔ พบว่าเดนมาร์กมีอัตราการฉีดวัคซีนมากที่สุดในสหภาพยุโรปร้อยละ ๐.๘ ของประชากร (เยอรมนีร้อยละ ๐.๓๒) เนื่องจากจุดแข็งของเดนมาร์กในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานด้านสาธารณสุขและการมีฐานข้อมูลในระบบด้านสาธารณสุขที่ดี

ปัญหาคำเนินการในการฉีดวัคซีน ภายหลังจากเหตุการณ์การมีผู้เสียชีวิตหลังจากได้รับวัคซีน (AstraZeneca) เมื่อกลางเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ทางกรมการสาธารณสุขได้ดำเนินการฉีดวัคซีนให้ประชาชนเป็นการชั่วคราวจนถึงกลางเดือนเมษายน ๒๕๖๔ เนื่องด้วยพื้นฐานในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังมีความไม่แน่นอนในระดับสูงและมีการศึกษาอีกจำนวนมากที่ยังไม่มีข้อสรุปแม้ว่าองค์การด้านยาของสหภาพยุโรป (European Medicines Agency) จะยืนยันแล้วว่าปัจจุบันยังไม่ปรากฏสิ่งบ่งชี้ว่าการฉีดวัคซีนทำให้เกิดอาการลิ่มเลือดหรือเสียชีวิต ประโยชน์ของวัคซีนฯ ยังคงมีมากกว่าความเสี่ยงของผลข้างเคียงก็ตาม ทางกรมการสาธารณสุขได้ปรับแผนการฉีดวัคซีนใหม่โดยคาดว่าจะกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่ทุกคนตามความสมัครใจจะได้รับการฉีดวัคซีนภายในสิ้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔

๓.๕ การบริหารจัดการกรณีการฉีดวัคซีนให้ประชาชนกับการเดินทางระหว่างประเทศ
รัฐบาลเดนมาร์กมีนโยบายสนับสนุนให้มีการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีน (Vaccine Passport) เนื่องด้วยเหตุสำคัญ คือการใช้การฉีดวัคซีนและการรับรองให้เป็นเครื่องมือสำคัญส่วนหนึ่งในกระบวนการเปิดสังคมอีกครั้งหนึ่งให้มีความปลอดภัยในด้านสุขภาพและสาธารณสุข และการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้ Vaccine Passport

แนวทางดำเนินการที่สำคัญ (๑) ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนเดนมาร์กในการพัฒนาระบบดิจิทัลนำมาใช้กับ Vaccine Passport เพื่อใช้เป็นการรับรองผ่านทางแอปพลิเคชัน “MinSundhed” บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (๒) มุ่งหวังให้ Vaccine Passport ส่งผลประโยชน์ต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการสร้างความเชื่อมั่นในการเดินทางระหว่างประเทศ (๓) ประเมินสถานการณ์ว่าหลายประเทศอาจเริ่มเรียกร้องขอหลักฐานสำหรับผู้เดินทางโดยสารระหว่างประเทศในการเดินทางเข้าประเทศซึ่ง Vaccine Passport จะเป็นประโยชน์ต่อการดังกล่าวได้ (๔) เป็นช่องทางที่สามารถเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมในเดนมาร์กหลังจากที่ทางการผ่อนคลายมาตรการปิดพื้นที่ (๕) อำนวยประโยชน์ให้ภาคเศรษฐกิจ สังคมและธุรกิจ เช่นผู้ประกอบการ/ร้านค้า/ร้านอาหาร/ผู้จัดงานที่มีผู้คนเข้าร่วมหนาแน่นจำนวนมากสามารถเปิดให้บริการด้วยการใช้ Vaccine Passport ในการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อ (๖) ในด้านการเดินทางระหว่างประเทศ Vaccine Passport จะใช้กับกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มนักธุรกิจที่จำเป็นต้องเดินทางก่อน (๗) หวังว่าการเดินทางโดยใช้ Vaccine Passport จะช่วยฟื้นฟูอุตสาหกรรมการบินที่ได้รับความเดือดร้อน (๘) ประชาชนที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วนแล้วแต่ไม่สามารถเข้าถึงการใช้งานผ่านระบบดิจิทัลในแอปพลิเคชัน “MinSundhed” ได้ ทางกรมฯ จะจัดส่งผลการตรวจเชื้อที่เป็นลบทางไปรษณีย์ (๙) การพิจารณาใช้ Vaccine Passport ให้เป็นมาตรฐานสอดคล้องกับมาตรฐานกลางยุโรปต่อไป (๑๐) การใช้ Vaccine Passport จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลประโยชน์ให้การผ่อนคลายมาตรการปิดพื้นที่ที่มีความปลอดภัยในด้านสุขภาพมากขึ้นนำไปสู่การเปิดสังคมต่อไป

๓.๖ การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศ

เพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศในมาตรการวัคซีน รัฐบาลเดนมาร์กได้ดำเนินกลยุทธ์ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือการแสวงหาพันธมิตรระหว่างประเทศโดยมีประเทศเป้าหมาย ได้แก่

อิสราเอลและออสเตรีย เนื่องจากเล็งเห็นว่า อิสราเอลเป็นประเทศที่มีจุดแข็งและประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารจัดการด้านวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหา และการฉีดวัคซีนให้ประชาชนอย่างทั่วถึง มากที่สุด และรวดเร็ว ขณะที่สถานการณ์ในการบริหารจัดการวัคซีนในสหภาพยุโรปยังมีปัญหาที่ยุ่ยยากและอุปสรรค ดังนั้น ในระยะยาวหากเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่รุนแรงขึ้นหรือมีกรณีเชื้อกลายพันธุ์ขึ้นมาใหม่อีก การดำเนินการภายใต้บริบทของสหภาพยุโรปอาจมีข้อติดขัดและไม่ทันต่อเหตุการณ์

ด้วยปัจจัยดังกล่าวรัฐบาลเดนมาร์กจึงได้ร่วมมือในลักษณะไตรภาคีกับอิสราเอลและออสเตรียโดยทั้งสามฝ่ายมองสภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของวัคซีนว่ามีความไม่แน่นอน กล่าวคือสถานการณ์ปัจจุบันของโลกในการจัดส่งวัคซีนและการเข้าถึงวัคซีนเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ในระยะยาว แม้ว่าห้วงเวลานี้จะมีการฉีดวัคซีนแล้วก็ตามแต่ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในอนาคตที่จะต้องมีการฉีดวัคซีนซ้ำทุกปี อีกนัยหนึ่ง คือ พัฒนาการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการจัดหาให้มีวัคซีนในปริมาณจำนวนมากไว้มาก่อนและแต่ละฝ่ายก็ไม่สามารถรอการมาถึงของวัคซีนดังเช่นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ได้อีกต่อไป

ความร่วมมือไตรภาคีระหว่างเดนมาร์ก-อิสราเอล-ออสเตรียมีเป้าหมาย (๑) แสวงหาวิธีการทำให้มีวัคซีนเพียงพอและพึ่งพาตนเองได้ในการเข้าถึงวัคซีนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (๒) เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาวัคซีนและวิธีการรักษาโรค (๓) วิจัยและพัฒนาวัคซีนตัวใหม่ รวมทั้งการผลิตโดยเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (๔) ทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหาแนวทางในการป้องกันโรคอุบัติใหม่ (๕) ในด้านการสร้างโรงงานผลิตวัคซีนร่วมกัน ทั้งสามประเทศยังไม่มีแผนงานร่วมกันดังกล่าวแต่ความคาดหวังในระยะยาว คือการผลิตวัคซีนเองได้อย่างเป็นอิสระ สำหรับรัฐบาลเดนมาร์กแสดงความหวังที่จะสร้างโรงงานผลิตวัคซีนในเดนมาร์ก

๓.๗ เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงรัฐบาลเดนมาร์ก

ช่วงต้นเดือนมกราคม ๒๕๖๔ ได้มีผู้ชุมนุมประท้วงกลุ่มหนึ่งคัดค้านมาตรการปิดพื้นที่ของรัฐบาลเดนมาร์กซึ่งผู้ประท้วงมีมุมมองในประเด็นว่าเป็นมาตรการที่จำกัดสิทธิเสรีภาพ รวมทั้งการคัดค้านข้อริเริ่มในการใช้หนังสือเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนว่าเปรียบเสมือนเป็นการบังคับให้ทุกคนต้องฉีดวัคซีนซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล

๓.๘ มาตรการเปิดสังคม

แนวปฏิบัติในมาตรการฯ ดังตัวอย่างสำคัญ (๑) การฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-๑๙ จะช่วยทำให้รัฐบาลสามารถพิจารณาเปิดสังคมได้เกือบเป็นปกติอีกครั้งในฤดูร้อน (มิถุนายน-กันยายน) (๒) การผ่อนคลายกิจกรรมกิจการโดยต้องปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสุขอนามัยและสาธารณสุข เช่นอนุญาตให้เปิดธุรกิจค้าปลีกและโรงแรมในบางพื้นที่สถานการณ์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

และการจ้างงาน/ผ่อนปรนการรวมตัวเป็น ๑๐ คน/รวมตัวที่บ้านไม่เกิน ๕ คนและให้จำกัดการมีปฏิสัมพันธ์/รวมตัวสำหรับกีฬากลางแจ้งได้ไม่เกิน ๕๐ คน/ให้ผู้ใกล้จบการศึกษาในระดับประถมมัธยมและอุดมศึกษากลับเข้าเรียนได้โดยให้ปฏิบัติคำแนะนำด้านสุขอนามัยและข้อกำหนดของหน่วยงานด้านสาธารณสุข/ให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระ เช่นร้านเสริมสวย ร้านนวดเปิดบริการ/ศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้าเปิดให้บริการ/ร้านอาหาร ร้านคาเฟ่เปิดให้บริการในร่มได้/การสัมมนา โรงภาพยนตร์ สถานที่กิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬาในร่มอนุญาตให้เปิดบริการได้

๓.๙ การสื่อสารกับสังคม

รัฐบาลได้ย้ำในประเด็นสำคัญ (๑) ความพยายามของทุกคนในประเทศในการปฏิบัติตามคำแนะนำของทางการและมาตรการให้ความสำคัญในการตรวจหาเชื้อเชิงรุกจะเป็นกุญแจสำคัญให้สามารถเปิดสังคมเดนมาร์กได้เร็วขึ้น (๒) ให้ทุกคนแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (๓) ช่วยกันทำลายห่วงโซ่การแพร่เชื้อ (๔) รัฐบาลไม่ต้องการใช้มาตรการปิดพื้นที่ที่มีระยะเวลานานเกินความจำเป็นและจะพิจารณายกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ทันทีที่สามารถกระทำได้ (๕) ความสำคัญของมาตรการฉีดวัคซีนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้ในการวางแผนเปิดสังคมอีกครั้งหนึ่ง การพิจารณามาตรการเปิดสังคมเป็นไปด้วยความระมัดระวังเนื่องจากผู้สูงอายุและกลุ่มเปราะบางยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วนและอัตราการแพร่ระบาดในประเทศยังคงสูงอยู่

๒. การประมวลผลกระทบจากการดำเนินมาตรการของไทยและเดนมาร์ก

ตามที่ได้อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการเพื่อบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์กเพื่อให้มีความเข้าใจถึงที่มาของมาตรการของแต่ละฝ่ายและให้เห็นภาพของการใช้มาตรการในด้านต่างๆ ซึ่งมีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่าง รวมทั้งผลกระทบที่ตามมา นั้น ในสาระของส่วนนี้จะทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ผลของการดำเนินการมาตรการของรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์กที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กโดยมีประเด็นวิเคราะห์จากมาตรการเพื่อบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ใน ๑๐ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ภาพรวม

การวิเคราะห์มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของทางการไทยและเดนมาร์กแบ่งออกได้เป็น ๑๐ ประเด็น ได้แก่ (๑) การช่วยเหลือคนชาติเคลื่อนย้ายออกจากจีนในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของโรคฯ (๒) การดำเนินการภายใต้บริบทของกฎหมายเพื่อบูรณาการบริหารสถานการณ์ (๓) กลไกการดำเนินของรัฐจากส่วนกลาง (๔) มาตรการเข้าเมืองที่เข้มงวดและผ่อนคลายเป็น (๕) มาตรการด้านสาธารณสุขและการคัดกรองโรคบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศที่เข้มงวดและผ่อนคลายเป็น (๖) มาตรการวัคซีนซึ่งทั้งสองประเทศยังต้องพึ่งพาการนำเข้า (๗) มาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวังสุขภาพของประชาชน (๘) การสื่อสารกับสังคมเพื่อให้ประชาชนมั่นใจในการดำเนินการของรัฐบาล (๙) ประเด็นที่กระทบกระทั่งในระหว่าง

บริหารสถานการณ์จากฝั่งเดนมาร์กสู่ฝ่ายไทย (๑๐) บทบาทในเวทีระหว่างประเทศในบริบทของการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙

การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการของทางการไทยและเดนมาร์ก พบว่าทั้งสองประเทศมี (๑) จุดเหมือนในการใช้มาตรการหลักเพื่อบริหารสถานการณ์ทั้งในระดับเข้มข้นและการผ่อนคลายมาตรการตามสถานการณ์ (๒) จุดแข็งของการใช้มาตรการของแต่ละประเทศที่ประสบผลสัมฤทธิ์ (๓) จุดเปราะบางที่เป็นผลสะท้อนกลับจากปฏิกิริยาของประชาชนภายในประเทศต่อมาตรการของรัฐ ในประเด็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในสังคมเดนมาร์ก (๔) ความยืดหยุ่นและอ่อนตัวของการใช้มาตรการของแต่ละประเทศในเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนประเทศด้วยวิธีการเปิดประเทศ/เปิดสังคมและฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคม และ (๕) ประเด็นที่กระทบกระทั่งในระหว่างการบริหารสถานการณ์จากฝั่งเดนมาร์กแต่ไม่ลุกลามบานปลายกลายเป็นปัญหาระหว่างประเทศของทั้งสองฝ่าย ดังตารางเปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นภาพของจุดเหมือน จุดต่าง จุดเปราะบางของมาตรการแต่ละประเทศ

ตารางที่ ๓- ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก

ฝ่ายไทย	ฝ่ายเดนมาร์ก
๑. การให้ความช่วยเหลือคนชาติออกจากเงิน - จุดเหมือน เพื่อปกป้องคนชาติ	๑.การให้ความช่วยเหลือคนชาติออกจากเงิน - จุดเหมือน เพื่อปกป้องคนชาติ
๒. การบริหารสถานการณ์ภายใต้บริบทของ กฎหมาย	๒. การบริหารสถานการณ์ภายใต้บริบทของ กฎหมาย

<ul style="list-style-type: none"> - ทางกาารไทยใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เป็นเครื่องมือหลักเพื่อบูรณาการกฎหมายสำคัญและบริหารสถานการณ์ - <u>จุดเปราะบาง</u> ประเด็นกฎหมายที่มีความละเอียดอ่อนต่อคณะทูตต่างประเทศในไทย คือ มาตรการ Curfew - <u>จุดต่าง</u> มีความแตกต่างในความเข้มข้นระหว่างไทยกับเดนมาร์กในเรื่องคุณค่านิยมประเด็นเสรีภาพส่วนบุคคลกับบริบทของการใช้มาตรการฯ - <u>จุดเหมือน</u> แนวคิดใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือรัฐ แต่มีความแตกต่างจากฝ่ายเดนมาร์กในประเด็นปฏิกริยาของสังคมในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> - ทางกาารเดนมาร์กใช้กฎหมายสำคัญเป็นเครื่องมือและความร่วมมือของภาครัฐบาล-นิติบัญญัติ - ผู้คนกลุ่มหนึ่งประท้วงรัฐบาลเดนมาร์กในการบังคับใช้มาตรการปิดเมือง/มาตรการวัคซีน/มาตรการสวมหน้ากากอนามัยโดยมองว่าเป็นการละเมิดเสรีภาพส่วนบุคคล - <u>ความละเอียดอ่อน</u>ในสังคมเดนมาร์กจากผลการบังคับใช้มาตรการ คือเรื่องเสรีภาพและสิทธิส่วนบุคคล - <u>จุดเหมือน</u> แนวคิดใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือรัฐ แต่สังคมเดนมาร์กมีความละเอียดอ่อนมากต่อประเด็นการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล
<p>๓. กลไกการดำเนินการของรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยกลางบริหารสถานการณ์แบบบูรณาการ - <u>จุดเหมือน</u> การดำเนินการของภาครัฐเป็นแกนกลาง 	<p>๓. กลไกการดำเนินการของรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยกลางบริหารสถานการณ์แบบบูรณาการ - <u>จุดเหมือน</u> การดำเนินการของภาครัฐเป็นแกนกลาง
<p>๔. มาตรการเข้าเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการควบคุมและเข้มงวดตามสถานการณ์และผ่อนคลายมาตรการตามบริบทของประเทศ - มีกลุ่มเป้าหมายอนุญาตให้เข้าประเทศได้แต่มีเงื่อนไขปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุข - <u>จุดเหมือน</u> การดำเนินการของภาครัฐเป็นแกนกลาง - <u>ความยืดหยุ่น/อ่อนตัวใช้มาตรการ</u> ทางกาารไทยผ่อนคลายการเข้าเมืองให้กลุ่มเป้าหมายจากการเข้าถึงวัคซีนเพื่อรองรับการเปิดประเทศ 	<p>๔. มาตรการเข้าเมือง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการควบคุมและเข้มงวดตามสถานการณ์และผ่อนคลายมาตรการตามบริบทของประเทศ - มีกลุ่มเป้าหมายอนุญาตให้เข้าประเทศได้แต่มีเงื่อนไขปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุข - <u>จุดเหมือน</u> การดำเนินการของภาครัฐเป็นแกนกลาง - <u>ความยืดหยุ่น/อ่อนตัวใช้มาตรการ</u> ทางกาารเดนมาร์ก ผ่อนคลายการเข้าเมืองให้กลุ่มเป้าหมายจากการเข้าถึงวัคซีนเพื่อรองรับการเปิดสังคม

ตารางที่ ๓- ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก (ต่อ)

ฝ่ายไทย	ฝ่ายเดนมาร์ก
<p>๕. มาตรการด้านสาธารณสุขและการคัดกรองโรคบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางของไทยมีความเข้มงวดให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศต้องเข้ากักกันเพื่อคัดกรองเป็นระยะเวลา ๑๔ วันในสถานที่ที่ทางการกำหนด เช่น SQ/ASQ/OQ - ความยืดหยุ่น/อ่อนตัวใช้มาตรการ ทางของไทยผ่อนปรนระยะเวลากักกันบุคคล ๑๔ วันจากการเข้าถึงวัคซีนเพื่อรองรับการเปิดประเทศ - จุดแข็ง มาตรการของไทยมีผลสัมฤทธิ์เพื่อควบคุม/ป้องกันโรคจากการเดินทางระหว่างประเทศ - จุดเหมือน มีการผ่อนคลายให้กลุ่มเป้าหมาย - จุดต่าง ฝ่ายไทยกำหนดการปฏิบัติที่ชัดเจนให้บุคคลทุกคนต้องเข้ากักกัน ๑๔ วันในสถานที่ที่ทางการกำหนดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้บุคคลไปกักกันที่บ้านพัก 	<p>๕. มาตรการด้านสาธารณสุขและการคัดกรองโรคบุคคลในการ เดินทางเข้าประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางเดนมาร์กมีความเข้มงวดในการอนุญาตให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศ - ทางเดนมาร์กมีนโยบายให้บุคคลเข้ากักกันที่บ้านพัก ๑๔ วัน - ความยืดหยุ่น/อ่อนตัวใช้มาตรการ มีมาตรการที่เข้มงวดและผ่อนคลายให้เข้าเมืองตามสถานการณ์เพื่อรองรับการเปิดสังคม - จุดแข็ง การควบคุมการเดินทางเข้าประเทศเป็นมาตรการที่ช่วยให้ทางการเดนมาร์กควบคุมโรคได้ - จุดเหมือน มีการผ่อนคลายให้กลุ่มเป้าหมาย - จุดต่าง ฝ่ายเดนมาร์กให้บุคคลเข้ากักกัน ๑๔ วันในบ้านพัก
<p>๖. มาตรการวัคซีน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดเหมือน พึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยอนุญาตให้ภาคเอกชนนำเข้าวัคซีนได้ แต่มีแผนงานผลิตวัคซีนเอง - จุดต่าง ฝ่ายไทยไม่มีพันธกรณีหรือเงื่อนไขในการนำเข้าภายใต้กรอบพหุภาคี เช่น อาเซียน COVAX 	<p>๖. มาตรการวัคซีน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดเหมือน พึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ แต่มีแผนงานผลิตวัคซีนเองและแสวงหาพันธมิตร เพื่อหาแหล่งที่มาของวัคซีนเพื่อความมั่นคงด้านวัคซีน - จุดต่าง ฝ่ายเดนมาร์กมีพันธกรณีหรือเงื่อนไขในการนำเข้าภายใต้กรอบสหภาพยุโรป
<p>๗. มาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดเหมือน ใช้แอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังและในการติดตามผู้สัมผัสโรค - จุดเปราะบาง เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนสำหรับคณะทูตต่างประเทศไทยประจำประเทศโดยมองว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล 	<p>๗. มาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดเหมือน ใช้แอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังและในการติดตามผู้สัมผัสโรค - เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนสำหรับชาวเดนมาร์กบางกลุ่มโดยมองว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล - จุดแข็ง ทางเดนมาร์กมุ่งใช้ความทันสมัยใน

จุดอ่อน มีการใช้แอปพลิเคชันที่หลากหลายของหลายหน่วยงานโดยยังไม่มีกระบวนการใช้งานที่สะดวก	ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งแอปพลิเคชันและไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสารกับภาคสังคม
---	--

ตารางที่ ๓- ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก (ต่อ)

ฝ่ายไทย	ฝ่ายเดนมาร์ก
<p>๘. การสื่อสารกับสังคม</p> <p>- จุดเหมือน รัฐสื่อสารและรณรงค์ให้สังคมเข้าใจร่วมมือและเน้นย้ำการรักษาสุขภาพตนเองในวิถีการดำเนินชีวิต “การ์ดไม่ตก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากมาตรการ D-M-H-T-T ภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่</p> <p>จุดต่าง สังคมไทยมีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ใน D-M (Mask Wearing) -H-T-T โดยไม่ต้องบังคับใช้</p>	<p>๘. การสื่อสารกับสังคม</p> <p>- จุดเหมือน รัฐสื่อสารให้สังคมเข้าใจถึงการใช้อนุมาตรการและเน้นย้ำการรักษาสุขภาพตนเองในวิถีดำเนินชีวิตภายใต้บริบทวิถีใหม่</p> <p>จุดแตกต่าง สังคมเดนมาร์กมีความละเอียดอ่อนต่อมาตรการสวมหน้ากากอนามัยโดยมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล</p>
<p>๙. ประเด็นที่กระทบกระทั่ง</p> <p>๙.๑ กรณีสื่อเดนมาร์กรายงานข่าวตลาดนัดจตุจักรอาจเป็นต้นกำเนิดของเชื้อโรคโควิด - ๑๙ เมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔</p> <p>- การดำเนินการของฝ่ายไทย ทางกรมควบคุมโรค/กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชชี้แจงข่าวฯ ไม่เป็นความจริงและสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกนชี้แจงโต้ตอบข่าวฯ กับสื่อท้องถิ่นเดนมาร์กในโอกาสแรก</p> <p>- จุดประจักษ์ ผลการรายงานข่าวของสื่อเดนมาร์กส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ประเทศไทยและความเข้าใจ ที่ตลาดเคลื่อนได้</p> <p>- จุดแข็ง การแก้ไขสถานการณ์ของทางการไทยโดยดำเนินการด้วยความฉับไวและบูรณาการทำงาน</p> <p>๙.๒ กรณีทางการเดนมาร์กระงับการใช้วัคซีนยี่ห้อ AstraZeneca ชั่วคราวสืบเนื่องจากมีชาวเดนมาร์กเสียชีวิตหลังการรับวัคซีนยี่ห้อ AstraZeneca เมื่อช่วงกลางเดือนมีนาคม ๒๕๖๔</p>	<p>๙. ประเด็นที่กระทบกระทั่ง</p> <p>๙.๑ กรณีสื่อเดนมาร์กรายงานข่าวตลาดนัดจตุจักรอาจเป็นต้นกำเนิดของเชื้อโรคโควิด-๑๙ เมื่อช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔</p> <p>- ปฏิบัติการของสื่อเดนมาร์ก ภายหลังจากที่สื่อเดนมาร์กได้รับหนังสือชี้แจงจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน สื่อเดนมาร์กขอให้ผู้เชี่ยวชาญ WHO ชาวเดนมาร์กที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ข่าวฯ ตรวจสอบ คำพูดที่อ้างอิงทั้งหมดในบทความที่ลงในสื่อเดนมาร์ก</p> <p>- ปฏิบัติการของ WHO สำนักงาน WHO ประจำประเทศไทยได้ออกแถลงการณ์ในประเด็นสำคัญ คือขณะนี้ไม่มีหลักฐานใดที่บ่งชี้ว่าต้นกำเนิดของไวรัสอยู่ในประเทศไทยและบทความฯ ที่มีข้อความบิดเบือนดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว</p> <p>๙.๒ กรณีทางการเดนมาร์กระงับการใช้วัคซีนยี่ห้อ AstraZeneca ชั่วคราว สืบเนื่องจากมีชาวเดนมาร์กเสียชีวิตหลังการรับวัคซีนยี่ห้อ AstraZeneca เมื่อช่วงกลางเดือนมีนาคม ๒๕๖๔</p> <p>- องค์การด้านยาของสหภาพยุโรป (European Medicines Agency) ยืนยันว่า</p>

	<p>ปัจจุบันยังไม่ปรากฏ สิ่งบ่งชี้ว่าการฉีดวัคซีนยี่ห้อดังกล่าวนี้ทำให้เกิด อาการ ล้มเลือดหรือเสียชีวิต ประโยชน์ของวัคซีนยี่ห้อฯ ยังคงมีมากกว่าความเสี่ยงของผลข้างเคียงก็ตาม</p>
--	---

ตารางที่ ๓- ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก
(ต่อ)

ฝ่ายไทย	ฝ่ายเดนมาร์ก
<p>- จุดเปราะบาง จากการที่เดนมาร์ก และประเทศในยุโรปบางประเทศระงับ การใช้วัคซีนฯ กะทันหัน ส่งผลกระทบต่อ แผนการฉีดวัคซีนฯ ของทางการไทย โดย ทางการไทยชะลอการดำเนินการฉีด วัคซีนฯ เป็นระยะเวลาหนึ่ง</p> <p>- การแก้ไขสถานการณ์ ภาครัฐและ ภาคีส่วนเกี่ยวข้องทำความชี้แจงให้ สาธารณชนส่วนที่สุดเพื่อสร้างความมั่นใจ ให้ภาคประชาสังคมและทางการไทย เดินหน้าแผนการฉีดวัคซีนฯ ต่อไป</p>	
<p>๑๐. บทบาทในเวทีระหว่างประเทศ</p> <p>- จุดแข็ง จากผลสัมฤทธิ์ของการ ดำเนินมาตรการ ของทางการไทยในการ ควบคุมการเข้าเมืองและการกักกัน/คัด กรองบุคคลที่เข้มงวดควบคู่กับกลยุทธ์บาย ทางการทูตทั้งในกรอบปกติและการทูต โดยละมุน (Soft Diplomacy) ส่งผลให้ สถานะของประเทศไทยในบริบทของ สถานการณ์โควิด-๑๙ ได้รับการชื่นชมใน เวทีระหว่างประเทศ</p> <p>- การผ่อนคลามาตรการหลักจาก การเข้าถึงวัคซีน ไทยและเดนมาร์กมีจุด</p>	<p>๑๐. บทบาทในเวทีระหว่างประเทศ</p> <p>- จุดแข็ง เดนมาร์กมีจุดโดดเด่นในกิจการระหว่าง ประเทศร่วมกับ UN ในนโยบายการให้ความช่วยเหลือแก่ ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การ สนับสนุนเงินสำหรับความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและ บริจาคเงินผ่าน UN ให้ประเทศกำลังพัฒนาที่เปราะบาง ในภูมิภาคนี้ในการต่อสู้กับการแพร่ระบาดของโรคโควิด -๑๙</p> <p>เดนมาร์กได้จัดสรรเงินเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ ต่างประเทศซึ่งถือเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ได้ ดำเนินการตามคำมั่นสัญญาว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือ ด้านการพัฒนาและพันธกิจโดยประเทศที่พัฒนาแล้วใน</p>

<p>เหมือนในการใช้มาตรการ ผ่อนคลาย เพื่อขับเคลื่อนประเทศดังเช่นมาตรการของไทยในการอนุญาตให้กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศได้ หากเป็นผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วนแล้ว และการลดวันในการกักกัน/คัดกรองโรค</p>	<p>การให้ช่วยเหลือด้านการพัฒนาต่อประเทศกำลังพัฒนา ในสัดส่วนร้อยละ ๐.๗ ของรายได้มวลรวมประชาชาติ (GNI) (ที่มาข้อมูล รายงานสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน และ www.mfa.go.th/sep4sdgs)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การผ่อนคลามาตรการหลักจากการเข้าถึงวัคซีนเดนมาร์กและไทยมีแนวคิดในการปฏิบัติที่เหมือนกันในการบังคับใช้มาตรการทั้งเข้มงวดและผ่อนคลาตามสถานการณ์ในห้วงเวลานั้นๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปิดสังคม
--	--

ตารางที่ ๓- ๔ เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์ก (ต่อ)

ฝ่ายไทย	ฝ่ายเดนมาร์ก
<ul style="list-style-type: none"> - ความมั่นคงด้านวัคซีน ไทยและเดนมาร์กยังไม่มีแสวงหาการสนับสนุนและเป็นพันธมิตรซึ่งกันและกันในแหล่งที่มาของวัคซีนจึงทำให้แต่ละฝ่ายต้องดำเนินกลยุทธ์ตามผลประโยชน์และบริบทของแต่ละประเทศภายใต้การแข่งขันระหว่างประเทศและสภาพแวดล้อมของการช่วงชิงในการให้ได้มาซึ่งวัคซีน เปรียบเสมือนเป็นคู่แข่งด้านวัคซีนในเวทีระหว่างประเทศจุดต่าง เดนมาร์กมีข้อจำกัดการจัดหาวัคซีนในกรอบสหภาพยุโรป ขณะที่ไทยไม่มีข้อจำกัดภายใต้อาเซียน - จุดเปราะบาง มาตรการที่ยังคงเป็นข้อติดขัด คือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศของแต่ละฝ่ายและความต้องการใช้ Vaccine Passport ของฝ่ายเดนมาร์กเพื่อใช้ประกอบเป็นเอกสารสำคัญของการเดินทางระหว่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความมั่นคงด้านวัคซีน เดนมาร์กใช้กลยุทธ์ทาง การทูตเพื่อสร้างพันธมิตรวัคซีนในลักษณะไตรภาคีกับอิสราเอลและออสเตรเลีย เนื่องจากไม่ต้องการพึ่งพาการดำเนินการภายใต้กรอบสหภาพยุโรปแต่อย่างใดซึ่งสหภาพยุโรปมีกลไกที่สลับซับซ้อนในการได้รับวัคซีน ในระยะยาวยุทธศาสตร์การเป็นพันธมิตรสามเส้าจะช่วยเป็นหลักคำประกันและความมั่นคงในแหล่งที่มาของวัคซีน - จุดเปราะบาง มาตรการที่ยังคงเป็นข้อติดขัด คือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศของแต่ละฝ่าย - จุดต่าง ความต้องการใช้ Vaccine Passport ของฝ่ายเดนมาร์กเพื่อใช้ประกอบเป็นเอกสารสำคัญของการเดินทางระหว่างประเทศจะเป็นแรงผลักดันต่อทางการไทยในการหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในเรื่องนี้

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

๒.๒ ประมวลมาตรการที่เป็นผลในเชิงบวกและประเด็นปัญหา

๒.๒.๑ ผลในเชิงบวก

การดำเนินการรับมือกับภัยโควิด-๑๙ ของทางการไทยและเดนมาร์กทำให้ทั้งสองประเทศได้ตระหนักถึงความพร้อมและขีดความสามารถของตนเองว่าอยู่ในระดับใดในการเผชิญหน้าและต่อสู้กับปัญหาที่เปรียบเสมือนเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่แต่ละประเทศไม่เคยพบและไม่มีตำราเรียนรู้ในการรับมือมาก่อน ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงนำมาสู่ปรากฏการณ์ของประเทศในเชิงยกเครื่องการทำงานของประเทศใหม่และการทบทวนหลักนิยมในการปฏิบัติตั้งแต่ (๑) รูปแบบการบริหารประเทศในยามวิกฤต (๒) การออกแบบกลไกของภาครัฐเพื่อบูรณาการทำงาน (๓) การวางยุทธศาสตร์ของภาครัฐและภาคีเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ (๔) การวางรูปแบบการบริหารจัดการในองค์กรรวม การใช้เครื่องมือและทรัพยากรของรัฐ (๕) การพัฒนาศักยภาพของภาคส่วนที่เปราะบาง (๕) แผนงานการแก้ไขบรรเทาผลกระทบในภาคเศรษฐกิจสังคมทั้งในระยะสั้นเพื่อต่อสู้กับวิกฤตและในระยะยาวเพื่อฟื้นฟูประเทศ และ (๖) การติดต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีข้อจำกัดจากภัยโควิด-๑๙ และภายหลังยุคโควิด-๑๙ ในบริบทปกติวิถีใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศภายใต้ความปลอดภัยจากโรคระบาด

ทั้งสองประเทศมีจุดแข็งที่เหมือนกันในการใช้กลไกของรัฐเพื่อให้เป็นหัวใจทำหน้าที่บูรณาการบริหารสถานการณ์จึงทำให้รัฐบาลของแต่ละประเทศต่างมีความเข้าใจโดยนัยสำคัญของการออกมาตรการที่จำเป็นในการควบคุมโรคฯ และข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้มาตรการการเข้าเมืองและมาตรการกักกัน/คัดกรองบุคคลเพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคซึ่งได้ส่งผลกระทบในวงกว้าง ผลการศึกษาพบว่าแต่ละฝ่ายได้ดำเนินมาตรการบนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติและบริบทของแต่ละประเทศที่มีความต่างแต่ไม่ขัดแย้งระหว่างกัน

ผลในเชิงบวกที่เกิดขึ้นจากวิกฤตและสถานการณ์โควิด-๑๙ คือ โอกาสในการเพิ่มความเข้มแข็งของประเทศในการพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคิดค้นระบบเฝ้าระวังติดตามบุคคลให้มีความปลอดภัยในสุขภาพที่ทันสมัย ด้านการค้นคว้าวิจัยทางการแพทย์ สาธารณสุขและวิทยาศาสตร์รวมทั้งการคิดค้นนวัตกรรมต่างๆ ในการต่อสู้กับภัยนี้ และที่สำคัญ คือแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศท่ามกลางวิกฤตจากภัยของโรคระบาดดังเช่นการปรับยุทธศาสตร์ของไทยในแนวคิด “ล้มแล้วลุกไว” ขณะที่ทางการเดนมาร์กมุ่งเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจในภาคการส่งออกและการลงทุนจากต่างประเทศโดยให้สถานเอกอัครราชทูตเดนมาร์กทั่วโลกทำหน้าที่ในเชิงรุกเพื่อหาตลาดใหม่รองรับ ดังนั้น ความเคลื่อนไหวเหล่านี้จึงเป็นโอกาสที่ไทยและเดนมาร์กจะใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือในด้านที่มีศักยภาพและผลประโยชน์ร่วมกัน

๒.๒.๒ ประเด็นในเชิงปัญหา

จากการศึกษาพบว่าประเด็นในเชิงปัญหาที่เกิดขึ้นจากมาตรการของแต่ละประเทศมีอยู่ใน ๔ ด้าน ดังนี้

๒.๒.๒.๑ มาตรการการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขและการคัดกรองโรคบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศ

ด้วยบริบทของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันทำให้ทั้งไทยและเดนมาร์กมีรายละเอียดของการดำเนินมาตรการหลักข้างต้นที่ต่างกันไปตามผลประโยชน์แห่งชาติและ

มีผลกระทบที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือการมีข้อจำกัดในการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศด้วยการสร้างความปลอดภัยในสุขภาพให้เกิดขึ้นสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศและประเทศปลายทาง

ในการดำเนินการของฝ่ายไทยพบว่าทางการไทยมีความเข้มงวดอย่างสูงมากในเรื่องการจัดระเบียบให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศทุกคนต้องเข้ารับการกักตัวที่สถานที่ที่กำหนดโดยทางราชการเท่านั้น ณ SQ หรือ ASQ หรือ OQ เพื่อคัดกรองและควบคุมโรคในระยะเวลา ๑๔ วัน โดยไม่อนุญาตให้ผู้เดินทางเข้าประเทศไปกักกันตนเองที่บ้านพักโดยเด็ดขาด ขณะที่ฝ่ายเดนมาร์กมีนโยบายในการให้บุคคลเข้ากักกันตนเองได้ที่บ้านพักซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดในการปฏิบัติของทางการเดนมาร์กที่ไม่ต้องการใช้มาตรการในเชิงบังคับอย่างเต็มรูปแบบเมื่อคำนึงคุณค่านิยมของสังคมเดนมาร์กในประเด็นการมีสิทธิเสรีภาพ

มาตรการของทางการไทยที่จัดระเบียบอย่างเข้มงวดให้ชาวต่างชาติทุกคน รวมทั้งคณะทูตต่างประเทศประจำประเทศไทยและกลุ่มเป้าหมายสำคัญต้องเข้ารับการคัดกรองและกักกัน ณ สถานที่ที่ทางราชการกำหนดเท่านั้นส่งผลกระทบในวงกว้างต่อประชาคมระหว่างประเทศ ด้วยมาตรการดังกล่าวจึงเป็นผลทำให้เดนมาร์กและฝ่ายต่างประเทศได้หยิบบกประเด็นสิทธิเสรีภาพในการเดินทางมาเป็นข้ออ้างตั้ง อย่างไรก็ตาม ด้วยการอธิบายทำความเข้าใจและการปฏิบัติที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติของรัฐบาลไทยทำให้ฝ่ายเดนมาร์กและประเทศต่างๆ ตระหนักถึงมาตรการที่เข้มงวดของทางการไทย

ปฏิกริยาของฝ่ายเดนมาร์กต่อมาตรการดังกล่าวของทางการไทยประมวลได้ ดังนี้ (๑) การที่สถานเอกอัครราชทูตเดนมาร์กประจำประเทศไทยขออนุญาตทางการไทยในการจัดตั้ง OQ ของตนเอง ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูตเดนมาร์กฯ เพื่อให้เป็นทางเลือกในการกักกันตนเองเป็นเวลา ๑๔ วันโดยไม่ต้องไปเข้ารับการกักกันที่ ASQ นอกจากเดนมาร์กแล้วยังมีประเทศในยุโรปได้ใช้การจัดตั้ง OQ เป็นทางเลือกเช่นเดียวกัน (สวีตเซอร์แลนด์ เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ รัสเซีย เป็นต้น) และ (๒) เดนมาร์กใช้มาตรการการจัดให้ไทยอยู่ในพื้นที่กลุ่มสีแดงในกลุ่มประเทศเปิด (เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร) ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กมีคำแนะนำการเดินทางไปต่างประเทศที่สำคัญ คือการไม่แนะนำให้เดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็นเนื่องจากมีข้อจำกัดการเดินทางเข้าประเทศเหล่านั้นและประเทศเหล่านั้น ดังเช่นไทยที่ทางการไทยมีข้อกำหนดการกักกันที่ใช้กับผู้เดินทางชาวเดนมาร์กให้เข้า ASQ หรือ OQ เท่านั้นเพื่อคัดกรองและควบคุมโรคในระยะเวลา ๑๔ วัน

๒.๒.๒.๒ มาตรการ Curfew และมาตรการใช้แอปพลิเคชัน

ตามที่ทางการไทยมีนโยบายเข้มงวดในการห้ามบุคคลออกนอกเคหสถาน (Curfew) ในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ และแนวนโยบายให้ผู้เดินทางเข้าประเทศไทยทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติใช้แอปพลิเคชัน เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวังโรคระบาดนั้น การดำเนินการดังกล่าวในท่าทีของคณะทูตต่างประเทศประจำประเทศไทยรวมถึงเดนมาร์กมองว่าการกระทำอยู่ในข่ายการละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศในฐานะที่ประเทศไทยเป็นรัฐผู้รับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. ๒๕๒๗ อนุวัติการตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์

ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ ในประเด็น “ที่จะไม่จำกัดการเดินทางของคณะผู้แทนทางทูตฯ ในรัฐผู้รับ” อย่างไรก็ตาม ศปก.กต. และ กต.ได้อธิบายทำความเข้าใจอย่างเป็นทางการให้ฝ่ายต่างประเทศตระหนักถึงเจตนารมณ์ของทางการไทยในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ด้านสาธารณสุขและความปลอดภัยในสุขภาพของบุคคลที่พำนักอยู่ในประเทศไทยเป็นหลักสำคัญ รวมทั้งการประสานแจ้ง ศบค. หน่วยงานความมั่นคงและที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงปฏิกิริยาท่าทีของฝ่ายต่างประเทศที่มีต่อมาตรการของทางการไทย

๒.๒.๒.๓ กรณีการกระทบกระทั่งในระหว่างการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

มี ๒ กรณีที่เกิดขึ้น ได้แก่ (๑) เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สื่อท้องถิ่นเดนมาร์กได้รายงานข่าวตลาดนัดจตุจักรอาจเป็นต้นกำเนิดของเชื้อโรคโควิด-๑๙ และ (๒) เมื่อกลางเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ทางการเดนมาร์กได้ระงับการใช้วัคซีน AstraZeneca ชั่วคราวสืบเนื่องจากมีชาวเดนมาร์กเสียชีวิตหลังการรับการฉีดวัคซีนฯ

ด้วยการดำเนินการที่ทันต่อเหตุการณ์และการทำงานแบบบูรณาการของภาครัฐและภาคีเกี่ยวข้องรวมทั้งงานด้านการข่าวที่เข้มแข็งทำให้รัฐบาลไทยสามารถแก้ไขผลกระทบจากเหตุการณ์ทั้ง ๒ กรณีด้วยความรอบคอบ โดยป้องกันปัญหาไม่ไห้บานปลายขยายวงไปสู่ความไม่เข้าใจกันและความขัดแย้งในระดับรัฐบาลและระดับประชาชนของทั้งสองฝ่าย หรือแม้กระทั่งจะถูกนำมาใช้ขยายผลเชิงลบไปสู่ประเด็นทางการเมืองภายในประเทศของแต่ละฝ่าย

๒.๒.๒.๔ การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงการให้ได้มาซึ่งวัคซีน

ภายใต้สภาพแวดล้อมของโลกจากความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อนและความคลุมเครือของ VUCA World ในบริบทของวัคซีนทำให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องวางแผนงานด้วยความชาญฉลาดและมียุทธศาสตร์ของตนเองที่ทันต่อเหตุการณ์ในการจัดหาวัคซีน เช่นเดียวกัน ในกรณีระหว่างไทยกับเดนมาร์ก และประเทศส่วนใหญ่ในเวทีโลกที่ต้องตกอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเช่นนี้ ด้วยปรากฏการณ์ในจุดนี้ จึงทำให้ไทยและเดนมาร์กอยู่ในสภาวะของการบริหารความเสี่ยงในการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนและทั้งสองฝ่าย อาจกลายเป็นคู่แข่งกันในเวทีระหว่างประเทศ โดยปริยายในการแสวงหาวัคซีน ซึ่งกลายเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ และล้ำค่าขึ้นมาในยุคบริบทปกติวิถีใหม่ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปจากผลดำเนินการเพื่อบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยและเดนมาร์กมีผลกระทบก่อให้เกิดทั้งโอกาสในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ จากการเผชิญกับภัยและประเด็นที่เป็นปัญหาในการบริหารสถานการณ์ของทั้งสองประเทศแต่ไม่ถือว่าเป็นปัญหาหาระดับระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ฝ่ายไทยและเดนมาร์กต่างต้องเผชิญร่วมกันต่อไป คือ การหา

แนวทางอยู่ร่วมกันในวิถีทางวิถีหนึ่งในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่และจะมีประเด็นที่ท้าทายของประชาคมระหว่างประเทศในภาพใหญ่ ได้แก่ การสร้างความปลอดภัยจากโรคระบาดด้วยมาตรการของแต่ละประเทศในลักษณะของแต่ละฝ่ายเดี่ยวหรือที่เป็นมาตรฐานสากลร่วมกัน และการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนเพื่อให้เป็นหลักค้ำประกันในความปลอดภัยในสุขภาพ

๓. การคาดการณ์ทิศทางในความสัมพันธ์ไทย - เดนมาร์ก ในยุคหลังโควิด-๑๙

ในการศึกษาส่วนนี้จะนำการวิเคราะห์ในรูปแบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ หรือ SWOT Analysis ซึ่งประกอบด้วยจุดแข็ง (S=Strengths) จุดอ่อน (W=Weakness) โอกาส (O=Opportunities) และอุปสรรค/ภัยคุกคาม (T=Threats) พร้อมกับแนวคิดในเชิงรัฐศาสตร์ ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเป็นแนวทางในการเสนอบทวิเคราะห์

แนวทางการนำเสนอในส่วนนี้แบ่งเป็น ๓ ส่วนประกอบด้วย (๑) ภาพรวมสรุปการดำเนินมาตรการของไทยและเดนมาร์ก (๒) สภาพแวดล้อมของโลก (๓) ทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในสาขาความร่วมมือที่มีโอกาสและประเด็นที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค

๓.๑ ภาพรวมสรุปการดำเนินมาตรการของไทยและเดนมาร์ก เพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙

รัฐบาลไทยและรัฐบาลเดนมาร์กมีแนวคิดและหลักนิยมการปฏิบัติในการบริหารสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันตั้งแต่ (๑) การออกแบบการบริหารราชการและขับเคลื่อนประเทศ ในยามวิกฤตและฉุกเฉิน (๒) การใช้กลไกและเครื่องมือของรัฐให้เป็นหัวใจของการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับภาคีเกี่ยวข้อง (๓) การดำเนินมาตรการหลักมีทั้งเข้มงวดและผ่อนคลายเป็นไปตามสถานการณ์ในวัตถุประสงค์เพื่อบริหารสถานการณ์ให้มั่นคงนำไปสู่การเปิดสังคม/เปิดประเทศ (๔) การฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคมด้วยเสถียรภาพในระบบสาธารณสุขและความปลอดภัยในสุขภาพ (๕) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามผลประโยชน์แห่งชาติและบริบทของแต่ละฝ่าย (๖) การสื่อสารของรัฐกับสังคมให้เข้าใจถึงแนวทางการรับมือและแก้ไขสถานการณ์และ (๗) การเตรียมพร้อมปรับตัวในสภาพแวดล้อมของบริบทปกติวิถีใหม่ทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ

การดำเนินมาตรการของฝ่ายไทยและเดนมาร์กในบริบทของการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ พบว่ามีผลกระทบซึ่งกันและกันภายใต้สภาพแวดล้อมของการอาศัยอยู่ร่วมกันในประชาคมระหว่างประเทศ หนึ่งในมาตรการของฝ่ายไทยที่เข้มงวดและมีผลกระทบในวงกว้างต่อทั่วโลกในการเดินทางระหว่างประเทศสำหรับการเดินทางเข้าประเทศไทย คือ มาตรการคัดกรองและกักกันบุคคลในสถานที่ที่ทางราชการกำหนดเท่านั้นในระยะเวลา ๑๔ วัน (SQ/ASQ/OO) ซึ่งถือเป็นจุดแข็งแกร่งในการควบคุมโรคของทางการไทย ขณะที่ฝ่ายเดนมาร์กมีแนวปฏิบัติในการกักกันผู้เดินทางเข้าประเทศที่แตกต่างกัน คือการให้บุคคลเข้ากักกันได้ที่บ้านพัก แนวปฏิบัติที่ต่างกันในเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงบริบทประเทศของไทยและเดนมาร์กที่ต่างกัน คือในสังคมเดนมาร์กมีคุณ

ค่านิยมที่สำคัญยิ่งในประเด็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ดังนั้น ทางทหารเดนมาร์กจึงไม่สามารถ
ดำเนินการมาตรการให้ประชาชนเข้ารับการกักกันในสถานที่ที่รัฐกำหนดยกเว้นกรณีเหตุจำเป็นสำคัญ

ผลกระทบที่ได้รับจากมาตรการในกิจกรรมกิจการระหว่างประเทศ คือ
แนวปฏิบัติในการเข้าเมืองของแต่ละฝ่ายซึ่งแต่ละประเทศก็มีบริบท ผลประโยชน์และสภาพแวดล้อม
ที่แตกต่างกันด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ไทยและเดนมาร์กต้องเผชิญกับข้อจำกัดและประเด็นปัญหาในการ
เดินทางสัญจรระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความแตกต่างจะอยู่ในประเด็นระดับความเข้มข้น
ของการบังคับใช้และระยะเวลาของการบังคับใช้มาตรการของแต่ละฝ่ายซึ่งจะสะท้อนเห็นถึงแนวคิด
ในการวางแผนปิดประเทศ/ปิดเมือง/ปิดพื้นที่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือแนวทางการแง้มเปิด
ประเทศในวิธีการอย่างไร เพื่อให้ประเทศมีความปลอดภัยจากภัยของโรคโควิด-๑๙ และป้องกันไม่ให้
ภัยดังกล่าวลุกลามส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

ผลการศึกษาพบว่าไทยและเดนมาร์กมีหลักนิยมในการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน
ในหลักการของการใช้ความเข้มงวดในการปฏิบัติสำหรับการเดินทางเข้าประเทศโดยทางอากาศ
ทางน้ำ และทางบก ขณะเดียวกัน ทั้งสองประเทศมีความอ่อนตัวในการใช้มาตรการให้เหมาะสมกับ
สถานการณ์ดังเช่นการผ่อนคลายมาตรการการเข้าเมืองและมาตรการคัดกรอง/กักกันบุคคลเพื่อ
ควบคุมโรคจากการใช้มาตรการวัคซีนเพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการเปิดประเทศต่อไป

โดยสรุป การบริหารสถานการณ์ของไทยและเดนมาร์กมีแนวที่คล้ายคลึงกัน
และมีข้อแตกต่างในการปฏิบัติซึ่งส่งผลกระทบระหว่างกัน และจนถึงช่วงเวลาขณะนี้ประชาชนส่วนใหญ่
ของทั้งสองประเทศให้การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙

๓.๒ สภาพแวดล้อมของโลกกับบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

ตั้งแต่การเกิดการแพร่ระบาดของโรคฯ ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมาพบว่า
สภาพแวดล้อมของโลกมีพัฒนาการของประชาคมระหว่างประเทศจากความพยายามควบคุม สกัดกั้น
และแก้ไขปัญหาการแพร่ของโรคระบาดมาสู่ความเคลื่อนไหวในความพยายามป้องกันและรักษาโรคให้
มีประสิทธิภาพมากขึ้น จุดเปลี่ยนสำคัญในสภาพแวดล้อมของโลก คือปัจจัยเรื่องการมาถึงของวัคซีน
โควิด ๑๙ ส่งผลให้ประเทศต่างๆ มีจุดมุ่งหมายในความต้องการที่เหมือนกัน คือการให้ได้มาซึ่งวัคซีน
ให้รวดเร็วและมีปริมาณที่เพียงพอหรือแม้กระทั่งในจำนวนที่มากเกินไปจนความเพียงพอในเชิงกักตุนวัคซีน
เพื่อเร่งสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยจากโรคฯ

ปรากฏการณ์ดังกล่าวอยู่ในลักษณะของการแข่งขันและการช่วงชิงความ
ได้เปรียบเพื่อให้ได้มาซึ่งวัคซีนเพื่อใช้เป็นหลักค้ำประกันความปลอดภัยของแต่ละประเทศ ด้วยเหตุนี้
จึงทำให้การรณรงค์ให้วัคซีนเป็นสินค้าสาธารณะของโลกที่สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงไม่อาจเกิดขึ้น
ได้จริงในเวทีประชาคมระหว่างประเทศขณะนี้ ดังเช่นในกรณีของไทยและเดนมาร์กพบว่าแต่ละ

ประเทศอยู่ในสภาวะของความเสี่ยงในการหาแหล่งที่มาของวัคซีนให้มั่นคงเนื่องจากทั้งสองประเทศยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีน

โดยสรุป สภาพแวดล้อมของโลกภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ยังคงมีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องควบคู่กับสภาพแวดล้อมของความไม่แน่นอน ความสับสนซับซ้อน และความคลุมเครือของกรณีวัคซีน ทำให้ประเทศต่างๆ อาจดำเนินกลยุทธ์บายทั้งในเชิงบวกและเชิงลบในมิติต่างๆ อาทิการดำเนินการแต่ฝ่ายเดียวในเชิงกระแสชาตินิยมเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติอย่างเข้มข้น การแสวงหาความร่วมมือในรูปแบบปกติในกรอบทวิภาคี พหุภาคี หรือภูมิภาคนิยม หรือแม้กระทั่งการไม่เชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการขององค์การระหว่างประเทศสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่งสภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของปกติวิถีใหม่จะผสมผสานไปทั้งสภาวะของการเลือกอยู่อย่างโดดเดี่ยว การร่วมมือตลอดจนการแข่งขัน/การช่วงชิงทรัพยากรที่มีค่า ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ในมุมมองของรัฐศาสตร์และแนวคิดในลักษณะของโอกาส (O=Opportunities) และอุปสรรค/ภัยคุกคาม (T=Threats) ในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในยุคและหลังยุคโควิด-๑๙

๓.๓ ทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์ก

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินมาตรการของไทยและเดนมาร์กทั้งในแง่มุมมองของความคล้ายคลึงและผลกระทบซึ่งกันและกันโดยเชื่อมโยงกับการมองภาพในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้สภาพแวดล้อมของโลก ทำให้สามารถคาดการณ์ทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในลักษณะของโอกาสของความร่วมมือที่เกิดขึ้นได้ทั้งในกรอบความสัมพันธ์ทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจนประเด็นปัญหาสำคัญในกิจการระหว่างประเทศ ประมวลได้ ดังนี้

จากการศึกษาสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

โอกาสที่ทั้งสองประเทศสามารถใช้ประโยชน์จากการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ เพื่อผลักดันความร่วมมือให้ใกล้ชิดมากขึ้นจะอยู่ในสาขาภาคบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งทั้งไทยและเดนมาร์กมีจุดแข็ง (S=Strengths) ที่เหมือนกันดังเห็นได้จากมาตรการของทั้งสองประเทศที่ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศโดยใช้พลังของภาคบริการและอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนหนึ่งในภาคเศรษฐกิจสังคม

ในด้านจุดอ่อน (W=Weakness) จะอยู่ในปัจจัยสำคัญ คือ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจของแต่ละประเทศจะช้าเร็วอย่างไรหรือจะเป็นไปในทิศทางเชิงบวกหรือเชิงลบอย่างไร อย่างไรก็ตามทางการไทยและเดนมาร์กเร่งแก้ไขจุดอ่อนในมิติเศรษฐกิจดังเห็นได้จากกรณีของฝ่ายไทยที่รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาภาวะชะงักงันทางเศรษฐกิจด้วยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วยมาตรการเยียวยาในโครงการต่างๆ/การใช้ยุทธศาสตร์ “ล้มแล้วลุกไว”/การดึงดูดชาวต่างชาติในกิจกรรมกิจการและอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมาย เช่นธุรกิจภาคบริการ การท่องเที่ยว และการดูแลสุขภาพ ยานยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ดิจิทัล/การเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจในพื้นที่

เป้าหมายในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และการจ้างงาน/การทบทวนสิทธิประโยชน์ทางภาษีในสาขาเป้าหมาย ขณะที่ในกรณีของเดนมาร์กมีมาตรการเร่งด่วนในการฟื้นฟูภาคการส่งออก การลงทุนจากต่างประเทศและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบินให้มีเสถียรภาพ

สำหรับโอกาส (O=Opportunities) การวิเคราะห์จากจุดแข็งของไทยและความสนใจของเดนมาร์กในกิจการระหว่างประเทศพบว่าทั้งสองประเทศมีศักยภาพของการพัฒนาความร่วมมือ ทั้งในกรอบทวิภาคีในสาขาการท่องเที่ยวและการดูแลสุขภาพ กิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรม อุปกรณ์ป้องกันจากโรคโควิด-๑๙ และในกรอบพหุภาคีที่สามารถเกื้อกูลผลประโยชน์ระหว่างกันได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) กับเดนมาร์กและ UN ในวาระงานการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนา ตลอดจนการแสวงหาโอกาสในความร่วมมือไตรภาคีระหว่างไทยและเดนมาร์กกับประเทศที่สามในมิติการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา

ในส่วนของอุปสรรค/ภัยคุกคาม (T=Threats) พบว่าเมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของการแข่งขันช่วงชิงวัคซีน ความเคลื่อนไหวในเวทีระหว่างประเทศในรูปแบบดังกล่าว ย่อมถือว่าเป็นอุปสรรคและภัยคุกคามได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศที่อ่อนแอกว่า สำหรับในกรณีของไทยและเดนมาร์กประเมินได้ว่าทั้งสองประเทศอยู่ในสภาพของความเสี่ยงในแหล่งที่มาของวัคซีน เพราะยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนโดยไม่มีทางเลือกอื่นเพราะยังไม่สามารถผลิตวัคซีนเพื่อใช้เองได้ ทั้งนี้ในเวทีระหว่างประเทศฝ่ายเดนมาร์กได้วางยุทธศาสตร์เพื่อลดความเสี่ยงด้วยการแสวงหาพันธมิตรวัคซีนในลักษณะความร่วมมือไตรภาคีร่วมกับอิสราเอลและออสเตรเลีย ดังประมวลสรุปตามตารางประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙

ตารางที่ ๓ - ๕ ประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙

กรอบ ความสัมพันธ์	ประเด็นความร่วมมือ
๑. ทวิภาคี	<p>๑. การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร</p> <ul style="list-style-type: none"> - โอกาส ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่จะผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร กอปรกับรัฐบาลได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติที่อนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศได้ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ เพื่อเข้ามารับการรักษายาบาลเฉพาะทางแลเข้าโครงการการดูแลสุขภาพที่ดี (Wellness) - จุดแข็ง ของเดนมาร์ก มีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีรายได้ในระดับสูง จึงเป็นกลุ่มเป้าหมายของฝ่ายไทยในการดึงดูดชาวเดนมาร์กรวมทั้งสวีเดน นอร์เวย์ ฟินแลนด์ เยอรมนีและสวิตเซอร์แลนด์ให้เดินทางมาประเทศไทย เพื่อการนี้ <p>๒. การส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาวในโครงการสำคัญ เช่นเชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพที่ดี (Long Stay/Medical Tourism/Wellness)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โอกาส ทางของไทยได้เล็งกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติโดยอำนวยความสะดวกให้เดินทางเข้าประเทศเพื่อการท่องเที่ยวเชิงระยะยาว เชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพโดยมองว่านักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย/นอร์ดิก (เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์) พร้อมทั้งจากเยอรมนีและสวิตเซอร์แลนด์เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณภาพและมีรายได้ระดับสูงซึ่งจะเป็นพลั่ส่วนหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูอุตสาหกรรมภาคบริการ และการท่องเที่ยว - จุดแข็ง ทางของไทยได้อำนวยความสะดวกจลตราให้ชาวต่างชาติเพื่อรองรับการท่องเที่ยวระยะยาวในประเทศไทยและถือเป็นนโยบายที่รัฐบาลสนับสนุนเพื่อให้เป็นลู่ทางหนึ่งในการช่วยฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคม การท่องเที่ยวและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการท่องเที่ยว <p>๓. การส่งเสริมการส่งออก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดแข็ง ทางเดนมาร์กสนับสนุนให้สถานเอกอัครราชทูตเดนมาร์กทั่วโลกทำหน้าที่เชิงรุกในการหาตลาดใหม่ให้ธุรกิจเดนมาร์กสำหรับการส่งออกและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ - โอกาส ด้วยนโยบายของทางการเดนมาร์กกับจุดแข็งของไทยในด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางการเดินทางที่สะดวกในภูมิภาคอาเซียนจึงเป็นโอกาสที่ภาครัฐและภาคเอกชนจะแสวงหาความร่วมมือกับฝ่ายเดนมาร์กในสาขาภาคบริการ/การท่องเที่ยว รวมทั้งภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ <p>๔. การส่งเสริมความร่วมมือด้านอุปกรณ์ป้องกันตนเองจากโรคโควิด-๑๙</p>

	<p>- โอกาส ด้วยสถานการณ์โควิด-๑๙ ทำให้หลายประเทศจำเป็นต้องหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและการรักษาพยาบาลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวหนึ่งในสาขาที่ไทยมี</p> <p>จุดแข็ง คือการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันอันตรายจากโรคฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจลล้างมือ อุปกรณ์ป้องกันใบหน้า (Face Shield) ตลอดจนอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) ดังนั้น จึงเป็นโอกาสดีที่ภาครัฐและภาคีต่างๆ เช่นภาคเอกชน ทาง การแพทย์ วิทยาศาสตร์และวิชาการจะร่วมกันสำรวจโอกาสของการส่งออกสินค้าประเภทดังกล่าว</p> <p>ไปยังเดนมาร์กหรือแสวงหาความร่วมมือกับเดนมาร์กในการจัดทำโครงการระหว่าง ประเทศเพื่อให้ความช่วยเหลือในประเทศที่สาม</p>
--	---

ตารางที่ ๓ - ๕ ประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ (ต่อ)

กรอบความสัมพันธ์	ประเด็นความร่วมมือ
	<p>๕. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ</p> <p>จุดแข็ง ผลสัมฤทธิ์ของไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแบดมินตันระหว่างประเทศในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔ ด้วยมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้มงวด ส่งผลให้คณะกรรมการโอลิมปิกสากลนำแนวปฏิบัติของฝ่ายไทยเป็นไปต้นแบบการบริหารจัดการในกิจกรรมกีฬาระหว่างประเทศ</p> <p>โอกาส ทหารไทยสามารถใช้ผลงานที่ประจักษ์ดังกล่าวต่อยอดขยายผลในการจัดกิจกรรมระหว่างประเทศทั้งมิติกีฬาและวัฒนธรรมผนวกกับจุดแข็งของไทยในด้านการท่องเที่ยวและอัยาศัยไมตรีผ่านการทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy) โดยดึงดูดภาคเศรษฐกิจสังคม/กีฬา/วัฒนธรรมของเดนมาร์กให้เดินทางเข้ามาประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในการกระชับความร่วมมือในภาคประชาชนและการฟื้นฟูเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว/ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง</p>
๒. พหุภาคี	<p>๑. กรอบองค์การสหประชาชาติ (UN) ภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในเป้าหมายที่ ๑๗ หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)</p> <p>- UN ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ใน ๑๗ เป้าหมายหลัก โดยเป้าหมายที่ ๑๗ คือ หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals) ซึ่งเน้นความสำคัญในประเด็นด้านความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>- จุดแข็งของฝ่ายไทย รัฐบาลไทยให้ความสำคัญเรื่อง SDGs ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติ กอปรกับการที่รัฐบาลไทยมีนโยบายมุ่งเน้นการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกุศโลบายในการทูตที่เน้นการสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่งที่ยั่งยืน ในจุดนี้ถือเป็นด้านที่ไทยมีขีดความสามารถในการผลักดันให้สอดคล้องกับงานในเป้าหมายที่ ๑๗ ของ SDGs ด้วยปัจจัยดังกล่าวจะทำให้ไทยอยู่ในสถานะที่</p>

	<p>เหมาะสมในการขับเคลื่อนและส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติในกรอบพหุภาคี</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดแข็งของฝ่ายเดนมาร์ก เดนมาร์กให้ความสำคัญอย่างสูงในการดำเนินกิจกรรมการต่างประเทศในกรอบพหุภาคีร่วมกับ UN โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและเงินช่วยเหลือให้ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาผ่าน UN ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ - โอกาสของความร่วมมือไทย-เดนมาร์กในวาระงาน SDGs ด้วยความถนัดของไทยในงาน SDGs และความสนใจของเดนมาร์กในงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นโอกาสที่จะผสมผสานความถนัดและความสนใจให้เป็นความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม
--	--

ตารางที่ ๓ - ๕ ประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ (ต่อ)

กรอบความสัมพันธ์	ประเด็นความร่วมมือ
	<p>๒. กรอบความร่วมมือไตรภาคีในด้านการพัฒนาระหว่างไทย-เดนมาร์ก-ประเทศเป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>โอกาสของความร่วมมือ</u> ไทยและเดนมาร์กต่างมีนโยบายให้ความสำคัญในวาระงานด้านการพัฒนาที่สามารถเกื้อกูลกันระหว่างกันได้ในประเทศที่สามารถดังเช่นที่เดนมาร์กมีนโยบายให้ความช่วยเหลือในประเทศภูมิภาคแอฟริกาจากภัยโควิด-๑๙ กอปรกับไทยมีจุดแข็งในแนวทางการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ดังนั้น ด้วยการปฏิบัติที่ดีเลิศของไทยในบริบทของการรับมือกับโควิด-๑๙ <p>ที่สามารถจะนำมาเป็นตัวอย่างในการแบ่งปันประสบการณ์โดยเฉพาะการใช้ อสม. ให้เป็นพลังขับเคลื่อนในภาคประชาสังคมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางผนวกกับความสนใจของเดนมาร์กในภูมิภาคแอฟริกาจึงเป็นโอกาสที่ไทยและเดนมาร์กจะจับมือร่วมกันในงานด้านนี้ในกลุ่มประเทศที่เป็นเป้าหมาย</p>

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

สรุป

ในบทสรุปของบทที่ ๓ ประมวลสรุปผลของการศึกษาในประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๑. มาตรการ D-M-H-T-T/การ์ดไม่ตก/อสม. : จุดแข็งของสังคมไทย ไม่เหมือนใคร

เป็นมาตรการในระดับสังคมที่เป็นหัวใจสำหรับการป้องกันตนเองพื้นฐานให้ปลอดภัยจากภัยของโรคโควิด-๑๙ รัฐบาลไทยณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของมาตรการฯ ในชีวิตประจำวันแม้ว่าจะมีการเข้าถึงของวัคซีนโควิด ๑๙ แล้วก็ตามในสภาวะของการ์ด

ไม่ตก ขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการช่วยรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั่วประเทศถือเป็นจุดแข็งที่เป็นจุดขายความสำเร็จของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ผลการดำเนินมาตรการเหล่านี้เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของประเทศไทยในการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติที่ดีเลิศได้

๒. ศบค. / ศปก.กต. / ศปก.สธ. : หัวใจในการทำงาน

เป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลไทยในการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มี ศบค. ทำหน้าที่เป็นแกนกลางบูรณาการมาตรการต่างๆ ศปก.กต.รับหน้าที่หลักในการบริหารจัดการนำชาวไทยและชาวต่างชาติในกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรด้วยความปลอดภัยในสุขภาพและตามแนวนโยบายขับเคลื่อนประเทศรวมทั้งการดำเนินกลยุทธ์ขยายทางการทูต ขณะที่ ศปก.สธ. ทำหน้าที่สำคัญในการวางมาตรการด้านสาธารณสุขในองค์รวมเพื่อสร้างระบบสาธารณสุขและการแพทย์ภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในมิติต่างประเทศให้มีความมั่นคง

๓. กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ ๑๐ กลุ่ม : พลังหนึ่งในแรงขับเคลื่อนประเทศ

รัฐบาลโดย ศบค. ออกแบบและกำหนดกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ ๑๐ กลุ่มให้เป็นส่วนหนึ่งของพลังขับเคลื่อนประเทศในการฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคม การท่องเที่ยวและการสร้างรายได้ กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีการปฏิบัติในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรในรายละเอียดที่แตกต่างกันตามเงื่อนไขของแต่ละกลุ่มตั้งแต่ขั้นตอนต้นน้ำ คือก่อนการเดินทางเข้าประเทศ กลางน้ำคือการเดินทางถึงประเทศเข้ารับการคัดกรองโรคและกักตัว ณ สถานที่ที่กำหนดและการรักษาพยาบาล หากพบการติดเชื้อ และปลายน้ำคือการเข้าประเทศได้หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการตามมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีความปลอดภัยในสุขภาพในสังคมไทย

๔. มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ : มาตรการกฏเหล็กของไทยนำมาสู่ความสำเร็จในการรับมือกับภัย เห็นผลสัมฤทธิ์เป็นที่ประจักษ์

เป็นมาตรการหลักของรัฐบาลไทยเพื่อบริหารจัดการนำชาวไทยและชาวต่างชาติที่เป็นเป้าหมาย ๑๐ กลุ่มเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นระบบและเป็นการบูรณาการปฏิบัติระหว่าง ศบค. กับ ศปก.กต.ต่างๆ เช่น กต. สธ. มท. และหน่วยความมั่นคงเป็นต้น การใช้มาตรการนี้เป็นผลในเชิงบวกต่อการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อคัดกรอง/ควบคุมโรค/ป้องกันโรค/รักษาพยาบาลซึ่งส่งผลในภาพใหญ่ต่อการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและได้รับคำชื่นชมจากนานาชาติ

๕. SQ/ASQ/LQ/ALQ/HQ/AHQ : วิธีคัดกรองที่ดีเยี่ยมของทางการไทย ผลสัมฤทธิ์

เป็นมาตรการหลักของรัฐบาลไทยในการจัดระเบียบรูปแบบสถานที่กักกันบุคคลชาวไทยและชาวต่างชาติในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นระบบภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองและควบคุมโรคที่เข้มงวดในระยะเวลา ๑๔ วัน ตลอดจนการรักษาพยาบาล หากพบผู้ติดเชื้อ มาตรการนี้ถือเป็นการดำเนินการที่เข้มงวดโดยรัฐบาลและ ศบค. ซึ่งส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการควบคุมโรคให้เป็นที่น่าเชื่อถือทั้งภายใน/ระหว่างประเทศและยังสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ การดำเนินการในภาพใหญ่ปรากฏผลว่า ทำให้มาตรการในภาพรวมของรัฐบาลไทยในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศในมาตรการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙

๖. บริบทปกติวิถีใหม่ (New Normal) : ทุกฝ่ายจำเป็นต้องปรับตัวตามวิถีตนเอง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศในมิติต่างๆ ทั้งบริบทภายในประเทศและบริบทระหว่างประเทศ ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องปรับตัวในวิถีหลายๆ ด้านตามบริบทของตนเองซึ่งก็มีความแตกต่างกันไปนับตั้งแต่วิถีการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวันของปัจเจกชนและสังคม การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม การเดินทางสัญจรระหว่างประเทศโดยทางอากาศ น้ำและบก รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์และแนวทางการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมโลกแบบปกติวิถีใหม่ กล่าวโดยสรุปภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่มีพัฒนาการสำคัญ คือการหาวิถีอาศัยอยู่ร่วมกันระหว่างสังคมภายในประเทศกับสังคมระหว่างประเทศด้วยความปลอดภัยจากภัยโรคระบาด

๗. การดำเนินกลยุทธ์ทางการทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy) : จุดแข็งไทย

เป็นวิธีการสำคัญของรัฐบาลไทยที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการทูตในกิจการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทางการไทยประสบผลสำเร็จด้วยดีในการใช้กลยุทธ์ทางการทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy) เพื่อขับเคลื่อนประเทศให้ภาคเศรษฐกิจสังคมและการท่องเที่ยวฟื้นตัวโดยนำจุดแข็งในด้านวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยวมาผสมผสานให้เป็นพลังอำนาจแห่งชาติเพื่อประโยชน์ของประเทศในภาพใหญ่ควบคู่กับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในวิธีพื้นฐานผ่านกลไกในกรอบของการเมือง ความมั่นคงตลอดจนเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

๘. ความมั่นคงด้านวัคซีนโควิด ๑๙ : ประเด็นที่ทำทนาย ละเลยไม่ได้

เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนของรัฐบาลไทยในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ทางการไทยมีแนวทางดำเนินการใน ๒ มิติควบคู่กัน คือการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศโดยภาครัฐ/ภาคเอกชนและการพัฒนาผลิตวัคซีนใช้เอง ภารกิจดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำทนายของรัฐบาลในการสร้างระบบสาธารณสุขให้มีความมั่นคงทั้งในด้านการควบคุมและการป้องกันโรค ปัจจัยที่รัฐบาลต้องบริหารความเสี่ยงมีทั้งปัจจัยแวดล้อมภายในประเทศและจากภายนอกประเทศ กล่าวคือความ

คาดหวังของประชาชนภายในประเทศสามารถที่จะกลายเป็นแรงกดดันในเชิงลบต่อประสิทธิภาพของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์ ขณะที่ความเคลื่อนไหวจากการแข่งขันระหว่างประเทศในการให้ ได้มาซึ่งวัคซีนสามารถเป็นภัยคุกคามต่อการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีน

๙. การผ่อนคลายมาตรการหลักเพื่อเตรียมเปิดประเทศ : ไทยพร้อม

รัฐบาลไทยได้บริหารสถานการณ์ด้วยการผสมผสานนำมาตรการภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับระหว่างประเทศมาบังคับใช้ ดังเช่นมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรฯ และมาตรการด้านสาธารณสุขในการควบคุมโรคและคัดกรองบุคคลชาวไทยและชาวต่างชาติ ณ SQ/ASQ/LQ/ALQ/HQ/ASQ ซึ่งถือเป็นมาตรการหลักที่ส่งผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของรัฐบาลในการรับมือกับภัยจากโรคฯ ขณะเดียวกัน ก็มีผลกระทบในวงกว้างทั่วโลกต่อการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศเพื่อเดินทางเข้าประเทศไทยที่จำเป็นต้องผ่านเงื่อนไขของการคัดกรองดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลกใหม่จากบริบทของการมาถึงของวัคซีนทำให้ประเทศต่างๆ รวมถึงไทยเองจำเป็นต้องปรับการใช้มาตรการให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทประเทศ รัฐบาลได้ดำเนินการผ่อนคลายมาตรการหลักด้วยการผ่อนปรนกิจกรรมและกิจกรรมต่างๆ ภายในประเทศเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการจ้างงาน ขณะเดียวกัน เตรียมพร้อมการเปิดประเทศเป็นระยะๆ เพื่อให้อยู่รอดในสังคมโลกด้วยการเปิด และอำนวยความสะดวกให้กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศในวงกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผ่อนปรนมาตรการด้วยการลดจำนวนวันในการกักกันบุคคล เพื่อคัดกรองโรคสำหรับบุคคลที่ได้รับวัคซีนครบถ้วนตามเงื่อนไขและการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในมิติเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวรองรับการขับเคลื่อนประเทศ

๑๐. แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan) : ซักซ้อมแผน ใช้แผนแบบบูรณาการ

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ คือการใช้เครื่องมือของรัฐที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ที่เป็นเอกภาพและด้านบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับประเทศไทยในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ศบค. มีแผนเผชิญเหตุกลางที่เป็นศูนย์รวมของการปฏิบัติในการกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติในพื้นที่สถานการณ์ภายในประเทศและแนวทางการรับมือภัยจากโรคฯ ที่มาจากต่างประเทศตามระดับความรุนแรงของสถานการณ์

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลและ ศบค. ในฐานะหน่วยงาน ส่วนกลางเป็นไปโดยบูรณาการอย่างแท้จริง การถอดบทเรียนแนวปฏิบัติในด้านการใช้แผนการ เตรียมพร้อมแห่งชาติควบคู่กับแผนเผชิญเหตุที่เป็นเอกภาพและมีความเข้าใจที่ตรงกันของหน่วยต่างๆ ในการปฏิบัติจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติตามแผนงานส่วนกลางและแผนการ ปฏิบัติในแต่ละส่วนงานให้เกื้อกูลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

๑๑. มาตรการปิดเมืองของเดนมาร์ก (Lockdown) : รัฐเข้ม ประชาชนเครียด

ถือเป็นมาตรการหลักของรัฐบาลเดนมาร์กในการบริหารสถานการณ์ ทาง การ เดนมาร์กใช้มาตรการดังกล่าวด้วยความเข้มงวดและการผ่อนคลายเป็นระยะๆ ตามบริบทของประเทศ และสถานการณ์โควิด-๑๙ ในอีกด้านหนึ่งของการใช้มาตรการฯ ปรากฏผลว่านอกจากเดนมาร์กแล้ว ยังมีหลายๆ ประเทศในยุโรปที่ประชาชนออกมาคัดค้านโดยมองว่าการปิดเมือง/ปิดพื้นที่ส่งผลกระทบต่อเสรีภาพส่วนบุคคลในการเดินทางและการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความแตกต่างจาก สังคมไทย

๑๒. มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศ : กำหนดกลุ่มเป้าหมาย มีเงื่อนไข

เป็นมาตรการหลักอีกด้านหนึ่งที่รัฐบาลเดนมาร์กให้ความสำคัญในการบริหาร สถานการณ์ ทาง การ เดนมาร์กใช้มาตรการดังกล่าวผสมผสานทั้งเข้มงวดและผ่อนคลายตามบริบทของ ประเทศและสถานการณ์โควิด-๑๙ เพื่อประโยชน์ในการเตรียมเปิดสังคม

การใช้มาตรการด้านนี้ของฝ่ายเดนมาร์กได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดย เดนมาร์กได้จำแนกและจัดให้ไทยอยู่ในพื้นที่กลุ่มสีแดงในกลุ่มประเทศเปิด ซึ่งกระทรวงการ ต่างประเทศเดนมาร์กได้มีคำแนะนำที่สำคัญในการเดินทางไปต่างประเทศ คือการไม่แนะนำให้ เดินทางหากไม่มีเหตุจำเป็นเนื่องจากมีข้อจำกัดในการเดินทางเข้าประเทศพื้นที่กลุ่มนี้และประเทศ เหล่านั้น ดังเช่นไทยที่ทางการไทยมีมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้ากับผู้เดินทางทั่วไปและชาวเดนมาร์ก ให้เข้ารับการกักตัว ณ ASQ หรือ OQ เท่านั้นเพื่อคัดกรองและควบคุมโรคในระยะเวลา ๑๔ วัน

๑๓. มาตรการผ่อนคลายเพื่อเปิดสังคม : ขับเคลื่อนประเทศให้เศรษฐกิจฟื้นตัว

ในวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่ประเทศโดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจ สังคมได้รับผลกระทบจากภัยโควิด-๑๙ ทาง การ เดนมาร์กใช้แนวทางที่ผสมผสานระหว่างการบังคับใช้ มาตรการหลักที่เข้มงวด เช่น การปิดเมือง/ปิดพื้นที่ การห้ามกิจกรรม/กิจการต่างๆ ในภาคเศรษฐกิจ สังคมและธุรกิจ การควบคุมการเดินทางเข้าออกประเทศเป็นต้น เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ตามความรุนแรงของสถานการณ์คู่กับการใช้มาตรการผ่อนปรนที่เหมาะสม เพื่อเปิดสังคมและ ขับเคลื่อนประเทศให้เศรษฐกิจในภาคสำคัญต่างๆ เช่น การส่งออก การลงทุน การจ้างงาน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบินเป็นต้น พื้นที่และอยู่รอดได้จากสถานการณ์โควิด-๑๙

ในจุดนี้จึงถือเป็นการบริหารสถานการณ์ที่ค่อนข้างยากและท้าทายของทางการ เดนมาร์กและประเทศต่างๆ ที่จะสร้างความสมดุลระหว่างการดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยใน สุขภาพให้ประชาชนด้วยมาตรการหลักจำเป็นและมาตรการด้านวัคซีนกับการให้ความสำคัญใน มาตรการเพื่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้มั่นคง ไม่ให้สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ ไปสู่สถานะของความเสียหายที่มีระดับความรุนแรงเกินกว่าจะแก้ไข

๑๔. เปรียบเทียบการบริหารสถานการณ์ของไทย-เดนมาร์ก : จุดเหมือน จุดต่าง

ทั้งสองประเทศมีจุดเหมือนและจุดต่างในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ในด้าน จุดเหมือน จากศึกษาจะอยู่ในเรื่อง (๑) ทั้งสองฝ่ายใช้กลไกภาครัฐให้เป็นหัวใจในการบริหารจัดการ และใช้บริบทของกฎหมายที่เป็นเอกภาพให้เป็นเครื่องมือของรัฐ (๒) แนวคิดในการควบคุมการแพร่ ระบาดของโรคด้วยการใช้มาตรการการเข้าเมืองที่เข้มงวดและผ่อนคลายเป็น (๓) การผ่อนปรนบุคคลที่ เป็นกลุ่มเป้าหมายให้เดินทางเข้าประเทศได้เพื่อประโยชน์ในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ (๔) การ ตั้งเป้าหมายเพื่อการเปิดประเทศในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปด้วยการมีมาตรการผ่อนคลายเป็น มาตรการ เพื่อเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจและที่สำคัญ คือมาตรการด้านวัคซีนให้กลุ่มเป้าหมาย

ในด้านจุดต่าง แม้ว่าทั้งสองประเทศมีแนวคิดในการดำเนินมาตรการหลักที่ คล้ายคลึงกันแต่เนื่องด้วยทั้งสองประเทศมีบริบทของประเทศที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ปฏิกิริยาของ ภาคประชาสังคมที่มีต่อมาตรการของภาครัฐมีความแตกต่างกัน โดยในส่วนของสังคมเดนมาร์กพบว่า สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลในการเดินทางและการใช้ชีวิตประจำวันเป็นหัวใจของภาคประชาสังคม ซึ่งถือ เป็นคุณค่านิยมที่เป็นตัวตั้งที่มั่นคงมากจึงทำให้การบังคับใช้มาตรการของทางการเดนมาร์กในบางด้าน มีข้อจำกัด

สำหรับจุดประาะบางที่เป็นผลกระทบระหว่างกันพบว่าจะจะเป็นมาตรการการเข้า เมืองในการเดินทางเข้าประเทศของแต่ละฝ่ายควบคู่กับมาตรการกักกันบุคคลเพื่อคัดกรองโรค ซึ่งมี การปฏิบัติที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการผ่อนคลายเป็นมาตรการหลักดังกล่าวจากการ ใช้มาตรการด้านวัคซีนสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วนและมีหนังสือ รับรองการฉีดวัคซีน (Vaccine Passport) ตามที่ฝ่ายเดนมาร์กผลักดันในประเด็นนี้แล้วย่อมเป็น พัฒนาการในเชิงบวกต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการและจัดระเบียบการเดินทางระหว่าง ประเทศให้เป็นสากลนิยมต่อไปทั้งในยุคและหลังยุคโควิด-๑๙

๑๕. ทฤษฎีเกม : บทสะท้อนการช่วงชิง/ครอบครองทรัพยากรที่ขาดไม่ได้ วัคซีน

ผู้วิจัยนำแนวคิดจากทฤษฎีดังกล่าวมาอธิบายเปรียบเทียบถึงปรากฏการณ์ของ ประชาคมระหว่างประเทศที่ต้องการวัคซีนโควิด ๑๙ มาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงและ ความปลอดภัยให้ประชาชน หลักประกันความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นได้ คือความพยายามในการแสวงหา แหล่งที่มาของวัคซีนให้มีความเสถียร เมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของความต้องการ

วัคซีนพบว่าประชาคมระหว่างประเทศอยู่ภายใต้ VUCA World ที่มีความยุ่งเหยิงในการแข่งขัน เพื่อให้ได้มาซึ่งวัคซีนตามแต่บริบทของแต่ละประเทศและไว้ซึ่งระบบบริหารจัดการที่เป็นสากลนิยม ดังนั้น ปรากฏการณ์ของการแสวงหาวัคซีนในลักษณะของการแข่งขันช่วงชิงความได้เปรียบระหว่างประเทศต่างๆ จึงเปรียบเสมือนเป็นการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งการครอบครองทรัพยากรที่มีค่าและที่จำเป็นต้องมีในยุคนี้ หรืออีกนัยหนึ่ง คือเป็นเกมแข่งขันที่ผู้เล่นต้องได้รับชัยชนะ

๑๖. SWOT Analysis : เชื่อมทิศในการวางทิศทางความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้นในพัฒนาการความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กในช่วงยุคโควิด-๑๙ และทิศทางความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศหลังยุคโควิด-๑๙ ว่าจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร ทั้งในด้านความร่วมมือและการเป็นคู่แข่งกันในเวทีระหว่างประเทศ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดในการวิเคราะห์ในรูปแบบ SWOT Analysis มาเป็นแนวทางในการศึกษาและค้นคว้า

จุดแข็ง การส่งเสริมภาคบริการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในโครงการสำคัญของฝ่ายไทยในการท่องเที่ยวระยะยาว เชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพที่ดี (Long Stay/Medical Tourism/Wellness) จะเป็นภาคเศรษฐกิจและภาคบริการที่มีศักยภาพ ซึ่งนักท่องเที่ยวเดนมาร์ก ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของฝ่ายไทย นอกจากนี้ การสนับสนุนในโครงการดังกล่าวยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเป้าหมายของการสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตโดยมีจุดเน้นในด้านอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจรและการสร้างความหลากหลายในด้านการท่องเที่ยว

จุดอ่อน ทั้งสองประเทศและประเทศต่างๆ ประสบปัญหาเหมือนกันจากภัยโรคโควิด-๑๙ คือการชะลอตัว/การถดถอยของสภาพเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกันในการเร่งแก้ไขจุดอ่อนในภาคเศรษฐกิจสำคัญของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่เกี่ยวข้องและการจ้างงานเพื่อให้เป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสที่ทั้งสองฝ่ายสามารถแสวงหาความร่วมมือในสาขาด้านนี้ที่จะเป็นผลประโยชน์ร่วมกัน

โอกาส ด้วยจุดแข็งของทั้งไทยและเดนมาร์กในงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น จุดโดดเด่นที่มีศักยภาพของทั้งสองประเทศจะอยู่ในด้านการส่งเสริมความร่วมมือในกรอบไตรภาคีระหว่างไทยและเดนมาร์กกับประเทศที่สามและในกรอบพหุภาคีไทย-เดนมาร์กในกรอบ UN โดยฝ่ายไทยสามารถนำจุดแข็งและความถนัดในมิติหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาทำงานร่วมกับฝ่ายเดนมาร์กและ UN ในวาระงานด้านเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งฝ่ายเดนมาร์กเองก็ให้ความสนใจในกิจกรรมระหว่างประเทศในด้านนี้ร่วมกับ UN อยู่แล้ว

นอกจากนี้ ฝ่ายไทยยังสามารถนำผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่ดีเลิศในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ในแนวคิด “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” มาต่อยอดขยายผลในวาระงานร่วมกับ

เดนมาร์กและ UN ตลอดจนการถ่ายทอดแบ่งปันประสบการณ์แก่ประเทศที่สามเพื่อนัยหนึ่งให้เป็น
 กุศโลบายทางการทูตในเชิงรุกต่อการเสริมสร้างบทบาท สถานะและเกียรติภูมิของประเทศไทยในเวที
 ระหว่างประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการต่างประเทศ “5S5มี”

ภัยคุกคาม เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของโลกในบริบทของการแสวงหาวัคซีน
 โควิด ๑๙ ในเวทีระหว่างประเทศทั้งในยุคโควิด-๑๙ และหลังยุคโควิดฯ ประเมินได้ว่าปรากฏการณ์ที่
 เกิดขึ้นอยู่และจะมีแนวโน้มต่อไป คือ การร่วมมือในรูปแบบปกติและสภาวะของการแข่งขันเพื่อช่วงชิง
 ความได้เปรียบในการให้ได้มาซึ่งวัคซีนเพื่อให้เป็นหลักค้ำประกันความมั่นคงในด้านวัคซีนและความ
 ปลอดภัยในสุขภาพของประชาชนในระยะยาว หากเมื่อความเคลื่อนไหวในประชาคมระหว่างประเทศ
 มีความยุ่งเหยิงและขาดระเบียบย่อมนจะทำให้เป็นปัจจัยในเชิงลบต่อบรรยากาศในกิจการระหว่าง
 ประเทศและเป็นภัยคุกคามต่อประเทศที่เปราะบาง ดังนั้น ในกรณีไทยและเดนมาร์กหากทั้งสอง
 ประเทศยังไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากการพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนแล้วจะทำให้ทั้งสองประเทศต้อง
 บริหารความเสี่ยงอยู่ ขณะเดียวกัน ต้องวางยุทธศาสตร์เพื่อแสวงหาวิธีการในการลดและแก้ไขความ
 เสี่ยงให้ได้โดยเร็ว

**๑๗. ประมวลสรุปประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจาก
 มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้**

จากการศึกษาพบว่าจะมีอยู่ใน ๔ ประเด็น ดังนี้ (๑) การใช้มาตรการบริหาร
 สถานการณ์ฯ ของทางการไทยเพื่อควบคุมโรคสำหรับการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรควบคุมการ
 คัดกรองโรคโดยให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศทุกคนเข้ารับการกักตัว ณ สถานที่ที่รัฐกำหนด
 (SQ/ASQ/OO) และการให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศรวมทั้งบุคคลในคณะทูตฯ ใช้แอปพลิเคชันเพื่อ
 เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ (๒) การบริหารความเสี่ยงกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนใน
 การจัดระเบียบพรมแดนทางบกจากปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว
 และของคนไทยเอง (๓) การบริหารความเสี่ยงจากการสร้างความมั่นคงด้านวัคซีนของไทยในเวที
 ระหว่างประเทศเนื่องด้วยสาเหตุสำคัญ คือ ไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ และ
 (๔) การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศภายใต้มาตรการ
 ของทางการไทยกับประเด็นความปลอดภัยในสุขภาพจากภัยโรคโควิด-๑๙ ของผู้เดินทางระหว่าง
 ประเทศในบริบทของปกติวิถีใหม่

**๑๘. ประมวลสรุปผลการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของไทยกับ
 เดนมาร์ก : ผลกระทบระหว่างกัน**

จากการศึกษาพบว่าจะมีอยู่ใน ๔ ประเด็น ดังนี้ (๑) มาตรการการเข้าเมืองควบคุม
 กับมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคจากการเดินทางเข้าประเทศของผู้เดินทาง
 (๒) มาตรการ Curfew และมาตรการใช้แอปพลิเคชัน (๓) กรณีการกระทบกระทั่งในระหว่างการ

บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ใน ๒ เรื่อง ได้แก่ การที่สื่อท้องถิ่นเดนมาร์กรายงานข่าวตลาดนัดจตุจักร อาจเป็นต้นกำเนิดของเชื้อโรคโควิด-๑๙ และทางการเดนมาร์กได้ระงับการใช้วัคซีน AstraZeneca ชั่วคราว และ (๔) การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงการให้ได้มาซึ่งวัคซีน

๑๙. ประมวลสรุปบริบทด้านการต่างประเทศของไทย : ใช้กลยุทธ์แบบผสมผสาน

การศึกษาบริบทด้านการต่างประเทศภายใต้กรอบ 5S 5มี พบว่า ในภาพรวมรัฐบาลโดย กต. ได้ดำเนินกลยุทธ์การทูตแบบประณีตและนำสมัย (Smart Diplomacy) ในลักษณะผสมผสาน ๒ รูปแบบ เพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ กล่าวคือ (๑) กต. / ศปก.กต. บูรณาการงานตามข้อกำหนด/คำสั่งของ ศบค. ภายใต้กรอบพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการป้องกันโรค/คัดกรองโรคผู้เดินทางระหว่างประเทศที่เข้ามายังประเทศไทยโดยทางอากาศ น้ำและบก มาตรการอนุญาตให้กลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติ เช่น นักธุรกิจ นักลงทุน นักกีฬา บุคลากรทางการศึกษา เดินทางเข้าประเทศเพื่อช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รวมทั้งการยึดมั่นต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ และ (๒) กต. ในฐานะส่วนราชการที่รับผิดชอบด้านการต่างประเทศได้ดำเนินการทั้งในรูปแบบปกติเพื่อกระชับความสัมพันธ์พื้นฐานให้แน่นแฟ้นกับมิตรประเทศในกรอบทวิภาคี เวทีภูมิภาคและพหุภาคี และในเชิงรุกโดยใช้กลยุทธ์การทูตเชิงละมุน ในมิติการกีฬา วัฒนธรรม การท่องเที่ยวและการสาธารณสุข เพื่อให้การทูตเป็นหนึ่งในเครื่องมือของพลังอำนาจแห่งชาติเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศ และรับมือกับภัยและวิถีการต่างประเทศรูปแบบใหม่ในช่วงเวลาสถานการณ์โควิด-๑๙ /หลังยุคโควิด-๑๙

กล่าวโดยสรุป การนำเสนอทวิเคราะห์ในบทที่ ๓ ทำให้เข้าใจถึงสาระสำคัญใน ๔ ส่วน ดังนี้ (๑) การใช้มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในเชิงบวกและเชิงประเด็นที่เป็นปัญหา (๒) การใช้มาตรการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลเดนมาร์กพบว่ามีแนวคิดและหลักนิยมในการปฏิบัติที่มีบางส่วนเป็นจุดต่างกับฝ่ายไทยในประเด็นปฏิกริยาของสังคมเดนมาร์กต่อมาตรการของภาครัฐในเรื่องสิทธิเสรีภาพพื้นฐานส่วนบุคคล (๓) การประมวลผลศึกษาเปรียบเทียบการใช้มาตรการทั้งของไทยและเดนมาร์กซึ่งมีทั้งความท้าทายและโอกาสของความร่วมมือ (๔) ทิศทางความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กในแง่มุมของโอกาสของความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศและการเผชิญกับภัยคุกคามจากการแข่งขันเพื่อช่วงชิงวัคซีนโควิด ๑๙ โดยได้นำทฤษฎีเกมมาวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นภาพถึงการเปรียบเทียบเป็นเกมการแข่งขันที่ผู้เล่นย่อมต้องการได้รับชัยชนะเป็นรางวัล นั่นก็คือการแสวงหาแหล่งที่มาของวัคซีนให้มั่นคง

การศึกษาผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของไทย และการวิจัยกรณีศึกษาผลกระทบในความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ในบทที่ ๓ ถือเป็นปูทางของการศึกษาวิจัยขั้นต่อไปในบทที่ ๔ ซึ่งจะเน้นสาระสำคัญของการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการของทางการไทยในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจาก

ปัญหาและอุปสรรคที่ได้ทำการศึกษาไว้แล้วในบทที่ ๓ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับจุดเน้นยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้สามารถสนองต่อการแก้ไขปัญหาของชาติในภาวะวิกฤติ การบริหารจัดการของภาครัฐ ในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน การปรับปรุงแนวปฏิบัติสำคัญในบริบทของกฎหมาย การเตรียมพร้อมของแผนเผชิญเหตุ และการใช้พลังอำนาจแห่งชาติในด้านการทูตเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินและขยายผลประโยชน์แห่งชาติ รวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กในบริบทปกติวิถีใหม่

บทที่ ๔

แนวทางการบริหารสถานการณ์โควิด-19 ของประเทศไทย ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กล่าวนำ

ตามที่ได้มีการวิเคราะห์ในบทที่ ๓ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ และผลกระทบในความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก แล้วนั้น แนวทางการวิจัยในบทที่ ๔ จะนำประเด็นปัญหาและผลกระทบเหล่านั้นจากการวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมา มาสังเคราะห์เพื่ออธิบายให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุของปัญหาจากที่ใด ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการวิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย พร้อมกับนำหลักคิด/ทฤษฎีในเชิงรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความเห็นจากการสัมภาษณ์ แนวนโยบายในเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นองค์ประกอบในการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคอุบัติใหม่หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไปให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การศึกษาในบทที่ ๔ จะเน้นการวิเคราะห์ใน ๓ ประเด็นประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยโดยแบ่งสาระเป็น ๓ ส่วนย่อย ดังนี้ การปรับปรุงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นมาตรการต่างประเทศ, การปรับปรุงแนวปฏิบัติ และการปรับปรุงในกรอบกฎหมาย

ประเด็นที่ ๒ แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ทั้งการแก้ไขในประเด็นปัญหาและการพัฒนาความร่วมมือ

ประเด็นที่ ๓ แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กทั้งประเด็นความท้าทายและโอกาส

โดยมีลำดับการศึกษา ดังนี้

๑. แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

๒. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

๓. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา

๔. สรุป

ดังนั้น ผลของการศึกษาในบทนี้สามารถที่จะตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน ๒ หัวข้อเรื่อง กล่าวคือ เพื่อศึกษาการดำเนินมาตรการของรัฐบาลไทยกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคงและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการต่างประเทศ และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในการนี้ ผู้เขียนงานวิจัยจะนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งเสนอแนวคิดเพื่อใช้เป็นกรอบในการปรับปรุงการดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ของประเทศในการเตรียมรับมือกับเหตุภัยและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมตามบริบทของประเทศไทยในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่

แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

แนวคิดในการศึกษาในบทที่ ๔ มีแนวทางประกอบด้วย

๑. ทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักและแผนรองรับว่ามีประเด็นใดซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ต้องได้รับการปรับปรุง

๒. ปรับกระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามเพื่อให้การจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เหมาะสมกับบริบทประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๓. ทบทวนแนวปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์/นโยบายและการนำแผนไปปฏิบัติให้มีผลสัมฤทธิ์

๔. ปรับวิธีการทำงานใหม่ในรูปแบบที่มประเทศไทยกับประชาชาติเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทประเทศในการบริหารจัดการในรูปแบบใหม่

๕. ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ การนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของรัฐร่วมกับภาคีในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและการปรับการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดและยกระดับขีดความสามารถของประเทศในการเผชิญต่อผู้กับภัยคุกคาม

ในการนี้ สารระสำคัญส่วนนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของ

โรคโควิด-๑๙ ในห้วงเวลาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ - ต้นปี ๒๕๖๔ (เดือนมีนาคม) โดยวิเคราะห์ถึงตัวบทของนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานต่างๆ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนต้นน้ำในการกำหนดกรอบทิศทางของการปฏิบัติ และแนวปฏิบัติดำเนินการซึ่งเป็นขั้นตอนกลางน้ำ รวมได้ใน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

๑. การปรับปรุงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งถือเป็นจุดต้นกำเนิดของการกำหนดกรอบทิศทางในการปฏิบัติ

๒. การปรับปรุงแนวปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์และแผนงานในระดับต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล

๓. การปรับปรุงในกรอบกฎหมาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในเครื่องมือของรัฐเพื่อปฏิบัติให้เกิดผลตามแผน

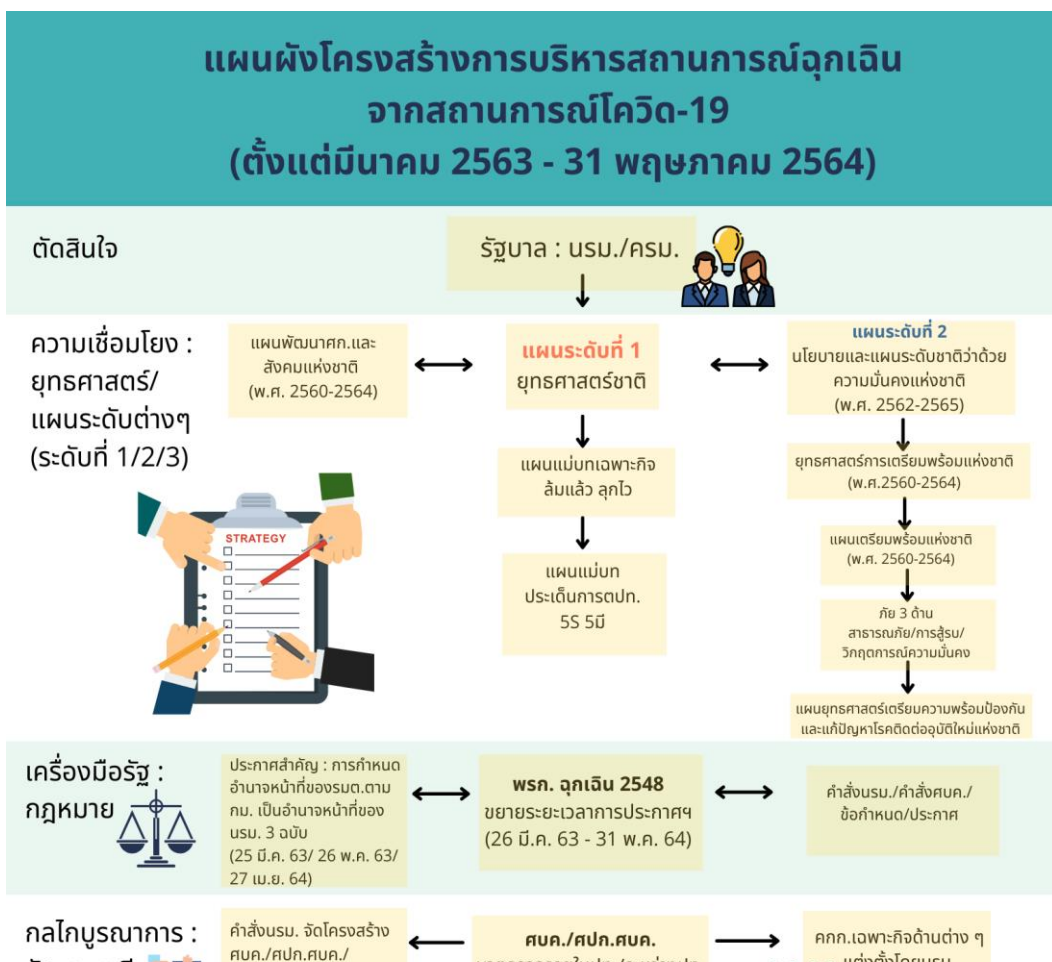
๑. การปรับปรุงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ

๑.๑ ประเด็นวิเคราะห์ : ยุทธศาสตร์ชาติกับแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับกลไกของรัฐที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการสถานการณ์โควิด-๑๙/โรคอุบัติใหม่ในปี ๒๕๖๒ พบว่ารัฐบาลใช้ประโยชน์จากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑) ให้เป็นแกนหลัก ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติมีความเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รองรับคู่กับแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ “5S 5มี” ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับมิติการต่างประเทศ โดยมี ศบค. เป็นแกนหลักเพื่อบูรณาการการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและขับเคลื่อนการปฏิบัติร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการ (ศปก.) ต่างๆ เช่น ศปก.กต. ในมิติการต่างประเทศ ศปก.สธ. ในมาตรการคัดกรอง ควบคุมและรักษาโรค และศปก.มท. ในมาตรการบริหารสถานการณ์ภายในประเทศ ทุกจังหวัดตลอดจนศูนย์ปฏิบัติแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) ในมาตรการด้านความมั่นคง เป็นต้น ทั้งนี้ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับนโยบาย/แผนรองรับในระดับต่างๆ (แผนระดับที่ ๑/๒/๓) การนำยุทธศาสตร์/แผนงานมาปฏิบัติและวิธีการบริหารจัดการในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน

ดังปรากฏตามแผนผังโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลระหว่างห้วงเวลาเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ - เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวปฏิบัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม การใช้เครื่องมือของรัฐผ่านทางความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องและกลไกทางกฎหมาย การดำเนินการของรัฐบาล ตลอดจนการดำเนินกลยุทธ์นโยบายการทูตในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

แผนภาพที่ ๔-๑ แผนผังโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินจากสถานการณ์โควิด-๑๙ (ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ - พฤษภาคม ๒๕๖๔)

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔.

จากแผนผังข้างต้นสรุปความได้ ดังนี้ องค์ประกอบสำคัญของรัฐบาลในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลกที่ซับซ้อนและคลุมเครือ (VUCA World) คือ การนำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ตลอดจนการนำแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - ๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ในแนวคิด “ล้มแล้วลุกไว” มาประยุกต์ใช้ในการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวทั้งในรูปแบบเฉพาะหน้า ระยะเวลาและระยะยาว

ภายใต้กรอบของยุทธศาสตร์ชาติยังมีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒) เป็นกรอบดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับภัยและ

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) และยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติซึ่งมีแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รองรับการขับเคลื่อนโดยมีการประเมินภัยคุกคามไว้ ๓ ด้าน ได้แก่ สาธารณภัย ภัยที่เกิดจากการสู้รบ และวิกฤตการณ์ความมั่นคงซึ่งในส่วนนี้มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการต่างประเทศในด้านการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ

ในมิติการต่างประเทศรัฐบาลมีแนวทางดำเนินการ คือ การนำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ “5S 5มี” มาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐในการดำเนิน กุศโลบายทางการทูตทั้งในเชิงรุกและแก้ไขปัญหาของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บท “5S 5มี” กับยุทธศาสตร์ชาติ/นโยบายและแผนต่างๆ ในความเกี่ยวข้องกับแนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรค โควิด-๑๙ แล้วนั้น ปรากฏว่าก่อนการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายความมั่นคง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนแม่บท “5S 5มี” มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนประเทศ ด้านต่างๆ และกำหนดแบ่งแยกภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดเหตุการณ์ของสถานการณ์โควิด-๑๙ เมื่อปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา พบว่าการที่จะนำยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ที่มีอยู่แล้วมาใช้งานจริงเพื่อรับมือกับ สถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นผลมาจากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนและปัญหาที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายในมิติต่างๆ มีอุปสรรค กล่าวคือ การนำยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) นโยบายความมั่นคง (แผนระดับที่ ๒) แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ (แผนระดับที่ ๓) มารับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่มีข้อจำกัดไม่สัมพันธ์กับช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมของโลกอย่างรวดเร็วจากช่วงยุคก่อนโควิด-๑๙ มาสู่ยุคโควิด-๑๙ ภายใต้บริบทปกติวิธีใหม่ และหลังยุคโควิด-๑๙ ซึ่งแนวโน้มของพัฒนาการในอนาคตคงจะมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่สลับซับซ้อนมากขึ้นภายใต้ VUCA World

ในประเด็นข้างต้นอธิบายในเชิงความสัมพันธ์เกี่ยวโยงระหว่างการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติ/แผนแม่บทฯ กับห้วงเวลาและผลกระทบได้ว่า แนวทาง/วิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยในสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายหลักไม่สามารถตอบสนองหรือไม่ตรงประเด็นกับสถานการณ์ใหม่ เนื่องด้วยสาเหตุสำคัญ คือกระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามที่เป็นอยู่ไม่ได้ครอบคลุมถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในลักษณะใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนดังกรณีโรค โควิด-๑๙ ภัยนี้มีรูปแบบใหม่ของการคุกคามที่ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงซึ่งเป็นปัญหาเชื่อมโยงกับบริบทของประเทศในหลายๆ มิติในเวลาคร่าวเดียวกัน ด้วยปรากฏการณ์ใหม่รัฐบาลจึงประสบกับ

ข้อจำกัดในวิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยแบบองค์รวมเพื่อระดมทรัพยากรและบูรณาการพลังอำนาจแห่งชาติของภาคีต่างๆ ในการตอบโต้ต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่/การเกิดของโรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำ

๑.๒ การถอดบทเรียนเพื่อแก้ไขจุดอ่อน : ให้อำนาจ สอดรับบริบทวิถีชีวิตใหม่

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ เมื่อปลายปี ๒๕๖๒ ถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของโลกที่ไม่ทันได้ตั้งตัวรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ในลักษณะใหม่ของเหตุภัยเช่นนี้มาก่อน เช่นเดียวกับกรณีของประเทศไทย รัฐบาลก็ประสบปัญหาไม่ต่างไปจากประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความท้าทายในการออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินให้มีเสถียรภาพในระยะยาว

สำหรับประเทศไทย แม้ว่ารัฐบาลมียุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ เป็นกรอบและกลไกของรัฐในการนำมาใช้เพื่อบริหารสถานการณ์ แต่ภัยจากโรคระบาดนี้ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านการสาธารณสุขระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงและมีความเชื่อมโยงของปัญหากับภาคเศรษฐกิจสังคมและการต่างประเทศในเวลาพร้อมๆ กันนั้น ยังไม่ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในการกำหนดแนวทางการรับมือกับภัยลักษณะประเภทนี้เพราะเป็นเรื่อง/ปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ขณะเดียวกัน สาระตลึงในแผนแม่บท “5S 5มี” ยังมิได้ครอบคลุมการจำแนกภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ดังเช่นการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ดังกล่าว และการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่โดยการเดินทางสัญจรระหว่างกันภายใต้มาตรการเข้าเมืองคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข กล่าวคือ จากปรากฏการณ์การเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทำให้เห็นได้ว่า โลกมีความซับซ้อนมากขึ้นโดยปัญหาในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศส่งผลกระทบเป็นภัยคุกคามต่อมิติด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจสังคมไปพร้อมกันตลอดจนวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นเหตุที่ต้องมีการออกแบบแนวทางปฏิบัติใหม่เพื่อให้สอดรับกับพัฒนาการใหม่ของโลก

๑.๓ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : รู้จักตัวตนของภัย มีวิธีแก้ปัญหที่ตรงจุด

จากผลของการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ และการถอดบทเรียนพบว่า การปรับเพิ่มสาระตลึงประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้นมีความจำเป็นเพราะการปรับปรุง ทบทวนและพัฒนาจะทำให้ประเด็นยุทธศาสตร์และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องมีความสมบูรณ์ ความชัดเจนและทันต่อสถานการณ์ใหม่ภายใต้บริบทวิถีชีวิตใหม่

แนวคิดสำหรับข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดทำแผนแม่บทฯ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีแนวทางการดำเนินการควบคู่กันใน ๓ ประเด็น สรุปได้ ดังนี้

๑.๓.๑ ปรับปรุงกระบวนการประเมินสถานการณ์และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ โดยจัดทำสารัตถะใหม่ในกรอบแนวความคิดและเพิ่มเติมประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในส่วน ของประเด็นปัญหาใหม่เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะใหม่ของเหตุภัยซึ่งมีความเชื่อมโยงของปัญหาที่ ซับซ้อน ด้วยการปรับปรุงดังกล่าวจะนำไปสู่ความเข้าใจในการปรับกลยุทธ์ใหม่ในการวางแนวทาง/ วิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคาม โดยจำเป็นต้องอาศัยการร่วมผนึกกำลังของประเทศระหว่างรัฐกับ ภาคีต่างๆ ในรูปแบบที่ประเทศไทยและบูรณาการพลังอำนาจแห่งชาติในลักษณะประชารัฐ

๑.๓.๒ ปรับปรุงการจำแนกภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้ ครอบคลุมลักษณะใหม่ของเหตุภัยจากปัญหาด้านการสาธารณสุขระหว่างประเทศซึ่งมีนัยเชื่อมโยงกับ ผลกระทบด้านความมั่นคง เศรษฐกิจสังคม ตลอดจนการต่างประเทศเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ในบริบทประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแบบองค์รวม

๑.๓.๓ จัดทำสารัตถะเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรอบแนวความคิดและประเด็น ยุทธศาสตร์ในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในแผนแม่บทฯ โดยเชื่อมโยงกับนโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผน เตรียมพร้อมแห่งชาติ ด้วยเหตุผลว่า ภัยจากโรคโควิด-๑๙ ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์ใหม่ใน สภาพแวดล้อมของโลกได้ส่งผลกระทบต่อบริบทประเทศในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและ ผลประโยชน์แห่งชาติในหลายๆ มิติในคราวเดียวกัน เหตุภัยนี้มีความเชื่อมโยงของปัญหาการแพร่ของ โรคระบาดในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศกับปัญหาในมิติการต่างประเทศในบริบทของการ เดินทางระหว่างประเทศ วิธีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความมั่นคงในเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อสู้กับภัยตลอดจนความร่วมมือหรือแม้กระทั่งความ ชัดแย้งในการแสวงหาวัคซีน

๒. การปรับปรุงแนวปฏิบัติ

๒.๑ ประเด็นวิเคราะห์ : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติและการปรับเพิ่ม บทบาทความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักสำคัญ / รองรับกับสภาพแวดล้อมของบริบทปกติวิถีใหม่ แนวคิด คือ ต้องมีการปรับตัวของแนวปฏิบัติทั้งแผนและคนเพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ จากการประเมินพบว่า หากไม่มีการดำเนินการปรับสารัตถะใน นโยบาย/แผนงานและการปรับขอบเขตหน้าที่ใหม่ของหน่วยงานหลักให้เป็นจุดเริ่มของกระบวนการ ปรับปรุงพัฒนาแล้ว การนำนโยบายยุทธศาสตร์และแผนที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของสถานการณ์ไป ปฏิบัติจริงก็จะกลายเป็นจุดอ่อนและเกิดจุดด้อยในการบริหารจัดการที่ไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไม่ตรง จุดผิดประเด็น เสียโอกาสไปโดยไม่จำเป็นและสิ้นเปลืองทรัพยากรโดยใช้เหตุ

ในสาระส่วนนี้จะเสนอการปรับปรุงแนวปฏิบัติภายใต้นโยบายสำคัญและแผนหลัก ให้สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ของสภาพแวดล้อมภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ได้รับผลกระทบจากภัยในลักษณะใหม่ใน ๓ แนวทาง ดังนี้

๒.๑.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติจากการปรับสาระในนโยบายยุทธศาสตร์และแผนเกี่ยวข้อง (แผนระดับที่ ๒)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติพบว่าได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในด้านการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติให้เป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์รองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

แนวทางการปรับปรุง : ถอดบทเรียน มีแผนที่ทันสมัย ประโยชน์การปฏิบัติ

แนวทางการปรับปรุงแนวปฏิบัติใหม่ที่เป็นผลมาจากการปรับกรอบแนว ความคิดของการประเมินสถานการณ์/ภัย ผลกระทบ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ คือ การวางกรอบทิศทางใหม่ซึ่งให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ครอบคลุมวิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในลักษณะใหม่ของเหตุภัยที่มีความซับซ้อนในหลายมิติในเวลาเดียวกันและมีการคุกคามของภัยต่อความปลอดภัยของประเทศในห้วงเวลายาวนาน

ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ภายใต้ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติพบว่า มีการประเมินสถานการณ์และภัยคุกคามไว้ ๓ ด้าน ดังนี้ สาธารณภัย ภัยที่เกิดจากการสู้รบและวิกฤตการณ์ความมั่นคงซึ่งได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ให้เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนและมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ ๔ ด้าน โดยในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ระบุการเสริมสร้างความร่วมมือการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามกับต่างประเทศให้เป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนโดยมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานกำกับในประเด็นยุทธศาสตร์

แนวทางการปรับปรุง : มีแผนที่ทันสมัย ประโยชน์การปฏิบัติ

ปรับจุดเน้นในวิธีการบริหารจัดการในระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติให้ครอบคลุมความร่วมมือของภาคีเกี่ยวข้องในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทั้งกิจการภายในประเทศและกิจการต่างประเทศในลักษณะที่ประเทศไทยและประจักษ์

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี)

ภายใต้แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (555มี) พบว่า เป็นแผนแม่บทรองรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยมีความเชื่อมโยงการดำเนินการโดยตรงกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศและแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และมีส่วนสนับสนุนแผนแม่บทในประเด็นอุตสาหกรรมและการบริการแห่งอนาคต การท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางการปรับปรุง : เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ/ให้บริการ

เพิ่มจุดเน้นของความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทกับนโยบายความมั่นคงและยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติในประเด็นยุทธศาสตร์แนวทางการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบซับซ้อนทั้งในมิติภายในประเทศและกิจการต่างประเทศ, เพิ่มจุดเน้นในการกำหนดวิธีการปฏิบัติใหม่สำหรับวิถีใหม่ในการเดินทางระหว่างประเทศด้วยมาตรการเข้าเมืองคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข, พัฒนาการให้บริการและอำนวยความสะดวกให้ผู้เดินทางในการขอรับหนังสือว่าเป็นบุคคลที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร (Certificate of Entry - COE) และหลักฐานสำคัญเกี่ยวข้องตามมาตรการของ ศบค. ในมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในอาณาจักรให้สะดวกมากขึ้น และบูรณาการแผนงานสำคัญทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนเผชิญเหตุในการเคลื่อนย้ายอพยพคนไทยในต่างประเทศในภาวะวิกฤติจากภัยโรคระบาด การปฏิบัติงานในกรอบคณะกรรมการประสานงานฉุกเฉิน (Rapid Response Center – RRC) และการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศภายใต้แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ

๒.๑.๒ การบูรณาการความเชื่อมโยงของแผนยุทธศาสตร์และแผนงาน

ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ รัฐบาลได้มีการรอบดำเนินการที่หลากหลายในการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคระบาดซึ่งถือเป็นสาธารณสุขภัยตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้นๆ ดังเช่นแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ภายใต้แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพแห่งชาติภายใต้แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เป็นต้น

แนวทางการปรับปรุง

เมื่อพิจารณาถึงบริบทปกติวิถีใหม่ของประเทศและสังคมโลกที่ได้รับผลกระทบจากภัยโรคระบาด ซึ่งมีการคุกคามในลักษณะใหม่ในรูปแบบของความซับซ้อน ความเดือดร้อนของทุกภาคส่วนในเวลาคราวเดียวกันและระยะเวลาของภัยที่ยาวนานยากต่อการควบคุม

สกัดกันและแก้ไขให้เห็นผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น จึงขอเสนอแนวทางการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยให้มีการบูรณาการของแผนงานที่มีอยู่แล้วข้างต้นเพื่อปรับบริบทใหม่ในกรอบแนวความคิดในการประเมินภัย การวางกลยุทธ์และการกำหนดวิธีการปฏิบัติใหม่ในการรับมือกับภัยซึ่งมีความเชื่อมโยงของปัญหาทั้งในมิติภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

๒.๑.๓ ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักสำคัญ

ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักสำคัญในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติพบว่าสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติฯ ดังกล่าว โดยเสนอแนะให้ความเห็นต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติภายใต้พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ และยังมีคณะที่ปรึกษาของสภาความมั่นคงแห่งชาติทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในมิติด้านความมั่นคงทั้งข้อเสนอแนะในการประเมินสถานการณ์หรือภัยคุกคามและศึกษาประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายต่อไป

นอกจากนี้ ในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติรองรับกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติพบว่า มีคณะกรรมการเตรียมพร้อมแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติและสภาความมั่นคงแห่งชาติทำหน้าที่หลักสำคัญเพื่อการนี้

ขณะเดียวกัน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยเลขาธิการสภาความมั่นคงฯ ยังมีหน้าที่หลักสำคัญภายใต้โครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) เพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๑๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๑๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๓๓/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ และ คำสั่งฯ ที่ ๓๙/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ซึ่งภารกิจของ สมช. ใน ศบค. สะท้อนให้เห็นความสำคัญของบทบาทในการบริหารราชการในมิตियุทธศาสตร์/ความมั่นคงและร่วมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในภาวะวิกฤติ

แนวทางการปรับปรุง

เมื่อพิจารณาว่าการเกิดภัยจากโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติและผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศในบริบทต่างๆ ตั้งแต่ระบบสาธารณสุข เสถียรภาพในภาคเศรษฐกิจสังคมและกิจการต่างประเทศในเวลาเดียวกัน ด้วยการถอดบทเรียนจึงมีความจำเป็นที่ สมช. ในฐานะหน่วยงานกลางของส่วนราชการต่างๆ ควรปรับบทบาทในเชิงรุก ดังนี้

๒.๑.๓.๑ วาระงานเชิงรุก โดยให้มีขอบเขตการทำงานที่กว้างขวางมากขึ้นเพื่อบูรณาการปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์กับหน่วยรับผิดชอบหลักที่เป็นเจ้าภาพในประเด็นความ

มั่นคงด้านต่างๆ ตลอดจนประสานสอดคล้องกับหน่วยงานสนับสนุนเพื่อให้การจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์และการประเมินภัยคุกคามรูปแบบใหม่ด้วยกรอบแนวคิดใหม่เป็นไปด้วยเอกภาพและมีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติและการวางกลยุทธ์รับมือกับภัยคุกคามในลักษณะบูรณาการทำงานในรูปแบบที่ประเทศไทยและประจํารัฐภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่

๒.๑.๓.๒ วาระงานในภาวะวิกฤติซึ่งเป็นภารกิจที่ท้าทายของรัฐบาล โดยให้มีบทบาทที่เข้มข้นมากขึ้นในฐานะแม่ข่ายหลักในการออกแบบรูปแบบการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินให้เหมาะสมกับการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะใหม่ของเหตุภัยที่ซับซ้อนและมีระยะเวลาของการคุกคามที่ยาวนานโดยต้องอาศัยการทำงานของภาคีทุกภาคส่วน

๒.๒ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : ประมวลสรุปภาพรวมแนวปฏิบัติใหม่ ๆ

๒.๒.๑ ผสมผสานระหว่างแนวปฏิบัติหลักของรัฐบาลที่ใช้อยู่ในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ กับมาตรการด้านสาธารณสุขและมาตรการเข้าเมืองในวิถีใหม่จากการเปลี่ยนแปลงแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ในกรณีการฉีดวัคซีนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในการวางระบบการบริหารจัดการของภาครัฐภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่

๒.๒.๒ วางกลยุทธ์ใหม่ในการบูรณาการรับมือกับภัยที่ต้องระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศทั้งกิจการภายในประเทศและต่างประเทศแบบองค์รวม ผนวกกับการมีจุดเน้นของความร่วมมือของสังคมจากภาคีทุกภาคส่วนในลักษณะประจํารัฐ เนื่องจากภัยที่เกิดขึ้นมีลักษณะใหม่ของการคุกคามต่อกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศในเวลาพร้อมๆ กัน

๒.๒.๓ กำหนดวิธีการปฏิบัติใหม่รองรับวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคง การสาธารณสุข การต่างประเทศและการเข้าเมือง

๒.๒.๔ พิจารณาใช้ประโยชน์จากแนวทางและกลไกที่มีอยู่แล้วของสภาความมั่นคงแห่งชาติตามประกาศสภาความมั่นคงแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง การกำหนดแผนงานหรือโครงการที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ โดยนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เพื่อเตรียมพร้อมการรับมือกับการเกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำในอนาคต

๒.๒.๕ พิจารณาปรับบทบาทของ สมช. ให้เข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้เป็นแกนกลางของภาครัฐขับเคลื่อนการบริหารสถานการณ์ในบริบทปกติวิถีใหม่ และการออกแบบการทำงานในรูปแบบใหม่ของทีมประเทศไทยและประจํารัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน

๓. การปรับปรุงในกรอบกฎหมาย

เพื่อให้ข้อเสนอแนะในแนวทางการปรับปรุงแนวปฏิบัติมีความครบถ้วนรอบด้าน การปรับปรุงในกรอบกฎหมายจึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการคู่ขนาน ดังนี้

๓.๑ ประเด็นวิเคราะห์ : รัฐใช้บริบทของกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหาร สถานการณ์

ตามที่ได้ศึกษาในบทที่ ๒ - ๓ ในประเด็นรัฐได้ใช้กลไกใดให้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด - ๑๙ พบว่า รัฐบาลได้นำบริบททางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือของรัฐ ดังจะเห็นได้จากความจำเป็นในการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรเป็นคราวๆ จากห้วงเวลาเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ - เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ (สถานะ ๓ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔) และประกาศของนายกรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ๓ ฉบับ ตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ และล่าสุดเดือนเมษายน ๒๕๖๔

เมื่อพิจารณาประกาศของนายกรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี ๓ ฉบับดังกล่าวนี้ ผลการศึกษาพบประเด็นสำคัญว่า จุดประสงค์สำคัญและผลของการบังคับใช้ประกาศฯ คือ การโอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตามกฎหมายมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราว เพื่อประโยชน์ในบูรณาการปฏิบัติในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ให้มีเอกภาพด้านกฎหมาย โดยฉบับที่ ๑ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ มีพระราชบัญญัติจำนวน ๔๐ ฉบับ และฉบับที่ ๓ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๔ มีจำนวน ๓๐ ฉบับ และพระราชบัญญัติสำคัญที่อยู่ภายใต้ประกาศฯ ส่วนใหญ่จะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการด้านสาธารณสุข ดังเช่นพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติความมั่นคงด้านวัคซีนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๘ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติองค์การเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๐๙ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกฎหมายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของมาตรการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลต่อการสร้างเสถียรภาพของระบบสาธารณสุข

โดยสรุป กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการด้านสาธารณสุขข้างต้นมีความครอบคลุมในบริบทด้านต่างๆ ตั้งแต่มาตรการควบคุม/ป้องกัน/รักษาโรคโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นกฎหมายที่รัฐบาลได้นำมาใช้เป็นหัวใจของการบริหารสถานการณ์ มาตรการการใช้ยารักษาโรคและที่สำคัญ คือการใช้วัคซีนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันโรคและการบริหารจัดการวัคซีนซึ่งเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนทั้งในสังคมภายในประเทศและพัฒนาการในเวทีระหว่างประเทศ มาตรการเกี่ยวกับสิทธิและการเข้าถึงการรักษาพยาบาล มาตรการสนับสนุนการสาธารณสุขระหว่างประเทศในเชิงรุกในการส่งเสริมรักษาดูแลสุขภาพที่ดี (Wellness) ด้วยการดึงดูดชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้เดินทางมายังประเทศไทย

๓.๒ ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : พัฒนากฎหมายไทยให้ทันสมัยทันโลก

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากมาตรการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลพบว่า สถานการณ์โควิด-๑๙ จะมีความรุนแรงหรือคลี่คลาย หรือมีเสถียรภาพที่รัฐบาลสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคและรับมือกับภัยได้นอกจากปัจจัยความร่วมมือของประชาชนในสังคมและประสิทธิภาพของรัฐบาลในการบังคับใช้มาตรการด้านต่างๆ แล้วนั้น บริบทของกฎหมายจากพระราชบัญญัติ/พระราชกำหนดที่รัฐบาลเลือกใช้ให้เป็นเครื่องมือก็จะเป็นตัวแปรและองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะนำรัฐบาลไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว/ความยากลำบากในการบริหารสถานการณ์และขับเคลื่อนประเทศ ในการนี้ จึงขอเสนอแนวทางการปรับปรุงในกรอบกฎหมายใน ๓ ประเด็นภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่ ดังนี้

๓.๒.๑ การใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร : รัฐบาลยังคงต้องใช้กลไกนี้ต่อไปอีกนานเท่าใด หรือมีกลไกใหม่อื่นใดรองรับการปฏิบัติในยุคบริบทปกติวิถีใหม่

ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารสถานการณ์เพื่อรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ตั้งแต่ช่วงต้นปี ๒๕๖๓ รัฐบาลได้ใช้กลไกของการใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เป็นคราวๆ เป็นหัวใจ ซึ่งประสบผลสัมฤทธิ์ด้วยดีในการสร้างเสถียรภาพในการบริหารราชการในภาวะวิกฤติ อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงการบริหารสถานการณ์ในระยะยาวซึ่งในขณะนี้รัฐบาลยังไม่ได้สามารถบริหารสถานการณ์ไปสู่ในจุดที่มั่นคงปลอดภัยได้ ดังนั้น การที่รัฐบาลจะใช้แนวปฏิบัติโดยการขยายเวลาประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นแนวทางต่อไปเรื่อยๆ จึงเป็นบริบทของประเทศที่ทำท้ายด้วยเหตุนี้รัฐบาลจำเป็นต้องหาทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้การบริหารสถานการณ์มีความมั่นคงในระดับที่ทัดเทียมกับการใช้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่ผ่านมา รวมทั้งการพิจารณาปรับปรุงพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบทของสถานการณ์และสภาพแวดล้อมใหม่ทางยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลง

๓.๒.๒ การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายหลักในการบริหารสถานการณ์ : ความจำเป็นของการยกระดับพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ /การจัดทำพระราชบัญญัติฯ ฉบับใหม่

เป็นที่เห็นชัดเจนว่า รัฐบาลใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้เป็นเครื่องมือหลักทางกฎหมายในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงลักษณะใหม่ของเหตุภัยจากโรคระบาดดังกรณีโรคโควิด-๑๙ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบทของประเทศในด้านต่างๆ ทั้งปัญหากิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการถอดบทเรียนจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ในการรับมือกับภัยจากโรคระบาด จึงขอเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้ครอบคลุมพัฒนาการของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ตลอดจนให้มีความพร้อมในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำในอนาคต

๓.๒.๓ การพัฒนากฎหมายอื่นๆ : รองรับกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลก

ประเด็นหนึ่งที่สำคัญในการถอดบทเรียนจากการรับมือจากภัยฯ คือ การทบทวนกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันภายใต้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตามกฎหมายนั้นๆ ว่า ยังคงมีความเหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับสภาพการณ์ของภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะใหม่ของเหตุภัยหรือไม่อย่างไร ดังกรณีของประกาศนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี เรื่องการโอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตามกฎหมายมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราวโดยมีกฎหมายสำคัญเกี่ยวข้องจำนวน ๔๐ ฉบับเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ และจำนวน ๓๐ ฉบับเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๔

ด้วยเหตุนี้จึงขอเสนอแนวทางการปรับปรุงโดยให้มีการพัฒนากฎหมายของประเทศในกรอบด้านต่างๆ ให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลกด้วยการใช้กลไกภายใต้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เป็นประโยชน์เมื่อพิจารณาถึงบริบทปกติวิสัยใหม่ที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ดังภาพฉากทัศน์ในการขับเคลื่อนของภาครัฐซึ่งจะต้องนำกฎหมายมาปฏิบัติและมีผลกระทบต่อกิจการต่างประเทศ อาทิ มาตรการด้านพิธีการเข้าเมืองในการเดินทางระหว่างประเทศที่คำนึงถึงประเด็นความปลอดภัยในด้านสุขภาพ/ปลอดภัยจากโรคระบาด, มาตรการด้านสาธารณสุขที่เชื่อมโยงบริบทภายในประเทศกับระหว่างประเทศในการคัดกรองผู้เดินทางเข้าราชอาณาจักรจากประเทศต้นทางมายังประเทศปลายทาง และมาตรการด้านวัคซีนในด้านการบริหารจัดการวัคซีนทั้งในการนำเข้าจากต่างประเทศและการผลิตเองภายในประเทศ การใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนในการเดินทางระหว่างประเทศ ระบบการเข้าถึงวัคซีนที่ทั่วถึงภายในประเทศทั้งคนไทยและชาวต่างชาติในประเทศไทย

กล่าวโดยสรุปในภาพรวม สาระในส่วนนี้เป็นผลการศึกษาในข้อเสนอแนะเชิงลักษณะของการยกเครื่องการทำงานและการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในรูปแบบที่มประเทศไทยและประชาชาติ โดยชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนของการบริหารจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่วางระบบการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศให้มีความพร้อมรับมือกับภัยคุกคามในบริบทปกติวิสัยใหม่ โดยประมวลสรุปข้อเสนอแนะจากแนวคิดที่ผ่านมาข้างต้นได้ ดังนี้

กระบวนการแรกในขั้นตอนต้นน้ำ คือ ความจำเป็นในการปรับปรุงสารัตถะในตัวบทของนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทและแผนงานในระดับต่างๆ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นกรอบทิศทางการปฏิบัติในประเด็นสำคัญ ดังนี้ ปรับกรอบแนวความคิดใหม่ของการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามและผลกระทบ, จัดทำประเด็นยุทธศาสตร์ใหม่ในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในลักษณะใหม่ของเหตุภัยที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และวางกลยุทธ์ใหม่

ในการรับมือกับภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ต้องอาศัย การบูรณาการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของภาคีทุกภาคส่วน

กระบวนการขั้นที่สองในขั้นตอนกลางน้ำ คือ การปรับปรุงแนวปฏิบัติที่มีอยู่ให้ ทันต่อบริบทใหม่ของสภาพแวดล้อมของโลกเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันต่อ เหตุการณ์ ดังนี้ เพิ่มจุดเน้นในความเชื่อมโยงของแผนงานในระดับต่างๆ กับการปฏิบัติแบบบูรณาการ /ประชาชนรัฐ, ผสมผสานการปฏิบัติที่ดีเลิศและที่เป็นจุดแข็งจากมาตรการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาล ในปัจจุบันกับการกำหนดวิธีการปฏิบัติใหม่จากประเด็นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก และถอดบทเรียน การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลและ ศบค.ในการรับมือกับภัย เพื่อประโยชน์ในการวาง วิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใหม่ต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญของการดำเนินการในกรอบกฎหมายในแง่มุมมองของ ประเด็นระยะเวลาการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรว่าจะมีห้วงเวลา ของการใช้นานเท่าใด และประเด็นการปรับปรุงกฎหมายในด้านต่างๆ เช่น การบริหารสถานการณ์ ฉุกเฉิน สาธารณสุข พิธีการเข้าเมือง เป็นต้น เพื่อมิให้บริบทของกฎหมายมีความล้าสมัยล้าหลังไม่ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นจาก การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินภายในประเทศกับการรับมือสถานการณ์ระหว่างประเทศจากโรคอุบัติ ใหม่นี้ ซึ่งมีประเด็นของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลการสัมภาษณ์ในเชิงลึก โดยนายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทยและนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ ซึ่งให้ ความเห็นในข้อติดขัดการดำเนินการ สรุปประเด็นได้ ดังนี้ “(๑) ความเข้าใจต่อสถานการณ์หรือ มาตรการของบุคลากรในส่วนราชการต่างๆ ไม่สอดคล้องหรือเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (๒) ใน ระยะเวลาแรก ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ (๓) ความรู้ความเข้าใจหรือความเชี่ยวชาญของ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีความแตกต่างกัน ทำให้การปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน”

แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบ จากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

การศึกษาในส่วนนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นขั้นตอนที่สามปลายน้ำของกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการ ซึ่งเชื่อมโยงจากขั้นตอนแรกต้นน้ำในจุดเน้นของการปรับปรุงสาระสำคัญของนโยบาย/ยุทธศาสตร์/แผนงาน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมใหม่และมาสู่ขั้นตอนที่สองกลางน้ำในจุดเน้นของการปรับปรุงแนวปฏิบัติ

ในการนี้ แนวทางการศึกษาประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้

๑. ประเด็นวิเคราะห์ : การประเมินสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมในภาพกว้าง

จากการวิเคราะห์ในบทที่ ๒ – ๓ สามารถนำผลการศึกษามาประมวลสรุปเป็นประเด็นวิเคราะห์สำคัญได้ ๑๐ ด้าน ดังนี้

๑.๑ สภาพแวดล้อมภายในประเทศ : การทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนยุทธศาสตร์และแผนงาน/แผนปฏิบัติการและกลไกการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่มีอยู่ในปัจจุบันว่า มีความเหมาะสมอย่างไร สามารถนำแนวทางที่มีอยู่เหล่านี้มาใช้งานจริงในการรับมือกับภัยได้มีประสิทธิภาพในระดับใด ดังเช่นยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมถึงแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ เป็นต้น

๑.๒ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ : สังคมโลกมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญในสภาพการณ์ของ VUCA World ในลักษณะความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความสลับซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) เมื่อพิจารณาถึงการเกิดสถานการณ์โควิด-๑๙ ซึ่งได้ส่งผลกระทบในวงกว้างและก่อให้เกิดปัญหาเชื่อมโยงในมิติด้านต่างๆ รวมถึงบทบาทในการบริหารจัดการขององค์การอนามัยโลก (WHO)

๑.๓ ความเชื่อมโยงระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายในประเทศและระหว่างประเทศกับผลกระทบต่อประเทศไทยจากภัยโรคโควิด-๑๙ : ภัยนี้ได้ส่งผลกระทบในวงกว้างทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ภัยมีลักษณะใหม่ของการคุกคามที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงซึ่งส่งผลกระทบต่อบริบทของประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติในด้านความมั่นคง ระบบสาธารณสุข ภาคเศรษฐกิจสังคมและการต่างประเทศในเวลาคราวเดียวกัน

๑.๔ แนวทางการบริหารสถานการณ์จากภัยโรคโควิด-๑๙ : รัฐบาลใช้รูปแบบการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในกลไกของการใช้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้เป็นกลไกหลัก การกำหนดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.) เพื่อให้ ศบค. ทำหน้าที่บูรณาการปฏิบัติกับ ศปก. ต่างๆ, การออกคำสั่ง ประกาศและข้อกำหนดต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารสถานการณ์ และการดำเนินมาตรการฯ จากคำสั่ง ประกาศ ข้อกำหนด

รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อทิศทางการขับเคลื่อนประเทศและการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีผลทั้งในเชิงบวกและประเด็นปัญหา

๑.๕ การประเมินสถานการณ์และภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย : ความสำคัญของความแม่นยำในการประเมินสถานการณ์จะทำให้รัฐบาล ศบค. และส่วนราชการสามารถนำข้อมูลเชิงวิเคราะห์และประเด็นยุทธศาสตร์มากำหนดวางกลยุทธ์รับมือและสร้างการเตรียมพร้อมที่เหมาะสมกับบริบทประเทศทั้งมิติกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ

๑.๖ การตระหนักรู้และความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลก : การมองภาพของโลกปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตจากปรากฏการณ์ของ VUCA World ที่เข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้รัฐบาลสามารถรับมือกับพัฒนาการของประชาคมระหว่างประเทศจากปัญหาโรคโควิด-๑๙ และการเกิดโรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำได้อย่างถูกต้องทิศทาง

๑.๗ ประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ : การสร้างความมั่นคงด้านสาธารณสุขคู่กับการบริหารจัดการด้านวัคซีน, การปรับแบบแผน/วิธีการปฏิบัติในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่เนื่องด้วยภัยส่งผลกระทบต่อบริบทประเทศในปัญหาต่างๆ ในเวลาเดียวกันตั้งแต่ความมั่นคง การสาธารณสุข เศรษฐกิจสังคม การต่างประเทศและการเข้าเมือง รวมถึงการกำหนดแนวนโยบายของรัฐบาลในการเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบหรือการแง้มเปิดประเทศตามความเหมาะสมของสถานการณ์และความพร้อมของประเทศ

๑.๘ ประเด็นปัญหาที่มีความท้าทายต่อการบริหารจัดการภายใต้บริบทกติกาใหม่ : การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในวิถี/แบบแผนใหม่, รูปแบบใหม่ในการเดินทางระหว่างประเทศ, การสร้างความมั่นคงด้านวัคซีน, พิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศ และพิธีการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขภายในประเทศและระหว่างประเทศในการคัดกรองโรคของผู้เดินทางระหว่างประเทศ

๑.๙ กรอบดำเนินการของประเทศในการรับมือกับภัยโรคโควิด-๑๙ ภายใต้บริบทกติกาใหม่ใน ๔ ระดับ :

๑.๙.๑ หน่วยงานปฏิบัติ : ทบทวนและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการต่างๆ (แผนระดับที่ ๓) ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) และรองรับกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวมถึงแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ

๑.๙.๒ ระดับประเทศ : ทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ สร้างระบบสาธารณสุขในบริบทภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศให้มั่นคง รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถทางการแพทย์และความก้าวหน้าในเทคนิคทางการแพทย์ สร้างความพร้อมในวิธีการปฏิบัติใหม่ให้รองรับกับประเด็นปัญหาใหม่ๆ ซึ่งไม่มีแบบแผนการปฏิบัติที่รองรับมาก่อน บูรณาการทำงานในด้านความมั่นคง การสาธารณสุข เศรษฐกิจสังคม การต่างประเทศ รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเร่งสร้างพลังอำนาจแห่งชาติที่เข้มแข็งในการรับมือกับภัยในรูปแบบใหม่ และขับเคลื่อนประเทศด้วยการเสริมสร้างการทำงานในลักษณะทีมประเทศไทยและประชารัฐ

๑.๙.๓ ระดับเวทีภูมิภาค : ตรวจสอบกลไกของระบบที่มีอยู่ว่ามีประสิทธิภาพ เกื้อกูลต่อผลประโยชน์แห่งชาติที่แท้จริงอย่างไรหรือไม่ เช่น ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ระบุกำหนดไว้ ตามยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นต้น

๑.๙.๔ ระดับเวทีระหว่างประเทศ : มีกลยุทธ์ “รู้เขารู้เรา” ในสภาพแวดล้อม ทั้งภัยคุกคามและโอกาสของความร่วมมือโดยมีแนวทาง ดังนี้ การตระหนักรู้ถึงภัยที่จะเป็นอันตราย คุกคามต่อประเทศ ดังเช่นสภาพของการช่วงชิงแข่งขันให้ได้มาซึ่งวัคซีนในเวทีระหว่างประเทศ และการใช้โอกาสให้เอื้อประโยชน์ต่อวาระแห่งชาติในความร่วมมือด้านการสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ และการสร้างขีดความสามารถของประเทศในการผลิตวัคซีน โดยรัฐบาลสามารถใช้กลยุทธ์นโยบายการ ต่างประเทศ/การทูตเชิงสาธารณสุขให้เกื้อกูลต่อการแสวงหามิตรประเทศที่ร่วมมือสนับสนุนการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและการแข่งขันประสพการณ์ให้ฝ่ายไทย

๑.๑๐ ในด้านการต่างประเทศพบว่า ทางของไทยได้ดำเนินกลยุทธ์นโยบายการทูตแบบ ประณีตและนำสมัย (Smart Diplomacy) กล่าวคือ กต. ดำเนินความสัมพันธ์ในลักษณะผสมผสาน โดยยึดพื้นฐานของการนำคำสั่ง ศบค. ในด้านสาธารณสุขและการคัดกรองโรคมาบูรณาการปฏิบัติ ดังเช่นมาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศและการให้ผู้เดินทางเข้ารับการกักตัว ณ SQ/ASQ/OQ คู่กับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศบนพื้นฐานปกติในกรอบทวิภาคี ภูมิภาค และระดับโลก รวมทั้งการใช้กลยุทธ์การทูตเชิงละมุน (Soft Diplomacy) ในเชิงรุกมิติการทูตเพื่อ ประชาชน การทูตเชิงสาธารณสุข และการทูตเชิงวัฒนธรรม/กีฬา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเสริมสร้าง พลังอำนาจแห่งชาติด้านการทูตเพื่อขับเคลื่อนประเทศ ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวเป็นไปตามหลักคิดของ การใช้พลังอำนาจแห่งชาติ ๔ ด้านของประเทศ ประกอบด้วย การทูต (Diplomatic – D) การข่าว/ ข้อมูล (Information – I) การทหาร (Military – M) และการเศรษฐกิจ (Economic – E) หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การใช้ DIME ให้เป็นเครื่องมือของประเทศเพื่อปกป้อง รักษาและขยายผลประโยชน์แห่งชาติ

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ซึ่งมีประเด็นของการศึกษาและ บทวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการได้ตอบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ในเชิงลึกในเอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “บทบาทของกองทัพต่อการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรค COVID – 19” โดย พลตรี สมยศ ฉันทวรลักษณ์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

๒. การประมวลสรุปผลกระทบและประเด็นปัญหา

การศึกษาในส่วนนี้มีแนวทางใน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย การสำรวจสภาพแวดล้อม ทางยุทธศาสตร์, การประมวลประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการ บริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ ของรัฐบาลไทยและแนวทางการปรับปรุง และการประมวลประเด็น เชิงบวกในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของ รัฐบาลไทยและแนวทางการพัฒนา

๒.๑ ประเด็นวิเคราะห์ : การสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จากบทวิเคราะห์การประเมินสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมในภาพกว้าง ข้างต้นและจากผลการศึกษาในส่วนนี้สามารถสรุปบทวิเคราะห์ได้ใน ๔ มิติ ดังนี้

๒.๑.๑ สภาพแวดล้อมของโลกในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

ผลการศึกษาในกรอบรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และหลักคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า สถานการณ์จากภัยโรคโควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลกในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑.๑.๑ การเกิดสภาพการณ์ของ VUCA World ในปัจจุบันและมีแนวโน้มของพัฒนาการที่จะเป็นปรากฏการณ์คงอยู่ต่อไป

๒.๑.๑.๒ ประเทศต่างๆ ไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้เพราะภัยส่งผลกระทบต่อในวงกว้างไร้พรมแดน

๒.๑.๑.๓ ภัยมีลักษณะของเหตุภัยที่ซับซ้อนส่งผลกระทบเป็นปัญหาเกี่ยวเนื่องในมิติต่างๆ ตั้งแต่ความมั่นคง การอยู่รอดของประเทศ ความมั่นคงด้านสาธารณสุข เสถียรภาพในเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แบบแผนการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นต้น การเกิดปรากฏการณ์ในบริบทปกติวิถีใหม่ด้านต่างๆ ตามมา ดังเช่นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในวิถีใหม่ การเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ สภาพการณ์ของประชาคมระหว่างประเทศในการช่วงชิงแสวงหาวัคซีน เป็นต้น

๒.๑.๑.๔ บทบาทของ WHO ในการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ที่สำเร็จหรือล้มเหลว

ผลกระทบต่อประเทศไทย : ประเด็นที่ท้าทายจากสภาพแวดล้อมใหม่ คือ การออกแบบรูปแบบในการบริหารสถานการณ์เพื่อให้ภาคีทุกภาคส่วนสามารถรับมือกับภัยในระยะยาวให้มีเสถียรภาพ และการปรับตัวของประเทศไทยได้บริบทปกติวิถีใหม่เพื่อสร้างเสถียรภาพของประเทศให้มั่นคงอยู่รอดปลอดภัยและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีความจำเป็นในการปรับปรุงทบทวนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อประโยชน์ในการวางแนวทางรับมือและขับเคลื่อนประเทศให้พ้นจากภาวะวิกฤติ

๒.๑.๒ สภาพแวดล้อมในมิติการเมืองระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

ผลการศึกษาพบว่า

๒.๑.๒.๑ สภาพการณ์ของการมีเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศส่วนหนึ่งจะเป็นผลมาจากปัจจัยของการบริหารสถานการณ์รับมือกับภัยโรคโควิด-๑๙ ว่าอยู่ในจุดมั่นคงปลอดภัยระดับใด

๒.๑.๒.๒ ปรากฏการณ์ใหม่ในวิถีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยประเทศที่ควบคุมสถานการณ์ฯ ได้ดี สามารถที่จะดำเนินการเลือกเปิดประเทศในรูปแบบใหม่ที่ทันต่อ

สถานการณ์ระหว่างประเทศในลักษณะของการจัดทำข้อตกลงระเบียงการเดินทาง (Travel Corridor) / การจับคู่การเดินทางระหว่างกัน (Travel Bubble) ในลักษณะสองฝ่ายหรือลักษณะกลุ่มประเทศ

๒.๑.๒.๓ บางประเทศเลือกใช้แนวนโยบายการแ้มเปิดประเทศ หรือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างจำกัด หรือการดำเนินความสัมพันธ์ในเชิงกระแสดินนิยมเพื่อ ปกป้องตนเองจากภัย

๒.๑.๒.๔ ความสนใจในการแก้ไขปัญหาในกรอบความร่วมมือระหว่าง ประเทศถูกบดบัง ละเลยและลดความสำคัญลงเนื่องด้วยประเทศต่างๆ มุ่งให้ความสำคัญในการ ดำเนินการในบริบทและวิถีทางของประเทศเพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของตนเอง ก่อนเป็นความสำคัญลำดับแรกสุด

๒.๑.๒.๕ การเกิดแบบแผนใหม่ในบริบทการเดินทางระหว่างประเทศ การเยือนระหว่างประเทศของบุคคลสำคัญ และการประชุมเจรจาระหว่างประเทศ

๒.๑.๒.๖ แนวโน้มของพัฒนาการในวิธีการใช้มาตรการฝ่ายเดียวใน มาตรการควบคุมการเข้าเมืองคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขตามบริบทและสถานการณ์ของประเทศนั้นๆ

ผลกระทบต่อประเทศไทย : ประเด็นท้าทาย คือ การบริหาร สถานการณ์ของรัฐบาลที่ยังไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่จุดที่มั่นคงปลอดภัย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงยัง ไม่สามารถเลือกใช้แนวนโยบายเชิงรุกด้วยการเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การดำเนิน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยยังคงต้องใช้กลยุทธ์หลายทางที่ผสมผสานระหว่างการยึดมั่น ในผลประโยชน์แห่งชาติที่เป็นพื้นฐานในกรอบทวิภาคี ภูมิภาคและพหุภาคีคู่กับวิถีใหม่ในบทบาทเชิงรุก ในการสร้างความมั่นคงด้านการสาธารณสุขระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ

๒.๑.๓ สภาพแวดล้อมในมิติเศรษฐกิจระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์ โควิด-๑๙

ผลการศึกษาพบว่า

๒.๑.๓.๑ ห่วงโซ่การผลิตและห่วงโซ่อุปทานทั้งระดับโลกและภูมิภาคที่ จะมีข้อจำกัดจากสถานการณ์โควิด-๑๙

๒.๑.๓.๒ พัฒนาการของความเข้มข้นในการรวมตัวในกลุ่มเศรษฐกิจ ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับภูมิภาคและพหุภาคีเพื่อให้เป็นหลักค้ำประกันของเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจที่จะได้รับประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ

๒.๑.๓.๓ การแสวงหาความร่วมมือในกรอบความร่วมมือต่างๆ (ทวิ ภาคี/ภูมิภาค/พหุภาคี) เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

๒.๑.๓.๔ ความเข้มข้นของการแข่งขันทางการค้าและการปกป้อง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการกีดกันทางการค้า

๒.๑.๓.๕ ความเคลื่อนไหวในการเปิดการค้าเสรีและการลงทุนในกรอบเขตการค้าเสรีต่างๆ

๒.๑.๓.๖ การผลักดันให้ยารักษาโรคโควิด-๑๙ และวัคซีนเป็นสินค้าสาธารณะของโลก

ผลกระทบต่อประเทศไทย : ผลกระทบที่เชื่อมโยงในมิติเศรษฐกิจภายในประเทศกับระหว่างประเทศ และแนวโน้มของพัฒนาการประมวลได้ ดังนี้

๑. ผลกระทบที่ชัดเจนมากที่สุด คือ ภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกเนื่องจากไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศโดยเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยว การส่งออกและธุรกิจบริการ ตลอดจนผลกระทบตามมาในภาวะชะงักงันของห่วงโซ่การผลิตและห่วงโซ่อุปทาน

๒. บทบาทของไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศระดับผู้นำที่สำคัญในช่วงปี ๒๕๖๕ ในรูปแบบปกติวิถีใหม่ใน ๒ วาระ ได้แก่ การประชุมในกรอบความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC Summit) และการประชุมในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC Summit) โดยมีปัจจัยความพร้อมของการเป็นเจ้าภาพที่สำคัญ คือ ความสามารถของไทยในการควบคุมสถานการณ์โควิด-๑๙ ภายในประเทศ พร้อมกับสถานการณ์ในระดับโลกที่คลายดีขึ้น

๓. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลในกลไกของการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓^๑ ในวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อแก้ปัญหาการระบาดของโรคฯ ในวงเงิน ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท /เพื่อช่วยเหลือ เยียวยาและชดเชยให้ภาคประชาชน เกษตรกรและผู้ประกอบการซึ่งได้รับผลกระทบในวงเงิน ๕๕๕,๐๐๐ ล้านบาท /เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในวงเงิน ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๔. มาตรการควบคุมการปิดพื้นที่ในบริบทของความจำเป็นในด้านสาธารณสุขและการควบคุมโรคกับผลกระทบเกี่ยวเนื่องต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ/ธุรกิจ/การจ้างงาน/แรงงาน

^๑ พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓". ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๗, ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓, ตอนที่ ๓๐ ก.)

แผนภาพที่ ๔ - ๒ เปิดมาตรการเยียวยาประชาชน “เยียวยาและชดเชยให้ภาคประชาชน”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “มาตรการเยียวยาประชาชน”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๒.๑.๔ สภาพแวดล้อมในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ไม่เพียงเป็นภัยคุกคามต่อระบบสาธารณสุขระหว่างประเทศ แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโลกในบริบทของความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการต่างประเทศในเวลาคราวเดียวกัน ซึ่งนำมาสู่แนวโน้มและปรากฏการณ์ใหม่ในประเด็นที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ดังเช่น

๒.๑.๔.๑ มาตรการด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศในบริบทของการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในวิถีใหม่

๒.๑.๔.๒ การจัดหาให้ได้มาซึ่งวัคซีนเพื่อให้เป็นหลักประกันความมั่นคงทางสาธารณสุข

๒.๑.๔.๓ การรณรงค์ให้ยารักษาโรคโควิด-๑๙ และวัคซีนเป็นสินค้า
สาธารณะของโลก

๒.๑.๔.๔ พิธีการเกี่ยวข้องกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองใน
การเดินทางระหว่างประเทศ

๒.๑.๔.๕ ความเคลื่อนไหวของสหภาพยุโรป (EU) ในมาตรการควบคุม
การส่งออกวัคซีนที่ผลิตในสหภาพยุโรป

๒.๑.๔.๖ การปฏิเสธการใช้วัคซีนบางยี่ห้อของบางประเทศในยุโรป
เช่น เดนมาร์กและนอร์เวย์ เป็นต้น เนื่องด้วยปัญหาผลข้างเคียงจากการได้รับวัคซีน และ

๒.๑.๔.๗ บทบาทของ WHO ในการรับมือกับสถานการณ์และความ
เชื่อมั่นต่อ WHO

ผลกระทบต่อประเทศไทย : การกำหนดแบบแผนในมาตรการด้าน
สาธารณสุขและการคัดกรองโรคของผู้เดินทางจากประเทศต้นทางและปลายทางที่ประเทศไทยและ
การให้ผู้เดินทางทุกคนเข้ารับการคัดกรองโรค ณ สถานที่ซึ่งทางราชการกำหนด (SQ/ASQ/OQ), การ
รับมือกับวิธีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ในบริบทด้านสาธารณสุขและพิธีการ
เกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและหนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศ, สภาพการณ์ของการช่วงชิง
ให้ได้มาซึ่งวัคซีนซึ่งเปรียบเสมือนเป็นทรัพยากรที่มีค่าและขาดไม่ได้ของประเทศต่างๆ และการบริหาร
ความเสี่ยงของไทยเนื่องด้วยไทยยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ, การสร้างความมั่นคง
ด้านวัคซีนในนโยบายการพัฒนาการผลิตวัคซีนใช้เอง และการแสวงหาความร่วมมือด้านการ
สาธารณสุขระหว่างประเทศในกรอบความร่วมมือต่างๆ

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้ซึ่งมีเนื้อหาของการศึกษา
และบทวิเคราะห์ในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารด้านความมั่นคงในหัวข้อ “สถานการณ์ความ
มั่นคงระหว่างประเทศภายหลังการระบาดของไวรัส COVID – 19” ซึ่งเป็นบทความจากวารสาร
มุมมองความมั่นคงฉบับที่ ๔ (มิ.ย. – ก.ค. ๖๓) โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

๒.๒ การประมวลประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจาก
มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยและแนวทางการปรับปรุง/พัฒนา

ตามที่ได้มีการวิเคราะห์ปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากผล
ดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ในบทที่ ๓ พร้อมกับการสำรวจสภาพแวดล้อมทาง
ยุทธศาสตร์ข้างต้นแล้วนั้น สามารถนำประเด็นวิเคราะห์ดังกล่าวมาสรุปเป็นผลการศึกษาได้ใน ๔ กรณี
ปัญหา ดังนี้

๒.๒.๑ กรณีปัญหา : การใช้มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของ
ทางการไทยเพื่อควบคุมโรคสำหรับการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรควบคู่กับมาตรการด้าน
สาธารณสุขโดยให้ผู้เดินทางทุกคนเข้ารับการคัดกรองโรค ณ สถานที่ซึ่งรัฐกำหนด (SQ/ASQ/OQ)

และการให้ผู้เดินทางรวมถึงบุคคลในคณะทูตฯ ใช้แอปพลิเคชัน (application) เพื่อเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

ความสำคัญของปัญหา : ฝ่ายต่างประเทศมีข้อสงสัยต่อมาตรการที่ทางการไทยให้ผู้เดินทางทุกคนต้องเข้ารับการกักกันเพื่อคัดกรองโรค ณ ASQ เพราะมองว่าเข้าข่ายการละเมิดเสรีภาพและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการกิจการทางการทูต

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงาน : มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔, พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒, การทำงานคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑, ระเบียบการตรวจลงตรา, พันธกรณีระหว่างประเทศของไทยภายใต้ พ.ร.บ. ว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ. ๒๕๒๗ อนุวัติการตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : อธิบายชี้แจงให้ฝ่ายต่างประเทศตระหนักถึงเจตนารมณ์ของการใช้มาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ส่วนรวม, บูรณาการปฏิบัติของส่วนราชการให้มีความเข้าใจในเป้าหมายของการปฏิบัติที่ถูกต้องตรงกัน และยึดมั่นต่อมาตรการด้านสาธารณสุขเพราะเป็นแนวทางบริหารจัดการที่สัมฤทธิ์ผลอย่างดียิ่งในการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคจากต่างประเทศสู่ภายในประเทศซึ่งเป็นจุดแข็งของมาตรการฯ ของทางการไทย

๒.๒.๒ กรณีปัญหา : การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและของคนไทย

ความสำคัญของปัญหา : การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงในการแพร่ระบาดของโรคระบาดเข้าสู่ประเทศ จึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงาน : ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง, นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ในนโยบายความมั่นคงแห่งชาติในการจัดระบบ ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองรองรับโดยแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์สำหรับการบูรณาการและบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองให้มีเอกภาพ, แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) รองรับโดยแผนขับเคลื่อน แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔), ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติรองรับโดยแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : บูรณาการปฏิบัติภายใต้มาตรการของ สมช. กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการ ต่างประเทศ และกลไกกรอบไตรภาคี (รัฐ/ผู้ประกอบการ/แรงงาน) โดยภาครัฐร่วมมือกับภาคประชา สังคมเพื่อสร้างชุมชนท้องถิ่นตามพรมแดนให้เข้มแข็งปลอดภัยจากโรคระบาดและมีปกติวิถีของการ ดำรงชีวิต, กระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน, กระชับการมี ปฏิสัมพันธ์กับฝ่ายต่างประเทศในระดับเจ้าหน้าที่ด้านหน้าและส่วนกลาง และทบทวนและปรับปรุง ระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมในการจ้างงาน การนำเข้าแรงงานต่างด้าว การนำเข้าแรงงาน ผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบ (MOU) รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย/บทลงโทษ

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนของแนวทางการ แก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนในบริบทความร่วมมือ เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งมีประเด็นของการศึกษาที่สัมพันธ์กับผลการสัมภาษณ์ในเชิงลึก กับ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศจากสหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ซึ่งมีความเห็นในมุมมองของความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียสรุปได้ ดังนี้

“ความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศในปัจจุบันอยู่ในสถานะที่มั่นคง ดังตัวอย่างของการลักลอบข้ามพรมแดนของผู้ลักลอบเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายและการลักลอบค้ายาเสพติดซึ่งอาจนำมาสู่ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ สามารถที่จะลดหรือหยุดการกระทำได้ ทั้งหมดโดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายในปัจจุบันที่พรมแดน กระทรวงการต่างประเทศและสถาน เอกอัครราชทูตของทั้งสองประเทศสามารถประสานงานในการเคลื่อนย้ายประชาชนให้เดินทางเข้า และออกของแต่ละประเทศอย่างราบรื่น การดำเนินการร่วมกันดังกล่าวสามารถบรรลุถึงผลสำเร็จได้ จากความร่วมมือที่มั่นคงโดยรัฐบาลของทั้งสองประเทศ”

แผนภาพที่ ๔ - ๓ “มาตรการกรณีของกระทรวงกลาโหมและกระทรวงสาธารณสุข”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “การลักลอบเข้าเมือง”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔ - ๔ “มาตรการกรณีของกระทรวงกลาโหมและกระทรวงสาธารณสุข”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “การลักลอบเข้าเมือง”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๒.๒.๓ กรณีปัญหา : การพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ

ความสำคัญของปัญหา : รัฐบาลต้องบริหารความเสี่ยงเพราะการพึ่งพิงปัจจัยภายนอกทำให้รัฐไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมและกำหนดวิถีของตนเองได้

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงาน : นโยบายรัฐบาลกำหนดให้วัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ, แนวทางเพื่อสร้างความมั่นคงวัคซีนโดยคณะกรรมการวัคซีนแห่งชาติ ดังนั้นการจัดหาวัคซีนในปี ๒๕๖๕ โดยเพิ่มวัคซีนจาก ๑๐๐ ล้านโดสเป็น ๑๕๐ ล้านโดส การเจรจากับผู้ผลิตหลายรายมากขึ้นเพื่อประโยชน์ในโอกาสการได้รับวัคซีนที่เพิ่มขึ้นและเร็วขึ้น และการปรับกลยุทธ์การผลิตวัคซีนให้รวดเร็วขึ้นโดยบูรณาการวัคซีนเข็มแรกให้ประชาชนจำนวนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : แสวงหาที่มาของวัคซีนในต่างประเทศให้มั่นคง, หามิตรประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนวัตกรรมทางการแพทย์และเทคนิคการแพทย์/ขีดความสามารถของไทยในการผลิตวัคซีนใช้เอง, ดำเนินการเพื่อบรรลุปเป้าหมายโดยใช้กลยุทธ์ทางการทูตในการเจรจาทั้งเปิดเผยและทางลับ และใช้กลไกที่มประเทศไทยทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศในการขับเคลื่อน

แผนภาพที่ ๔ - ๕ “วัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ประกาศฉีดวัคซีนโควิด-๑๙”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๒.๒.๔ กรณีปัญหา : การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข

ความสำคัญของปัญหา : การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและการเกิดขึ้นของประเด็นปัญหาใหม่ๆ ส่งผลทำให้ประเทศต้องปรับตัวและมีความเข้าใจในวิถีใหม่ในกิจการต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมโยงระหว่างการเดินทางระหว่างประเทศกับบริบทของการฉีดวัคซีนซึ่งถูกนำมาประกอบเป็นเงื่อนไขในการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศดังกรณีมาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU กับเงื่อนไขการฉีดวัคซีน

ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/แผนงาน : มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และ คำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔, การปรับสวัสดิการในนโยบายความมั่นคง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศในประเด็นยุทธศาสตร์การรองรับวิถีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ และพิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองเป็นหลักฐานการเดินทาง และการปรับวิธีการปฏิบัติใหม่ของส่วนราชการในการรองรับวิถีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ที่เชื่อมโยงการดำเนินการในมิติความมั่นคง การต่างประเทศ การสาธารณสุขและการเข้าเมือง

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : เร่งกำหนดมาตรการที่เหมาะสมรองรับสภาพแวดล้อมใหม่ที่เกิดขึ้นในวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่, กำหนดพิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศที่เป็นมาตรฐานสากล, ส่วน

ราชการจำเป็นต้องปรับตัวและพร้อมในวิธีการปฏิบัติใหม่ในการบูรณาการผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคง การต่างประเทศ การสาธารณสุขและการเข้าเมืองให้รองรับกับประเด็นปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่มีแบบแผนการปฏิบัติมาก่อน, ศึกษาและทำความเข้าใจกับการปฏิบัติใหม่และเงื่อนไขของฝ่ายต่างประเทศ ดึงกรณีขออนุญาตการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU และสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ภาคีทุกส่วนตระหนักถึงกฎระเบียบใหม่

แผนภาพที่ ๔ - ๖ “กรณีมาตรการควบคุมการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU กับเงื่อนไขการฉีดวัคซีน”

การกำหนด
ให้การฉีดวัคซีนโควิด-19 เป็นเงื่อนไข
ในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU

- สำหรับผู้ที่เดินทางจากประเทศไทย EU ยังไม่ได้กำหนดให้การฉีดวัคซีนโควิดหรือประเภทของวัคซีนที่ฉีด เป็นเงื่อนไขในการเดินทางเข้าเขต EU
- EU อยู่ระหว่างพิจารณาวิธีการรับรองเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนฯ (Vaccination Certificate – VC) ของประเทศนอก EU
- ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลว่า EU จะจำกัดยี่ห้อวัคซีนใน VC จากประเทศนอก EU หรือไม่

ข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://reopen.europa.eu> ณ วันที่ 3 พฤษภาคม 2564
ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลง โปรดดูการอัปเดตของโควิด-19 ในแต่ละประเทศ

www.mfa.go.th MFA Thailand

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “เงื่อนไขการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔ - ๗ “กรณีข้อเสนอแนะการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ข้อเสนอแนะการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๒.๓ การประมวลประเด็นเชิงบวกในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยและข้อเสนอแนะการพัฒนา

การศึกษาในส่วนนี้จะเห็นถึงผลของการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์ฯ ในเชิงบวกในด้านต่างๆ ในกรณีนี้ แนวทางการศึกษาประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้ การประมวลประเด็นสำคัญที่ส่งผลประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยใน ๔ กรณี และข้อเสนอแนะการพัฒนา

๒.๓.๑ ประเด็นสำคัญที่ส่งผลประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยใน ๔ กรณี ดังนี้

๒.๓.๑.๑ ผลการดำเนินการมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข

ประเด็นวิเคราะห์ : ในบริบทพิธีการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข ทางของไทยกำหนดให้ผู้เดินทางต้องมีการคัดกรองโรคจากประเทศต้นทางและให้เข้ารับการกักกันเพื่อควบคุมโรค ณ SQ/ASQ/OQ ต่อที่ประเทศปลายทาง (ประเทศไทย) โดยผลดำเนินการปรากฏว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจายเข้าสู่ประเทศ อย่างไรก็ตามการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายทางพรมแดนทางบกก็ยังเป็นกรณีปัญหาที่รัฐบาลต้องบริหารจัดการและควบคุมอย่างเข้มงวดต่อไป

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ความปลอดภัยของประเทศในด้านสาธารณสุข, ประเทศมีเสถียรภาพจากระบบสาธารณสุขที่มั่นคง และความน่าเชื่อถือในมาตรการที่มีประสิทธิภาพของทางการไทยในเวทีระหว่างประเทศ

๒.๓.๑.๒ บทบาทไทยในภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นวิเคราะห์ : การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนในกรอบทวิภาคีและการส่งเสริมความร่วมมือกับอาเซียนในกรอบภูมิภาคและพหุภาคีถือเป็นแกนหลักสำคัญในนโยบายต่างประเทศของไทย, ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงรองรับโดยแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ และภายใต้อาเซียนมีกลไกความร่วมมือในการรับมือสถานการณ์โควิด - ๑๙ ที่หลากหลายเป็นประโยชน์ดังเช่น คลังสำรองอุปกรณ์ทางการแพทย์สำหรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (ASEAN Regional Reserve of Medical Supplies (RRMS) for Public Health Emergencies) ศูนย์อาเซียนด้านภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ (ASEAN Centre for Public Health Emergencies and Emerging Diseases - ACPHEED) ความร่วมมือด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาคอาเซียนผ่านกลไกศูนย์การแพทย์ทหารอาเซียน (ASEAN Center of Military Medicine - ACMM) ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergencies Response - AADMER)

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ไทยสามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ในการกระชับความร่วมมือกับสมาชิกประเทศอาเซียนและผ่านอาเซียนในกรอบภูมิภาค, ไทยสามารถใช้กลไกความร่วมมือภูมิภาคที่มีอยู่ข้างต้นให้เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อกลยุทธ์ในการรับมือกับภัยจากโควิด - ๑๙ และไทยสามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีเลิศในกลยุทธ์ของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การใช้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำในระดับท้องถิ่น (อสม.) เป็นตัวขับเคลื่อนกับภาคประชาสังคมและการใช้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เป็นตัวอย่างแก่ภูมิภาค

ประเด็นท้าทาย : ในแนวทางการแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤติประเทศมักเลือกใช้การดำเนินการในบริบทการรักษาปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติก่อนการใช้กลไกในระดับภูมิภาคหรือพหุภาคี, บทพิสูจน์ในการได้รับผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมและผลลัพธ์ในเชิงประจักษ์ที่แท้จริงจากการใช้กลไกในกรอบภูมิภาคเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ

๒.๓.๑.๓ บทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศในบริบทภัยจากโรคโควิด-๑๙

ประเด็นวิเคราะห์ : ไทยมีการดำเนินการที่เข้มข้นในกรอบองค์การระหว่างประเทศ ดังเช่นองค์การสหประชาชาติ (UN) องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) ตลอดจนในเวทีประชุมระหว่างประเทศสำคัญ เช่น Paris Peace Forum และกรอบอนุภูมิภาคในความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง, ผลดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์ฯ ที่มีประสิทธิภาพของไทยได้รับการยอมรับและชื่นชม และภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในกรอบยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงรองรับโดยแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์การภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ไทยสามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ในกรอบพหุภาคี และสามารถผลักดันแนวปฏิบัติที่เป็นจุดแข็งของไทยให้ประชาคมระหว่างประเทศได้รับรู้เรียนรู้ในกลยุทธ์ของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการรับมือกับภัย การใช้ อสม.เป็นตัวขับเคลื่อนกับประชาชนและการใช้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

๒.๓.๑.๔ การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติใหม่ในบริบทปกติวิถีใหม่ จากการศึกษาพบว่า แนวโน้มของพัฒนาการและสภาพแวดล้อมใหม่ที่จะมีผลกระทบในวิถีการต่างประเทศในยุคและหลังยุคโควิด-๑๙ จะมีอยู่ใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. วิธีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ : การเดินทางภายใต้มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีของการฉีดวัคซีนของผู้เดินทางและพิธีการเกี่ยวกับการใช้หนังสือรับรองประกอบการเดินทาง, การกำหนดเงื่อนไขพิธีการเข้าเมืองโดยเชื่อมโยงกับบริบทการฉีดวัคซีนจะกลายเป็นแบบแผนใหม่ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการดำเนินการจากปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในลักษณะของการกระทำแต่ฝ่ายเดียวของประเทศนั้นๆ หรือการกระทำเป็นกลุ่ม หรือการตกลงกันแบบสองฝ่ายหรือกลุ่มต่อกลุ่มในกลไกของการจัดทำข้อตกลงระเบียบการเดินทาง (Travel Corridor) หรือการจับคู่การเดินทางระหว่างกัน (Travel Bubble)

๒. การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินในภารกิจการคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศในบริบทการบูรณาการปฏิบัติในประเทศกับต่างประเทศ : ภารกิจสำคัญของทางการไทยในการให้ความช่วยเหลือดูแลคนไทยในต่างประเทศที่ประสบภัยจากโรคโควิด-๑๙ ดังเช่นการเคลื่อนย้ายคนจากนครอู่ฮั่น จีนและอินเดียกลับไทยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ตามลำดับ, การปฏิบัติภารกิจเป็นการดำเนินการในแบบแผนใหม่ในบริบทมาตรการด้านสาธารณสุขในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยระหว่างประเทศและการรักษาพยาบาลจากประเทศต้นทางมายังประเทศปลายทาง, องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินการ คือ การบูรณาการของ

หน่วยงานและแผนการปฏิบัติทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการใช้ประโยชน์จากกลไกของแผนเผชิญเหตุการณ์เคลื่อนย้ายกรณีภัยโรคระบาดผนวกกับคณะกรรมการประสานงานฉุกเฉิน (Rapid Response Center - RRC) และการทบทวนผลหลังการปฏิบัติ (AAR) เพื่อถอดบทเรียนประเด็นติดขัดและปัจจัยที่นำไปสู่ผลสำเร็จ

๓. การแสวงหาความร่วมมือในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศ : หนึ่งในภารกิจบูรณาการระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับกระทรวงสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์เชิงรูปธรรมต่อการกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ดังเช่นความร่วมมือในกรอบทวิภาคีไทย-เมียนมา ในโครงการการเสริมสร้างความพร้อมในการรับมือกับโรคโควิด-๑๙ (Strengthening Preparedness and Response to Pandemic of Covid-19^๒) ในรูปแบบการหารือทางไกลเพื่อให้การปรึกษาทางการแพทย์แก่เมียนมาที่มุ่งเน้นประโยชน์ของการแบ่งปันองค์ความรู้ของไทยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการควบคุมและการบริหารจัดการการระบาดของโรคโควิด-๑๙ และหลักการในการพัฒนาแนวเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guideline) กับฝ่ายเมียนมา, การเสริมสร้างความมั่นคงด้านสาธารณสุขโดยใช้กุศโลบายการทูตเชิงสาธารณสุขในการแสวงหามิตรประเทศหรือหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ เมื่อพิจารณาถึงภัยอันตรายจากโรคโควิด-๑๙ เป็นบทเรียน, ภายใต้อุตสาหกรรมชาติ ๒๐ ปี ในกรอบยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต อุตสาหกรรมและบริการแพทย์ครบวงจร และด้านการสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวในมิติท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทยรวมทั้งแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งสามารถใช้เป็นกลไกขับเคลื่อน และการแบ่งปันประสบการณ์ที่ดีเลิศของไทยในกลยุทธ์ของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหา การใช้ อสม. เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการเฝ้าระวังภัยกับสังคม และการใช้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เป็นเกราะในการบริหารจัดการโควิด-๑๙^๓

^๒ ข่าวสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ หัวข้อข่าว การหารือทางไกลเพื่อให้การปรึกษาทางการแพทย์แก่เมียนมา ครั้งที่ ๒ ซึ่งเป็นกิจกรรมภายใต้โครงการ Strengthening Preparedness and Response to Pandemic of Covid-19 วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ www.mfa.go.th)

^๓ ข่าวสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ หัวข้อข่าว ไทยแบ่งปันประสบการณ์ใช้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็น “เกราะ” บริหารจัดการโควิด - ๑๙ ในงานฉลองวันหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสากลประจำปี ๒๕๖๓ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ www.mfa.go.th)

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนของการแสวงหาความร่วมมือในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศข้างต้น ซึ่งมีประเด็นของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลการสัมภาษณ์ในเชิงลึกในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขจากการรับมือสถานการณ์ระหว่างประเทศจากโรคอุบัติใหม่ในอนาคต” โดยนายยงยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ ซึ่งให้ความเห็นสรุปได้ ดังนี้

“บริบทในระดับนานาชาติ ทิศทางกระแสของโลกแสดงถึงแนวคิดประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถรอดพ้นการระบาดโดยลำพัง การจะผ่านวิกฤติโรคอุบัติใหม่จะต้องอาศัยปัจจัยหลักสองประการ คือ การพึ่งพากัน และขีดความสามารถ/ความพร้อมของประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะเรื่องความเข้มแข็งของระบบสุขภาพ

บริบทในระดับประเทศ มองบทบาทประเทศไทยในอาเซียนเพื่อเคลื่อนไหวพัฒนาระบบ Public Health Emergencies ให้ชัดเจน และพิจารณาปรับบทบาทประเทศไทยในการเป็น Small Donor เพื่อพัฒนางานด้าน Public Health Emergencies กับหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partners) เช่น ประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนา Border Health ความร่วมมือกับสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนและประเทศอื่นๆ เพื่อรักษาสมดุลทางภูมิรัฐศาสตร์การเมือง”

๒.๓.๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนแรก กระบวนการระดมสมองเพื่อชาติของภาคีเกี่ยวข้องทั้งเชิงวิชาการและสารัตถะทางราชการ ตลอดจนการศึกษาเปรียบเทียบจากการปฏิบัติที่ดีเลิศจากต่างประเทศเพื่อสร้างความรู้และจัดทำฐานข้อมูลในด้านการต่างประเทศให้เป็นระบบระเบียบ

ขั้นตอนที่สอง กระบวนการปรับกรอบแนวคิดเพื่อนำมาสู่การวางยุทธศาสตร์ การจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์ และการกำหนดกลยุทธ์ใหม่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมของโลก ซึ่งนำมาสู่ความเข้าใจในการจัดทำนโยบาย/แผน และการใช้กลยุทธ์การทูตที่เหมาะสมกับสถานการณ์, การทบทวนวิธีการปฏิบัติเพื่อนำมาสู่การปรับปรุงพัฒนาแนวทางการดำเนินการให้รองรับกับสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์, การประเมินผลเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและเสริมสร้างจุดแข็ง

แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา

แนวทางการศึกษาในส่วนนี้จะเชื่อมโยงประเด็นการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์และการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ กับผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ด้วยผลการศึกษจะทำให้เห็นภาพว่า จะมีเป็นปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-เดนมาร์กทั้งในประเด็นเชิงลบและเชิงบวก

การศึกษามีแนวทางใน ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

๑. ประเด็นวิเคราะห์ : การสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

๒. ประเด็นวิเคราะห์ : มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ กับผลกระทบ

๓. การประมวลผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก พร้อมกับข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุง

๔. การประมวลทิศทางการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก พร้อมกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

๑. ประเด็นวิเคราะห์ : การสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จากการศึกษาในการประเมินสภาพแวดล้อมของโลกและการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์พบประเด็นสำคัญ ดังนี้ สภาพแวดล้อมของโลกในสภาพการณ์ของ VUCA World และการเกิดขึ้นของโรคโควิด-๑๙ ได้เป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งมีลักษณะใหม่ของเหตุภัยที่ซับซ้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและแนวโน้มของพัฒนาการในบริบทวิถีใหม่มีประเด็นสำคัญ อาทิ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในวิถี/แบบแผนใหม่ รูปแบบใหม่ในการเดินทางระหว่างประเทศ ความมั่นคงด้านวัคซีน พิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศ และพิธีการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข

๒. ประเด็นวิเคราะห์ : มาตรการบริหารสถานการณ์โควิด - ๑๙ กับผลกระทบ

ผลกระทบที่ชัดเจนที่สุดจากการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของทั้งฝ่ายไทยและเดนมาร์ก คือ มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองและควบคุมโรค ซึ่งทางการไทยและเดนมาร์กมีการใช้มาตรการที่แตกต่างกันชัดเจนในแนวทางการกักตัวบุคคลเพื่อคัดกรองและควบคุมโรค โดยฝ่ายไทยกำหนดให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศทุกคนต้องเข้ารับการคัดกรองโรคและกักตัว ณ SQ/ASQ/OQ เท่านั้น ขณะที่ฝ่ายเดนมาร์กอนุญาตให้ผู้เดินทางสามารถเข้ารับการกักตัวเอง ณ ที่พักอาศัย

๓. การประมวลผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : กรณีปัญหา

จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ใน ๔ กรณีปัญหา ดังนี้

๓.๑ มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขในการกักกัน/คัดกรองบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศ

ความสำคัญของปัญหา : มาตรการของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันเพราะยังไม่มีมาตรฐานสากลรองรับกับแบบแผนใหม่

ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน : มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : คงมาตรการที่ใช้อยู่เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติหากยังไม่มีมาตรฐานสากล, ฝ่ายไทยยึดมั่นกับมาตรการที่บังคับใช้เพราะมีประสิทธิภาพ

๓.๒ มาตรการ Curfew และมาตรการใช้ application การเฝ้าระวังโรค : ประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนต่อคณะทูตต่างประเทศประจำการในประเทศไทย

ความสำคัญของปัญหา : ฝ่ายต่างประเทศมีข้อสงวนต่อมาตรการของฝ่ายไทยในการปฏิบัติตามมาตรการ Curfew ทางของไทยมีข้อยกเว้นสำหรับคณะทูตฯ กรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนและการปฏิบัติภารกิจทางการทูต

ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน : ข้อกำหนด ออกตามความมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.ก. ฉุกเฉินกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๓ ห้ามบุคคลออกนอกเคหะสถาน, พินธกรณีระหว่างประเทศตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : ยึดมั่นต่อมาตรการด้านสาธารณสุขเพราะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ, บูรณาการปฏิบัติของส่วนราชการเพื่อให้มีเป้าหมายการปฏิบัติที่ตรงกัน และชี้แจงให้ฝ่ายต่างประเทศตระหนักถึงเจตนารมณ์ของการใช้มาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๓.๓ การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีน

ความสำคัญของปัญหา : ความต้องการการใช้วัคซีนของประชาคมระหว่างประเทศทำให้เกิดสภาพการณ์ของการแสวงหาวัคซีนเพื่อนำมาใช้เป็นหลักค้ำประกันความมั่นคงทางสาธารณสุข ไทยและเดนมาร์กยังผลิตวัคซีนเองไม่ได้จึงต้องพึ่งพาการนำเข้า

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : ใช้ทุกช่องทางทางการทูตให้เอื้อประโยชน์ในการแสวงหาแหล่งที่มาของการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศให้มั่นคงปลอดภัย, หารือประเทศมาสนับสนุนพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการผลิตวัคซีนใช้เองและการพัฒนาเทคนิคทางการแพทย์ และเจรจากับมิตรประเทศทั้งเปิดเผยและทางลับ หากจำเป็นในการจัดหาวัคซีนในยามฉุกเฉินเร่งด่วน

๓.๔ การเตรียมการรับมือกับสภาพแวดล้อมใหม่ : การเดินทางในบริบทปกติวิถีใหม่

ความสำคัญของปัญหา : การเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่และพิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศ แต่ละฝ่ายอาจมีมาตรการแต่ฝ่ายเดียวในการกำหนดมาตรการเข้าเมือง และฝ่ายเดนมาร์กต้องปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติของสหภาพยุโรปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงื่อนไขในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU ในกรณีการฉีดวัคซีนและวิธีการรับรองเอกสารรับรองการฉีดวัคซีนของผู้เดินทาง ดังข้อเสนอแนะของกระทรวงการ

ต่างประเทศเรื่องการเดินทางไปยังเขตสหภาพยุโรปจากประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ และข้อเสนอแนะให้แก่สาธารณชนเรื่องกฎระเบียบในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU

ความท้าทาย : เนื่องด้วยขณะนี้ยังไม่มีมาตรฐานสากลในแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่จึงทำให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องมีมาตรการในบริบทผลประโยชน์แห่งชาติของตนเองเป็นหลักสำคัญที่สุด, กรณีของทางการไทยปรากฏว่า สืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่กลายพันธุ์ในอินเดียในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ทางการไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศจึงมีมาตรการชั่วคราวในลักษณะแต่ฝ่ายเดียวด้วยการระงับการเดินทางเข้าประเทศไทยจากผู้เดินทางระหว่างประเทศจากประเทศปากีสถาน บังกลาเทศ และเนปาล ยกเว้นบุคคลสัญชาติไทยในประเทศดังกล่าวที่ยังคงสามารถเดินทางเข้าประเทศได้ปกติตามมาตรการการเข้าเมืองและมาตรการด้านสาธารณสุขของทางการไทย ดังกรณีที่กระทรวงการต่างประเทศระงับการออกหนังสือรับรอง (COE) ให้เข้าประเทศได้กรณีปากีสถาน บังกลาเทศและเนปาล

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง : ศึกษาทำความเข้าใจแนวปฏิบัติ/วิธีการปฏิบัติของประชาคมระหว่างประเทศ, ทบทวนแนวปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและพิจารณากำหนดแบบแผนของทางการไทยในการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ และงานการข่าวโดยประชาสัมพันธ์สื่อสารกับภาคสังคมและสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงเพื่อมิให้เกิดความสับสนของข้อมูลและการเกิดปัญหาของการบิดเบือนข้อมูลและปัญหาข่าวปลอม

แผนภาพที่ ๔ - ๘ “ข้อเสนอแนะของกระทรวงการต่างประเทศเรื่องการเดินทางไปยังเขตสหภาพยุโรปจากประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ข้อเสนอแนะการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔ - ๙ “กฎระเบียบในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”

กฎระเบียบในการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU

การเดินทางจากประเทศไทย ไปยัง 11 ประเทศสมาชิก ที่สามารถดำเนินการได้ โดยไม่มีการกำหนด/จำกัด วัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้าประเทศ

อิตาลี	สวีเดน
เยอรมนี	ฟินแลนด์
โครเอเชีย	กรีซ
เช็ก	เบลเยียม
สโลวาเกีย	เนเธอร์แลนด์
เอสโตเนีย	

การเดินทางจากประเทศไทย ไปยัง 16 ประเทศสมาชิก ที่เป็นไปแบบ มีการกำหนด/จำกัดวัตถุประสงค์ ในการเดินทางเข้าประเทศ

ฝรั่งเศส	ฮังการี
ไอร์แลนด์	สโลวีเนีย
เดนมาร์ก	โรมาเนีย
ออสเตรีย	ออสเตรีย
สโลวีเนีย	โปแลนด์
สโลวาเกีย	บัลแกเรีย
โปแลนด์	โปรตุเกส
บัลแกเรีย	สเปน

ข้อมูลจากเว็บไซต์ <http://reopen.europa.eu> ณ วันที่ 3 พฤษภาคม 2564
 *ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลง ขึ้นอยู่กับการประเมินของโควิด-19 ในแต่ละประเทศ

www.mfa.go.th MFA Thailand

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “กฎระเบียบการเดินทางเข้าประเทศสมาชิก EU”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔ - ๑๐ “กระทรวงการต่างประเทศระงับการออกหนังสือรับรอง (COE) ให้เข้าประเทศได้”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ระงับการออกหนังสือเดินทาง”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๔. การประมวลทิศทางการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา : โอกาสของความร่วมมือ

จากการศึกษาเกี่ยวกับทิศทางการความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศสรุปผลได้ว่า มีโอกาส (Opportunities) ของการขยายความสัมพันธ์ในเชิงบวกได้ใน ๔ กรณี ดังนี้

๔.๑ การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจรและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาว (Long Stay) ในโครงการสำคัญ เช่น เชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพ (Medical Tourism/Wellness)

โอกาส : ดึงดูดนักท่องเที่ยวเดนมาร์กและกลุ่มประเทศเป้าหมายให้เดินทางมายังไทย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจรและการกำหนดกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติที่อนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศได้ในช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ เพื่อเข้ามารับการรักษาพยาบาลเฉพาะทาง (Medical Tourism) และการเข้าโครงการดูแลสุขภาพที่ดี (Wellness)

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศ ช่วยฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และรายได้เข้าประเทศ

๔.๒ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

โอกาส : ต่อยอดขยายจากผลสำเร็จของไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแบดมินตันระหว่างประเทศในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศโดยใช้กลยุทธ์ขยายการทูตเชิงวัฒนธรรมให้เป็นประโยชน์แก่วาระงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการต่างประเทศ

๔.๓ การเตรียมพร้อมมาตรการการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์กโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน

วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย : ความจำเป็นของการเตรียมพร้อมระบบการบริหารจัดการทั้งภายในประเทศและที่เดนมาร์ก, ชักซ้อมการปฏิบัติของแผนเผชิญเหตุ, บูรณาการปฏิบัติกับส่วนกลางที่ประเทศไทย และประสานชุมชนชาวไทยในเดนมาร์กและทางการเดนมาร์ก และใช้ประสบการณ์และบทเรียนการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ เพื่อเตรียมการรับมือในวาระงานใหม่ลำดับถัดไปให้มีความพร้อม

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ความสำเร็จในการคุ้มครองดูแลช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ และควมมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการเคลื่อนย้ายคนไทยกลับประเทศไทยด้วยความปลอดภัยโดยประชาชนได้รับผลประโยชน์

๔.๔ วาระงานในเวทีระหว่างประเทศ : ความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากผลการศึกษาพบว่า ทั้งสองประเทศมีโอกาของการขยายความร่วมมือในกรอบพหุภาคีที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันจากวาระงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน และการดำเนินการของไทยในเวทีระหว่างประเทศสอดคล้องกับความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รองรับโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S 5มี)

ในการนี้ จึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กในกรอบเวทีระหว่างประเทศที่สำคัญ ดังนี้

๔.๔.๑ กรอบองค์การสหประชาชาติ (UN) ภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในเป้าหมายที่ ๑๗ หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

จุดแข็งของฝ่ายไทย : รัฐบาลไทยให้ความสำคัญเรื่อง SDGs คู่ขนานกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy - SEP) มาเป็นกลยุทธ์ขยายทางการทูตที่เน้นการสร้างการพัฒนาที่มั่นคงอย่างยั่งยืน

จุดแข็งของฝ่ายเดนมาร์ก : เดนมาร์กให้ความสำคัญในด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและการให้เงินช่วยเหลือแก่ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาผ่าน UN ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : เสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีโลกและผลประโยชน์ร่วมกับเดนมาร์กในวาระงานระดับโลก

๔.๔.๒ กรอบความร่วมมือไตรภาคีในด้านการพัฒนาระหว่างไทย-เดนมาร์กกับประเทศเป้าหมาย (ในภูมิภาคแอฟริกา)

โอกาสของความร่วมมือ : วาระงานที่เกี่ยวเนื่องในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในนโยบายการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศภูมิภาคแอฟริกาจากภัยโควิด-๑๙ ผสมผสานด้วยจุดแข็งในแนวทางการรับมือกับสถานการณ์ของไทยที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการแบ่งปันประสบการณ์ โดยเฉพาะการใช้ อสม. ให้เป็นพลังขับเคลื่อนในสังคมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางและระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าผนวกกับความสนใจของเดนมาร์กในภูมิภาคแอฟริกา

ผลประโยชน์ที่ได้รับ : เสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีโลกและต่อภูมิภาคแอฟริกาซึ่งจะเป็นผลประโยชน์ร่วมกันไทย-เดนมาร์กในงานด้านการพัฒนา

อนึ่ง ผู้เขียนงานวิจัยขอทบทวนวรรณกรรมในส่วนของประเด็นวิเคราะห์เรื่องทิศทางการสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กและการเตรียมพร้อมมาตรการการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์ก โดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ซึ่งมีประเด็นของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลการสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับนายธนาภูมิ ริมชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษและอุปทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

“การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กหลังยุคโควิด-๑๙ เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในภาพรวมยังคงเหมือนเดิม แต่ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศมีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของเดนมาร์กที่ต้องการเพิ่มและขยายมูลค่าการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้น ในส่วนของเดนมาร์กได้ส่งเอกอัครราชทูตที่มาจาก Trade Council ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กไปเป็นเอกอัครราชทูตที่ประเทศไทย เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าการค้ากับประเทศไทยให้มากขึ้น รวมถึงการหาแนวทางและช่องทางการลงทุนให้แก่ภาคเอกชนเดนมาร์กในประเทศไทยอีกด้วย

การบริหารสถานการณ์ในภาวะวิกฤติของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ปรากฏว่า หลังเริ่มมีข่าวการระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้เตรียมความพร้อมในการรับมือการระบาดในด้าน ข้อมูลข่าวสาร การตรวจหาเชื้อ และการรักษาพยาบาล และการทำงานในสถานเอกอัครราชทูตฯ สำหรับบทบาทในการให้ความช่วยเหลือดูแลคนไทยในเดนมาร์ก ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของสถานเอกอัครราชทูตฯ นั้น ปรากฏผลดังนี้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการระบาดของโควิด - ๑๙ การสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันโรคและการจัดหาเที่ยวบินให้คนไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเดินทางกลับประเทศไทย”

สรุป

ผลการศึกษาในบทที่ ๔ เกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการในกรอบต่างๆ สามารถตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ ๑ ใน ๒ หัวข้อเรื่องข้างต้น ในการนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจในผลการศึกษาข้างต้นที่กระชับ จึงขอสรุปบททวนใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. แนวทางการปรับปรุงการดำเนินการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

การศึกษาได้มุ่งเน้นในประเด็นการดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคงและแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ สรุปผลโดยย่อได้ ๖ ด้าน ดังต่อไปนี้

๑.๑ ความสำคัญของการปรับเพิ่มสาระใหม่ในนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ โดยให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องประสานการปฏิบัติใน ๒ ด้านประกอบด้วย

๑.๑.๑ การปรับกรอบแนวความคิดใหม่ในการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคาม และผลกระทบ เพื่อให้ทันยุทธศาสตร์ (Strategy Literacy) สามารถประเมินภัยที่แม่นยำ ตลอดจนมีการมองภาพของฉากทัศน์/การอ่านสถานการณ์หรืออ่านเกมต่อพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของโลก ลักษณะของภัยและผลกระทบด้วยความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและหยั่งรุ่มรอบด้าน เพื่อให้การรับมือของประเทศมีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศ

๑.๑.๒ การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพิ่มเติมในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในลักษณะใหม่ของเหตุภัยซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเป็นปัญหาซับซ้อน เชื่อมโยงกับบริบทของประเทศทั้งกิจการภายในประเทศและกิจการระหว่างประเทศไปในเวลาพร้อมๆ กัน และภัยมีการคุกคามในห้วงเวลาที่ยาวนาน

๑.๒ การปรับปรุงในบริบทของการพัฒนากฎหมาย ดังเช่น การปรับปรุง พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ การยกระดับ พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ การพิจารณาความเหมาะสมต่อไปในบริบทปกติวิถีใหม่ในประเด็นการใช้ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ โดยการใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน และการปรับปรุงกฎหมายสำคัญในด้านสาธารณสุขและการเข้าเมืองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๑.๓ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติของภาครัฐรองรับประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในบริบทของประเทศและเวทีระหว่างประเทศ ดังเช่นกรณีการเดินทางระหว่างประเทศโดยมาตรการเข้าเมือง

กับมาตรการด้านสาธารณสุข การอำนวยความสะดวกให้บริการแก่ผู้เดินทางจากประเทศต้นทางไปยังประเทศปลายทางที่มีความสะดวกและมีระบบที่ทันสมัยรองรับ ดังเช่นการออกเอกสารสำคัญ Certificate of Entry (COE) การใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนเพื่อประโยชน์ที่เป็นมาตรฐานสากลหรือใช้เป็นเงื่อนไขในพิธีการเข้าเมืองของแต่ละประเทศ เป็นต้น

๑.๔ การปรับบทบาทของหน่วยงานหลักสำคัญ ดังเช่น สมช. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งภาวะปกติ เพื่อขับเคลื่อนงานในด้านยุทธศาสตร์ชาติและความมั่นคง และภาวะวิกฤติ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งการถอดบทเรียนจากการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล และ ศบค. เพื่อต่อยอดขยายผลไปสู่การบริหารจัดการแบบองค์รวมของภาคีทุกส่วนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

๑.๕ การเตรียมพร้อมกลยุทธ์และวิธีการปฏิบัติใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแนวนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อแถมเปิดประเทศหรือการเลือกเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อขับเคลื่อนประเทศ

๑.๖ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของรัฐในลักษณะที่มประเทศไทยผนวกกับประชารัฐเพื่อขับเคลื่อนประเทศและให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

โดยสรุป เพื่อใช้การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ให้เป็นประโยชน์จากการถอดบทเรียนและการจัดทำฉากทัศน์ของการประเมินสถานการณ์/ภัยให้ตรงประเด็นมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักและแผนแม่บท 5S5มี เพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่และปรับวิธีการบริหารจัดการของรัฐบาลร่วมกับภาคีทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงเพื่อยกระดับการทำงานของประเทศไทยในบริบทปกติวิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น คือ การปรับตัวของทีมประเทศไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ (นักยุทธศาสตร์ นักการทหาร นักเศรษฐศาสตร์ นักสาธารณสุข/แพทย์/พยาบาล นักกฎหมาย นักวิทยาศาสตร์ นักการทูต ผนวกกับนักบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญสาขาเฉพาะวิชาชีพ) เพื่อให้มีการมองภาพของภัยคุกคามรูปแบบใหม่และผลกระทบ/ปัญหาด้วยความสามารถของการคาดการณ์ที่ตรงประเด็น รอบรู้แม่นยำและมีมุมมองที่กว้างไกลกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่องค์ความรู้ในงานยุทธศาสตร์ชาติที่แตกฉาน (Strategy Literacy)

๒. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ผลสรุปจากการศึกษา คือ ผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยมีทั้งในเชิงลบและเชิงบวก ดังเช่นกรณีปัญหาของการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การบริหารความเสี่ยงจากการบริหารจัดการวัคซีน การเผชิญกับ

สภาพแวดล้อมของโลกในประเด็นปัญหาใหม่ๆ ตลอดจนการเสริมสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลกและภูมิภาคอาเซียนเป็นต้น การศึกษาในส่วนนี้ได้ใช้แนวทางของการวิเคราะห์การประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคาม และการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในบริบทของการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และในส่วนของข้อเสนอแนะทั้งแนวทางการปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้เขียนงานวิจัยได้นำบริบทของยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักและแผนงานระดับต่างๆ มาใช้ในเป็นกรอบการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงความสำคัญของแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์/นโยบายกับการนำไปปฏิบัติ

ดังนั้น แนวทางการปรับปรุงและการพัฒนาข้างต้นจะตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแนวทางการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังผลการศึกษาปรากฏตามตารางสรุปประมวลประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย “อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้” และตารางสรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น”

ตารางที่ ๔-๑ สรุปประมวลประเด็นปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้”

ประเด็นปัญหา	แนวทางการปรับปรุง/พัฒนา
<p>๑. ประเด็น : กรณีปัญหา</p> <p>มาตรการเข้าเมืองกับมาตรการสาธารณสุขโดยคัดกรองโรคให้ผู้เดินทางเข้า SQ/ASQ/OQ และการให้ผู้เดินทางใช้ application เพื่อเฝ้าระวังโรค</p> <p>๑.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายต่างประเทศมีข้อโต้แย้งต่อมาตรการให้ผู้เดินทางต้องเข้า ASQ เพราะละเมิดเสรีภาพ <p>๑.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลง ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลง ๓๑ ก.ค. ๒๕๖๓ และคำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลง ๑ พ.ค. ๒๕๖๔ - กฎหมาย/ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เช่น พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ๒๕๔๒/ พ.ร.บ.การทำงานคนต่างด้าว ๒๕๕๑ / ระเบียบการตรวจลงตรา 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>การเกิดโรคระบาดเป็นภัยอันตรายที่ทำให้ทุกประเทศต้องมีมาตรการควบคุมและป้องกันโรคจากผู้เดินทางระหว่างประเทศและการติดตามเฝ้าระวังผู้เดินทางเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เป็นสาเหตุของการแพร่เชื้อเข้าสู่ภายในประเทศ</p> <p>๒. สาเหตุของปัญหามาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแพร่ระบาดของโรคมีผลร้ายในวงกว้างโดยขณะนี้ยังไม่มีแนวทางของการแก้ไขปัญหาอย่างสัมฤทธิ์ผลและมาตรการที่บังคับใช้ก่อให้เกิดปัญหา - คณะทูตฯ บางประเทศมีท่าทีโต้แย้งว่าการให้เข้า ASQ และการใช้ application เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนซึ่งเข้าข่ายการละเมิดต่อเสรีภาพส่วนบุคคลและการปฏิบัติภารกิจทางการทูต <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศทุกคนมีความปลอดภัยในสุขภาพเมื่อเดินทางเข้าประเทศและปฏิบัติตามมาตรการ

<p>- พันธกรณีระหว่างประเทศ อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑</p> <p>๑.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ด่วนมาก”</p> <p>- มีความเร่งด่วนเพราะอาจเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เสมอ</p>	<p>ของทางการไทย / ต้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ</p> <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <p>- ยึดมั่นต่อมาตรการด้านสาธารณสุขเพราะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคจากต่างประเทศสู่ภายในประเทศ / ชี้แจงให้ฝ่ายต่างประเทศถึงเจตนารมณ์ของมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ส่วนรวม</p>
---	---

ตารางที่ ๔ - ๑ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้” (ต่อ)

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<p>๒. ประเด็น : กรณีปัญหา</p> <p>การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและของคนไทย</p> <p>๒.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การลักลอบเข้าเมืองมีความเสี่ยงสูงในการแพร่ของโรคระบาดเข้าสู่ประเทศ <p>๒.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยุค.ชาติ (แผนระดับที่ ๑) ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงรองรับโดยประเด็นยุทธศาสตร์เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในกรณีการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย - นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒) ในกรอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติในการจัดระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งรองรับโดยแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์การบูรณาการและบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองให้มีเอกภาพ - ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติรองรับโดยแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) - แผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) / แผนขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง (๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) <p>๒.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ด่วนที่สุด”</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความเร่งด่วนเพราะอาจเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เสมอ 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ผู้ลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคเข้ามาสู่ภายในประเทศ</p> <p>๒. สาเหตุของปัญหามาจากที่ใด</p> <p>ความตั้งใจในการเดินทางเข้าประเทศไทยด้วยวิธีการการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย</p> <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดระเบียบการบริหารจัดการพรมแดนให้มีความปลอดภัยในด้านความมั่นคง สาธารณสุขและสังคม เศรษฐกิจ - ผลประโยชน์ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการไตรภาคี (รัฐ/ผู้ประกอบการ/แรงงาน) และกับสังคมเพื่อให้ชุมชนปลอดภัยจากโรคระบาด - กระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน - มีปฏิสัมพันธ์กับฝ่ายต่างประเทศทั้งระดับ เจ้าหน้าที่ด้านหน้าและส่วนกลาง - ปรับปรุงระบบบริหารจัดการในการจ้างงาน/การนำเข้าแรงงานต่างด้าว/การนำแรงงานผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบ (MoU) /การบังคับใช้กฎหมาย
<p>๓. ประเด็น : กรณีปัญหา</p> <p>การพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนของไทยจากต่างประเทศ</p>	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกิดการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีนของประเทศต่างๆ

<p>๓.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศทำให้ไทยต้องบริหารความเสี่ยง <p>๓.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของรัฐบาล “วัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ” - แนวทางเพื่อสร้างความมั่นคงวัคซีน 	<p>เพราะเห็นว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าและขาดไม่ได้</p> <p>๒. สาเหตุของปัญหามาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศเพราะไทยยังผลิตวัคซีนใช้เองไม่ได้จึงเป็นความเสี่ยง <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้มีความมั่นคงด้านวัคซีน - ความมั่นคงด้านวัคซีนเป็นปัจจัยหนึ่งในการนำไปสู่การเปิดประเทศเพื่อขับเคลื่อนประเทศ
---	---

ตารางที่ ๔ - ๑ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “อยู่ในวิสัยที่บริหารจัดการได้” (ต่อ)

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<ul style="list-style-type: none"> - จัดหาวัคซีนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๑๕๐ ล้านโดส - เจรจากับผู้ผลิตหลายรายมากขึ้นเพื่อให้ได้รับวัคซีนที่เพิ่มขึ้นและเร็วขึ้น - ฉีดวัคซีนให้รวดเร็วขึ้นโดยฉีดวัคซีนเข็มแรกให้ประชาชนจำนวนมากที่สุด <p>(ที่มาของข้อมูล : ข่าวสารนิเทศ สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๔)</p> <p>๓.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ด่วนที่สุด”</p> <ul style="list-style-type: none"> - เร่งด่วนที่สุดเพราะเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ระบบสาธารณสุขและความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เสมอ 	<p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสวงหาที่มาของวัคซีนในต่างประเทศให้มั่นคง - ห้ามิตรประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนวัตกรรมทางการแพทย์และเทคนิคการแพทย์/ ชีตความสามารถของไทยในการผลิตวัคซีนใช้เอง - ใช้กลยุทธ์ทางการทูตในการเจรจาทั้งเปิดเผยและทางลับ / ใช้กลไกที่มปรเทศไทยทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศเพื่อขับเคลื่อน
<p>๔. ประเด็น : กรณีปัญหา</p> <p>การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในการเดินทางระหว่างประเทศกับมาตรการด้านสาธารณสุขในบริบทปกติวิถีใหม่</p> <p>๔.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเชื่อมโยงระหว่างการเดินทางระหว่างประเทศกับความปลอดภัยในสุขภาพจากประเด็นการฉีดวัคซีนซึ่งถูกนำมาใช้เป็นเงื่อนไขในการเดินทางระหว่างประเทศ <p>๔.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการป้องกันโรคผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จากคำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลง ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๓ คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลง ๓๑ ก.ค. ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลง ๑ พ.ค. ๒๕๖๔ - การปรับสวัสดิการในนโยบายความมั่นคง ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศใน 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ภัยจากโรคโควิด - ๑๙ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ที่เป็นต้องการมีคัดกรองโรคทั้งจากประเทศต้นทางและปลายทาง</p> <p>๒. สาเหตุของปัญหามาจากที่ใด</p> <p>ความต้องการให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยในสุขภาพไม่เป็นภัยอันตรายต่อผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความปลอดภัยจากโรคและการควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจายมาสู่ภายในประเทศจากต้นเหตุของการเดินทางระหว่างประเทศ - การปฏิบัติที่มีแบบแผนรองรับและการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เร่งกำหนดมาตรการที่เหมาะสมรองรับสภาพแวดล้อมใหม่ในวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ - กำหนดพิธีการเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนและการใช้หนังสือรับรองในการเดินทางระหว่างประเทศที่เป็นมาตรฐานสากล - ส่วนราชการต้องปรับตัวในวิธีการปฏิบัติใหม่ในการบูร

<p>ประเด็นยุทธศาสตร์การรองรับวิถีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับวิธีการปฏิบัติใหม่ของส่วนราชการในการรองรับวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ที่เชื่อมโยงมิตความมั่นคง การต่างประเทศ สาธารณสุขและการเข้าเมือง <p>๔.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ด่วนมาก”</p> <ul style="list-style-type: none"> - เร่งด่วนเพราะเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน/การบริหารจัดการภาครัฐและวิธีการปฏิบัติใหม่ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการเกิดประเด็นปัญหาใหม่ๆ 	<p>ผลการผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคง การต่างประเทศ การสาธารณสุขและการเข้าเมืองให้รองรับกับประเด็นปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่มีแบบแผนการปฏิบัติมาก่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทำเข้าใจกับเงื่อนไขของฝ่ายต่างประเทศและสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ภาคีทุกส่วนตระหนักถึงกฎระเบียบใหม่ๆ
---	--

ตารางที่ ๔ – ๒ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น”

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<p>๑. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>มาตรการเข้าเมืองกับมาตรการสาธารณสุขโดยคัดกรองโรคให้ผู้เดินทางเข้า SQ/ASQ/OQ</p>	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการหลักของไทยนำมาสู่ความสำเร็จในการรับมือกับภัย / วิธีคัดกรองที่ตีเยี่ยมของทางการไทยประสบผลสำเร็จในการควบคุมป้องกันการแพร่ระบาดของโรค <p>๒. ผลประโยชน์ที่ได้รับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความปลอดภัยของประเทศในด้านสาธารณสุข - ประเทศมีเสถียรภาพจากระบบสาธารณสุขที่มั่นคง
<p>๒. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ</p> <p>๒.๑ กฎหมายสำคัญ เช่น พ.ร.บ. เอกสิทธิและความคุ้มกันทางการทูต ๒๕๒๗ อนุวัติการตามอนุสัญญากรุงเวียนนา ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ / พ.ร.บ.เอกสิทธิและความคุ้มกันทางกงสุล พ.ศ. ๒๕๔๑ อนุวัติการตามอนุสัญญาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล ค.ศ. ๑๙๖๓ / ความตกลงที่ประเทศไทยได้ทำกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ / อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล ค.ศ.๒๐๐๖</p> <p>๒.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (555มี) 	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไทยยึดมั่นในหลักสากลนิยม <p>๒. ผลประโยชน์ที่ได้รับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความน่าเชื่อถือในเวทีระหว่างประเทศ - เพิ่มพูนสถานะ เกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของประเทศในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
<p>๓. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>การดำเนินกลยุทธ์นโยบายทางการทูตในเชิงการทูตโดยละมุน (Soft Diplomacy)</p>	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไทยกล้าทำในสิ่งที่ทำหายนก่อนคนอื่น <p>๒. ผลประโยชน์ที่ได้รับ</p>

<p>๓.๑ ผลสำเร็จในการเป็นเจ้าภาพจัดกีฬาแบดมินตันระดับโลก ๓ รายการต่อเนื่องระหว่างวันที่ ๑๒ – ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ ที่กรุงเทพฯ</p> <p>๓.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยศ.ชาติ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง <p>ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการบูรณาการความร่วมมือด้าน ความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กกก. โอลิมปิกสากล (IOC) นำแนวปฏิบัติของไทยไปศึกษาเป็นตัวอย่าง /กระชับความร่วมมือกับ IOC - มีความน่าเชื่อถือในเวทีระหว่างประเทศ / เพิ่มพูนสถานะ เกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีของประเทศในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - บทบาทของไทยในเวทีโลกจากผลการทูตเชิงวัฒนธรรมร่วมกับจุดเด่นของประเทศในศักยภาพของการท่องเที่ยวและจุดแข็งในมาตรการด้านสาธารณสุข
<p>๔. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>การดำเนินกลยุทธ์ภายใต้การทูตกับมิตรประเทศในกรอบความสัมพันธ์ทวิภาคี</p> <p>๔.๑ การเชื่อมสัมพันธ์สัมพันธ์ไมตรีกับมิตรประเทศในช่วงสถานการณ์ที่มีความท้าทายจากภัยฯ กรณีการเยือนไทยของบุคคลสำคัญฝ่ายจีนและฮังการี ช่วงปลายปี ๒๖๕๓</p>	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - โควิดไม่เป็นอุปสรรคต่อมิตรไมตรีจากไทยเจ้าบ้าน <p>๒. ผลประโยชน์ที่ได้รับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระชับความสัมพันธ์ทวิภาคีที่แน่นแฟ้นมากขึ้น - มิตรประเทศมีความเชื่อมั่นต่อมาตรการบริหารสถานการณ์ฯ ของทางการไทย

ตารางที่ ๔ – ๒ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น” (ต่อ)

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<p>๔.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยศ.ชาติ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง <p>ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการบูรณาการความร่วมมือด้าน ความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี) 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความน่าเชื่อถือในเวทีระหว่างประเทศ - เพิ่มพูนสถานะ เกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของประเทศในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
<p>๕. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>การเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบอาเซียน</p> <p>๕.๑ บทบาทของไทยที่ได้รับการยอมรับในภูมิภาค</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลสำเร็จของมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ <p>๕.๒ กลไกความร่วมมือที่สำคัญของอาเซียนในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด – ๑๙</p> <ul style="list-style-type: none"> - คลังสำรองอุปกรณ์ทางการแพทย์สำหรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (ASEAN Regional Reserve of Medical Supplies (RRMS) for Public Health Emergencies) - ศูนย์อาเซียนด้านภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ (ACPHEED) - ความร่วมมือด้านการแพทย์ทหารในภูมิภาคอาเซียนผ่าน 	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไทยอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้าน / อาเซียนมีกลไกที่หลากหลาย / ไทยเป็นที่ตั้งของศูนย์การแพทย์ทหารอาเซียน (ACMM) <p>๒. โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มน้ำหนักอำนาจต่อรองของไทยในเวทีระหว่างประเทศ - ย้ำจุดเด่นในแนวทางบริหารจัดการของไทยในการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการรับมือกับภัยและ ใช้ อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขในระดับท้องถิ่น) เป็นตัวขับเคลื่อนกับภาคประชาสังคมในท้องถิ่นเพื่อรับมือกับภัย รวมทั้งระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยไทยสามารถนำเสนอกลไกนี้ให้เป็นอย่างแก่ประเทศเพื่อนบ้าน - ใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบในการเป็นประเทศเจ้าบ้าน (ACMM) ให้เกื้อกูลต่อการรับมือกับภัย

<p>กลไกศูนย์การแพทย์อาเซียน (ACMM)</p> <p>๕.๓ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ <p>ด้านความมั่นคงภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี) - แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในความพร้อมเตรียมการรับมือภัยด้านวิกฤตการณ์ความมั่นคงโดยแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ - ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergencies Response : AADMER) 	<p>๓. ผลประโยชน์ที่ได้รับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเทศเพื่อนบ้านสามารถนำการปฏิบัติที่เลิศของไทยไปเป็นแนวทางการรับมือกับภัย - บทบาทที่ได้รับการยอมรับในระดับภูมิภาค/โลก <p>๔. อุปสรรค / ความท้าทาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทพิสูจน์ในการได้รับผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมและผลลัพธ์ในเชิงประจักษ์ที่แท้จริงจากการใช้กลไกในกรอบภูมิภาคเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ - ในแนวทางการแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤติ ประเทศมักเลือกใช้การดำเนินการในบริบทของประเทศตนเองก่อนเพื่อเร่งรักษาผลประโยชน์แห่งชาติในโอกาสแรกสุดเพื่อมิให้เกิดความรุนแรงของปัญหาในระดับที่ไม่สามารถควบคุมได้ - ประเด็นท้าทาย คือ การตัดสินใจเชิงนโยบายในการใช้ประโยชน์จากกลไกภูมิภาคอย่างไร ให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อผลประโยชน์แห่งชาติ
---	---

ตารางที่ ๔ – ๒ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น” (ต่อ)

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<p>๖. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>บทบาทไทยในเวทีโลก</p> <p>๖.๑ การที่ได้รับการยกย่องชื่นชมจากนานาชาติและ WHO จากผลดำเนินการรับมือโรคโควิด- ๑๙ ช่วงปี ๒๕๖๓</p> <p>๖.๒ บทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีกรอบอนุภูมิภาค ดังเช่นกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง / เวทีระหว่างประเทศที่สำคัญ</p> <p>๖.๓ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยศ.ชาติ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ - แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี) - แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติในความพร้อมเตรียมการรับมือภัยด้านวิกฤตการณ์ความมั่นคงโดยแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และ 	<p>๑. จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - โลกเรียนรู้อิทธิไทยในการรับมือและปรับตัว <p>๒. โอกาส/ผลประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มพูนสถานะ เกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของประเทศในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - เพิ่มน้ำหนักอำนาจต่อรองของไทยในเวทีระหว่างประเทศและกระชับความร่วมมือในกรอบพหุภาคีกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น UN, WHO, OECD (องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ), IOC และเวทีการประชุมระหว่างประเทศ เช่น Paris Peace Forum - ผลักดันแนวปฏิบัติที่เป็นจุดแข็งของไทยให้โลกได้เรียนรู้ในแนวทางการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการรับมือกับภัยและใช้ อสม. เป็นตัวขับเคลื่อนกับประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า - ไทยได้รับประโยชน์ด้านเศรษฐกิจจากสร้างความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระดับ

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมพร้อมรับมือภัยคุกคามกับต่างประเทศ	โลก
<p>๗. ประเด็น : กรณีเรื่อง</p> <p>การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติในบริบทปกติวิถีใหม่</p> <p>๗.๑ วิธีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดเงื่อนไขพิธีการเข้าเมืองเชื่อมโยงกับการฉีดวัคซีนเป็นรูปแบบใหม่ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ - รูปแบบดำเนินการ เช่น การกระทำแต่ฝ่ายเดียว / การกระทำเป็นกลุ่ม / การตกลงกันสองฝ่ายหรือกลุ่มต่อกลุ่มในกลไก Travel Corridor / Travel Bubble 	<p>๑. โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมในวิธีการปฏิบัติใหม่กับสภาพแวดล้อมใหม่ - เสริมสร้างผลประโยชน์แห่งชาติให้ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ <p>๒. อุปสรรค/ภัยคุกคาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความล่าช้าในการปรับตัวและการเข้าใจสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลง (VUCA World) จะทำให้ประเทศตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบและผลประโยชน์แห่งชาติได้รับความเสียหายได้ - ประเทศมีความล่าช้าในการขับเคลื่อนทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

ตารางที่ ๔ - ๒ สรุปประมวลประเด็นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทย : “จุดแข็งที่เป็นจุดเด่น” (ต่อ)

ประเด็น	ประมวลผลดำเนินการของมาตรการ
<p>๗.๒ การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินในบริบทความเชื่อมโยงการบูรณาการปฏิบัติในประเทศกับต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการปฏิบัติแบบแผนใหม่ในมาตรการสาธารณสุขในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยระหว่างประเทศด้วยความปลอดภัยและการพยาบาลจากประเทศต้นทางมายังปลายทาง - ใช้กลไกของแผนเผชิญเหตุการณ์เคลื่อนย้ายกรณีภัยโรคระบาดผนวกกับคณะกรรมการประสานงานฉุกเฉิน (Rapid Response Center - RRC) <p>๗.๓ ความร่วมมือในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างศักยภาพในความมั่นคงด้านสาธารณสุขโดยใช้การทูตเชิงสาธารณสุขในการแสวงหามิตรประเทศหรือหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ 	

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๓.

๓. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา

สรุปผลจากการศึกษา คือ ความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กในบริบทของการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ มีผลกระทบทั้งในเชิงลบและเชิงบวก ดังเช่นกรณีปัญหาจากมาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีน วิธีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ ตลอดจนการส่งเสริมความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กที่ครอบคลุมทวิภาคีในความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการส่งออกที่มีศักยภาพ และความร่วมมือที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันไทย-เดนมาร์กในวาระงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในกรอบพหุภาคีผ่านกลไกของ UN เป็นต้น

สำหรับแนวทางการศึกษาและข้อเสนอแนะทั้งแนวทางการปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์ก ผู้เขียนงานวิจัยได้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ในลักษณะเช่นเดียวกับการศึกษาในประเด็นแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ตามข้อ ๒ ข้างต้น ดังผลการศึกษาปรากฏตามตารางสรุปประมวลผลการดำเนินการมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก “ผลกระทบระหว่างกัน” และตารางสรุปประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคประเทศไทยโควิด-๑๙ “ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล”

ตารางที่ ๔ – ๓ สรุปประมวลผลการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : “ผลกระทบระหว่างกัน”

ประเด็นปัญหา	แนวทางการปรับ/พัฒนา
<p>๑. มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข/ คัดกรองบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศ</p> <p>๑.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการของแต่ละฝ่ายที่มีความแตกต่างกัน <p>เพราะยังไม่มีมาตรฐานสากลรองรับกับแบบแผนการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่</p> <p>๑.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการป้องกันโรคผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จาก คำสั่ง ศบค. ที่ ๗/๒๕๖๓ ลง ๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๘/๒๕๖๓ ลง ๓๑ ก.ค. ๒๕๖๓ / คำสั่งฯ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลง ๑ พ.ค. ๒๕๖๔ - กฎหมาย/ระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เช่น พ.ร.บ.คนเข้าเมือง ๒๕๔๒/ พ.ร.บ.การทำงานคนต่าง 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรการการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขของแต่ละฝ่ายทำให้เกิดข้อจำกัดในการเดินทางระหว่างประเทศในบริบทกติกาดังกล่าว - การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละฝ่าย <p>๒. สาเหตุของปัญหามาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการความปลอดภัยในสุขภาพในการเดินทาง - การมีมาตรการแต่ฝ่ายเดียวของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในการกำหนดเงื่อนไขการเดินทางเข้าประเทศ - ฝ่ายไทยมีมาตรการการควบคุมโรคโดยให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศทุกคนต้องเข้า SQ/ASQ/OQ เท่านั้น - ฝ่ายเดนมาร์กมีมาตรการควบคุมโรคโดยอนุญาตให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศเข้ากักตัวเองได้ ณ ที่พักอาศัย <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานสากลเพื่อใช้เป็นแบบแผนในรูปแบบใหม่ของ

<p>ตัว ๒๕๕๑ / ระเบียบการตรวจลงตรา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พันธกรณีระหว่างประเทศ อนุสัญญากรุงเวียนนา ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ ๑.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ด่วนมาก” - เร่งด่วนเพราะเป็นจุดเปราะบางที่ส่งผลต่อความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคในห้วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เสมอ 	<p>การเดินทางระหว่างประเทศ</p> <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คงมาตรการที่ใช้อยู่เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ - ฝ่ายไทยยึดมั่นกับมาตรการที่บังคับใช้
<p>๒. มาตรการ Curfew และมาตรการใช้ application การเฝ้าระวังโรค : ประเด็นที่ละเอียดอ่อนต่อคณะทูตต่างประเทศประจำการในประเทศไทย</p> <p>๒.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายต่างประเทศบางส่วนมีข้อสงวนต่อมาตรการของไทย - ในการปฏิบัติตามมาตรการ curfew ทางของไทย มีข้อยกเว้นสำหรับคณะทูตฯ ในการปฏิบัติภารกิจทางการทูต <p>๒.๒ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อกำหนด ออกตามความมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.ก. ฉุกเฉินกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๒) ลง. ๒ เม.ย. ๖๓ ห้ามบุคคลออกนอกเคหสถาน - พันธกรณีระหว่างประเทศ อนุสัญญากรุงเวียนนา ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ค.ศ. ๑๙๖๑ ๒.๓ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “แก้ไขได้” - ฝ่ายต่างประเทศปฏิบัติตามมาตรการของไทยในหลักการการยึดมั่นต่อพันธกรณีระหว่างประเทศ 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ฝ่ายต่างประเทศมีข้อสงวนต่อมาตรการของไทย</p> <p>๒. สาเหตุของปัญหาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะทูตฯ บางประเทศมีท่าทีว่า การใช้มาตรการเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนอาจส่งต่อการปฏิบัติภารกิจทางการทูต <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายต่างประเทศเข้าใจในเจตนารมณ์ของการใช้มาตรการเพื่อประโยชน์ในด้านสาธารณสุข - ปฏิกริยาของความเห็นต่างไม่เป็นความขัดแย้งโดยเป็นแค่การแสดงท่าทีของฝ่ายต่างประเทศ <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยึดมั่นต่อมาตรการด้านสาธารณสุขเพราะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรค - กระชับบูรณาการปฏิบัติของส่วนราชการ - ชี้แจงให้ฝ่ายต่างประเทศถึงเจตนารมณ์ของการใช้มาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ในส่วนรวม

ตารางที่ ๔ - ๓ สรุปประมวลผลการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙

ต่อความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : “ผลกระทบระหว่างกัน” (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	แนวทางการปรับ/พัฒนา
<p>๓. การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีน</p> <p>๓.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการการใช้วัคซีนของประชาคมระหว่างประเทศทำให้เกิดสภาพการณ์ของการแสวงหาวัคซีนเพื่อนำมาใช้เป็นหลักค้ำประกันความมั่นคงทางสาธารณสุข - ไทยและเดนมาร์กยังผลิตวัคซีนเองไม่ได้ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ <p>๓.๒ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “เฝ้าระวัง”</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏการณ์ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านวัคซีนทำให้แต่ละประเทศต้องบริหารความเสี่ยงจากกรณีการขาดแคลนวัคซีน 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการให้ได้มาซึ่งวัคซีนของแต่ละประเทศ <p>๒. สาเหตุของปัญหาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดการบริหารจัดการระดับระหว่างประเทศที่ไม่เป็นมาตรฐานและขาดระเบียบในแหล่งที่มาของวัคซีนและการกระจายวัคซีนทั่วโลก <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงวัคซีนโดยปกติวิสัย <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายไทยมีนโยบายนำเข้าจากต่างประเทศพร้อมกับการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตวัคซีนใช้เองและการจัดตั้งโรงงานผลิตวัคซีนในประเทศ - ฝ่ายไทยใช้กุศโลบายทางการทูตให้เอื้อประโยชน์ในการแสวงหาแหล่งที่มาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ/หา

	<p>มิตรประเทศมาช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการผลิตวัคซีนใช้เอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝ่ายเดนมาร์กมีนโยบายนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ <p>พร้อมกับการแสวงหาพันธมิตรวัคซีนไตรภาคี (เดนมาร์ก/ออสเตรีย/อิสราเอล) และการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดตั้งโรงงานผลิตวัคซีนในประเทศ</p>
<p>๔. การเตรียมการรับมือกับสภาพแวดล้อมใหม่ในเวทีระหว่างประเทศ : บริบทปกติวิถีใหม่</p> <p>๔.๑ ความสำคัญของปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิธีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ยังไม่มีแบบแผนสากลรองรับการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่และพิธีการเกี่ยวกับการฉีควัคซีนและการใช้หนังสือรับรองเป็นเอกสารประกอบในการเดินทางระหว่างประเทศ <p>๔.๒ ภัยคุกคาม/ความสำคัญของปัญหา “ตัวนมาก”</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรากฏการณ์ส่งผลต่อการจัดระเบียบแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศไม่เป็นระบบสากล ซึ่งนำมาสู่การกำหนดเงื่อนไขและมาตรการในลักษณะแต่ฝ่ายเดียวได้ 	<p>๑. เหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การขาดแบบแผนที่เป็นมาตรฐานสากลในรูปแบบใหม่ของการเดินทางระหว่างประเทศ - การกำหนดเงื่อนไขในมาตรการการเข้าเมืองและมาตรการด้านสาธารณสุขในลักษณะแต่ฝ่ายเดียว <p>๒. สาเหตุของปัญหาจากที่ใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการความปลอดภัยของสุขภาพในการเดินทางระหว่างประเทศ <p>๓. ผลลัพธ์เป้าหมายที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานสากลในแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ <p>๔. วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการปฏิบัติของประชาคมระหว่างประเทศ - พิจารณากำหนดแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ของทางการไทย

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔ – ๔ สรุปประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ : “ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล”

กรอบความสัมพันธ์	ประเด็นความร่วมมือ
๑. ทวิภาคี	<p>๑. การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร</p> <ul style="list-style-type: none"> - โอกาส : ดึงดูดนักท่องเที่ยวเดนมาร์กและกลุ่มประเทศเป้าหมาย - จุดแข็งของเดนมาร์ก : นักท่องเที่ยวมีคุณภาพและมีรายได้ในระดับสูง - ความเชื่อมโยงกับ กับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน : ยุทธศาสตร์ชาติที่ผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศได้ในช่วงสถานการณ์ฯ เพื่อเข้ามารับการรักษายาบาลเฉพาะทาง (Mediacal Tourism) และเข้าโครงการการดูแลสุขภาพที่ดี (Wellness) - ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศ ช่วยฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจ/การท่องเที่ยวธุรกิจบริการ/รายได้เข้าประเทศ <p>๒. การส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาวในโครงการสำคัญ เช่น แขิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพ (Long Stay/Medical Tourism/Wellness)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - โอกาส : ดึงกลุ่มเป้าหมายชาวต่างชาติโดยอำนวยความสะดวกให้เดินทางเข้า - จุดแข็ง : ทหารไทยได้อำนวยความสะดวกตรวจตราให้ชาวต่างชาติเพื่อรองรับการท่องเที่ยวระยะยาวในประเทศไทย - ความเชื่อมโยงกับ กับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน : แผนนโยบายที่รัฐบาลสนับสนุนเพื่อให้เป็นช่องทางหนึ่งในการช่วยฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคม การท่องเที่ยวและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการท่องเที่ยว - ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ช่วยฟื้นฟูอุตสาหกรรมภาคบริการ และการท่องเที่ยว
	<p>๓. การส่งเสริมการส่งออก</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดแข็ง : เดนมาร์กให้สถานเอกอัครราชทูตเดนมาร์กทั่วโลกทำหน้าที่เชิงรุกในการหาตลาดใหม่ให้ธุรกิจเดนมาร์กสำหรับการส่งออกและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ - โอกาส : ด้วยนโยบายของทางการเดนมาร์กอุปถัมภ์กับจุดแข็งของไทยในด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางการเดินทางในภูมิภาคอาเซียนจึงเป็นโอกาสดีที่ประเทศจะแสวงหาความร่วมมือกับเดนมาร์กในสาขาภาคบริการ/การท่องเที่ยว รวมทั้งภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ - ความเชื่อมโยงกับ กับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน : ฟื้นฟูภาคเศรษฐกิจสังคม - ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน
	<p>๔. การส่งเสริมความร่วมมือด้านเวชภัณฑ์/อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากโรคโควิด - ๑๙</p> <ul style="list-style-type: none"> - โอกาส : หลายประเทศจำเป็นต้องหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและการรักษาพยาบาลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการส่งเสริมการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันอันตรายจากโรคฯ ดังเช่น เจลล้างมือ อุปกรณ์ป้องกันใบหน้า (Face Shield) อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) - ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน
	<p>๕. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดแข็ง : ผลสำเร็จของไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแบดมินตันระหว่างประเทศในช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔ - โอกาส : ต่อยอดขยายผลในการจัดกิจกรรมระหว่างประเทศทั้งมีติกีฬาและวัฒนธรรมผนวกกับจุดแข็งของไทยในด้านการท่องเที่ยวและอัยาศัยไมตรีผ่านการทูตโดยละมุน โดยดึงดูดภาคเศรษฐกิจสังคม/กีฬา/วัฒนธรรมของเดนมาร์กให้เดินทางเข้ามาประเทศไทย - ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ขับเคลื่อนประเทศโดยบุคคลโดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยววัฒนธรรม

ตารางที่ ๔ - ๔ สรุปประมวลทิศทางในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ :
“ผลประโยชน์ที่เกื้อกูล” (ต่อ)

กรอบความสัมพันธ์	ประเด็นความร่วมมือ
<p>ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยศ.ชาติรองรับโดยแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) - การทูตเพื่อประชาชนและแผนเผชิญเหตุในการเคลื่อนย้ายคนไทยใน 	<p>๖. การเตรียมพร้อมมาตรการการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์ก โดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุของปัญหาจากที่ใด - อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือคนไทยในการเดินทางกลับประเทศจากเดนมาร์กในภาวะวิกฤติและเพื่อแก้ไขข้อติดขัด/อุปสรรค - วิธีการ/แนวทางไปสู่เป้าหมาย : ความจำเป็นของการเตรียมพร้อมระบบการบริหารจัดการ / ชักซ้อมการปฏิบัติของแผนเผชิญเหตุ / บูรณาการปฏิบัติกับส่วนกลางชุมชนชาวไทยและทางการเดนมาร์ก / ใช้ประสบการณ์และบทเรียนการรับมือกับสถานการณ์โควิด - ๑๙

<p>ต่างประเทศและกลไกการทำงานของ คกก.ประสานงานฉุกเฉิน (RRC)</p>	<p>เพื่อเตรียมการรับมือให้มีความพร้อม</p> <p>- ผลประโยชน์ที่ได้รับ : ความสำเร็จในการคุ้มครองดูแลช่วยเหลือคนไทยทั้งภาวะปกติและภาวะวิกฤติ / ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการเคลื่อนย้ายคนไทย</p>
<p>๒. พหุภาคี</p> <p>๒.๑ ความเชื่อมโยงกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน</p> <p>- ยศ.ชาติ ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ</p> <p>- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)</p> <p>- แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี)</p>	<p>๑. กรอบองค์การสหประชาชาติ (UN) ภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในเป้าหมายที่ ๑๗ ทุนส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>- จุดแข็งของฝ่ายไทย : รัฐบาลไทยให้ความสำคัญเรื่อง SDGs กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) มาเป็นกุศโลบายทางการทูตที่เน้นการสร้างการพัฒนาที่มั่นคงอย่างยั่งยืน</p> <p>- จุดแข็งของฝ่ายเดนมาร์ก : เดนมาร์กให้ความสำคัญการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและเงินช่วยเหลือให้ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาผ่าน UN ในช่วงสถานการณ์โควิด – ๑๙</p> <p>- โอกาสของความร่วมมือไทย-เดนมาร์กในวาระงาน SDGs: ความถนัดของไทยในงาน SDGs/SEP และความสนใจของเดนมาร์กในงานการพัฒนาที่ยั่งยืน</p> <p>- ผลประโยชน์ที่ได้รับ : เสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีโลกและผลประโยชน์ร่วมกับเดนมาร์กในวาระงานระดับโลก</p> <p>๒. กรอบความร่วมมือไตรภาคีในด้านการพัฒนาระหว่างไทย-เดนมาร์กกับประเทศเป้าหมาย (ภูมิภาคแอฟริกา)</p> <p>- โอกาสของความร่วมมือ : วาระงานที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในนโยบายให้ความช่วยเหลือในประเทศภูมิภาคแอฟริกาจากภัยโควิด – ๑๙ ผสมผสานด้วยจุดแข็งในแนวทางการรับมือกับสถานการณ์โควิด – ๑๙ ของไทยที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการแบ่งปันประสบการณ์โดยเฉพาะการใช้ อสม. ให้เป็นพลังขับเคลื่อนในภาคประชาสังคม โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางผนวกกับความสนใจของเดนมาร์กในภูมิภาคแอฟริกา และ การใช้ระบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า</p> <p>- ผลประโยชน์ที่ได้รับ : เสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีโลกและภูมิภาคแอฟริกาซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันไทย-เดนมาร์กในด้านการพัฒนาในเวทีระหว่างประเทศ</p>

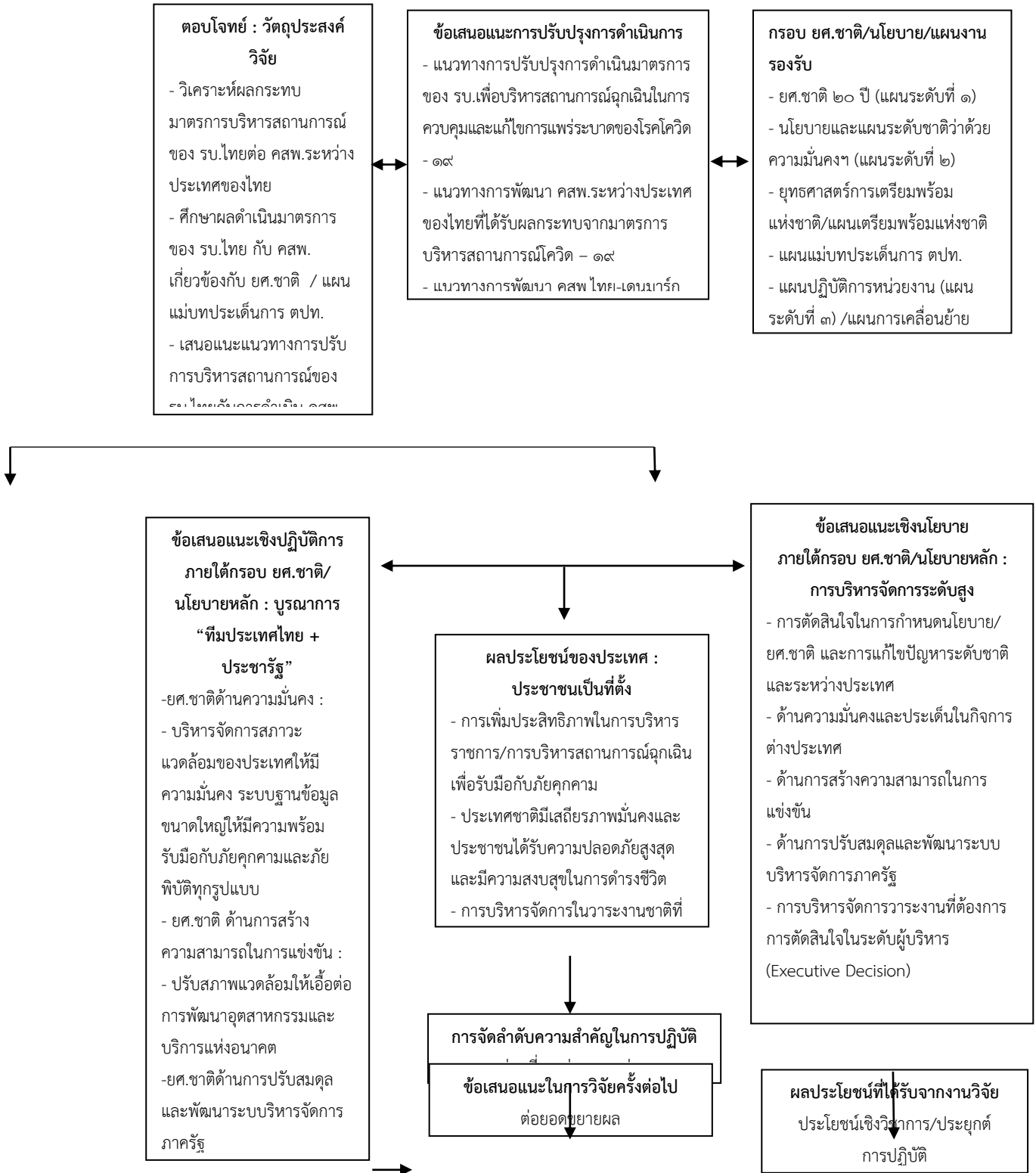
ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๓.

กล่าวโดยสรุป การศึกษาในบทที่ ๔ ได้ผลสรุปในประเด็นสำคัญของแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการใน ๓ ด้าน ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ และการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาดังกล่าวจะนำไปสู่ขั้นตอน

สุดท้ายของการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ในบทที่ ๕ คือ การสรุปผลแบบองค์รวมในการนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

แนวทางการศึกษาในบทที่ ๕ จะมีจุดเน้นโดยนำแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการ ๓ ด้านข้างต้น มาสังเคราะห์เชื่อมโยงกับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มีประเด็นสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติใน ๓ ด้าน ซึ่งได้แก่ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ภายใต้การนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังรายละเอียดของแนวทางการศึกษาปรากฏตามแผนผังความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

แผนภาพที่ ๔ - ๑๑ ความเชื่อมโยงจากข้อเสนอแนะการปรับปรุงดำเนินการไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” โดยยกตัวอย่างกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เขียนงานวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากบทที่ ๑ ไว้ ๓ หัวข้อ ประกอบด้วย

๑. เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในมิติต่างๆ

๒. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นมิติการต่างประเทศ

๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์และมาตรการของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ผู้เขียนงานวิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยในแนวทางของการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหลายแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่ได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้เขียนงานวิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก โดยเมื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจนกระทั่งได้ผลการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้นในแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาลในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ และการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและการรับมือกับผลกระทบจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยใช้กลยุทธ์การทูตผสมผสานทั้งการดำเนินมาตรการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมิติการต่างประเทศภายใต้กรอบงานของ ศปก.กต.กับ ศบค. และการดำเนินความสัมพันธ์กับมิตรประเทศบนพื้นฐานปกติในกรอบทวิภาคี ภูมิภาคและพหุภาคี

ในบทที่ ๕ จึงมีแนวทางการศึกษาโดยนำฐานข้อมูลจากการวิจัยและวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในบทที่ ๒ - ๔ มาเป็นองค์ประกอบเพื่อจัดทำผลสรุปแบบองค์รวมโดยมีเป้าหมายของการนำผลการศึกษามาเพื่อสรุปผลเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อให้เนื้อหาสาระของงานศึกษาวิจัยครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีลำดับการศึกษาใน ๓ ส่วน ดังนี้

๑. สรุปผลการวิจัย โดยตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ หัวข้อ
๒. ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบ่งสาระออกเป็น ๓ ส่วนประกอบด้วยข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
๓. บทสรุป

สรุป

๑. ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ ๑ “เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในมิติต่างๆ”

จากการวิเคราะห์ในบทที่ ๒ – ๔ สามารถนำผลการศึกษามาตอบวัตถุประสงค์ข้อ ๑ สรุปได้ว่า การดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยรัฐบาลและ ศบค. ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยทั้งในเชิงปัญหาและเชิงบวก ประมวลได้ดังนี้

๑.๑ ผลในเชิงปัญหา : ประเด็นปัญหา ๔ กรณี

๑.๑.๑ พิธีการเข้าเมืองในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข : ประเด็นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงลบและบวก โดยมีประเด็นปัญหา คือ ฝ่ายต่างประเทศมีข้อสงสัยต่อมาตรการที่ทางการไทยให้ผู้เดินทางทุกคนต้องเข้ารับการกักตัวเพื่อคัดกรองโรค ณ ASQ

๑.๑.๒ การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและคนไทย : เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและจำเป็นต้องมีการกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน, สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รองรับโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงและแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S 5มี)

๑.๑.๓ การพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ :

ทำให้รัฐบาลต้องบริหารความเสี่ยงเพราะการพึ่งพิงปัจจัยภายนอกทำให้รัฐไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมและกำหนดวิถีของตนเองได้

๑.๑.๔ การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข :

การขาดแบบแผนที่เป็นมาตรฐานสากลในบริบทการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่จึงเป็นปัจจัยในเชิงลบนำมาสู่การกำหนดมาตรการแต่ฝ่ายเดียวในนโยบายการควบคุมการเข้าเมืองและส่งผลให้เกิดความคลุมเครือในบริบทโลก (VUCA World)

๑.๒ ผลในเชิงบวก ๔ กรณี

๑.๒.๑ พิธีการเข้าเมืองในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข :

ประเด็นนี้มีมิติที่เป็นผลกระทบในเชิงบวกต่อประเทศไทย คือ การบังคับใช้มาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรทุกคน ถือเป็นจุดแข็งของมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาล และ ศบค.

๑.๒.๒ บทบาทไทยในภูมิภาคอาเซียน :

ไทยนำแนวปฏิบัติที่ตีเลิศในกลยุทธ์ของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา การใช้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำในระดับท้องถิ่น (อสม.) เป็นตัวขับเคลื่อนกับภาคประชาสังคม และการใช้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เป็นตัวช่วยที่ดีแก่ภูมิภาคและประชาคมระหว่างประเทศ และสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รองรับโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงและแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S 5มี)

๑.๒.๓ บทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศในบริบทภัยจากโรคโควิด-๑๙ :

โลกได้รับรู้เรียนรู้การปฏิบัติที่ตีเลิศของไทยในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ในกลยุทธ์ของการให้ความสำคัญแก่ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๑.๒.๔ การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติใหม่ในบริบทปกติวิถีใหม่ :

การตระหนักรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลกจะเป็นปัจจัยเชิงบวกต่อการรับมือเพื่อวางระบบบริหารจัดการของรัฐให้มีประสิทธิภาพซึ่งเท่ากับการรักษาปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ และพัฒนาการที่ต้องพร้อมรับมือใน ๓ กรณี ดังนี้

๑.๒.๔.๑ วิธีการเดินทางสัญจรระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่

๑.๒.๔.๒ การบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินในภารกิจการคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศในบริบทความเชื่อมโยงการบูรณาการปฏิบัติในประเทศกับต่างประเทศ

๑.๒.๔.๓ การแสวงหาความร่วมมือในมิติการสาธารณสุขระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งชาติของไทยโดยมีกลยุทธ์การทูตเชิงสาธารณสุข

๑.๓ กรณีศึกษาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : ประเด็นปัญหา ๓ กรณี

๑.๓.๑ มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคของบุคคลในการเดินทางเข้าประเทศ :

มาตรการของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันเพราะยังไม่มีมาตรฐานสากลรองรับกับแบบแผนใหม่จึงทำให้แต่ละฝ่ายต้องปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ

๑.๓.๒ การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีน :

ประเด็นนี้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการทั้งของทางการไทยและเดนมาร์กเนื่องด้วยโลกมีความคลุมเครือในการบริหารจัดการวัคซีนและเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนสูงต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ไทยและเดนมาร์กต้องบริหารความเสี่ยงจากการพึ่งพาการ

นำเข้าวัคซีน, เดนมาร์กใช้กลยุทธ์ในกลยุทธ์นโยบายการทูตเพื่อสร้างพันธมิตรวัคซีนไตรภาคี (เดนมาร์ก ออสเทรีย อิสราเอล) ในบริบทความมั่นคงทางวัคซีน, เดนมาร์กมีนโยบายการใช้วัคซีน AstraZeneca และ Johnson & Johnson เป็นวัคซีนทางเลือกสมัครใจ และใช้วัคซีน Pfizer และ Moderna เป็นแผนการฉีดวัคซีนหลักของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงความละเอียดอ่อนในการเลือกใช้วัคซีนในสังคมของแต่ละประเทศ, ไทยและเดนมาร์กมีแนวโน้มนโยบายการกระจายการฉีดวัคซีนให้ประชาชนที่คล้ายคลึงกันเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ของประเทศ ดังรายละเอียดแนวทางการบริหารจัดการวัคซีนของเดนมาร์กและสถิติเปรียบเทียบระหว่างไทยกับเดนมาร์กในสถานการณ์โควิด-๑๙ ปรากฏตามตารางสถิติเปรียบเทียบไทย-เดนมาร์กจากผลของสถานการณ์โควิด-๑๙

ตารางที่ ๕ - ๑ สถิติเปรียบเทียบไทย-เดนมาร์กจากผลของสถานการณ์โควิด-๑๙

ช่วงเวลา		จำนวนผู้ป่วยสะสม (ราย)	จำนวนผู้เสียชีวิต (ราย)	หมายเหตุ
๓๑ มี.ค.๖๓	๑. โลก* ๒. ไทย* ๓. เดนมาร์ก*	๗๙๘,๒๔๐ ๑,๖๕๑ ๒,๘๖๐	๓๘,๐๙๒ ๑๐ ๙๐	
๓๐ มิ.ย.๖๓	๑. โลก ๒. ไทย ๓. เดนมาร์ก	๑๐,๔๒๖,๐๗๕ ๓,๑๗๑ ๑๒,๗๖๘	๕๐๘,๕๑๕ ๕๘ ๖๐๕	ไทยในโลกที่ ๙๖
๓๑ ธ.ค.๖๓	๑. โลก ๒. ไทย ๓. เดนมาร์ก	๘๓,๑๓๕,๑๘๐ ๖,๘๘๔ ๑๖๓,๔๗๙	๑,๘๑๓,๓๘๙ ๖๑ ๑,๒๙๘	๑๓๙
๓๑ มี.ค.๖๔	๑. โลก ๒. ไทย ๓. เดนมาร์ก	๑๒๘,๘๙๔,๘๕๐ ๒๘,๘๖๓ ๒๓๐,๖๐๓	๒,๘๑๘,๓๐๓ ๙๔ ๒,๔๑๙	๑๑๖
๓๐ เม.ย. ๖๔	๑. โลก ๒. ไทย ๓. เดนมาร์ก	๑๕๑,๑๙๒,๓๙๐ ๖๕,๑๕๓ ๒๕๑,๔๒๘	๓,๑๘๑,๒๘๙ ๒๐๓ ๒,๔๘๕	๑๐๔* *ไทยประสบการ แพร่ระบาดของ

				โรคฯ ระลอกใหม่ (ระลอกที่ ๑ มี.ค. ๖๓ ระลอกที่ ๒ ธ.ค. ๖๓) ส่งผลให้ลำดับของไทยในโลกเพิ่มสูงขึ้น (ลำดับที่ ๑๐๔)
๗ พ.ค. ๖๔ : สถิติการฉีดวัคซีน	๑. ไทย** ๒. เดนมาร์ก***	รวม ๑,๗๓๐,๔๘๘ โดส - โดสแรก จำนวน ๑,๒๖๒,๗๐๓ คน - โดสสอง จำนวน ๔๖๗,๗๘๕ คน รวม ๒,๑๕๕,๓๐๑ โดส - โดสแรก จำนวน ๑,๔๑๕,๑๑๗ คน - โดสสอง จำนวน ๗๔๐,๑๘๔ คน หมายเหตุ****		

ตารางที่ ๕ - ๑ สถิติเปรียบเทียบไทย-เดนมาร์กจากผลของสถานการณ์โควิด - ๑๙ (ต่อ)

ช่วงเวลา		จำนวนผู้ป่วยสะสม (ราย)	จำนวนผู้เสียชีวิต (ราย)	หมายเหตุ
		<p>- เดือน พ.ค. ๖๔ ทางกรเดนมาร์กได้ถอดการใช้วัคซีน Johnson & Johnson ออกจากแผนการฉีดวัคซีน หลักของประเทศ (เพิ่มเติมจากวัคซีน AstraZeneca) โดยปรับให้วัคซีน AstraZeneca และ Johnson & Johnson เป็นวัคซีนทางเลือกสมัครใจ ขณะที่วัคซีน Pfizer และ Moderna ยังคงอยู่ในแผนการฉีดวัคซีนหลักของประเทศ</p> <p>- เดนมาร์กมีวัคซีน AstraZeneca ที่ยังไม่ได้ใช้เหลืออยู่จำนวน ๔๖๒,๘๐๐ โดส และ Johnson & Johnson จำนวน ๗๔,๔๐๐ โดส โดยเดนมาร์กได้ทำสัญญาซื้อวัคซีน Johnson & Johnson จำนวน ๕.๗ ล้านโดส</p> <p>- เดนมาร์กยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไรกับวัคซีนของทั้ง ๒ บริษัทนี้ที่เหลือใช้</p>		

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔ แหล่งที่มาข้อมูล : ข้อมูลสถิติการฉีดวัคซีนของประเทศไทยจาก Infographic ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศบค.), ข้อมูลสถิติการฉีดวัคซีนของประเทศไทยจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน เดนมาร์ก, ข้อมูลจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน

๑.๓.๓ การเตรียมการรับมือกับสภาพแวดล้อมใหม่ในบริบทการเดินทางระหว่างประเทศในบริบทปกติวิถีใหม่ : เนื่องด้วยขณะนี้ยังไม่มีมาตรฐานสากลในแบบแผนของการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่จึงทำให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องมีมาตรการในบริบทของการรักษาปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติของตนเองเป็นหลักสำคัญที่สุด

๑.๔ กรณีศึกษาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก : ผลในเชิงบวก ๔ กรณี

๑.๔.๑ การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจรและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาว (Long Stay) ในโครงการสำคัญ เช่น เชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพ (Medical Tourism/Wellness) : สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รองรับโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนแม่บทฯ (5S 5มี)

๑.๔.๒ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ : ต่อยอดขยายผลจากความสำเร็จของไทยในการเป็นเจ้าภาพจัดกีฬาแบดมินตันระหว่างประเทศเมื่อช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๔ โดยใช้กุศโลบายการทูตเชิงละมุนช่วยขยายผลประโยชน์แห่งชาติ และ IOC นำผลสำเร็จของไทยไปเป็นตัวอย่างการปฏิบัติ

๑.๔.๓ การเตรียมพร้อมมาตรการการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์กโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน : ถอดบทเรียนการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ในอนาคต และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างส่วนกลางกับสถานเอกอัครราชทูตฯ ในลักษณะที่ประเทศไทยในประเทศและต่างประเทศ

๑.๔.๔ วาระงานในเวทีระหว่างประเทศ : ความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันไทย-เดนมาร์ก ในความร่วมมือกรอบพหุภาคี ดังนี้

๑.๔.๔.๑ กรอบองค์การสหประชาชาติ (UN) ภายใต้วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development)

๑.๔.๔.๒ กรอบความร่วมมือไตรภาคีในด้านการพัฒนาระหว่างไทย-เดนมาร์ก กับประเทศเป้าหมาย (ในภูมิภาคแอฟริกา) : สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รองรับโดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงและแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S 5มี)

๒. ตอบวัตอุปสรรคการวิจัยข้อ ๒ “เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นมิติการต่างประเทศ”

จากการวิเคราะห์ในบทที่ ๒ - ๔ สามารถนำผลการศึกษามาตอบวัตอุปสรรคฯ ข้อ ๒ สรุปได้ว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ของสถานการณ์โควิด-๑๙ เมื่อปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา พบว่าการที่จะนำยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) รองรับโดยนโยบายความมั่นคงฯ (แผนระดับที่ ๒) แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการต่างๆ (แผนระดับที่ ๓) ที่มีอยู่แล้วมาใช้งานจริงเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่เป็นผลมาจากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนและปัญหาที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายในมิติต่างๆ มีอุปสรรค ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๒.๑ กลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักและแผนงานต่างๆ สำหรับนำมาใช้เพื่อรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่มีข้อจำกัดไม่สัมพันธ์กับช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลกอย่างรวดเร็วจากช่วงยุคก่อนโควิด-๑๙ มาสู่ยุคโควิด-๑๙ ภายใต้บริบทกติกาใหม่ และหลังยุคโควิด-๑๙ อีกนัยหนึ่ง คือ กลยุทธ์ที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคามซึ่งมีรูปแบบใหม่ของเหตุภัยภายใต้ VUCA World ดังนั้น จึงต้องถอดบทเรียน

๒.๒ กระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามที่เป็นอยู่ไม่ได้ครอบคลุมถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในลักษณะใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนดังกรณีโรคโควิด-๑๙ เพราะภัยมีรูปแบบใหม่ของการคุกคาม ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเป็นปัญหาเชื่อมโยงกับบริบทของประเทศในหลายๆ มิติในเวลาคราวเดียวกัน

๒.๓ จากปรากฏการณ์ใหม่นี้ รัฐบาลจึงประสบกับข้อจำกัดในวิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยแบบองค์รวมเพื่อระดมทรัพยากรและบูรณาการพลังอำนาจแห่งชาติของภาคีต่างๆ ในการตอบโต้ต่อภัยคุกคามในรูปแบบใหม่/การเกิดของโรคอุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำ

๒.๔ การถอดบทเรียนในประเด็นสำคัญ

๒.๔.๑ ภัยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ก่อให้เกิดปัญหาด้านการสาธารณสุขระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงและมีความเชื่อมโยงของปัญหากับภาคเศรษฐกิจสังคมและการต่างประเทศในเวลาพร้อมๆ กันยังไม่ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในแนวทางการรับมือกับเหตุภัยลักษณะประเภนี้เพราะเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๒.๔.๒ สารัตถะในแผนแม่บท “5S 5มี” ยังมิได้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๒ กรณี คือ การจำแนกภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ดังเช่นกรณีนี้ และการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ในบริบทการเดินทางระหว่างประเทศภายใต้มาตรการเข้าเมืองคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข

๒.๔.๓ การจัดทำสารัตถะเกี่ยวกับกรอบแนวความคิดและประเด็นยุทธศาสตร์ในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มเติมในแผนแม่บทฯ โดยเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อปรับกลยุทธ์รับมือกับภัยใหม่

๓. ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ ๓ “เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์และมาตรการของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย”

จากการวิเคราะห์ในบทที่ ๒ - ๔ สามารถนำผลการศึกษามาตอบวัตถุประสงค์ฯ ข้อ ๓ สรุปได้ว่า มีความจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการทั้งแผน แนวปฏิบัติและคน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการทำงานให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น ในแนวทางสำคัญๆ ดังนี้

๓.๑ ทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักและแผนงานรองรับซึ่งมีจุดอ่อนที่ต้องได้รับการปรับปรุงในกระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามเพื่อให้การจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เหมาะสมกับบริบทประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๓.๒ ทบทวนแนวปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงยุทธศาสตร์/นโยบายและการนำไปปฏิบัติให้มีผลสัมฤทธิ์และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศแบบองค์รวมให้สอดคล้องกับผลประโยชน์แห่งชาติ

๓.๓ ปรับปรุงบริบทของกฎหมายเพราะรัฐบาลใช้กลไกของกฎหมายเป็นเครื่องมือรัฐในการบริหารสถานการณ์ การพัฒนาบริบทกฎหมายในภาพรวมของประเทศจะเป็นประโยชน์แก่การบริหารจัดการในมิติกฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศให้มีความทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๓.๔ มีความจำเป็นที่ สมช. ควรปรับบทบาทในเชิงรุกให้เข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้เป็นแกนกลางของภาครัฐขับเคลื่อนการบริหารสถานการณ์ในบริบทปกติวิถีใหม่ในมิติยุทธศาสตร์ชาติและความมั่นคงของประเทศในองค์รวม และการออกแบบการทำงานในรูปแบบใหม่ของทีมประเทศไทยและประชารัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนภายใต้การบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในภาวะวิกฤติที่ประเทศประสบกับภัยคุกคาม

๓.๕ ปรับวิธีการทำงานใหม่ในรูปแบบทีมประเทศไทยกับประชารัฐเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทประเทศในการบริหารจัดการจัดการในรูปแบบใหม่

๓.๖ พัฒนาการทำงานในรูปแบบทีมประเทศไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ (นักยุทธศาสตร์ นักการทหาร นักเศรษฐศาสตร์ นักสาธารณสุข/แพทย์/พยาบาล นักกฎหมาย นักวิทยาศาสตร์ นักการทูต ผวนกับนักบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญสาขาเฉพาะวิชาชีพ) ให้เข้มแข็ง เพื่อยกระดับการทำงานแบบองค์รวมในบริบทปกติวิถีใหม่

๓.๗ ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ การนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของรัฐร่วมกับภาคีในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินและการปรับการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดและยกระดับขีดความสามารถของประเทศในการเผชิญต่อผู้กับภัยคุกคาม

กล่าวโดยสรุป ผลสรุปการวิจัยดังกล่าวนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้ง ๓ หัวข้อข้างต้น และสามารถนำสรุปผลการวิจัยดังกล่าวมาประกอบใช้เป็นฐานข้อมูลต่อยอดไปสู่ การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งจะมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะให้มีการปรับและทบทวนสาระบางส่วนในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ยุทธศาสตร์

การเตรียมพร้อมแห่งชาติซึ่งมีแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รองรับ และแผนแม่บทฯ (5S 5มี)

ข้อเสนอแนะ

แนวทางศึกษาในส่วนนี้ผู้เขียนงานวิจัยประมวลผลการวิเคราะห์จากบทที่ ๒ - ๔ มาเป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย “เปลี่ยนรับเป็นรุก หาวิธีเดินหน้าประเทศ” ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ “ปรับตัว เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน” และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป “ต่อยอด ขยายผล” โดยนำเสนอผลการวิจัยจากการตอบคำถามวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ ข้อข้างต้น พร้อมกับผลการศึกษาในบทที่ ๔ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย การดำเนินมาตรการของรัฐบาลเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙, การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ และแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา มาเชื่อมโยงกับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ พร้อมกับนโยบายหลักและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) เพื่อสังเคราะห์ให้เป็นสารัตถะเสนอต่อยอดเป็นข้อเสนอแนะฯ ทั้ง ๓ หัวข้อดังต่อไปนี้ ซึ่งเป็นบทสรุปแบบองค์รวมของงานวิจัยฉบับนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ การระบุถึงความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์/เป้าหมาย (Ends) แนวทางดำเนินการ/วิธีการ (Ways) กลไก/ทรัพยากร (Means) และผลประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งหลักคิดการใช้พลังอำนาจแห่งชาติ ๔ ด้านให้เป็นเครื่องมือ หรือ DIME (ผู้วิจัยได้นำหลักของ Ends/Ways/Means และ DIME ตามที่ได้ศึกษาจากแนวทางในยุทธศาสตร์ชาติศึกษาของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในงานวิจัย) รวมทั้งความสำคัญของบทบาทผู้บริหารระดับสูงทั้งฝ่ายการเมือง ภาครัฐและภาคเอกชน

ในส่วนนี้จะนำผลการศึกษาในทุกส่วนมาเป็นฐานข้อมูลประกอบการเสนอประเด็นสำคัญในกรอบของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยยึดพื้นฐานจากประเด็นหรืองานที่เชื่อมโยงกับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายหลักและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) ประมวลสรุปได้ ๘ กรณี โดยเรียงลำดับความสำคัญของเรื่องที่ต้องได้รับการแก้ไขและดำเนินการเชิงรุก ดังนี้

๑.๑ งานภารกิจพิเศษ “ด่วนที่สุด”

รัฐบาลต้องทำหน้าที่อย่างสุดกำลังความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในการได้รับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์พระราชทาน ยาพระราชทาน รถเก็บตัวอย่างชีววินิจฉัยพระราชทาน รถวิเคราะห์ผลด่วนพิเศษพระราชทาน เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการ

เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันควบคุมโรคเชิงรุก การรักษาผู้ป่วย ตลอดจนบรรเทาการขาดแคลนอุปกรณ์ทางการแพทย์ และให้การดำเนินการดังกล่าวทันต่อเหตุการณ์

แผนภาพที่ ๕ - ๑ “เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์พระราชทาน”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ในหลวง-พระราชินีพระราชทานเครื่องเอกซเรย์”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๑.๒ นโยบายความมั่นคงด้านวัคซีน : การฉีดวัคซีนเป็นวาระแห่งชาติ “ด่วนที่สุด”

๑.๒.๑ ความสำคัญของปัญหา : ประเด็นนี้มีความละเอียดอ่อนสูงในสังคม และมีความเกี่ยวข้องกับบริบทประเทศในความมั่นคงด้านสาธารณสุข และเชื่อมโยงกับกิจการต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑.๒.๒ วัตถุประสงค์ : รัฐสามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนวัคซีนจากการนำเข้าด้วยกลไกและระบบที่มั่นคงทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศในเป้าหมายเพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านวัคซีนของประเทศ

๑.๒.๓ แนวทาง : รัฐมีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการด้วยความละเอียดรอบคอบในทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดนโยบาย การเจรจาหรือระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบทวิภาคี/ภูมิภาคเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ ดังนั้น การตัดสินใจนโยบายจึงต้องมียุทธศาสตร์และนโยบายรองรับรวมทั้งการประเมินสถานการณ์ และการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เพื่อเปรียบเทียบนโยบายการฉีดวัคซีนของประเทศต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศในกลยุทธ์

“รู้เขารู้เรา” เพื่อประโยชน์ในการวางแผนงาน กลยุทธ์และตัดสินใจของรัฐบาลให้มีทิศทางที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ

๑.๒.๔ กลไก : ใช้กลยุทธ์กลยุทธ์นโยบายการทูตเชิงสาธารณสุขให้เอื้อประโยชน์ต่อวาระงานแห่งชาติในผลประโยชน์แห่งชาติด้านการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในแหล่งที่มานำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ, การเร่งพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตวัคซีนใช้เองเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้า, การแสวงหาพันธมิตรในการช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในด้านนวัตกรรมทางการแพทย์ ตลอดจนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในวาระงานสำคัญ ดังเช่นการสร้างทีมแพทย์ทีมประเทศไทยเพื่อนักกำลังรับมือกับภัยโดยระดมสรรพกำลังจากทีมแพทย์ทุกภาคส่วนจากภาครัฐ โดยกระทรวงสาธารณสุข/มหาวิทยาลัยของรัฐ (โรงเรียนแพทย์)/เหล่าทัพกับทีมแพทย์ภาคเอกชน/ทีมแพทย์-ผู้ทรงคุณวุฒิภาคประชาสังคม และการสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมมีความมั่นใจในระบบสาธารณสุขของประเทศโดยใช้งานการข่าวที่เข้มแข็งของรัฐ

๑.๒.๕ ผลประโยชน์ : ประเทศชาติมีความมั่นคงในระบบสาธารณสุขและประชาชนได้รับผลประโยชน์โดยรวม

๑.๒.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลัก หน่วยงานเจ้าภาพ กระทรวงสาธารณสุข และ ศบค. สนับสนุนโดยส่วนราชการ และผู้บริหารระดับสูงทั้งฝ่ายภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพในภาคประชาสังคม

แผนภาพที่ ๕ - ๒ “นโยบายการฉีดวัคซีนของประเทศต่างๆ ดังตัวอย่าง ๑๐ ประเทศอาเซียนที่มีการฉีดวัคซีน”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “10 ประเทศอาเซียน ฉีดวัคซีนครบ”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๕ - ๓ “ทีมแพทย์ทีมประเทศไทย”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ชีวกชินเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๑.๓ การแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและคนไทย “ด่วนที่สุด”

๑.๓.๑ ความสำคัญของปัญหา : ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับบริบทความมั่นคงและเชื่อมโยงกับกิจการต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน

๑.๓.๒ วัตถุประสงค์ : รัฐสามารถแก้ไขปัญหาด้วยกลไกและระบบที่มั่นคงทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศ ในเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๓.๓ แนวทาง : มีความจำเป็นที่ต้องมีการบริหารจัดการด้วยความละเอียดรอบคอบในทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงในการกำหนดนโยบาย, การเจรจาหารือระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบทวิภาคี/ภูมิภาคเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ, การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลางและด่านหน้าเพื่อให้เกิดเอกภาพ ดังนั้นการตัดสินใจนโยบายจึงต้องมียุทธศาสตร์และนโยบายรองรับรวมทั้งการประเมินสถานการณ์

๑.๓.๔ กลไก : แก้ไขประเด็นปัญหาภายในประเทศจากกลไกกรอบไตรภาคี (รัฐ/ผู้ประกอบการ/แรงงาน) พร้อมทั้งมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๓.๕ ผลประโยชน์ : ความสงบสุขและเสถียรภาพตามพรมแดน ผลประโยชน์ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๓.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลัก หน่วยงานเจ้าภาพ สมช. และ ศบค. สนับสนุนโดยหน่วยงานความมั่นคง กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการต่างประเทศ และผู้บริหารระดับสูงภาครัฐ

แผนภาพที่ ๕ - ๔ “การบริหารจัดการของ ศบค. แก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย”

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลโควิด-๑๙, “ลดความเสี่ยงนำเชื้อโควิด-๑๙ เข้าประเทศ”, (ออนไลน์), ๒๕๖๔.

๑.๔ แนวนโยบายการแง้มเปิดประเทศหรือการเลือกเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ “ด่วนมาก”

๑.๔.๑ ความสำคัญของปัญหา : การขับเคลื่อนประเทศหยุดชะงักจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่/โรคโควิด-๑๙

๑.๔.๒ วัตถุประสงค์ : เพื่อขับเคลื่อนประเทศให้ไปสู่เป้าหมายของการเปิดประเทศให้เป็นปกติวิสัยทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศในบริบทปกติวิถีใหม่

๑.๔.๓ แนวทาง : จัดทำยุทธศาสตร์และนโยบายรองรับโดยมีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ ศึกษาเปรียบเทียบจากประชาคมระหว่างประเทศในจุดแข็ง/จุดอ่อน

๑.๔.๔ กลไก : มียุทธศาสตร์และนโยบายรองรับโดยมีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ เพิ่มพลังอำนาจแห่งชาติในด้านที่จำเป็นเพื่อให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดมั่นคงปลอดภัยของการเปิดประเทศ

๑.๔.๕ ผลประโยชน์ : ความก้าวหน้าในการพัฒนาความเจริญของประเทศและประชาชนได้รับผลประโยชน์จากประเทศที่มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคาม

๑.๔.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลัก หน่วยงานเจ้าภาพ ศบค. และสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สนับสนุนโดยส่วนราชการและผู้บริหารระดับสูงทั้งฝ่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพในภาคประชาสังคม

๑.๕ การปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการสถานการณ์และมาตรการของรัฐบาลไทยกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย “ด่วนมาก”

๑.๕.๑ ความสำคัญของปัญหา : ถอดบทเรียนจากการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาล (ช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ – พฤษภาคม ๒๕๖๔) โดยพบว่าแผนงานที่ล้ำสมัยกลายเป็นจุดอ่อนในการนำมาปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่นี้

๑.๕.๒ วัตถุประสงค์ : เพื่อทบทวน ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารสถานการณ์ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น พร้อมกับทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลัก แผนแม่บทฯ และแผนงานต่างๆ ให้รองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การวางแผนและแนวทางกลยุทธ์รับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๑.๕.๓ แนวทาง : ปรับแนวทางการบริหารสถานการณ์รองรับโดยปรับปรุงกระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคาม และคาดการณ์ปัญหา/ผลกระทบให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การจัดทำแนวทางรับมือกับภัยและการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเหตุภัย

๑.๕.๔ กลไก : ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศในบูรณาการทำงานรูปแบบทีมประเทศไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศและความร่วมมือในลักษณะประชารัฐ

๑.๕.๕ ผลประโยชน์ : มีแนวทางการบริหารจัดการของรัฐบาลที่เหมาะสมต่อการใช้งานทั้งในภาวะสถานการณ์ฉุกเฉินและภาวะปกติในห้วงเวลาถัดไป (พ.ศ. ๒๕๖๕) โดยใช้ประโยชน์จากการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับใหม่ รวมทั้งการปรับปรุงแผนแม่บทฯ (5S 5มี) ให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงแห่งชาติภายใต้บริบทปกติวิถีใหม่

ดังนั้น จากผลการศึกษา ผู้เขียนงานวิจัยนำเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดทำรูปแบบจำลองต้นแบบสำหรับแนวปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคอุบัติใหม่/

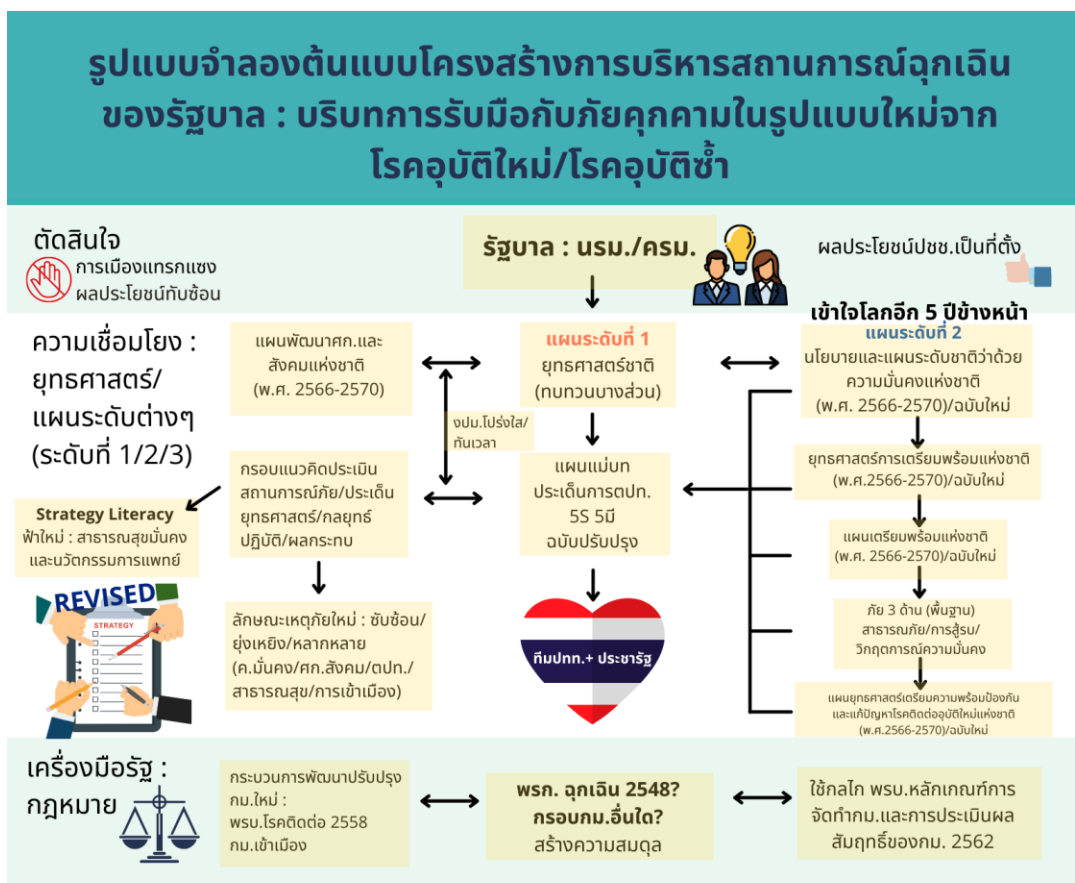
โรคอบุติซ้ำ (โมเดลตัวอย่าง (Prototype Model)) เพื่อให้เป็นประโยชน์ทั้งการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการต่อไปจากการถอดบทเรียนผลดำเนินการของ ศบค. และการศึกษาในเชิงวิชาการ

๑.๕.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าภาพ ศบค. สมช.

หน่วยงานความมั่นคง และกระทรวงการต่างประเทศ สนับสนุนโดยส่วนราชการและผู้บริหารระดับสูงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพจากภาคประชาสังคม

ตั้งรายละเอียดแนวคิดการจัดทำรูปแบบจำลองต้นแบบสำหรับแนวปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคอบุติใหม่/โรคอบุติซ้ำจากแผนผังรูปแบบจำลองต้นแบบโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล : บริบทการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคอบุติใหม่/โรคอบุติซ้ำ ซึ่งเน้นย้ำประเด็นสำคัญเรื่องความจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการของโลกอย่างน้อยอีก ๕ ปีข้างหน้า การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการด้วยการปรับกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ การพัฒนาบริบททางกฎหมาย การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและการรับมือกับภัยคุกคาม (Strategy Literacy) และการใช้กลยุทธ์การทูตในมิติต่างๆ หรือการทูตอย่างประณีตและนำสมัย (Smart Diplomacy) ปรากฏตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๕ - ๕ แผนผังรูปแบบจำลองต้นแบบโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล : บริบทการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากโรคอบุติใหม่/โรคอบุติซ้ำ

ที่มา : ผู้วิจัย, ๒๕๖๔

๑.๖ การดำเนินกิจการ/งานในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยมีจุดเน้นในด้านการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศต่างๆ (กรอบอาเซียน UN) และการส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างไทยกับเดนมาร์กในกรอบ UN และกรอบไตรภาคีระหว่างไทย-เดนมาร์ก-ภูมิภาคแอฟริกา ในมติงาน SEP-SDP และต่อยอดไปสู่กรอบงาน BCG (Bio-Circular-Green (BCG Economy) กับ SEP-SDP “ด่วนมาก”

๑.๖.๑ ความสำคัญของกรณี : เป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริบทประเทศและเชื่อมโยงกับกิจการต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๑.๖.๒ วัตถุประสงค์ : ให้สถานะและบทบาทไทยเป็นที่ยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ เสริมสร้างผลประโยชน์แห่งชาติในประชาคมระหว่างประเทศ

๑.๖.๓ แนวทาง : ใช้พลังอำนาจแห่งชาติในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนในกิจการต่างประเทศ และใช้จุดแข็งของประเทศไทยในงานด้านการส่งเสริมรูปแบบ

เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG Economy))
เชื่อมโยงกับงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEP-SDP)

๑.๖.๔ กลไก : ดำเนินนโยบายต่างประเทศในบริบทวาระงานที่เป็นพื้นฐานให้
มั่นคงและมีเสถียรภาพ และเสริมความแข็งแกร่งในพลังอำนาจแห่งชาติจากการใช้กลยุทธ์การทูต
เชิงละมุน (Soft Diplomacy) และทำงานในลักษณะทีมประเทศไทย

๑.๖.๕ ผลประโยชน์ : ความสงบสุขและเสถียรภาพของประเทศ รักษา
ผลประโยชน์แห่งชาติโดยมีกิจการต่างประเทศที่เข้มแข็ง

๑.๖.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลัก หน่วยงานเจ้าภาพ กระทรวงการต่างประเทศ
สนับสนุนโดยส่วนราชการในประเทศ/ต่างประเทศ และผู้บริหารระดับสูงภาครัฐ

๑.๗ การทบทวนสารัตถะบางส่วนในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑)
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒)
ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.
๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ “5S 5มี” “ด่วน”

๑.๗.๑ ความสำคัญของปัญหา : แผนงานที่ล้ำสมัยเป็นจุดอ่อนในการนำมา
ปฏิบัติ

๑.๗.๒ วัตถุประสงค์ : เพื่อทบทวน ปรับปรุงและพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ
นโยบายหลักและแผนงานต่างๆ ให้รองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและมีแนวทางกลยุทธ์
รับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๑.๗.๓ แนวทาง : ปรับปรุงกระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามและ
คาดการณ์ปัญหา/ผลกระทบให้ชัดเจนมากขึ้น และปรับปรุงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
ในเรื่องการติดตาม ฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ควบคู่กับเรื่องการพัฒนา
เตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพซึ่งรองรับโดยแผนการ
เตรียมพร้อมแห่งชาติและแผนเผชิญเหตุให้ทันสมัยรับมือได้กับพัฒนาการของภัยคุกคาม เพื่อให้การ
จัดทำประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์รับมือกับภัยสอดคล้องกับสภาพความจริงของสภาพแวดล้อม
นำไปสู่การมียุทธศาสตร์และนโยบายรองรับโดยมีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมกับบริบทประเทศ

๑.๗.๔ กลไก : ระดมสมอง ทรัพยากรของประเทศ แบ่งปันความรู้ รับฟัง
ข้อคิดเห็นและถอดบทเรียน

๑.๗.๕ ผลประโยชน์ : นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ
(พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) และแผน
เตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๙) ในฉบับใหม่ในห้วงเวลาอีก ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๕
– ๒๕๖๙) จะมีความเหมาะสมกับบริบทปกติวิถีใหม่ในการนำมาปฏิบัติและใช้งาน

๑.๗.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าภาพ สมช. กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานความมั่นคง สนับสนุนโดยส่วนราชการ และผู้บริหารระดับสูงทั้งภาครัฐ และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ

๑.๘ งานการข่าวของภาครัฐ : การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ในระดับชาติกับบริบทการบริหารสถานการณ์ของรัฐบาลรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ “ด่วน”

๑.๘.๑ ความสำคัญของกรณี : เกิดปัญหาการบิดเบือนข่าว ข่าวปลอมในสังคม

๑.๘.๒ วัตถุประสงค์ : แก้ไขปัญหาเพื่อให้สังคมได้รับข้อมูลข่าวที่ถูกต้องแท้จริง

๑.๘.๓ แนวทาง : บูรณาการงานการข่าวของภาครัฐกับภาคสื่อมวลชน

๑.๘.๔ กลไก : สร้างความเชื่อมั่นให้ภาคสังคมโดยผู้นำรัฐบาลและผู้บริหารระดับสูง ดังเช่นที่นายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีเดนมาร์กได้มีการออกแถลงการณ์สำคัญ ต่อเนื่องให้สาธารณชนทราบถึงมาตรการของรัฐบาลในการรับมือกับภัยและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑.๘.๕ ผลประโยชน์ : สังคมได้ตระหนัก รับรู้และรับข้อมูลข่าวที่ถูกต้องแท้จริง จากผู้นำรัฐบาลโดยตรง, ประชาชนมั่นใจต่อแนวนโยบายของรัฐบาลและได้รับความร่วมมือจาก ประชาชน ดังเช่นตัวอย่างที่เป็นจุดแข็งของมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ในส่วนของ มาตรการทางสังคมด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล D-M-T-T-A (ระยะห่างทางสังคม-ใส่หน้ากากอนามัย/ ผ้า-หมั่นล้างมือ-ตรวจวัดอุณหภูมิ-ตรวจเชื้อโควิด ๑๙-ใช้แอปไทยชนะและหมอชนะ) และการรณรงค์ การทำงานนอกสถานที่ตั้ง (Work From Home -WFH) ของทุกภาคส่วนทั่วประเทศ

๑.๘.๖ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย หน่วยงานเจ้าภาพ กรม ประชาสัมพันธ์ และ ศบค. สนับสนุนโดยส่วนราชการและผู้บริหารระดับสูงทั้งฝ่ายภาครัฐ และภาค สื่อสารมวลชน

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาในบทต่างๆ ที่ผ่านมาสามารถรวบรวมประเด็นสำคัญมาเชื่อมโยงกับ ความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องได้ใน ๓ ด้านประกอบด้วย ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ รวมทั้งนโยบายหลักและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) เพื่อนำมาประกอบจัดทำเป็น ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๓ ด้านสำหรับการปฏิบัติงานโดยหน่วยงาน เจ้าภาพและหน่วยงานสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนประเทศ ประมวลสรุปได้ ๑๓ กรณี ดังนี้

๒.๑ งาน/ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติการกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความ มั่นคง : บริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย / ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบใน ๕ กรณี ดังนี้

๒.๑.๑ การแก้ไขปัญหาหลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว และคนไทย ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในมิติการแก้ไขปัญหาความ มั่นคงในปัจจุบัน โดยเป็นปัญหาในระดับ “ด่วนที่สุด” ที่ต้องเร่งแก้ไขและป้องกันปัญหาอย่างเป็นระบบ

๒.๑.๑.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย สมช. (เจ้าภาพหลัก) บูรณาการกับกระทรวงกลาโหม หน่วยงานความมั่นคง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานฯ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการต่างประเทศ (เจ้าภาพร่วม) โดยมี หน่วยงานสนับสนุน อาทิ กระทรวงคมนาคมและกรมศุลกากร

๒.๑.๒ พิธีการเข้าเมืองในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในมิติการติดตาม เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหา ที่อาจอุบัติใหม่ โดยเป็นปัญหาในระดับ “ด่วนมาก” และต้องเตรียมพร้อมระบบการทำงานของประเทศ

๒.๑.๒.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงการ ต่างประเทศประสานสอดคล้องกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกระทรวงสาธารณสุข (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดย สมช. หน่วยงานความมั่นคง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคมและกรมศุลกากร

๒.๑.๓ การเสริมสร้างบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์ โควิด-๑๙ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในมิติการพัฒนาศักยภาพของ ประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และการบูรณาการความร่วมมือ ด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) โดยเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนประเทศในระดับ “ด่วนมาก”

๒.๑.๓.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยทีมประเทศไทยนำโดย กระทรวงการต่างประเทศ (เจ้าภาพ) สนับสนุนโดยส่วนราชการและภาคีเกี่ยวข้อง

๒.๑.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติและการปรับเพิ่มบทบาทความ รับผิดชอบของหน่วยงานหลักสำคัญ ดังเช่นในกรณีของ สมช. ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ ชาติด้านความมั่นคงในมิติการพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยเป็น การดำเนินการเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนประเทศในระดับ “ด่วน” และพัฒนาระบบการทำงานใหม่

๒.๑.๔.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย สมช. (เจ้าภาพ) บูรณาการกับกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานความมั่นคง สนับสนุนโดยกระทรวงมหาดไทย กระทรวง การต่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๒.๑.๕ การเตรียมพร้อมมาตรการการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยใน เตนมาร์กโดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงในมิติการพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มี ประสิทธิภาพ และแผนแม่บทฯ (5S 5มี) โดยเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับการบูรณาการปฏิบัติ ระหว่างส่วนกลางในประเทศกับหน่วยปฏิบัติในต่างประเทศในระดับ “ด่วน”

๒.๑.๕.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยทีมประเทศไทยนำโดย กระทรวงการต่างประเทศ (เจ้าภาพ) โดยใช้กุศโลบายการทูตเพื่อประชาชน “ทุกแห่งหน เราดูแล”

บูรณาการงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศกับกระทรวงกลาโหม และกระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนโดยส่วนราชการและภาคีเกี่ยวข้อง

๒.๒ งาน/ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติการกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน : ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ใน ๓ กรณี ดังนี้

๒.๒.๑ การลดการพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในมิติอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในด้านการผลิตวัคซีน โดยเป็นปัญหาในระดับ “ด่วนที่สุด” ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของประเทศในระบบสาธารณสุขและให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมแก่ประชาชน

๒.๒.๑.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข (เจ้าภาพ) บูรณาการงานเชิงนโยบายและการปฏิบัติกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยมีหน่วยงานสนับสนุน เช่น กระทรวงการต่างประเทศโดยใช้กุศโลบายการทูตเชิงสาธารณสุขเพื่อเอื้อประโยชน์ในการสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในมิติความมั่นคงด้านสาธารณสุขและสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าและมีความมั่นคงในกิจการสาธารณสุข

๒.๒.๒ การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจรและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาว (Long Stay) ในโครงการสำคัญ เช่น เชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพ (Medical Tourism/Wellness) ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในมิติการส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการแพทย์ครบวงจร และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทยและแผนแม่บทฯ (5S 5มี) โดยเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนประเทศในระดับ “ด่วน” และช่วยฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจสังคม และการท่องเที่ยว

๒.๒.๒.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยกระทรวงการต่างประเทศโดยใช้กุศโลบายการทูตเชิงละมุน (Soft Diplomacy) ในมิติสาธารณสุขและวัฒนธรรม และจุดแข็งของประเทศ

๒.๒.๓ การส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันในมิติการสร้างควมหลากหลายด้านการท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ และแผนแม่บทฯ (5S 5มี) โดยเป็นการดำเนินการเพื่อยกระดับการขับเคลื่อนประเทศในระดับ “ด่วน” และช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจสังคม และการท่องเที่ยว

๒.๒.๓.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยกระทรวงการต่างประเทศโดยใช้กลยุทธ์ทางการทูตเชิงละมุน (Soft Diplomacy) ในมิติสาธารณสุขและวัฒนธรรม และจุดแข็งของประเทศ

๒.๓ งาน/ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องในเชิงปฏิบัติการกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ : ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ใน ๕ กรณี ดังนี้

๒.๓.๑ การบริหารจัดการงบประมาณของรัฐในบริบทการบริหารราชการในภาวะวิกฤติ ดังเช่นการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการให้ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยเป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในระดับ “ด่วนมาก” เพื่อยกระดับการทำงานให้ก้าวหน้า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

๒.๓.๑.๑ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงการคลัง (เจ้าภาพหลัก) บูรณาการงานเชิงนโยบายและการปฏิบัติกับสำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยส่วนราชการและภาคีเกี่ยวข้อง

๒.๓.๒ การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติใหม่ในบริบทปกติวิถีใหม่ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านภาครัฐมีความสมัยในเป้าหมาย เพื่อให้องค์กรภาครัฐพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย และองค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อยกเครื่องระบบการบริหารจัดการประเทศแบบองค์รวมในระดับ “ด่วนมาก” และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อรับมือกับสภาพแวดล้อมใหม่

๒.๓.๒.๑ เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของโลกและการเกิดประเด็นใหม่ๆ ซึ่งไม่เคยมีแบบแผนปฏิบัติรองรับมาก่อน ดังเช่นวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ที่มาตรการเข้าเมืองคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุข ดังนั้น ส่วนราชการจึงมีความจำเป็นต้องปรับวิธีการปฏิบัติใหม่ทั้งแผนงาน แผนคน และแผนงบประมาณในบริบทปกติวิถีใหม่

๒.๓.๒.๒ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (เจ้าภาพหลัก) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยส่วนราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒.๓.๓ การปรับปรุงและพัฒนาในบริบทของกฎหมาย ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านภาครัฐมีความทันสมัยในเป้าหมายเพื่อให้องค์กรภาครัฐพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย และให้กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมี

เท่าจำเป็น รวมทั้งแผนแม่บทฯ (5S 5มี) โดยเป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในระดับ “ด่วน” และก่อให้เกิดการพัฒนาบริบทกฎหมายที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

๒.๓.๓.๑ การถอดบทเรียนจากการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙, การมุ่งพัฒนากฎหมายของประเทศทั้งกฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศให้ทันสมัยรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในบริบทต่างๆ และการพิจารณาให้ส่วนราชการทบทวนกฎหมายที่ใช้อยู่โดยใช้กลไกพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เป็นประโยชน์

๒.๓.๓.๒ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (เจ้าภาพหลัก) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยส่วนราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒.๓.๔ การพัฒนาการให้บริการแก่ผู้เดินทางระหว่างประเทศในบริบทสถานการณ์โควิด-๑๙ และบริบทปกติวิถีใหม่ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านภาครัฐมีความทันสมัยในเป้าหมายเพื่อให้องค์กรภาครัฐพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย และแผนแม่บทฯ (5S5มี) โดยเป็นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในระดับ “ด่วน” เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์ รวมถึงเป็นการสร้างความมั่นใจในระบบการให้บริการของรัฐแก่ประชาชน

๒.๓.๔.๑ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของภารกิจของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวกให้ผู้เดินทางระหว่างประเทศสามารถเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรให้อย่างถูกต้องตามมาตรการของรัฐบาลและ ศบค. ในช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ ดังเช่นการออกเอกสาร Certificate of Entry (COE) ให้ชาวต่างชาติ และการพัฒนาระบบการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ได้รับการบริการที่สะดวกและถูกต้องตามกฎหมายใหม่ๆ ทั้งกิจการภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อรองรับกับการปฏิบัติในรูปแบบใหม่กับประเด็นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในวิถีกิจการต่างประเทศ

๒.๓.๔.๒ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วยกระทรวงการต่างประเทศ (เจ้าภาพ) โดยใช้กลไกนโยบายการทูตเพื่อประชาชน “ทุกแห่งหน เราดูแล” สนับสนุนโดยส่วนราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒.๓.๕ การเตรียมพร้อมการผ่อนคลายงานจากภารกิจของ ศบค. ไปสู่ส่วนราชการในการปฏิบัติงานภาวะปกติ ในความสัมพันธ์กับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ “ความเร่งด่วน ตามสถานการณ์ของ ศบค.”

๒.๓.๕.๑ เมื่อพิจารณาว่า รัฐบาลโดย ศบค. ได้ขยายประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรจากวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ไปจนถึงวันที่

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (ข้อมูล ณ เดือน พ.ค. ๒๕๖๔), การประเมินสถานการณ์และภาพฉากทัศน์ ในห้วงเวลาต่อไปถึงสภาพแวดล้อมของการหมดวาระการปฏิบัติงานในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ของ ศบค. และ ศปก. ต่างๆ ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และการไม่ขยายประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินฯ โดยรัฐบาลอีกต่อไป กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การกลับเข้าสู่การบริหารราชการในภาวะปกติของส่วนราชการ/กระทรวงต่างๆ หลังเสร็จสิ้นการ ปฏิบัติงานของ ศบค. ดังนั้น ส่วนราชการจึงมีความจำเป็นต้องสานการบริหารราชการต่อจากภารกิจ ของ ศบค. ดังเช่นการแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย เป็นต้น เพื่อให้การขับเคลื่อน ประเทศเดินหน้าต่อไปอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑) นโยบายแห่งชาติ ด้านต่างๆ (แผนระดับที่ ๒) และแผนปฏิบัติการระดับหน่วยงาน (แผนระดับที่ ๓)

๒.๓.๕.๒ หน่วยงานที่เป็นแกนหลักประกอบด้วย ศบค. (เจ้าภาพหลัก) บูรณาการกับ สมช. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ (เจ้าภาพร่วม) สนับสนุนโดยส่วนราชการและภาคีเกี่ยวข้อง

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยฉบับนี้ สามารถที่จะนำไปต่อยอดขยายผลได้ทั้งประโยชน์ทางวิชาการ และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างและก็ยังไม่สามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีผลสัมฤทธิ์ในเชิง ประจักษ์ ดังนั้น เพื่อให้ผลการวิจัยนำไปสู่ประโยชน์ในการด้านการส่งเสริมความรู้หรือเป็นการ แลกเปลี่ยนความคิดในกรอบแนวคิดต่างๆ ผ่านทางงานศึกษาวิจัยและกลไกทางวิชาการ จึงอาจมี แนวทาง ดังนี้

๓.๑ ควรให้มีการศึกษาต่อในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการของรัฐบาลทั้งภาวะ ปกติเพื่อขับเคลื่อนงานด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง และภาวะวิกฤติเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในแนวคิดการออกแบบวิธีการบริหารราชการในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ในยุคบริบทปกติวิถีใหม่

๓.๒ ควรมีการศึกษาต่อในเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการในลักษณะของการจัดทำ ต้นแบบจำลองที่เป็นต้นแบบ (Prototype / Mock-up Model) หรือแม่แบบการจำลองสถานการณ์ (Sandbox) เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบจากการถอดบทเรียนกรณีผลการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาล และ ศบค. เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการบริหารจัดการแบบองค์รวม (Holistic Approach)

๓.๓ ควรศึกษาเปรียบเทียบในการดำเนินการและการบริหารจัดการของฝ่าย ต่างประเทศเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ และเรียนรู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อน โดยอาจนำประเด็นสำคัญมา ประยุกต์ใช้ต่อไป

กล่าวโดยสรุป เมื่อประมวลสรุปผลจากข้อเสนอแนะฯ ประเด็นสำคัญที่สุด คือ รัฐบาลต้องรู้บริบทประเทศว่า จุดใดคือจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดตรงเป้า ด้วยการถอดบทเรียนจากผลการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ ดังเช่น ปัญหาการล้นเกินเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และจุดเปราะบางในวาระด้านการสร้างความมั่นคงด้านสาธารณสุขในการบริหารจัดการกรณีวัคซีน ขณะเดียวกัน ต้องเสริมจุดแข็งที่มีอยู่ให้มีเสถียรภาพต่อไป ดังเช่นมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งถือเป็นมาตรการที่มีผลสัมฤทธิ์มากที่สุดในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ด้วยกุศโลบายเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้การขับเคลื่อนประเทศสามารถเดินหน้าได้ในบริบทผลประโยชน์แห่งชาติที่สมดุลกันในด้านการสาธารณสุข ความมั่นคง เศรษฐกิจสังคม การต่างประเทศ และการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ โดยมียุทธศาสตร์ชาติที่ทันสมัยรองรับโดยนโยบายหลักสำคัญ แผนปฏิบัติการ รวมทั้งแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ และปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในรูปแบบการทำงานที่ประเทศไทยด้วยการผนึกกำลังและทรัพยากรของประเทศในองค์กรร่วมด้วยวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในอนาคตทั้งโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นจุดผลักดันทำให้ประเทศไทยสามารถวางจุดตำแหน่งของประเทศที่เหมาะสมและไม่เสียเปรียบในบริบทการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยมีกุศโลบายการทูตที่ประณีตและนำสมัย (Smart Diplomacy) เป็นเครื่องมือของพลังอำนาจแห่งชาติ เมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของโลกที่เผชิญกับสภาพการณ์ของ VUCA World ในบริบทปกติวิถีใหม่ ดังเช่นกรณีความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหากุศโลบายในการดำเนินความสัมพันธ์และกลยุทธ์ทางการทูตที่เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในวิถีการต่างประเทศยุคใหม่

บทสรุป

ในบทสรุปส่งท้าย ผู้เขียนงานวิจัยประมวลสรุปภาพรวมในประเด็นหลักสำคัญ ๒ ส่วน ดังนี้

๑. การทบทวนคำสำคัญ (Keywords) เพื่อให้เกิดความเข้าใจแบบกระชับในงานวิจัย

๑.๑ ศบค. (CCSA) หรือ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ : หัวใจของการทำงาน

เป็นกลไกรัฐที่จัดตั้งขึ้นให้เป็นหน่วยพิเศษเป็นการเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งได้ปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา นับความสำคัญ คือ ส่วนราชการ/กระทรวงต่างๆ มีความจำเป็นต้องเตรียมพร้อมการดำเนินงานเข้าสู่ระบบการบริหารราชการในภาวะปกติหลังจากการสิ้นสุดการปฏิบัติการกิจของ ศบค.

เมื่อรัฐบาลพิจารณายกเลิกการบังคับใช้ พ.ร.ก. บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในห้วงเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์โควิด-๑๙

๑.๒ ทีมประเทศไทย (Team Thailand) : บูรณาการการทำงานของประเทศ

เป็นกลไกในการบริหารราชการในต่างประเทศโดยบูรณาการการทำงานของส่วนราชการในต่างประเทศกับภาคเอกชนที่สำคัญให้เป็นหนึ่งเดียวเพื่อให้เป็นเอกภาพในการทำงานและส่งเสริมผลประโยชน์แห่งชาติในด้านต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายภารกิจนั้นๆ มีกระทรวงการต่างประเทศทำหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมประเทศไทยในประเทศต่างๆ ทั่วโลก

สำหรับบริบทประเทศในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ จากผลการศึกษาเห็นถึงความจำเป็นของประเทศในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศเพื่อรับมือกับภัยและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นวาระแห่งชาติ กล่าวคือ การส่งเสริมทำงานของประเทศในรูปแบบทีมประเทศไทย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างทีมแพทย์ประเทศไทย

๑.๓ ประชาธิปไตย (Civil State) : ภาครัฐทุกภาคส่วนร่วมทำงานช่วยชาติให้พ้นภัย

สำหรับบริบทประเทศในการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙ จากผลการศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศในความร่วมมือแบบองค์รวมเพื่อรับมือกับภัยและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นวาระแห่งชาติในลักษณะประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

๒. การทบทวนสาระสำคัญของผลการศึกษาโดยสรุป

ในภาพรวมของงานวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ หัวข้อตามที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ ๑ ในการนำเสนองานวิจัย ผู้เขียนงานวิจัยได้เริ่มต้นสาระสำคัญของการศึกษาในบทที่ ๒ ด้วยการอธิบายให้เห็นภาพของสภาพแวดล้อมของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ทั้งในประเทศไทย เดนมาร์กและทั่วโลก โดยภัยจากโรคโควิด-๑๙ ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างและถือเป็นภัยที่มีความอันตรายรุนแรงต่อความมั่นคงแห่งชาติในองค์รวม พร้อมทั้งได้เชื่อมโยงเหตุภัยภายใต้บริบทของสถานการณ์โควิด-๑๙ กับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายหลักสำคัญแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ (5S5มี) และการใช้มาตรการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลและ ศบค. เพื่อรับมือกับภัย โดยชี้ให้เห็นถึงโรคระบาดดังกล่าวเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและปัญหาของประเทศในบริบทความมั่นคงด้านสาธารณสุข เสถียรภาพในภาคเศรษฐกิจสังคม และแบบแผนการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในส่วนของบทที่ ๓ แนวทางการศึกษามีจุดเน้นในบทวิเคราะห์ของผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยจากมาตรการบริหารสถานการณ์ฯ ทั้งมาตรการภายในประเทศและระหว่างประเทศ พร้อมกับการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและปัญหาในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กเป็นกรณีศึกษา ผู้เขียนงานวิจัยได้นำหลักคิด/ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง VUCA World หลักคิดของ DIME และทฤษฎีเกมการแข่งขันมาใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโลกจากปรากฏการณ์ใหม่ของการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีน ซึ่งเปรียบเสมือนทรัพยากรที่ล้ำค่า พร้อมกับการนำ SWOT Analysis มาเป็นกรอบเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสของความร่วมมือและภัยคุกคามต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย และความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์กที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการรับมือกับภัยจากโรคโควิด-๑๙

ในบทที่ ๔ การศึกษามุ่งเน้นเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะในแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการของรัฐบาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการในภาวะวิกฤติและการปรับปรุงการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ผลการศึกษาพบว่า มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงงานในด้านสารัตถะบางส่วนของยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักสำคัญและแผนแม่บทฯ (5S5มี) เพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์แห่งชาติในบริบทปกติวิถีใหม่ และแนวทางการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการของภาครัฐและการพัฒนากฎหมาย นอกจากนี้ ยังนำผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญทั้งคนไทยและชาวต่างชาติมาเป็นฐานข้อมูลวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงการดำเนินการของรัฐบาล การพัฒนาการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยในวิถีใหม่ และการพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก โดยใช้การวิเคราะห์จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ หลักคิด DIME และ SWOT Analysis เพื่อให้ได้มาซึ่งผลของการวิเคราะห์ที่รอบด้าน

ในบทที่ ๕ ผู้เขียนงานวิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปจากฐานข้อมูลบทที่ ๑ - ๔ เพื่อให้เป็นคำตอบต่อหัวข้องานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” และกรณีศึกษาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์ก โดยได้ผลการศึกษาที่เป็นจุดเน้นสำคัญที่สุด คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานในวาระงานแห่งชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดของประเทศในการเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบของทีมประเทศไทยโดยระดมสรรพกำลังและบูรณาการทรัพยากรของประเทศในวิถีของประชารัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชน และการใช้กลยุทธ์การทูตแบบประณีตและนำสมัย (Smart Diplomacy) เพื่อรักษาและขยายผลประโยชน์แห่งชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ (ฉบับย่อ). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, ๒๕๖๒.

วารสาร

กิตติพร เนาว์สุวรรณ, นภษา สิงห์วีรธรรม, นวพร ดำแสงสวัสดิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความรุนแรงของโรคต่อบทบาทการดำเนินงานควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในชุมชนของอาสาสมัครสุภาพประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในประเทศไทย”. สถาบันบำราศนราดูร. ๑๔ (๒) เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓.

ความมั่นคงศึกษา, สถาบัน, สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔”. วารสารมุมมองความมั่นคง. (๕) ประจำเดือนตุลาคม ๒๕๖๓ – มกราคม ๒๕๖๔.

เจษฎา มีบุญลือ. “ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน”. เอกสารทางวิชาการ. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๒๕๕๓.

ปรัชญาพร บุญกุลและคณะ. “การศึกษาการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติของไทย”. วารสารมุมมองความมั่นคง. (๖) ประจำเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม ๒๕๖๔.

พรชิต บุนนาค. “ความคิดทางยุทธศาสตร์แบบ สมช.”. จุลสารความมั่นคง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. ๑ (๑) เดือนกรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๘.

สุรียา หมานมานะ, โสภณ เอี่ยมศิริถาวร, สุนนมาลย์ อุทัยมกุล. “โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ COVID-19”. สถาบันบำราศนราดูร. ๑๔ (๒) เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓.

ศึกษายุทธศาสตร์, ศูนย์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. “การปฏิรูปความมั่นคงของไทยในศตวรรษที่ ๒๑”. NDC Security Review. (๖) เดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๒๕๕๓.

อภิชาติ วชิรพันธ์, นีอร อริโยทัย, รัฐพงษ์ บุรีวงษ์, วราภรณ์ เทียนทอง, เอื้อใจ แจ่มศักดิ์, อัมไพวรรณ พวงกำหยาด, ณัฐกร จำปาทอง, สถาพร เอี่ยมจรัส. “การจัดการความ

เสี่ยงทางการบิน และการกักกันโรค COVID-19 โดยรัฐ ในการเคลื่อนย้ายกลุ่มคนไทย จากเมืองอุฮั่น ประเทศจีน”. สถาบันบำราศนราดูร. ๑๔ (๒) เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มกฎหมาย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “คำอธิบาย เรื่อง การใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.nsc.go.th>, ๒๕๖๔.

ควบคุมโรค, กรม กระทรวงสาธารณสุข. “มาตรการตรวจคัดกรอง แยกกัก กักกัน หรือคุมไว้สังเกต เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคจากผู้เดินทางซึ่งมาจากท้องที่หรือเมืองท่า นอกราชอาณาจักร กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19))”. ฉบับลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๓ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th>, ๒๕๖๓.

ควบคุมโรค, กรม กระทรวงสาธารณสุข. “เกณฑ์การพิจารณาตามระดับความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ระดับประเทศ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th>, ๒๕๖๓.

นโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง, กอง สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.nsc.go.th>, ๒๕๖๓.

ฟูอาตี พิศสุวรรณ. “COVID-19 และความมั่นคงระหว่างประเทศที่ถูกท้าทาย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://today.line.me.th/v2/article>, ๒๕๖๓.

ศูนย์เชี่ยวชาญการตลาดแห่งภูมิภาคเอเชีย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. “New Normal ของธุรกิจสมัยใหม่ VUCA World”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://amec-ku.org>, ๒๕๖๔.

สมาคมอาเซียน – ประเทศไทย กระทรวงการต่างประเทศ. “ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.asean-thailand.org/asean/view, ๒๕๖๓.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “แนวทางกำลังอำนาจของชาติกับการจัดทำโครงการสำคัญด้านความมั่นคง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.nsc.go.th>, ๒๕๖๓

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. “งานเสวนาเพื่อแถลงผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.nsc.go.th>, ๒๕๖๓

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand’s SDG Roadmap)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://sdgs.nesdc.go.th>, ๒๕๖๓.

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “เกี่ยวกับ SDGs”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://sdgs.nesdc.go.th>, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สนั่น เกชาชารี. “ทฤษฎีเกมและการประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก www.thaiindustry.com/indust_newweb/articles_preview.php, ๒๕๖๔.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน. “รายงานสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ในเดนมาร์ก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://copenhagen.thaiembassy.org/th>, ๒๕๖๓.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน. “ประกาศสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://copenhagen.thaiembassy.org/th>, ๒๕๖๓.

สาธารณสุข, กระทรวง. “แนวทางเวชปฏิบัติ การวินิจฉัย ดูแลรักษา และป้องกันติดเชื้อในโรงพยาบาลกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)”. ฉบับปรับปรุง สำหรับแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข กรมการแพทย์. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://covid19.dms.go.th>, ๒๕๖๔.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKs

Thai Chamber of Commerce. Sufficiency Economy : A New Philosophy in the Global World. Bangkok : Thai Chamber of Commerce, 2010.

Data Base

Crisis Management Frameworks. “Crisis Management (COVID-19)” (Online). Available : <https://home.kpmg/en/home/services/advisory/management>, 2021.

Crisis Management Frameworks. “Crisis Management - Meaning, Need and its Features”. (Online). Available : <https://managementstudyguide.com>, 2021.

Crisis Management Frameworks. “Crisis Management and Communications”. (Online). Available : <https://instituteforpr.org/crisis-management-and-communications>, 2021.

Danish Health Authority. “Status of the epidemic in Denmark”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.

Danish Health Authority. “Who are offered vaccination?”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.

Danish Health Authority. “WHO declares coronavirus outbreak a global emergency”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English/news>, 2020.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Danish Health Authority. “The Danish COVID-19 vaccine rollout continues without the COVID-19 vaccine from Johnson & Johnson ”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English/news>, 2021.

Danish Health Authority. “Denmark continues its vaccine rollout without the COVID-19 vaccine from AstraZeneca”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English/news>, 2021.

Danish Health Authority. “Preparedness”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.

Danish Health Authority. “Face masks”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.

Danish Health Authority. “Self-isolation and voluntary out-of-home stays”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English> , 2021.

- Danish Health Authority. “COVID-19 surveillance”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.
- Danish Health Authority. “Socialising during the COVID-19 epidemic”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.
- Danish Health Authority. “Vaccination calendar ”. (Online). Available : <https://www.sst.dk/en/English>, 2021.
- David Olganier, Trine H Mogensen. “The Covid-19 pandemic in Denmark: Big Lessons from a small country”. (Online). Available : <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>, 2020.
- International Press Centre. “Managing the Covid-19 Crisis”. . (Online). Available : <https://www.thedanishparliament.dk/en/publications>, 2021.
- Kristian Cedervall Laut. “The Eternal Emergency? Denmark’s Legal Response to COVID-19 in Review”. (Online). Available : <https://verfassungsblog.de/the-eternal-emergency-denmark-legal-response-to-covid-19-in-review>, 2021.
- Ministry of Foreign Affairs of Denmark. “Denmarks efforts against COVID-19 in developing countries”. (Online). Available : <https://um.dk/en/danida-en/denmarks-efforts-against-covid19-in-developingcountries>, 2021.
- Ministry of Foreign Affairs of Denmark. “Coronavirus/COVID-19”. (Online). Available : <https://um.uk/en/travel-and-residence-coronavirus-covid-19>, 2021.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. “The territorial impact of COVID-19 : Managing the crisis across levels of government”. (Online). Available : <https://read.oecd-library.org/view/>, 2020.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- The International Press Centre in Denmark. “Covid-19 Virus in Mink in Denmark”. (Online). Available : <https://ipcd.dk/en/briefings/events>, 2020.
- University of Iceland. “Study COVID Crisis Management in the Nordic countries” . (Online). Available : https://english.hi.is/study_covid_management_in_the_nordic_countries, 2020.

ภาคผนวก

ผนวก ก

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

๑. นายยงยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

๒. นายนายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

๓. Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรจากสหพันธรัฐมาเลเซีย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

๔. นายธนภูมิ रिमชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษ และอุปทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ

ผนวก ข

สรุปการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
เรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙
ของประเทศไทย ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”
กับนายยงยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๖๓

กระผม นายไกร มหาสันตะhone รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ และ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำเอกสาร วิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย” โดยศึกษาและวิจัยกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ ไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา

แนวทางการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ คือ การสัมภาษณ์กับ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะเพื่อให้ได้รับข้อมูลสำคัญแนวนโยบายในเชิงลึกเพื่อนำมา ประกอบการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้มีมุมมองและการวิเคราะห์ที่รอบด้าน

ผลของการสัมภาษณ์ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นสาระสำคัญส่วน หนึ่งในเชิงวิชาการของงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ แต่ยังสามารถนำมาขยายผลไปสู่การปฏิบัติ ต่อไปในเชิงข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ หรือผู้ที่ สนใจเกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุผลของการเตรียมความพร้อมของประเทศในการวางแผนหรือการกำหนด กลยุทธ์เพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนสามารถที่จะนำข้อมูล ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคตสำหรับการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในแนวปฏิบัติ รับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ และการวางแนวทางการ บริหารจัดการสถานการณ์ของประเทศไทยกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

นายยงยศ ธรรมวุฒิ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

ตอนที่ ๒ คำถามสำหรับการสัมภาษณ์ : ความเห็นเชิงนโยบายต่อแนวทางการพัฒนาด้านสาธารณสุขจากการรับมือสถานการณ์ระหว่างประเทศจากโรคอุบัติใหม่ในอนาคต (ซึ่งจะถือเป็นแนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศและบทบาทนำของประเทศด้านสาธารณสุขโลก)

บริบทในระดับนานาชาติ

๑. ทิศทางกระแส (trend) ของโลกแสดงถึงแนวคิดประเทศใดประเทศหนึ่งไม่สามารถรอดพ้นการระบาดได้โดยลำพัง (no one is safe until everyone is safe) การจะผ่านวิกฤตโรคอุบัติใหม่ได้จะต้องอาศัยปัจจัยหลักสองประการ คือ ๑) การพึ่งพากันและ ๒) ขีดความสามารถ/ความพร้อมของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะเรื่องความเข้มแข็งของระบบสุขภาพ

๒. วิกฤตโควิด-๑๙ แสดงให้เห็นชัดเจนถึงการเปลี่ยนมุมมอง (mind set) ว่าสุขภาพกับความมั่นคงมีความคล้ายกัน โดยเฉพาะความจำเป็นถึงการลงทุนด้านความมั่นคงทางสุขภาพ ที่ควรครอบคลุมความสำคัญทั้งต่อการเตรียมความพร้อม การตอบสนอง และการฟื้นฟูความเคลื่อนไหวในระดับโลกจะต้องมีการจัดระเบียบกลไกการอภิบาลด้านการบริหารจัดการในภาวะวิกฤติทางสาธารณสุขใหม่ (Public health emergency) รวมทั้งการทบทวนกลไกด้านกฎหมายและความร่วมมือต่างๆ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถ/ความเข้มแข็งของระบบสุขภาพและขีดความสามารถในการวิจัยผลิตยาและวัคซีน เพื่อการพึ่งพาตนเองได้ (โดยอาจต่อยอดบทเรียนการพัฒนาวัคซีนใช้หวัดใหญ่จาก GAP (Global Action Plan) on Influenza vaccine, Model of CEPI, รูปแบบการพัฒนาวัคซีน Oxford-AstraZeneca, solidarity trial)

๓. ความเคลื่อนไหวที่สำคัญในอนาคตอันใกล้ก็คือ แนวคิดการพัฒนา framework convention on public health emergency preparedness and response เป็นกลไกที่มีผลผูกพันทางกฎหมายที่ประเทศไทยควรเตรียมกำหนดจุดยืน

บริบทในระดับประเทศ

ประเทศไทยควรมีทิศทางการพัฒนา ดังนี้

๑. ร่วมเป็นหุ้นส่วนที่แข็งแกร่ง (Active Partner) ในระดับโลกในการพัฒนาระบบอภิบาล Public health emergencies / Legal framework

๒. มองบทบาทของประเทศไทยในอาเซียนเพื่อเคลื่อนไหวพัฒนาระบบ Public health emergencies ให้ชัดเจน (ASEAN CDC, Regional Strategy in Vaccine Security and Self reliance) และพิจารณาปรับบทบาทประเทศไทยในการเป็นประเทศผู้บริจาคขนาดย่อม (Small Donor) เพื่อพัฒนางานด้าน Public health emergencies กับประเทศหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partners) (เช่น ประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาด้านสาธารณสุขระหว่างพรมแดน (Border Health) ความร่วมมือกับสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนและประเทศอื่นๆ เพื่อรักษาสมดุลทางภูมิรัฐศาสตร์การเมือง)

๓. การให้ความสำคัญต่อการลงทุนด้านสุขภาพและสนับสนุนทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยเน้นการเตรียมความพร้อม โดยต่อยอดจากระบบการเตรียมความพร้อม (Preparedness) ของโรคไข้หวัดใหญ่และโรคอุบัติใหม่อื่นๆ ให้ความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยด้านยา ชุดวินิจฉัย วัคซีน และอุปกรณ์ทางการแพทย์ และต่อยอดสู่การผลิตในระดับอุตสาหกรรม โดยร่วมมือต่างประเทศ เพื่อความมั่นคงและเพื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

เรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙

ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”

กับนายนายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓

กระผม นายไกร มหาสันตนะ รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศและ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย” โดยศึกษาและวิจัยกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา

แนวทางการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ คือ การสัมภาษณ์กับ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะเพื่อให้ได้รับข้อมูลสำคัญแนวนโยบายในเชิงลึกเพื่อนำมา ประกอบการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้มีมุมมองและการวิเคราะห์ที่รอบด้าน

ผลของการสัมภาษณ์ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นสาระสำคัญส่วน หนึ่งในเชิงวิชาการของงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ แต่ยังสามารถนำมาขยายผลไปสู่การปฏิบัติ ต่อไปในเชิงข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ หรือผู้ที่ สนใจเกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุผลของการเตรียมความพร้อมของประเทศในการวางแผนหรือการกำหนด กลยุทธ์เพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนสามารถที่จะนำข้อมูล ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคตสำหรับการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในแนวปฏิบัติ รับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ และการวางแผนทางการ บริหารจัดการสถานการณ์ของประเทศไทยกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

นายสมคิด จันทมฤก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓

ตอนที่ ๒ คำถามสำหรับการสัมภาษณ์ : ความเห็นใน ๓ เรื่อง (๑) บทบาทของกระทรวงมหาดไทย (ศปก.มท.) กับ ศบค. /ศปก.ศบค. และศปก.ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (๒) การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยในการทำงานบูรณาการกับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ และการผ่อนคลายเพื่อรองรับการเปิดประเทศ และ (๓) ข้อติดขัด

๑. บทบาทของกระทรวงมหาดไทย (ศปก.มท.) กับ ศบค. /ศปก.ศบค. และศปก.ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.)

- ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ภายใต้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่นายกรัฐมนตรีด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ และตามคำแนะนำของผู้บริหารและนักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรฯ

- กระทรวงมหาดไทย โดยศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ได้ดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) รวมถึงการกำหนดมาตรการให้จังหวัด กรุงเทพมหานครปฎิบัติ และการกำกับติดตามให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๑.๒ ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศปก.ศบค.)

- การบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนมาตรการตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) กำหนด รวมถึงการแก้ไขข้อขัดข้องในการดำเนินการ

- การเสนอข้อมูลและข้อเสนอเชิงนโยบายต่อนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) พิจารณาสั่งการ

๑.๓ ศูนย์ปฏิบัติการอื่นๆ

ประกอบด้วย (๑) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีโรคติดเชื้อโควิด-๑๙ (ศปก.สธ.) (๒) ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) (๓) ศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) (๔) ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง (ศปม.) และ (๕) ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมทางการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย) โดยศูนย์ปฏิบัติการข้างต้นดำเนินการบูรณาการภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศปก.ศบค.) มีภารกิจที่สำคัญ ดังนี้

- การปฏิบัติตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

- การติดตามและกำกับดูแลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย
- การรายงานผลมายังศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ศปก.ศบค.) เพื่อเสนอให้ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) พิจารณาสั่งการหรือแก้ไขแนวทางการดำเนินงาน

๒. การดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยในการทำงานบูรณาการกับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ และการผ่อนคลายเป็นร่องรับการเปิดประเทศ

- กระทรวงมหาดไทยมีการจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) มีภารกิจในการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- ปลัดกระทรวงมหาดไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็น “หัวหน้าผู้รับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับการสั่งการและประสานกับผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”

- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดมีบทบาทสำคัญในการเป็น “ผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินทุกมิติในเขตท้องที่ที่ตนรับผิดชอบ” ตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๑) ทั้งนี้ หากมีปัญหาให้รายงานกระทรวงมหาดไทย

๓. ข้อติดขัด

๓.๑ ความเข้าใจต่อสถานการณ์หรือมาตรการของบุคลากรในส่วนราชการต่างๆ ไม่สอดคล้องหรือเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๓.๒ ในระยะแรก ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ

๓.๓ ความรู้ความเข้าใจหรือความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีความแตกต่างกัน ทำให้การปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน

**การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
เรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙
ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”**

**กับ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศ
จากสหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๖๓**

กระผม นายไกร มหาสันทนะ รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ และ
นักศึกษวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ –
๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำเอกสาร

วิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย” โดยศึกษาและวิจัยกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา

แนวทางการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ คือ การสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะเพื่อให้ได้รับข้อมูลสำคัญแนวนโยบายในเชิงลึกเพื่อนำมาประกอบการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้มีมุมมองและการวิเคราะห์ที่รอบด้าน

ผลของการสัมภาษณ์ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งในเชิงวิชาการของงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ แต่ยังสามารถนำมาขยายผลไปสู่การปฏิบัติต่อไปในเชิงข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ หรือผู้ที่สนใจเกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุผลของการเตรียมความพร้อมของประเทศในการวางแผนหรือการกำหนดกลยุทธ์เพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนสามารถที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคตสำหรับการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในแนวปฏิบัติรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ และการวางแผนทางการบริหารจัดการสถานการณ์ของประเทศไทยกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

Brigadier Khir Junaidi Bin Idris (Navy) นักศึกษาชาวต่างประเทศจากสหพันธรัฐมาเลเซีย นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓

ตอนที่ ๒ คำถามสำหรับการสัมภาษณ์ : ความเห็นใน ๒ เรื่อง (๑) ความเห็นในมุมมองของความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และ (๒) ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

๑. I view the cooperation between both countries are now at a Solid state. Both countries was able to manage the Covid situation immaculately. For example, border crossing of illegals immigrants and drug traffickers which may bring the virus was able to be reduced or stop totally by the current cooperation at the border. Both MFA and Embassy's was able to coordinate a smooth transfer of it's

people to and out of each countries smoothly. This can only be achieved with a Solid cooperation by the two government.

๒ . As a student at NDC, I was surprised by the level of professionalism shown by the NDC staff and the student itself on handling the Covid 19 situation. All procedure, even though it's strict, is fully complied with. It is proven by the Zero case of Covid from NDC even though the students are from various provinces in Thailand. I feel safe to be in NDC.

อนึ่ง คำแปลเป็นภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการของ Brigadier Khir Junaidi Bin Idris ต่อความเห็นในคำถามข้างต้น สรุปได้ ดังนี้

๑. มุมมองของความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียในการรับมือกับสถานการณ์ โควิด-๑๙

ความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศในปัจจุบันอยู่ในสถานะที่มั่นคง ดังตัวอย่างของการลักลอบข้ามพรมแดนของผู้ลักลอบเข้าเมืองที่ผิดกฎหมายและการลักลอบค้ายาเสพติดซึ่งอาจนำมาสู่ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ สามารถที่จะลดหรือหยุดการกระทำได้ทั้งหมดโดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายในปัจจุบันที่พรมแดน กระทรวงการต่างประเทศและสถานเอกอัครราชทูตของทั้งสองประเทศสามารถประสานงานในการเคลื่อนย้ายประชาชนให้เดินทางเข้าและออกของแต่ละประเทศอย่างราบรื่น การดำเนินการร่วมกันดังกล่าวสามารถบรรลุถึงผลสำเร็จได้จากความร่วมมือที่มั่นคงโดยรัฐบาลของทั้งสองประเทศ

๒. ประสบการณ์ในการเข้ารับการศึกษาหลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓ ระหว่างปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

ในฐานะนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รู้สึกตระหนักได้ดีถึงระดับของความเป็นมืออาชีพของบุคลากรของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและตัวนักศึกษาเองในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ชั้นตอนทุกชั้นตอนได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติอย่างเต็มที่แม้ว่าจะมีความเข้มงวดก็ตาม สิ่งนี้สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้จากการที่ไม่มีกรณีการติดเชื้อดังกล่าวเลยที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแม้ว่าจะมีนักศึกษามาจากจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย ทำนั้รู้สึกปลอดภัยที่ได้มาศึกษาที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

**การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล
เรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙
ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ”
กับนายธนภูมิ ริมชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษ
และอุปทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน
กระทรวงการต่างประเทศ**

กระผม นายไกร มหาสันตนะ รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ และ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๖๓ อยู่ระหว่างการศึกษาเพื่อจัดทำเอกสาร วิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย” โดยศึกษาและวิจัยกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ ไทยกับเดนมาร์กเป็นตัวอย่างศึกษา

แนวทางการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลใช้วิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ คือ การสัมภาษณ์กับ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะเพื่อให้ได้รับข้อมูลสำคัญแนวนโยบายในเชิงลึกเพื่อนำมา ประกอบการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลให้มีมุมมองและการวิเคราะห์ที่รอบด้าน

ผลของการสัมภาษณ์ไม่เพียงจะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นสาระสำคัญส่วน หนึ่งในเชิงวิชาการของงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ แต่ยังสามารถนำมาขยายผลไปสู่การปฏิบัติ ต่อไปในเชิงข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ หรือผู้ที่ สนใจเกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุผลของการเตรียมความพร้อมของประเทศในการวางแผนหรือการกำหนด กลยุทธ์เพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่หรือโรคอุบัติซ้ำ ตลอดจนสามารถที่จะนำข้อมูล ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในอนาคตสำหรับการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในแนวปฏิบัติ รับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศ และการวางแผนทางการ บริหารจัดการสถานการณ์ของประเทศไทยกับมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

นายธนภูมิ ริมชลา นักการทูตชำนาญการพิเศษ และอุปทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน กระทรวงการต่างประเทศ

ตอนที่ ๒ คำถามสำหรับการสัมภาษณ์ : ความเห็นใน ๔ เรื่อง (๑) ปฏิบัติการของ สังกมเดนมาร์กต่อมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการรับมือกับสถานการณ์โควิด-๑๙ (๒) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในยุคหลังโควิด-๑๙ (๓) การบริหารสถานการณ์ ในภาวะวิกฤติในบริบทแผนเผชิญเหตุโควิด -๑๙ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน และ (๔) บทบาทของสถานเอกอัครราชทูตฯ ในการดูแลคนไทยในเดนมาร์กในสถานการณ์การ ระบาดของโควิด-๑๙

๑. ปฏิบัติการของสังคมเดนมาร์กต่อมาตรการของรัฐบาลเดนมาร์กในการรับมือกับ สถานการณ์โควิด-๑๙

เดนมาร์กเป็นประเทศที่ติดตามสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ อย่างใกล้ชิด มาอย่างต่อเนื่อง และโดยที่สังคมเดนมาร์กให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระมากกว่าเรื่องพิธีรีตรองทำให้ รัฐบาลเดนมาร์กสามารถดำเนินนโยบายในเรื่องต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ในกรณี ของการระบาดของโควิด-๑๙ เดนมาร์กเป็นประเทศที่ไหวตัวเร็วมากต่อสถานการณ์การระบาด ซึ่งมาตรการในการรับมือกับการระบาดของโควิด-๑๙ ในเดนมาร์กสามารถแบ่งออกไปเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑.๑ ช่วงที่ ๑ ระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๖๓

- หลังจากสิ้นสุดเทศกาลวันหยุดในช่วงคริสต์มาสและปีใหม่ในช่วงสิ้นปี ๒๕๖๒ มีชาวเดนมาร์กส่วนหนึ่งกลับจากการพักผ่อนเล่นสกีที่ออสเตรียและได้นำเชื้อโควิด-๑๙ มา ด้วย ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นการระบาดของโควิด-๑๙ ในเดนมาร์ก โดยเดนมาร์กได้ติดตามสถานการณ์ การระบาดอย่างใกล้ชิดและเป็นประเทศที่สองในยุโรปต่อจากอิตาลีที่ประกาศมาตรการควบคุมการ ปิดพื้นที่/ปิดเมือง (lockdown) และการปิดพรมแดนสำหรับชาวต่างชาติ โดยการ lockdown และการ ปิดพรมแดนสำหรับชาวต่างชาติเริ่มวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ โดยเป็นมาตรการที่ค่อนข้าง เต็ดขาดและรวดเร็วเพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดให้อยู่ภาวะที่สามารถควบคุมได้ มีวัตถุประสงค์ หลัก ๓ ประการ ได้แก่

- ๑) เพื่อหลีกเลี่ยงการล่มสลายของระบบการสาธารณสุขของประเทศ
- ๒) เพื่อจำกัดผลกระทบทางเศรษฐกิจให้น้อยที่สุด
- ๓) เพื่อรักษาชีวิตของประชาชนกลุ่มเปราะบาง อาทิ ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ และ

กลุ่มเปราะบางอื่นๆ

- ในส่วนของปฏิบัติการชาวเดนมาร์กต่อมาตรการดังกล่าว นั้น โดยที่รัฐบาล ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนชาวเดนมาร์กค่อนข้างสูง กอปรกับความรู้ความเข้าใจต่อโรคโควิด- ๑๙ มีค่อนข้างจำกัด ทำให้การบังคับใช้มาตรการ lockdown และการปิดพรมแดนได้รับความร่วมมือ และปฏิบัติตามจากประชาชนเป็นอย่างมาก

๑.๒ ช่วงที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม ๒๕๖๓

- หลังมาตรการ lockdown และการปิดพรมแดนสำหรับชาวต่างชาติ ในช่วงมีนาคม - เมษายน ๒๕๖๓ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในช่วงดังกล่าวเดนมาร์กมีอัตราการ ติดเชื้อต่อวันที่ค่อนข้างต่ำคือเฉลี่ยวันละประมาณ ๖๐ - ๘๐ คน ในขณะที่เดียวกันทางการเดนมาร์กก็ได้เพิ่มความสามารถในการตรวจหาเชื้อได้ค่อนข้างมากต่อวัน ส่งผลให้เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

รัฐบาลเดนมาร์กตัดสินใจเริ่มผ่อนคลายมาตรการ lockdown และได้เริ่มอนุญาตให้ชาวต่างชาติที่มีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่งยวด (worthy purposes) สามารถเดินทางเข้าเดนมาร์กได้

- ในช่วงดังกล่าวซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนของเดนมาร์กประกอบกับรัฐบาลได้เริ่มผ่อนคลายมาตรการ lockdown บางส่วน ส่งผลให้สังคมเดนมาร์กในช่วงดังกล่าวเริ่มกลับเข้าสู่สภาวะปกติ เห็นได้จากการที่ประชาชนมีการพบปะสังสรรค์และจัดกิจกรรมกลางแจ้งกันอย่างหลากหลาย ร้านอาหารและร้านค้าเปิดให้บริการได้ตามปกติ หน่วยงานราชการและบริษัทเอกชนเดนมาร์กเริ่มให้พนักงานกลับเข้าทำงานตามปกติ และไม่มีการบังคับให้มีการสวมหน้ากากอนามัยในสถานที่สาธารณะหรือร้านอาหาร

๑.๓ ช่วงที่ ๓ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ - เมษายน ๒๕๖๔

- การผ่อนคลายมาตรการ lockdown ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ๒๕๖๓ อาจถือได้ว่ามากเกินไปและไม่เข้มงวดไป โดยประชาชนชาวเดนมาร์กมีการรวมตัวกันมากขึ้นและบ่อยครั้ง ไม่มีการบังคับให้ใส่หน้ากากในที่สาธารณะหรือในสถานที่ปิด ร้านอาหารและร้านค้าไม่เข้มงวดในการจำกัดจำนวนและการรักษาระยะห่างของลูกค้า และมีการรวมตัวของคนหมู่มากในที่สาธารณะ ส่งผลให้อัตราการติดเชื้อโควิด-๑๙ ต่อวันเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ - มกราคม ๒๕๖๔ อัตราการติดเชื้อในเดนมาร์กเพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณ ๓,๐๐๐ - ๓,๕๐๐ คนต่อวัน ซึ่งถือเป็นการระบาดระลอกที่ ๒ ในเดนมาร์ก

- รัฐบาลจึงต้องออกมาตราการบังคับ ๑) ใช้มาตรการ lockdown อย่างเข้มงวดอีกครั้งตั้งแต่ช่วงก่อนเทศกาลคริสต์มาสในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ๒) ให้ประชาชนสวมใส่หน้ากากอนามัยในที่ที่เป็นอาคารปิด ร้านอาหาร หรือบนรถขนส่งสาธารณะ ๓) บังคับให้ผู้ที่จะเดินทางไปเดนมาร์กทางเครื่องบินจะต้องมีผลตรวจโควิด -๑๙ ที่มีอายุไม่เกิน ๒๔ ชม. ที่เป็นลบ และเมื่อเดินทางถึงเดนมาร์กแล้วจะต้องเข้ารับการตรวจโควิด - ๑๙ อีกครั้งก่อนได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าเมืองได้ รวมทั้งต้องกักตัวเองที่บ้านพัก (self-isolation) เป็น ๑๐ วัน ซึ่งจะบังคับใช้จนถึงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔ นอกจากนี้ รัฐบาลเดนมาร์กได้เริ่มฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนชาวเดนมาร์กแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ และคาดว่าจะสามารถฉีดวัคซีนให้กับประชาชนชาวเดนมาร์กทุกคนได้ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔

- ในส่วนของปฏิกิริยาของประชาชนโดยทั่วไปของสังคมเดนมาร์กต่อมาตรการของรัฐบาลในการรับมือกับการระบาดของโรคโควิด-๑๙ นั้น ประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๕ ของประเทศให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามมาตรการของรัฐบาล มีเพียงส่วนน้อยที่ประท้วงมาตรการบังคับการสวมใส่หน้ากากอนามัยว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

๑.๔ ช่วงที่ ๔ ระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๔

- ในช่วงนี้ซึ่งเป็นช่วงของการฉีดวัคซีนให้กับประชาชนชาวเดนมาร์กและถือเป็นแผนในการเปิดสังคมเดนมาร์กอีกครั้ง โดยแบ่งออกเป็น ๔ ระยะ ดังนี้

๑) ระหว่างวันที่ ๖ - ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔ เน้นการเปิดสังคมเพื่อเด็กและเยาวชน โดยหลักๆ เป็นการอนุญาตให้เปิดโรงเรียนและมหาวิทยาลัยบางส่วนได้ ร้านเสริมสวยและร้านตัดผมสามารถเปิดให้บริการได้ และศูนย์การค้าที่มีขนาดไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ตร.ม. สามารถเปิดได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

๒) ตั้งแต่วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔ จนถึงวันที่ผู้ป่วยและผู้มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไปที่ได้รับวัคซีน ห่างสรรพสินค้าที่มีขนาดเกิน ๑๕,๐๐๐ ตร.ม. ร้านอาหาร ร้านคาเฟ่กลางแจ้ง พิพิธภัณฑ์ และห้องสมุดเปิดให้บริการได้ โดยผู้เข้ารับบริการจะต้องมี vaccine passport

๓) ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ร้านอาหารและร้านค้า啡ในร่ม โรงภาพยนตร์ รวมถึงกีฬาในร่มสำหรับผู้มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปสามารถเปิดให้บริการได้ โดยผู้เข้ารับบริการต้องมีหนังสือรับรองการฉีดวัคซีน (vaccine passport)

๔) ตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ กิจกรรมในร่มอื่นๆ และกิจกรรมสันทนาการอื่นๆ สวนสนุก สวนสัตว์ และสนามเด็กเล่น รวมทั้งสถานศึกษาอิสระสามารถเปิดให้บริการได้

- การเปิดสังคมทั้ง ๔ ระยะนั้นขึ้นอยู่กับอัตราการได้รับวัคซีนของประชาชนชาวเดนมาร์กและการใช้หนังสือรับรองการฉีดวัคซีน (vaccine passport) ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้ประชาชนชาวเดนมาร์กส่วนใหญ่ค่อนข้างให้ความร่วมมือและมีความเชื่อมั่น

๒. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กหลังยุคโควิด-๑๙

๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในภาพรวมนั้นไม่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-๑๙ เนื่องจากโรคโควิด-๑๙ ถือเป็นเหตุการณ์ระดับโลก (global scale) ซึ่งกระทบทุกประเทศอยู่แล้ว แต่อาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางแลกเปลี่ยนการเยือนเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน อาทิ สื่อสังคม (social media) หรือการประชุมผ่านระบบออนไลน์ในลักษณะทางไกล (teleconference) ได้เข้ามามีส่วนช่วยให้การเจริญสัมพันธ์ไมตรีสามารถดำเนินการต่อไปได้ในยุคหลังโควิด-๑๙ ซึ่งการดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตจากนี้ไปคงเป็นไปในแบบบริบทปกติวิถีใหม่ (new normal) ที่ต้องพึ่งพาอาศัยเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารมากขึ้นตามลำดับ

๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเดนมาร์กในภาพรวมยังคงเหมือนเดิม แต่ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศนั้นมีความเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของเดนมาร์กที่ต้องการเพิ่มและขยายมูลค่าการค้าระหว่างประเทศให้มากขึ้น โดยในส่วนของเดนมาร์กได้ส่งเอกอัครราชทูตที่มาจากสภาการค้า (Trade Council) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศเดนมาร์กไปเป็นเอกอัครราชทูตที่ประเทศไทย เพื่อมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าการค้ากับ

ประเทศไทยให้มากขึ้น รวมถึงการหาแนวทางและช่องทางการลงทุนให้แก่ภาคเอกชนเดนมาร์กในประเทศไทยอีกด้วย

๓. การบริหารสถานการณ์ในภาวะวิกฤติในบริบทแผนเผชิญเหตุกรณีโรคโควิด-๑๙ ของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน

หลังเริ่มมีข่าวการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๓ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ได้เตรียมความพร้อมในการรับมือการระบาดในด้านต่างๆ ดังนี้

๓.๑ ด้านข้อมูลข่าวสาร

- ติดตามและประเมินสถานการณ์การระบาดของโควิด-๑๙ เดนมาร์ก ประเทศไทย และประเทศต่างๆ ทั่วโลกอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลที่จำเป็นในการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความรุนแรงของการระบาด ทั้งยังได้แจ้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนคนไทยที่พำนักอาศัยในเดนมาร์กและลิทัวเนียผ่านช่องทางสื่อสังคม (social media) และช่องทางอื่นๆ ของสถานเอกอัครราชทูตฯ อย่างต่อเนื่อง

- ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตฯ ทราบและเข้าใจ เพื่อให้สามารถให้ข้อมูลแก่คนไทยในเดนมาร์กได้เมื่อได้รับการสอบถาม

๓.๒ ด้านการตรวจหาเชื้อและการรักษาพยาบาล

- หาข้อมูลขั้นตอนการปฏิบัติตัวในการเข้ารับการตรวจหาเชื้อ/รักษาพยาบาล รวมทั้งหาข้อมูลที่อยู่และสถานที่ติดต่อของสถานพยาบาลและศูนย์ตรวจหาเชื้อตามเมืองต่างๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในกรณีที่สถานเอกอัครราชทูตฯ มีผู้ติดเชื้อ

๓.๓ การทำงานในสถานเอกอัครราชทูตฯ

- ให้มีการสลับเข้าทำงาน และ/หรือ ทำงานจากบ้าน โดยประเมินจากสถานการณ์ความรุนแรงของการระบาดและมาตรการในการควบคุมการระบาดของรัฐบาลเดนมาร์ก

- เน้นมาตรการในการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะบริเวณที่ให้บริการประชาชนทั่วไป

- ขอความร่วมมือข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสถานเอกอัครราชทูตฯ ทุกคนในการลดกิจกรรมส่วนตัวที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-๑๙

- ทั้งนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้จัดทำแนวปฏิบัติการรับมือโควิด-๑๙ ภายในสถานเอกอัครราชทูตฯ เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติไว้ด้วย

หมายเหตุ ขั้นตอนปฏิบัติมาตรฐาน (SOP) ของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการรับมือกับโรคโควิด-๑๙ ในวิธีการเฝ้าระวังตนเองการรักษาสุขภาพ การปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์หากมีการติดเชื้อ รวมทั้งมาตรการด้านสุขอนามัยเพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องมีความปลอดภัยจากโรคโควิด-๑๙ ในสถานที่ทำงาน ดังปรากฏตามเอกสารข้อมูลประกอบ “SOP - มาตรการรับมือ COVID-19 ภายใน สอท.” แนบท้ายนี้

๔. บทบาทของสถานเอกอัครราชทูตฯ ในการดูแลคนไทยในเดนมาร์กในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙

ในเดนมาร์กมีคนไทยพำนักประมาณกว่า ๑๓,๐๐๐ คน โดยเมืองที่มีคนไทยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ได้แก่ กรุงโคเปนเฮเกน เมืองโอเดนซ์ และเมืองออร์ฮูส ซึ่งการระบาดของโควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในเดนมาร์กอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้ความช่วยเหลือคนไทยได้ดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

๔.๑ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการระบาดของโควิด-๑๙

๔.๑.๑ ได้ติดตาม ประเมิน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การระบาดของ โควิด-๑๙ รวมทั้งมาตรการในการควบคุมโรคและมาตรการการเดินทาง เข้า-ออกของรัฐบาลเดนมาร์กให้คนไทยได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ ได้ติดตาม ประมวล สรุป และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การระบาดของประเทศไทยและมาตรการในการเดินทางเข้าประเทศไทยในรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจให้คนไทยในเดนมาร์กได้รับทราบ

๔.๑.๓ ได้ตอบข้อสงสัยและคำถามของคนไทยในเดนมาร์กในทุกช่องทาง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ทั้งของไทยและเดนมาร์ก

๔.๒ การสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันโรค

- สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้ประสานงานกับประธาน/หัวหน้า สมาคม/กลุ่มคนไทย รวมทั้งนักเรียนไทยในเดนมาร์กในการให้การสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันโรคโควิด อาทิ หน้ากากอนามัย และเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการป้องกันโรคโควิด-๑๙

๔.๓ การจัดหาเที่ยวบินให้คนไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเดินทางกลับประเทศไทย

- สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้ประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศต่างๆ และสายการบิน เพื่อจัดหาเที่ยวบินให้แก่คนไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและต้องการเดินทางกลับประเทศไทยตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน (มีนาคม ๒๕๖๔) ซึ่งสามารถช่วยเหลือให้คนไทยได้เดินทางกลับประเทศไทยไปแล้วกว่า ๑,๑๐๐ คน ดังรูปภาพภารกิจารช่วยเหลือ ดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน ในการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือคนไทยเดินทางกลับประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๓ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในเดนมาร์ก แนบท้ายนี้

SOP – มาตรการรับมือ COVID-19 ภายใน สอท.

1. รักษาระยะห่างระหว่างกันอย่างน้อย 1 เมตร
2. ล้างมือ และ/หรือ ใช้เจลแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อ อย่างสม่ำเสมอ
3. ทำความสะอาดโต๊ะทำงาน คีย์บอร์ด ปากกา ฯลฯ ของตนเอง ด้วยผ้าชุบแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ
4. กำหนดจำนวนผู้รับบริการในฝ่ายกงสุลไม่เกิน 6 คน

5. จนท. ฝ่ายกงสุลให้บริการภายในบริเวณเคาน์เตอร์ที่มีกระจกกัน หากมีความจำเป็นต้องออกไปพบผู้มาขอรับบริการ ด้านนอก ต้องใส่หน้ากากอนามัย และ/หรือ face shield ทุกครั้ง
6. จนท. ผู้ทำ นสด.ขอให้ใส่หน้ากากอนามัยและ Face shield ตลอดเวลา
7. ขรก. และ จนท. สอท. ทุกคนต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอและไม่นำตัวไปเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคโดยไม่จำเป็น
8. หากเริ่มมีอาการป่วย ขอให้แจ้ง/ประกาศ ให้ผู้บังคับบัญชาทราบและหยุดงานเพื่อรอดูอาการในทันที
9. หากสงสัยว่ามีอาการป่วยของ COVID-19 ให้ติดต่อขอรับการตรวจหาเชื้อได้ที่ www.coronaprover.dk หรือโทร +45 70 20 02 33 ในทันที (เป็นการตรวจแบบ RT-PCR ที่มีความแม่นยำสูง ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ต้องรอคิวและรอผล ประมาณ 2 วัน)

10. หากผลตรวจเป็นบวก

- กรณีไม่มีอาการ หลังการตรวจพบเชื้อให้กักตัวอยู่บ้านเป็นเวลา 7 วัน และขอรับการตรวจอีก 1 ครั้ง หากผลเป็นลบจึงกลับเข้าทำงานได้ตามปกติ
 - กรณีมีอาการ ขอให้อยู่บ้านจนกว่าอาการจะหายเป็นปกติแล้ว 2 วัน จากนั้นให้ตรวจหาเชื้ออีกครั้ง หากผลเป็นลบจึงกลับเข้าทำงานได้ หากผลเป็นบวกให้กักตัวอยู่ที่บ้านอีก 7 วันและเข้ารับการตรวจอีกครั้งจนผลเป็นลบจึงกลับเข้าทำงานได้ตามปกติ
11. กรณีมีผู้ติดเชื้ออาศัยที่บ้าน ขอให้กักตัวที่บ้านและเข้ารับการตรวจทันที โดยสามารถกลับเข้าทำงานได้เมื่อทุกคนในบ้านมีผลตรวจเป็นลบ
 12. กรณีที่มีผู้ติดเชื้อที่ สอท. เพื่อนร่วมงานคนอื่นไม่จำเป็นต้องหยุดงานทุกคน ยกเว้นผู้ใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อในระยะ 1 เมตร เป็นเวลานานกว่า 15 นาที จะต้องเข้ารับการตรวจหาเชื้อและกักตัวอยู่ที่บ้านจนกว่าจะได้รับผลตรวจ และหากผลเป็นบวกขอให้ดำเนินการตามข้อ 10.

ภารกิจการช่วยเหลือ ดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคเปนเฮเกน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ในเดนมาร์ก : ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตฯ ได้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือคนไทยเดินทางจากเดนมาร์กกลับประเทศไทย

ในช่วงปี ๒๕๖๓

ที่ปรึกษา ธนภูมิ रिชมลา ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนไทยที่มีความ
จำเป็นเร่งด่วน และต้องเดินทางกลับประเทศไทยที่ท่าอากาศยานกรุงโคเปนเฮเกน เดนมาร์ก ในช่วง
เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓

ที่
ปรึกษา ธนภูมิ रिชมลา ช่วยเหลือ
และอำนวยความสะดวกแก่คนไทยที่มีความ
จำเป็นเร่งด่วน และต้องเดินทางกลับประเทศไทยที่ท่าอากาศยานกรุง
โคเปนเฮเกน เดนมาร์ก ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

เอกอัครราชทูตวิซิต ชิตวิมาน อัครราชทูตที่ปรึกษา ปรรธนา ดิษยทัต และ ที่ปรึกษา
ธนภูมิ ริมชลา ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และต้องเดินทาง
กลับประเทศไทยที่ท่าอากาศยานกรุงโคเปนเฮเกน เดนมาร์ก ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓

อุปทูต ธนภูมิ ริมชลา ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนไทยที่มีความจำเป็น
เร่งด่วน และต้องเดินทางกลับประเทศไทย ที่ท่าอากาศยานกรุงโคเปนเฮเกน เดนมาร์ก ในช่วงเดือน
พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นายไกร มหาสันทนา
- วัน เดือน ปีเกิด : ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๐๘
- ประวัติการศึกษา : ปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
: Master of Political Science, International Relations
Study, International University of Japan
- ประวัติการทำงานโดยย่อ : ผู้อำนวยการกองเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต
กรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ
- ตำแหน่งปัจจุบัน : รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเมือง

เรื่อง ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทย
ต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผู้วิจัย นายไกร มหาสันทนะ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓

ตำแหน่ง รองอธิบดีกรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่ได้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด-๑๙ ในช่วงปลายปี ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นโรคอุบัติใหม่ในปี ๒๕๖๒ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ นั้นสถานการณ์โควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศในวงกว้าง และเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่ท้าทายต่อการแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผลภายใต้สภาพการณ์ของ VUCA World

ผลกระทบที่แต่ละประเทศประสบไม่เพียงเป็นภัยต่อปัญหาด้านสาธารณสุข สุขอนามัย และการแพทย์เท่านั้น แต่โรคอุบัติใหม่ดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อมิติความมั่นคงแห่งชาติ การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การแสวงหาความร่วมมือของประเทศต่างๆ และความปลอดภัยของประชากรโลกในรูปแบบปกติวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา ตลอดจนวิถีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่

เมื่อพิจารณาถึงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศไทยและเชื่อมโยงถึงบริบทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการต่างประเทศ รัฐบาลไทยได้ดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหาควบคู่กับการบริหารสถานการณ์ให้อยู่สภาวะที่ควบคุมได้เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติด้านความมั่นคงในมิติการรักษาเสถียรภาพของประเทศ ความปลอดภัยในด้านสาธารณสุข การขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ การต่างประเทศ และการสร้างความเชื่อมั่นให้สาธารณชน

การดำเนินการของรัฐบาลไม่เพียงจะมีเฉพาะการออกมาตรการสำคัญ และการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรภายใต้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เท่านั้น แต่ยังมีมาตรการที่เกี่ยวข้องในด้านระหว่างประเทศและกุดโลบายการทูต

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเห็นได้ว่า มาตรการของแต่ละประเทศมีผลกระทบเกี่ยวเนื่องต่อประเทศอื่นๆ เนื่องด้วยภายใต้สภาพแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ไม่สามารถอาศัยอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังประเทศเดียวได้ แต่จำเป็นต้องพึ่งพาวิถีของการอาศัยอยู่ร่วมกัน การเชื่อมโยงระหว่างประเทศในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการมีปฏิสัมพันธ์ในระดับรัฐบาล สังคมและประชาชน ดังเช่นในกรณีของไทยพบว่า มาตรการของฝ่ายไทยได้มีผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ขณะที่การดำเนินการของประเทศอื่นๆ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อไทยด้วยเช่นกัน

โดยสรุป ด้วยภูมิหลังของผู้วิจัยในการรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถนำองค์ความรู้ในด้านการทูตให้มาเป็นประโยชน์ในการจัดทำงานวิจัยดังกล่าวซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ กับผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยโดยศึกษาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก เป็นกรณีศึกษา และข้อเสนอแนะในแนวทางการปรับการบริหารจัดการสถานการณ์ของรัฐบาลไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ของรัฐบาลไทยในมิติต่างๆ
๒. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์การดำเนินมาตรการของรัฐบาลไทยกับความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านความมั่นคงและแผนแม่บทในประเด็นมิติการต่างประเทศ
๓. เพื่อเสนอแนะสำหรับการวางแนวทางในการปรับการบริหารจัดการและมาตรการกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาในรอบห้วงเวลาปี ๒๕๖๓ (มกราคม) – ๒๕๖๔ (มีนาคม) เนื่องด้วยสถานการณ์โควิด-๑๙ มีพัฒนาการที่เคลื่อนไหวและไม่หยุดนิ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้การอ้างอิงข้อมูลในด้านสถิติและนโยบายของรัฐบาลไทยและเดนมาร์ก ระหว่างห้วงเวลาดังกล่าวเพื่อจัดระเบียบข้อมูล
๒. วิเคราะห์และศึกษาผลกระทบในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยยกตัวอย่างกรณีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์ก เป็นตัวอย่างศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเป็นการดำเนินการเชิงคุณภาพ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญในสาขาสาธารณสุข การปกครอง การทูต และจากนักศึกษา วปอ. มิตรประเทศ รุ่นที่ ๖๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษา ทบทวนวรรณกรรม สืบค้นจากเอกสารต่างๆ

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสารัตถะ และเรื่องที่เป็นกรณีศึกษา

๓. การนำเสนอข้อมูล ใช้รายงานวิจัยเชิงพรรณนาและใช้การวิเคราะห์ โดยนำหลักคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ในมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มาประกอบการจัดทำ

ผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้นใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. การดำเนินมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ โดยรัฐบาลและ ศบค. ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยทั้งในเชิงปัญหาและเชิงบวก ดังนี้

๑.๑ ในเชิงลบ ๔ กรณี : (ก) พิธีการเข้าเมืองในบริบทมาตรการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข โดยฝ่ายต่างประเทศมีข้อสงสัยต่อมาตรการที่ทางการไทยให้ผู้เดินทางทุกคนต้องเข้ารับการคัดกรองโรค ณ ASQ/OQ (ข) การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและคนไทย โดยเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบภายในประเทศคู่กับการกระชับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน (ค) การพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ โดยรัฐบาลเผชิญกับสภาพการณ์ของการช่วงชิงให้ได้มาซึ่งวัคซีนในเวทีระหว่างประเทศ และ (ง) การเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่ของโลกในวิถีการเดินทางระหว่างประเทศในรูปแบบใหม่ โดยขาดแบบแผนที่เป็นมาตรฐานสากลจึงเป็นปัจจัยในเชิงลบนำมาสู่การกำหนดมาตรการแต่ฝ่ายเดียว

๑.๒ ในเชิงบวก ๔ กรณี : (ก) พิธีการเข้าเมืองกับมาตรการด้านสาธารณสุข โดยการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศทุกคนถือเป็นจุดแข็งของมาตรการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ของรัฐบาลและศบค. (ข) บทบาทไทยในภูมิภาคอาเซียน โดยนำกลยุทธ์ของการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา การใช้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำในระดับท้องถิ่น (อสม.) เป็นตัวขับเคลื่อนกับสังคม และการใช้ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ภูมิภาค (ค) บทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยโลกได้เรียนรู้การปฏิบัติที่ดีเลิศของไทยในการรับมือกับภัยโรคโควิด-๑๙ และ (ง) การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติใหม่ในบริบทปกติวิถีใหม่ โดยรัฐวางระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพซึ่งเท่ากับการรักษาปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ

๑.๓ กรณีศึกษาความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ทั้งปัญหาและผลในเชิงบวก

๑.๓.๑ กรณีปัญหา ๓ ประเด็น : (ก) มาตรการเข้าเมืองควบคู่กับมาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองบุคคลเดินทางเข้าประเทศ โดยมาตรการของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันจึงทำให้แต่ละฝ่ายต้องปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ (ข) การแข่งขันระหว่างประเทศในการช่วงชิง

ให้ได้มาซึ่งวัคซีน โดยไทยและเดนมาร์กต้องบริหารความเสี่ยงในความมั่นคงทางวัคซีนเพราะยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัคซีน (ค) การรับมือกับการมีปฏิสัมพันธ์และวิถีการเดินทางระหว่างประเทศรูปแบบใหม่ซึ่งใช้การฉีดวัคซีนและเอกสารรับรองเป็นเงื่อนไข โดยยังไม่มีแบบแผนมาตรฐานสากลรองรับ

๑.๓.๒ ผลในเชิงบวก ๔ ประเด็น : (ก) การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภูมิภาคแบบครบวงจร และการท่องเที่ยวระยะยาวเชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพที่ดี (ข) การจัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ (ค) การพัฒนาระบบบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์กให้พร้อมรับมือกับเหตุภัยในอนาคต และ (ง) ความร่วมมือไทย-เดนมาร์กด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG/SEP) ในกรอบ UN และกรอบไตรภาคีระหว่างไทย-เดนมาร์กกับประเทศเป้าหมายในภูมิภาคแอฟริกา ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒. การที่จะนำยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) นโยบายความมั่นคงฯ (ระดับที่ ๒) แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ (ระดับที่ ๓) มาเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ มีอุปสรรค ดังนี้

๒.๑ กลยุทธ์ที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการรับมือกับภัยคุกคาม ซึ่งมีรูปลักษณะใหม่ของเหตุภัยภายใต้ VUCA World และวิถีการต่างประเทศใหม่ จึงต้องถอดบทเรียน

๒.๒ กระบวนการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคามไม่ได้ครอบคลุมถึงภัยอันตรายในลักษณะใหม่ซึ่งมีความซับซ้อนดังกรณีโรคโควิด-๑๙ เพราะภัยมีรูปแบบใหม่ของการคุกคามต่อความมั่นคงและเป็นปัญหาเชื่อมโยงกับบริบทประเทศในหลายๆ มิติในเวลาคราวเดียวกัน

๒.๓ การจัดทำสารัตถะเกี่ยวกับกรอบแนวความคิดและประเด็นยุทธศาสตร์ในแนวทางการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มเติมในแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ

๒.๔ รัฐประสบบกับข้อจำกัดในวิธีการปฏิบัติรับมือกับภัยแบบองค์รวม

๓. การบริหารจัดการภาครัฐจำเป็นต้องปรับปรุง ถอดบทเรียนและพัฒนาทั้งแผนงานแนวปฏิบัติและคน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนในบริบทปกติวิถีใหม่ โดยมีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ ทบทวนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายหลักระดับชาติและแผนงานรองรับ โดยมีจุดอ่อนของการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และการประเมินสถานการณ์ รวมทั้งทบทวนแนวปฏิบัติ

๓.๒ ปรับปรุงบริบทของกฎหมายเพื่อให้มีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง

๓.๓ มีความจำเป็นที่ สมช. ควรปรับบทบาทในเชิงรุกเพื่อให้เป็นแกนกลางของภาครัฐขับเคลื่อนการบริหารสถานการณ์ในบริบทปกติวิถีใหม่ในมิติยุทธศาสตร์ชาติและความมั่นคงของชาติในองค์รวม และการออกแบบการทำงานในรูปแบบใหม่ของทีมประเทศไทยและพระราชรัฐ

๓.๔ ปรับวิธีการทำงานใหม่ของภาครัฐในรูปแบบทีมประเทศไทยกับพระราชรัฐ

๓.๕ ยกกระตือรือร้นการทำงานในรูปแบบทีมประเทศไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ (นักยุทธศาสตร์ นักการทหาร นักเศรษฐศาสตร์ นักสาธารณสุข/แพทย์/พยาบาล นักกฎหมาย นักวิทยาศาสตร์ นักการทูต นักบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญสาขาเฉพาะวิชาชีพ) ให้เข้มแข็งขึ้น

สรุป ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของรัฐร่วมกับภาคีในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน และการปรับการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุดและยกระดับขีดความสามารถของประเทศในการเผชิญ/ต่อสู้กับภัยคุกคาม

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดทำข้อเสนอแนะได้นำหลักคิดสำคัญของ Ends/Means/Ways มาเป็นกรอบวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงประเด็นจากผลการศึกษากับความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี นโยบายหลักระดับชาติ และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ สรุป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย : เปลี่ยนรับเป็นรุก ทหารีเดินหน้าประเทศ

เรื่องที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการและให้ลำดับความสำคัญ สรุปได้ ๘ กรณี ดังนี้

๑.๑ งานภารกิจพิเศษ “ด่วนที่สุด” หน่วยเจ้าภาพ : รัฐบาล สนับสนุนโดย ศบค. สธ.

รัฐบาลต้องทำหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการได้รับเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์พระราชทาน ยาพระราชทาน รถเก็บตัวอย่างชีววินิจฉัยพระราชทาน เป็นต้น

๑.๒ นโยบายความมั่นคงด้านวัคซีน “ด่วนที่สุด” หน่วยเจ้าภาพ : สธ. ศบค.

- แนวทาง : (ก) เจรจาหารีอกับมิตรประเทศทั้งเปิดเผยและเชิงลับ เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (ข) ตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ในกลยุทธ์ “รู้เขารู้เรา”

- กลไก : ใช้กลไกโลบายการทูตเชิงสาธารณสุขให้เอื้อต่อผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อ (ก) สร้างความมั่นคงปลอดภัยในแหล่งที่มานำเข้าวัคซีน (ข) พัฒนาขีดความสามารถในการผลิตวัคซีนและนวัตกรรมทางการแพทย์ (ค) สร้างทีมแพทย์ทีมประเทศไทย โดยระดมสรรพกำลังจากภาครัฐ นำโดยกระทรวงสาธารณสุข/มหาวิทยาลัยของรัฐ/โรงเรียนแพทย์/เหล่าทัพ ร่วมกับภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคประชาสังคม และทีมแพทย์/พยาบาลอาสาไทยในต่างประเทศ

๑.๓ การแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าวและคนไทย “ด่วนที่สุด” หน่วยเจ้าภาพ : สมช. ศบค. กท. สนับสนุนโดย มท. กต. สธ. รง.

- แนวทาง : การเจรจาหารีอกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบทวิภาคี

- กลไก : แก้ไขปมประเด็นปัญหาภายในประเทศจากกรอบไตรภาคี (รัฐ/ผู้ประกอบการ/แรงงาน) พร้อมทั้งมีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

๑.๔ แนวนโยบายการแ่งเปิดประเทศหรือการเลือกเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ “ด่วนมาก” หน่วยเจ้าภาพ : สศช. ศบค. สนับสนุนโดย สมช. ส่วนราชการและภาคีเกี่ยวข้อง

- แนวทาง : จัดทำยุทธศาสตร์และการปฏิบัติในจุดที่ประเทศมั่นคงปลอดภัย

- กลไก : มีกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับแผนปฏิบัติการ เพิ่มพลังอำนาจแห่งชาติ ในด้านที่จำเป็นเพื่อให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดมั่นคงปลอดภัยของการเปิดประเทศ

๑.๕ การปรับปรุงแนวทางการบริหารสถานการณ์และมาตรการของรัฐบาลไทยกับบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ “ด่วนมาก” หน่วยเจ้าภาพ : สมช. ศบค. กต. สธ. กท.

- แนวทาง : ปรับปรุงกระบวนการประเมินสถานการณ์/ระบบบริหารจัดการ
- กลไก : ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศในบูรณาการทำงานรูปแบบทีมประเทศไทย และความร่วมมือในลักษณะประชาธิรัฐ ดังรูปแบบจำลองต้นแบบโครงสร้างบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาล ปรากฏตามเอกสารประกอบ

๑.๖ การดำเนินกิจการในระดับภูมิภาคและโลก ดังเช่นการเสริมสร้างบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ (อาเซียน UN) “ด่วนมาก” หน่วยเจ้าภาพ : กต.

- แนวทาง : ใช้พลังอำนาจแห่งชาติในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อน
- กลไก : ดำเนินนโยบายต่างประเทศในวาระงานที่เป็นพื้นฐานให้มีเสถียรภาพคู่กับการเสริมความแข็งแกร่งในพลังอำนาจแห่งชาติจากการใช้กลยุทธ์การทูตเชิงละมุน (Soft Diplomacy) และเน้นร่วมมือในรูปแบบทีมประเทศไทยเพื่อรับมือกับภัยคุกคามในบริบทปกติวิถีใหม่

๑.๗ การทบทวนสารัตถะบางส่วนในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (แผนระดับที่ ๑) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) (แผนระดับที่ ๒) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ “ด่วน” หน่วยเจ้าภาพ : สมช. ศบค. กต.

- แนวทาง : ปรับปรุงการประเมินสถานการณ์/ภัยคุกคาม ปัญหา/ผลกระทบ
- กลไก : ระดมสมอง แบ่งปันความรู้ รับฟังข้อคิดเห็นและถอดบทเรียน

๑.๘ งานการข่าวของภาครัฐ/การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ : บริบทการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ “ด่วน” หน่วยเจ้าภาพ : กปส. ศบค. โดยใช้กลยุทธ์การสื่อสารระดับชาติ

- แนวทาง : บูรณาการงานการข่าวของภาครัฐและภาคสื่อมวลชน
- กลไก : สร้างความเชื่อมั่นให้ภาคสังคมโดยผู้นำรัฐบาล ผู้บริหารระดับสูง

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ : ปรับตัว เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ข้อเสนอแนะที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๓ ด้าน และแผนแม่บทฯ สรุป ดังนี้

๒.๑ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคง : ๕ กรณี (ก) การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย (ข) พิธีการเข้าเมืองกับบริบทมาตรการด้านสาธารณสุข (ค) การเสริมสร้างบทบาทไทยในเวทีโลกในบริบทการแบ่งปันตัวอย่างที่ดีในการรับมือภัยจากสถานการณ์โควิด-๑๙ (ง) การปรับบทบาทของ สมช. ในงานด้านยุทธศาสตร์ชาติ/ความมั่นคงในองค์รวมทั้งภาวะปกติและภาวะวิกฤติ และ (จ) การเตรียมพร้อมมาตรการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินของไทยในเดนมาร์ก

๒.๒ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน : ๓ กรณี
 (ก) การลดพึ่งพาการนำเข้าวัคซีนจากต่างประเทศ โดยใช้การทูตเชิงสาธารณสุขเพื่อสร้างพลังอำนาจ
 แห่งชาติในความมั่นคงด้านสาธารณสุข (ข) การส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของ
 ภูมิภาคแบบครบวงจร และการท่องเที่ยวระยะยาวเชิงสุขภาพและการดูแลสุขภาพที่ดี และ (ค) การ
 จัดกิจกรรมกีฬาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ โดยใช้กุศโลบายการทูตเชิงละมุน (Soft Diplomacy)

๒.๓ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหาร
 จัดการภาครัฐ : ๕ กรณี (ก) การจัดการงบประมาณของรัฐในบริบทการบริหารราชการในภาวะวิกฤติ
 ดังเช่นการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ (ข) การเตรียมพร้อมรับมือกับการปฏิบัติใหม่ในบริบทปกติวิถี
 ใหม่ (ค) การปรับปรุงกฎหมาย ดังเช่น พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘
 และใช้กลไก พ.ร.บ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.
 ๒๕๖๒ (ง) การพัฒนาการให้บริการแก่ผู้เดินทางระหว่างประเทศในบริบทปกติวิถีใหม่ และ (จ) การ
 เตรียมพร้อมถ่ายงานจากภารกิจของ ศบค. ไปสู่ส่วนราชการในการปฏิบัติงานภาวะปกติ หากมีการ
 ยกเลิกบังคับใช้ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ การไม่ขยายประกาศ
 สถานการณ์ฉุกเฉินฯ โดยรัฐบาลอีกต่อไป และการเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานของ ศบค. ดังนั้น ส่วน
 ราชการจึงต้องสานการบริการราชการต่อจาก ศบค. ดังเช่นปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิด
 กฎหมาย เป็นต้น เพื่อให้การขับเคลื่อนประเทศเดินหน้าอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี
 (แผนระดับที่ ๑) นโยบายแห่งชาติ/แผนแม่บท (ระดับที่ ๒) และแผนปฏิบัติการระดับหน่วยงาน
 (ระดับที่ ๓)

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป : ต่อยอดขยายผล

๓.๑ ศึกษาต่อในรูปแบบการบริหารจัดการของรัฐบาลทั้งภาวะปกติเพื่อขับเคลื่อน
 งานด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงองค์กรวม และภาวะวิกฤติเพื่อบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งจะเป็น
 ประโยชน์ในแนวความคิดการออกแบบวิธีการบริหารราชการในรูปแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๓.๒ ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการของต่างประเทศ เพื่อรับความรู้ใหม่ๆ
 กล่าวโดยสรุป ในความสำคัญลำดับแรกรัฐบาลต้องรู้บริบทประเทศว่า จุดใดคือจุดอ่อน
 เพื่อแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดตรงเป้า ดังเช่นปัญหาการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย และจุดประาะบาง
 ในวาระการบริหารจัดการกรณีวัคซีน ขณะเดียวกัน ต้องเสริมจุดแข็งที่มีอยู่ให้มีเสถียรภาพต่อไป ดังเช่น
 มาตรการด้านสาธารณสุขในการคัดกรองโรคสำหรับผู้เดินทางระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นมาตรการที่มี
 ผลสัมฤทธิ์มากที่สุดในการบริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ ด้วยกุศโลบายเหล่านี้จะทำให้การขับเคลื่อน
 ประเทศสามารถเดินหน้าได้ในบริบทผลประโยชน์แห่งชาติที่สมดุลกันในด้านการสาธารณสุข ความมั่นคง
 เศรษฐกิจสังคม การต่างประเทศ และการพัฒนานวัตกรรมทางการแพทย์ โดยมียุทธศาสตร์ชาติ
 ที่ทันสมัย พร้อมกับนโยบายหลักแห่งชาติและแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมรองรับในบริบทปกติวิถีใหม่

จากสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะเป็นจุดผลักดันทำให้ไทยสามารถวางจุดตำแหน่งของประเทศที่เหมาะสมและไม่เสียเปรียบในบริบทการค้าเน้นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังเช่นในกรณีความสัมพันธ์ไทย-เดนมาร์ก ทั้งสองประเทศจำเป็นต้องหากุศโลบายการต่างประเทศและกลยุทธ์ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงในวิธีการต่างประเทศยุคใหม่ภายใต้สภาพการณ์ของ VUCA World

ปัจจัยสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จ คือ การสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในรูปแบบการทำงานที่ประเทศไทยด้วยการผนึกกำลังและทรัพยากรของประเทศในองค์รวมด้วยวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้ประเทศสามารถรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ในอนาคตทั้งโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้เป็นคำตอบต่อหัวข้องานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของมาตรการการบริหารสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ ของประเทศไทยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ” และกรณีศึกษาในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับเดนมาร์ก ผลการศึกษาที่เป็นจุดเน้นสำคัญที่สุดในข้อเสนอแนะ คือ การผลักดันการทำงานในวาระงานแห่งชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอยู่รอดของประเทศในการเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบที่ประเทศไทย และการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรของประเทศในวิถีของประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

รูปแบบจำลองต้นแบบโครงสร้างการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ของรัฐบาล : บริบทการรับมือกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จาก โรควัวบ้า/โรควัวบ้า

